Blask Przekonania

Lum'atu-l-I'tikad al-Hadi ila Sabili-r-Raszad

Ibn Kudama al-Makdisi
Objaśnienie: Szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

Za pozwoleniem Allaha Najwyższego, od dzisiaj rozpoczynamy omówienie księgi «Lum'atu-l-I'tikad al-Hadi ila Sabili-r-Raszad» („Blask przekonania, prowadzący ku drodze słusznego kierunku"), którą napisał imam Abu Muhammad Abdullah ibn Ahmad ibn Muhammad ibn Kudama al-Makdisi (niech Allah się nad nim zmiłuje). Imam ten urodził się w 541 roku hidżry.
Szarh (objaśnienie) tej księgi sporządził szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże).

Jakie są dwa znaczenia słowa „lum'a"?

1. Blask
2. Wystarczalność

Spis treści

ROZDZIAŁ	STRONA
LEKCJA 1. Wstęp do księgi i pierwsze Imiona i Atrybuty Allaha	3
LEKCJA 2. Autentyczność hadisów oraz ajaty muhkam i mutaszabih	17
LEKCJA 3. Imiona i Atrybuty Allaha - zasady, historia sekt i dowody Wywyższenia	39
LEKCJA 4. Przeznaczenie (al-Qadar) - jego stopnie i Wola Allaha	167
LEKCJA 5. Iman - jego istota, stopnie i wiara w rzeczy ukryte	193
LEKCJA 6. Pieczęć proroctwa, warunki szahady i sahabowie	214
LEKCJA 7. Grzech, władza muzułmańska i stosunek do innowatorów	224

LEKCJA 1. Wstęp do księgi i pierwsze Imiona i Atrybuty Allaha

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

> *Z imieniem Allaha Miłosiernego, Litościwego!*
>
> **sura Al-Fatiha, ajat 1**

Imam Ibn Kudama rozpoczyna swoją księgę tymi słowami, podążając za Koranem. Allah Najwyższy rozpoczął Swoją Księgę słowami: «Z imieniem Allaha Miłosiernego, Litościwego!» (sura Al-Fatiha, ajat 1). I tak samo Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w swoich listach do królów rozpoczynał od słów: «Z imieniem Allaha Miłosiernego, Litościwego!». I tak samo rozpoczynali wszyscy prorocy, którzy byli wcześniej.
Na przykład Sulejman pisał list:

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

> *Jest on od Sulejmana i głosi: «Z imieniem Allaha Miłosiernego, Litościwego!»*
>
> **sura An-Naml, ajat 30**

Chwała Allahowi, Którego chwalą wszystkie języki i Któremu czci się we wszystkich czasach.

Co oznacza „we wszystkich czasach"?
Wiemy, że aniołowie czczą Allaha Najwyższego dniem i nocą. Allah Najwyższy powiedział:

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ

> *Wysławiają Go dniem i nocą, nie ustając*
>
> **sura Al-Anbija, ajat 20**

Wiemy też, że ludzie i dżinny czczą Allaha Najwyższego w określonych porach i w różnych miejscach. Właśnie odprawiliśmy teraz modlitwę 'asr (popołudniową) w Kairze. I za kilka minut, gdy my ją odprawiliśmy, tę samą modlitwę będą odprawiać w Aleksandrii. I w ten sposób, po 10 minutach, po godzinie, po 3 godzinach, po 10 godzinach, a także po 12 godzinach, znajdą się ludzie odprawiający modlitwę 'asr w innej części Ziemi.
I dlatego Allaha Najwyższego czci się we wszystkich czasach i we wszystkich miejscach.
Jaka jest różnica między słowami „hamd" i „madh"?
„Hamd" to chwała połączona z miłością i uwielbieniem.
„Madh" to pochwała, z której nie wynika miłość ani uwielbienie.
Dlatego siebie nawzajem chwalimy (madh), a Allaha Najwyższego wysławiamy (hamd).

I nie ma takiego miejsca, o którym Allah by nie wiedział, i żadna sprawa nie odwraca Jego uwagi od innej.

Tamsil i taszbih

Allah jest ponad wszystkie te przykłady. Jeśli do kogoś przyjdą dwie osoby i zaczną mówić, powie: „Poczekajcie, mówcie po kolei". A Allah Najwyższy nie jest taki.

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

> *Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 11**

Proszą Go dwie osoby i On je słyszy, proszą Go 20 000 osób, proszą Go 2 000 000 000 osób, i On słyszy każdą z nich jednocześnie. Prośba jednego nie przeszkadza usłyszeć prośby drugiego. Przed chwilą modliliśmy się w meczecie i prosiliśmy Allaha, a dua jednego z nas nie odwracała Jego uwagi od dua drugiego. Nie ma na ziemi takiego miejsca, którego nie obejmowałaby wiedza Allaha. Mówi On w Koranie:

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

> *Czyż nie wiesz, że Allah zna to, co jest w niebiosach, i to, co jest na ziemi?*
>
> **sura Al-Mudżadila, ajat 7**

Podobnie, gdy do Ibn Abbasa przyszedł pewien człowiek i zapytał, jak Allah w Dniu Sądu będzie mógł przemówić i rozliczyć wszystkich ludzi, skoro jest ich miliardy - Ibn Abbas odpowiedział: „Będzie rozliczał dokładnie tak, jak daje im zaopatrzenie". Allah Najwyższy nie daje bowiem zaopatrzenia Swoim sługom po kolei, lecz daje je wszystkim jednocześnie, bo żadna sprawa nie może odwrócić Jego uwagi od innej. Wskazuje to na wielkość Allaha i Jego moc.

Allah Najwyższy jest wolny od podobieństwa i wolny od współtowarzysza.

Bardziej słuszne jest, gdy zaprzeczamy „tamsilowi", a nie „taszbihowi".
„Tamsil" to podobieństwo w tożsamości (identyczność).
„Taszbih" to podobieństwo we wspólnej cesze (zbieżność).
Gdybyśmy zaprzeczali wszelkiej zbieżności cech, musielibyśmy zaprzeczyć samemu istnieniu - Allah istnieje i my istniejemy, lecz przez to nie upodabniamy

się do Allaha. Problem pojawia się dopiero, gdy zaczniesz mówić o tamsilu. Allah Najwyższy opisał Siebie tym, że widzi i słyszy:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

> *Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 11**

Tak samo Allah opisał nas tym, że widzimy i słyszymy:

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

> *Stworzyliśmy człowieka z kropli, będącej mieszaniną, doświadczając go, i uczyniliśmy go słyszącym i widzącym*
>
> **sura Al-Insan, ajat 2**

Zatem istnieje zbieżność cech (taszbih) w tych atrybutach, lecz my nie widzimy i nie słyszymy tak, jak widzi i słyszy On - bo nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym.
Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział:

خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ

„Allah stworzył Adama na Swój obraz [na Swoje podobieństwo]" (Buchari, 6227; Muslim, 2841).
Po pierwsze, w tej kwestii istnieje różnica zdań: czy zaimek w tym hadisie odnosi się do Adama, czy do Allaha Najwyższego - to znaczy, czy stworzył Adama na obraz Adama, czy na Swój obraz. Chrześcijanie od razu uczynili z tego tamsil. My zaś - Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - mówimy albo, że zaimek odnosi się do Adama, albo że chodzi tu o taszbih, a nie o tamsil. Allah opisał Siebie pewnymi

atrybutami, które posiada też człowiek, lecz w nas te atrybuty odpowiadają naszej słabości, a u Allaha - Jego wielkości. Nie ma między nimi żadnego podobieństwa (tamsil). Istnieją takie nurty jak dżahmici, mutazylici, aszaryci i maturydyci - one zaprzeczają niektórym Imionom i Atrybutom, twierdząc, że opisanie Allaha tymi atrybutami jest tamsilem. Otóż nie! Allah posiada te atrybuty, lecz my nie wiemy, jakie one są w istocie.

I On jest wolny od żony i dzieci. Jego wyrok (hukm) obejmuje każdego sługę. I rozum nie jest w stanie Go sobie wyobrazić.

Allah Najwyższy mówi w Koranie:

تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا * أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدًا * وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَٰنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا * إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَٰنِ عَبْدًا

> *Niebiosa omal nie pękają, ziemia omal się nie rozstępuje, a góry omal nie rozsypują się w proch z powodu tego, że przypisują Miłosiernemu syna. Nie przystoi Miłosiernemu mieć syna! Każdy, kto jest w niebiosach i na ziemi, przyjdzie do Miłosiernego jedynie jako sługa*
>
> **sura Marjam, ajat 90–93**

Uczeni mówią: „Cokolwiek sobie wyobrazisz, Allah i tak nie jest do tego podobny". Jeśli na przykład powiem: „Mercedes" - nikt nie wyobrazi sobie „rakiety", każdy wyobrazi sobie „Mercedesa". Albo jeśli powiemy „mucha" - czy ktoś wyobrazi sobie „czołg"? A jeśli powiemy „duży" - co ktokolwiek sobie wyobraził? W głowie macie jakby ekran, i przy słowie „duży" ten ekran pozostaje biały, czysty. Bo czekacie - „duży", ale co?
A jeśli powiem „duże kuru" - co pojawiło się na ekranie? Znowu nic. Bo nikt z was nie wie, czym jest „kuru", nikt go nie widział i nie ma z czym go porównać, i nikt wam o tym „kuru" nie opowiedział. I dlatego macie biały ekran.

A jednak to „kuru" jest duże. Mimo to niczego sobie nie wyobrazicie, dopóki wam nie opowiem, albo nie powiem, że jest do czegoś podobne, albo dopóki nie opiszę jego cech.
Jeśli powiem, że „kuru" w jakimś języku oznacza „słoń" - już wyobrazicie sobie słonia. Albo jeśli powiem, że „kuru" to zwierzę podobne do kangura - już wyobrazicie sobie kangura.
Albo jeśli powiem: „kuru" jest podobne do słonia, tylko owłosione, jak mamut na przykład - już sobie je wyobrażacie. A przecież niczego sobie nie wyobrażaliście, gdy powiedziałem tylko „kuru".
Podobnie jest z Allahem Najwyższym. Gdy mówimy, że Allah powiedział o Sobie:

بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ

> *Obie Jego Ręce są wyciągnięte, i rozdaje, jak chce*
>
> **sura Al-Maida, ajat 64**

Jeśli ktoś z was wyobraził sobie ludzkie ręce, niech powie: „Uciekam się do Allaha przed przeklętym szatanem".
Bo to jest podszept szatana. Nie możesz sobie tego wyobrazić - twój ekran ma pozostać biały, taki jak był. Dlaczego? Bo nie widziałeś Allaha i nie masz z czym Go porównać, i nikt ci nie opowiedział, jakie są Ręce Allaha. O jakimkolwiek Imieniu czy Atrybucie Allaha by ci nie mówiono, twój ekran ma pozostać biały.

I serca nie są w stanie wyobrazić sobie Jego postaci. Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym. Do Niego należą najpiękniejsze imiona. Miłosierny wzniósł się nad Tron. Do Niego należy to, co jest w niebiosach, i to, co jest na ziemi, i to, co jest między nimi, i to, co jest pod glebą. Choćbyś mówił głośno, to i tak zna On to, co skryte i utajone. Allah obejmuje wiedzą każdą rzecz. Podporządkował sobie wszystkie stworzenia Swoją wielkością i Swoimi wyrokami. Objął każdą rzecz Swoim miłosierdziem i Swoją wiedzą. Zna On ich przyszłość i przeszłość, lecz oni nie są w stanie objąć Go swoją wiedzą. Jest On

opisany tym, czym Sam Siebie opisał w Swojej wielkiej Księdze i na języku Swego Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Imam przytoczył ajat:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

> *Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 11**

W pierwszej części ajatu - czyli w słowach „Nie ma nikogo podobnego Jemu" - zawarte jest obalenie poglądu tych, którzy upodabniają Allaha do stworzeń (mumassila, muszabbiha). W drugiej zaś części - „a On jest Słyszącym, Widzącym" - obalenie poglądu tych, którzy zaprzeczają i wypaczają atrybuty Allaha.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Z imieniem Allaha, Miłosiernego, Litościwego. Chwała Allahowi, Panu światów. Pokój i błogosławieństwo Prorokowi Muhammadowi, jego rodzinie i towarzyszom. A dalej:

To posłanie, zatytułowane «Lum'atu-l-I'tikad», jest krótkim posłaniem o przekonaniach (akidzie). Zawiera ono w sobie działy przekonań. Uczeni chwalili tę księgę, odkąd napisał ją imam Abu Muhammad Abdullah ibn Ahmad ibn Muhammad ibn Kudama al-Makdisi (niech Allah się nad nim zmiłuje). Posłanie to zasługuje na to, by rozbierać w nim każde słowo i zdanie, i zasługuje na to, by szczegółowo omawiać poruszone w nim tematy. Ta mowa wstępna (hutba), którą właśnie przeczytaliśmy, którą autor wygłosił na początku księgi, zanim przeszedł do tematu, nazywana

jest przez uczonych nauki al-balagha (retoryki) bara'atu-l-istihlal (kunsztem otwarcia).

Uczeni przywiązują dużą wagę do bara'atu-l-istihlal. Jego sens polega na krótkiej wzmiance we wstępie o tym, o czym będzie mowa w danej księdze - przed właściwą treścią wygłaszają krótką zapowiedź tego, o czym będą mówić i co będą omawiać. A ponieważ tematem tej księgi jest wiara w jedyność i doskonałą czystość Allaha - a jest to najwznioślejsza rzecz roztrząsana w księgach o przekonaniach - hutba otwierająca księgę zawiera w sobie chwałę Allaha Najwyższego.

Ibn Kudama przypomniał o wyniesieniu się Allaha nad Swój Tron, o Jego wiedzy, która obejmuje wszelką rzecz, a także o tym, że Allah jest opisany tym, czym Sam Siebie opisał. I o innych rzeczach, o których wspomniał w tej hutbie.

Co się zaś tyczy znanej hutbatu-l-hadża, która przyszła w hadisach od Ibn Mas'uda:

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

„Chwała Allahowi, Którego wysławiamy i do Którego zwracamy się o pomoc i przebaczenie. Szukamy ochrony u Allaha przed złem naszych dusz i naszych złych czynów. Kogo Allah prowadzi prostą drogą, tego nikt nie zdoła sprowadzić na manowce, a kogo On pozostawi [samemu sobie], tego nikt nie poprowadzi prostą drogą. Świadczę, że nie ma nikogo

> godnego czci prócz Jedynego Allaha, bez współtowarzysza, i świadczę, że Muhammad jest Jego sługą i posłańcem" (por. Sahih Ibn Madżah, 1547) -
>
> słowa te zaleca się wypowiadać, gdy ma się potrzebę coś opowiedzieć, wygłosić lekcję itp. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) bardzo często je powtarzał, choć nie czynił tego za każdym razem - czasem je wypowiadał, a czasem nie. Dlatego uczeni czasem rozpoczynają swoje księgi, swoje hutby, swoje posłania właśnie tą hutbą, a czasem rozpoczynają krótką zapowiedzią tego, o czym będzie mowa w księdze. To właśnie jest to, o czym opowiedziałem - hutba zwana bara'atu-l-istihlal.
>
> Dlatego wielu uczonych wkłada ogromny wysiłek (idżtihad) w takie wzniosłe, krótkie wstępy na początku swoich ksiąg, wskazujące na cel, o którym będą mówić w swojej księdze, a nawet uczeni rywalizują ze sobą w tym, kto lepiej i krócej opowie o tym, co zamierza przedstawić w swojej księdze.
>
> Drugie ważne zagadnienie - znaczenie terminu akida. Główny temat przekonań u Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a opiera się na wyjaśnieniu sześciu filarów imanu (wiary). Akida to to, co przyszło w hadisie Dżibrila - a jest to wiara w Allaha, w Jego aniołów, w Jego Księgi, w Jego posłańców, w Dzień Sądu i w przeznaczenie dobra i zła. Wiara w Allaha zawiera w sobie wiarę w to, że tylko Jeden Allah jest godny czci, a także wiarę we wszystkie Imiona i Atrybuty Allaha - że tylko On jest opisany tymi imionami i atrybutami, to znaczy nic nie jest Mu podobne w Imionach i Atrybutach".

To bardzo ważne zagadnienie. Mówiliśmy niedawno o różnicy między taszbihem a tamsilem. Jednak szajch Salih Ali asz-Szajch mówi, że nie ma niczego Mu podobnego.

Jakie są rodzaje taszbihu?

1. Taszbih niecałkowity (mutlaku taszbih) - podobieństwo częściowe, nieabsolutne
2. Taszbih całkowity (taszbih mutlak) - podobieństwo absolutne

Jeśli człowiek powie: „Moja ręka jest jak Ręka Allaha" - to będzie nazywane taszbih mutlak, a to jest zakazane. A jeśli człowiek powie: „Ja mam rękę, i Allah ma Rękę" - to jest taszbih niecałkowity, i to nie znaczy, że są one takie same. On ma Rękę taką, jak przystoi Jego wielkości, a ja mam rękę taką, jak przystoi mojej słabości.

Dalej szajch Salih Ali asz-Szajch mówi

„Ten dział - czyli dział wiary w Allaha, a zwłaszcza wiary w boskość Allaha (tauhid al-uluhijja) - na początku islamu (czyli w I, II, III, IV wieku hidżry) nie był jeszcze rozpowszechniony jako osobny temat. Nie było potrzeby pisania osobnych ksiąg o tauhidzie al-uluhijja - uczeni pisali o tym krótko (że nie ma bóstwa godnego czci prócz Allaha) i przechodzili dalej, ponieważ szirk w tauhidzie al-uluhijja nie był rozpowszechniony wśród społeczności muzułmańskiej.

Dlatego w większości wszystkie tematy przekonań dotyczące wiary w Allaha odnosiły się głównie do wiary w Imiona i Atrybuty Allaha. Co zaś do innych tematów (tauhid ar-rububijja, tauhid al-uluhijja) - opowiadano o nich krótko. Jednak gdy pojawił się i rozpowszechnił szirk, stało się obowiązkiem pisanie osobnych ksiąg o tauhidzie al-uluhijja. I dlatego nie znajdziesz w tej księdze szczegółowego omówienia tauhidu al-ibada czy tauhidu al-uluhijja, w odróżnieniu od tego, jak poświęcili temu uwagę uczeni żyjący po nim. Znajdziesz za to szczegółowe omówienie tematu tauhid asma wa sifat (jedyności w Imionach i Atrybutach), ponieważ w tamtych czasach istniała potrzeba takiego właśnie posłania. Za każdym razem, gdy pojawiała się potrzeba wyjaśnienia jakiegoś określonego tematu wśród sług Allaha, uczeni poświęcali temu tematowi najwięcej uwagi - było to wyraźnie widoczne. Dlatego księgi, w których mowa jest o

tauhidzie al-uluhijja, podobne do ksiąg «Tauhid», «Kaszf asz-Szubuhat», «Salasatu-l-Usul» i podobnych, zawierają szczegółowe wyjaśnienie tauhidu al-uluhijja, który jest jedną z podstaw przekonań w pierwszym filarze - a jest nim wiara w Allaha Najwyższego.

Następnie, jak już wspomniano, wiara w Aniołów, w Księgi, w Posłańców - czego wyjaśnienie nadejdzie. Następnie wiara w Dzień Sądu - a do tego działu należy wiara w rzeczy ukryte. Dlatego uczeni, gdy mówią o Dniu Sądu i o wierze w Dzień Sądu, mówią o rzeczach ukrytych i o tym, jakie przekonania powinni mieć wierzący względem tych zagadnień. Droga Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a w tym temacie stoi w sprzeczności i zmaga się z drogami, które przetarły błądzące nurty wprowadzające nowości. Następnie wiara w Przeznaczenie z jego dobrem i złem.

Po omówieniu tych sześciu filarów mówią oni o innych tematach przekonań, poświęcając im określoną uwagę. Zagadnienia te w swej istocie nie należą do działu przekonań, lecz zostały włączone do ksiąg o akidzie z powodu potrzeby, jaka się pojawiła - ponieważ Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a sprzeciwiali się błądzącym nurtom w tych właśnie kwestiach, i dlatego musieli włączyć te zagadnienia do ksiąg o przekonaniach. Podobnie ze słowami o sahabach [towarzyszach Proroka]. Także słowa o Matkach Wiernych.

Podobnie w niektórych księgach o przekonaniach mowa jest o kwestiach rządzenia, o władcach muzułmanów - jak to, że należy być posłusznym władcom w tym, co nie jest grzechem; że posłuszeństwo władcy muzułmanów jest wadżib (obowiązkowe); że przysięga wierności (baj'a) imamowi jest fard dla każdego; że nie wolno występować przeciwko władcom muzułmanów, nawet jeśli dopuszczają się niesprawiedliwości (popełniają grzechy większe, piją alkohol, dopuszczają się cudzołóstwa, zabójstwa czy kradzieży), dopóki nie popełnią jawnego kufru; że wadżib jest modlić się za nimi i prowadzić z nimi wspólny dżihad, jakkolwiek niesprawiedliwi by nie byli. I podobne zagadnienia, które omawia się w

> temacie imamatu, ponieważ w tych kwestiach Ahlu-s-Sunna sprzeciwia się mutazylitom, charydżytom i im podobnym. Nawet w księgach o akidzie mówi się o tym, jak ocierać chuffy [skórzane skarpety podczas wudu] - co stoi w sprzeczności z tymi, którzy uważają to za zakazane. Mówi się w nich także o cudach przyjaciół Allaha (karamat al-aulija)".

Karamat przyjaciół Allaha

Każdy bogobojny muzułmanin jest przyjacielem (wali) Allaha - wcale nie tak, jak myśli wielu ludzi, że „wali" to jakiś pochowany święty. Nie - każdy wierzący, bogobojny muzułmanin jest przyjacielem Allaha, i Allah Najwyższy może stworzyć „karamat" - cud za jego pośrednictwem. Najlepszym tego przykładem są uczeni. Szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja (niech Allah się nad nim zmiłuje) między modlitwą zuhr a asr napisał książkę liczącą 50 stron. Nawet przeczytanie 50-stronicowej książki między zuhr a asr jest trudne, a cóż dopiero mówić o jej napisaniu - wymaga to przecież namysłu nad tematem książki i jej treścią. Innym przykładem przyjaciela Allaha jest Ibn Akil al-Hanbali (niech Allah się nad nim zmiłuje), który napisał dzieło liczące 300 tomów. Wśród cudów sahabów było i to, że niektórzy z nich chodzili po powierzchni wody.
Chabbab ibn al-Arat (niech Allah będzie z niego zadowolony), gdy wielobożcy wzięli go do niewoli i związali - weszła do niego pewna kobieta, u której poprosił o ostrze, by się uwolnić, i zobaczyła obok niego kiść winogron, choć w owym czasie w całej Mekce nie było ani jednego winogrona.
Dlatego nie zaprzeczamy karamat ludzi wierzących w Koran i Sunnę - wierzymy w to. Jednak jak powiedział imam asz-Szafi'i: „Nie wierz człowiekowi, który lata w powietrzu i pływa po wodzie, dopóki nie będzie podążał za Koranem i Sunną Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)".

Dalej szajch Salih Ali asz-Szajch mówi

„To znaczy, gdy uczeni mówią o tym, że Allah Najwyższy stwarza za pośrednictwem przyjaciół Allaha siłę, wiedzę czy rzeczy niezgodne z powszechnie przyjętym porządkiem, i piszą o tym w księgach o akidzie - dzieje się tak dlatego, że są tacy, którzy temu przeczą, nie wierzą w cuda i je odrzucają. Przykładem tego są mutazylici. Z drugiej zaś strony są ludzie, którzy przekraczają granice i wywyższają przyjaciół Allaha do tego stopnia, że stawiają ich ponad Prorokami. Podobnie uczeni przytaczają w księgach o akidzie Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a kwestie moralności.

Dlatego przekonania Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a nie ograniczają się jedynie do sześciu głównych filarów wiary (imanu) i zawierają w sobie wszystkie te sprawy - ponieważ tymi właśnie przekonaniami, które przytaczają w swoich księgach, odróżniają się od błądzących innowatorów (bidatczyków), którzy odrzucają konteksty Koranu, nie trzymają się Sunny, nie są jej posłuszni i nie żyją w pełni zgodnie z nią. W ten sposób Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a odróżniają się tym, że wywyższają Sunnę i wywyższają tych, którzy tę Sunnę niosą, a zwalczają bądź odrzucają tych, którzy sprzeciwiają się Sunnie lub występują przeciwko imamom Ahlu-s-Sunna.

Dlatego w przyszłości, za pozwoleniem Allaha, będziemy krótko omawiać zagadnienia, o których będzie mówił autor księgi - Ibn Kudama (niech Allah się nad nim zmiłuje). Choć zasługują one na to, by omówić je szczegółowo, jednak ograniczoność czasu na to nam nie pozwala".

Pytania sprawdzające materiał:

1. Jak nazywa się ta księga i jak nazywa się jej autor;

2. Co oznacza słowo „lum'a";

3. Jak nazywa się mowa wstępna, którą autor przytoczył na początku swojej księgi;

4. Na czym opierają zwolennicy sunny i dżama'a swoje rozważania w kwestiach przekonań;

5. Dlaczego uczeni pierwszych pokoleń nie poświęcali osobnych dzieł tauhidowi al-uluhijja;

6. Istnieją pewne zagadnienia poruszane w księgach o przekonaniach, które w swej istocie nie należą do spraw wiary - wyjaśnij przyczynę tego;

7. Czy ze słów autora „Czysty jest On od podobieństwa" rozumiemy, że całkowicie zaprzecza on wszelkiemu podobieństwu;

8. Jaka jest różnica między „taszbihem" a „tamsilem".

LEKCJA 2. Autentyczność hadisów oraz ajaty muhkam i mutaszabih

Powiedzmy nieco o autentycznej sunnie. Uczeni hadisu mówią, że hadisy dotarły do nas dwiema drogami:

1. Mutawatir - hadis przekazywany przez tak liczną grupę, że nie sposób, by zmówili się na kłamstwie. Samej liczby jednak nie wystarczy - gdyby, dajmy na to, pewna grupa ludzi spotykała się codziennie i nagle wspólnie przekazała jakąś wieść, to nie byłby to mutawatir, ponieważ spotykają się razem i mogliby się zmówić;

2. Ahad - wszystko, co nie osiąga stopnia mutawatir.

I oto pojawił się nurt zwany aklanijun (racjonaliści) - stawiają oni swój rozum ponad teksty szariatu, i dlatego ich rozum nie przyjmuje niektórych Imion i Atrybutów. Znaleźli więc dla siebie „uzasadnienie" i przestali przyjmować chabar al-ahad (przekaz pojedynczy) w kwestiach akidy, choć w fikhu nadal wyprowadzają z hadisów ahad przepisy prawne. Dlatego jeśli przyjdzie do nas w hadisie ahad wiadomość, że Adam był prorokiem - oni tego nie przyjmują. Odrzucają też karę w grobie. Jeśli naprawdę chcesz zobaczyć istotę ich stanowiska, zapytaj: „Gdzie u was hadis mutawatir?" - przywołają jakąś kwestię, powiedzą, że to z hadisu. A my zapytamy: „Skąd wiesz, że to wiadomość mutawatir?" Odpowiedzą: „Powiedział imam Buchari". Zapytamy: „A oprócz imama Buchariego, ilu jeszcze ludzi ci to przekazało?" - i zamilknie. Wychodzi więc, że dla imama Buchariego było to mutawatir, a dla ciebie jest to ahad. „Gdy zboczyli [z drogi], Allah odwrócił ich serca. Allah nie prowadzi [prostą drogą] ludzi występnych" (sura As-Saff, ajat 5).

I dlatego podnieśli oni kwestię statusu (hukm) chabar al-ahad. My - Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - mówimy: „Jeśli chabar al-ahad przyszedł z autentycznym łańcuchem przekazu (isnad), przyjmujemy go we wszystkich kwestiach".

Wielu z nas, ucząc się nauk islamskich, dociera do nauki usul al-fikh. Większość ksiąg z usul al-fikh napisali bądź filozofowie-aszaryci, bądź ci, na których ci filozofowie-aszaryci odcisnęli piętno. Na przykład księgę „Al-Mahsul fi Usul al-Fikh" napisał Fachr ar-Razi - jeden z czołowych aszarytów. Także księgę „Al-Mustasfa" napisał Abu Hamid al-Ghazali, znany z dzieła „Ihja Ulum ad-Din" - jego księga uchodzi za jedną z najsilniejszych ksiąg szafi'ickiego usul al-fikh. Także „Al-Burhan fi Usul al-Fikh" imama Abu al-Ma'aliego al-Dżuwajniego, który napisał też księgę „Al-Waraqat". Także „Al-Ihkam fi Usul al-Ahkam" imama al-Amidiego. I właśnie w tych księgach napisano: „W kwestii przyjmowania chabar al-ahad istnieje różnica zdań, a większość uczonych uważa, że chabar al-ahad nie jest dowodem w kwestiach akidy". Powiemy na to: tak, rzeczywiście, ale mówią to ci uczeni, którzy są wam podobni. Prawda jest zupełnie inna: jednomyślne stanowisko Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a od czasów sahabów brzmi: „Chabar al-ahad jest dowodem zarówno w akidzie, jak i w fikhu".

W matnie pojawia się też termin „radd". Radd to kłamstwo i zaprzeczenie (takzib wa-l-inkar). Człowiek, który dopuszcza się raddu, tamsilu i taszbihu mutlak - jest kafirem. Człowiek, który dopuszcza się ta'wilu, ma swój odrębny hukm.

Ajaty muhkam i mutaszabih

Allah Najwyższy powiedział w Koranie:

الر ۚ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ

> *Alif. Lam. Ra. Oto Księga, której ajaty są jasno wyłożone (muhkam), a następnie wyjaśnione przez Mądrego, Wszechwiedzącego*
>
> **„Hud" 11:1**

Allah Najwyższy powiedział też:

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا

> *Allah zesłał najpiękniejsze opowiadanie - Księgę, której ajaty są mutaszabih [wzajemnie do siebie podobne]*
>
> **sura Az-Zumar, ajat 23**

I jeszcze w innym ajacie:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ

> *On jest Tym, Który zesłał ci Księgę, w której są ajaty muhkam, stanowiące matkę Księgi, a także inne ajaty, będące mutaszabih*
>
> **sura Ali Imran, ajat 7**

Jak to rozumieć? W pierwszym ajacie mówi się, że ajaty Koranu są muhkam (jasne i zrozumiałe), ponieważ Allah Najwyższy mówi:

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ

> *Czyż nie rozmyślają nad Koranem?*
>
> **sura An-Nisa, ajat 82**

Czy Allah Najwyższy mógłby nas nawoływać do zrozumienia czegoś, czego nie jesteśmy w stanie zrozumieć? Czy to w ogóle możliwe? Oczywiście że nie! Dlatego jeśli Allah nawołuje nas do zastanowienia się nad czymś, to musi to być coś, co jesteśmy w stanie zrozumieć.

Allah jest ponad wszelkie porównania, ale weźmy taki przykład. Siedzę i tłumaczę ci tabliczkę mnożenia, i mówię: „Powiedzmy, że ty masz pięć jabłek, twój drugi brat ma pięć jabłek, a trzeci ma pięć jabłek - czyli każdy z was ma po pięć jabłek. Ile macie razem jabłek?" Odpowiadasz: „Razem 15". Potem mówię: „Ile będzie 3 razy 5?" i mówię ci: „Zastanów się". Możesz się zastanowić, bo wcześniej wszystko ci wyjaśniłem. Ale załóżmy, że nie przerabiałeś jeszcze mnożenia, doszedłeś tylko do liczenia do pięciu, a ja mówię: „Macie sześć jabłek, a jest was trzech - ile będzie 6 razy 3?" i mówię: „Zastanów się" - to byłoby głupie, bo nie przerabiałeś jeszcze mnożenia przez sześć. Rozumiecie, o co chodzi?

Dlatego skoro Allah Najwyższy mówi: „Czyż nie rozmyślają nad Koranem?" (sura An-Nisa, ajat 82) - znaczy to, że wszystkie ajaty są jasne i zrozumiałe.

Co zaś do ajatów mutaszabih - wiadomo, że w języku arabskim słowo „mutaszabih" oznacza między innymi „niezrozumiały", ale też „podobny". Dlatego gdy Allah mówi, że ajaty czy hadisy są „mutaszabih", chodzi o to, że są do siebie podobne. Sens ajatu brzmi zatem: „Allah zesłał najpiękniejsze opowiadanie - Księgę, której ajaty są do siebie podobne i powtarzają się" (sura Az-Zumar, ajat 23). Na przykład Allah tu opowiada o Musie, i tam opowiada o Musie; tu opisuje Raj, i tam opisuje Raj; tu mówi o synach Izraela, i tam mówi o synach Izraela - widzimy więc, że te ajaty są do siebie podobne. Czy jest więc sprzeczność między tym, że wszystkie ajaty są jasne, a tym, że są do siebie podobne? Nie, nie ma sprzeczności.

I tu przychodzi trzeci ajat: „On jest Tym, Który zesłał ci Księgę, w której są ajaty muhkam, stanowiące matkę Księgi, a także inne ajaty, będące mutaszabih" (sura Ali Imran, ajat 7). Tu „muhkam" oznacza „jasne i zrozumiałe dla całej ummy". Co to znaczy? Musimy to koniecznie wiedzieć - na przykład, gdy spierasz się z jakimś zwolennikiem madhabu i mówisz, że dany imam w tej konkretnej kwestii, jak twierdzą inni uczeni, się pomylił, a on mówi: „Jak to możliwe, ty wiesz, a imam nie wie? Ty wiesz, a imam Abu Hanifa nie wie? Ty wiesz, a imam Szafi'i nie wie? Ty wiesz, a szajch Albani nie wie? Ty wiesz, a szajch Ibn Baz nie wie?" - otóż tak, to możliwe, i nie ma w tym żadnego problemu. Najważniejsze, bym nie mówił od siebie, że ten uczony się w danej kwestii myli, lecz przytaczał słowa innych

wielkich uczonych o błędach tego szajcha. Bo od razu zaczyna się: jak to, ty wiesz, a Abu Hanifa nie wiedział? Jaki w tym problem? U nas Koran i Sunna są jasne i zrozumiałe dla całej ummy.

Wyobraźcie sobie na przykład, że na ziemi żyło czterech sahabów - Abu Bakr, Umar, Usman i Ali. Wiemy, że na przykład Abu Bakr znał pewne kwestie, których być może nie znali Umar, Usman i Ali - a stało się tak dlatego, że czasem Abu Bakr słyszał coś od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), gdy byli sam na sam. Tak czy nie? Tak! I załóżmy, że Abu Bakra nie było, a gdy go nie było, Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział Umarowi, Usmanowi i Alemu coś, a gdy spotkali Abu Bakra, zapomnieli mu o tym powiedzieć - czy to dopuszczalne? Oczywiście, że tak. W ten sposób ci trzej mogli wiedzieć to, czego nie wiedział Abu Bakr. Podobnie zamiast Abu Bakra mógł być Umar, albo odwrotnie - Umar wiedział to, czego nie wiedzieli tamci trzej. Jednak wszyscy czterej razem znali wszystko, co powiedział Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Dlatego mówimy, że nasza religia jest znana [w całości] tym czterem razem wziętym, a jeśli brać każdego z osobna, to możliwe, że ktoś nie wie tego, co wiedzą pozostali.

To ważna zasada, którą powinniśmy znać, a wiemy to z siry i z hadisów. Na przykład Umar nie wiedział, że wśród zasad grzeczności gościnności jest zapukanie do drzwi trzykrotnie, zanim się wejdzie - dowiedział się o tym, będąc już kalifem, od Abu Musy al-Aszariego. Są też kwestie, których nie znał Abu Bakr, kwestie, których nie znał Ali, kwestie, których nie znał Usman, i podobnie było ze wszystkimi sahabami. Lecz gdybyśmy zebrali wszystkich sahabów razem, odpowiedzieliby na każde pytanie dotyczące religii. Jaki na to dowód? Dowodem są słowa Allaha Najwyższego, Który powiedział:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

> *Dzisiaj udoskonaliłem dla was waszą religię, dopełniłem Moją łaskę wobec was i zaakceptowałem dla was islam jako religię*
>
> **sura Al-Maida, ajat 3**

A wcześniej Allah powiedział:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ

> *O Posłańcu! Przekaż to, co ci zesłano od twego Pana. Jeśli tego nie uczynisz, nie przekażesz Jego przesłania*
>
> **sura Al-Maida, ajat 67**

Potem Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) wypełnił swoją misję, w pełni przekazał ludziom przesłanie. Sam Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) pytał sahabów: „Czy przekazałem wam?" - a pytał dlatego, że Allah zobowiązał go do przekazania ludziom przesłania. Sahabowie powiedzieli: „Tak, przekazałeś". A Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „O Allahu, poświadcz to". I Allah poświadczył, mówiąc: „Dzisiaj udoskonaliłem dla was waszą religię, dopełniłem Moją łaskę wobec was i zaakceptowałem dla was islam jako religię" (sura Al-Maida, ajat 3).

A jeśli takie [rozproszenie wiedzy] było możliwe wśród sahabów, to cóż dopiero mówić o czterech imamach. Dlatego dopuszczalne jest, że ktoś z tych czterech imamów czy innych uczonych nie znał jakiejś kwestii, a nawet kilku kwestii - i nie ma w tym żadnego problemu. Gdy ktoś ci powie: „Jak to możliwe? Ty wiesz, a imam Abu Hanifa nie wiedział?!" - odpowiedz: „Tak, to możliwe, i jaki w tym problem?!" Niektórzy sahabowie nie wiedzieli tego, co wiedział Abu Hanifa, i są kwestie, których nie znał Abu Hanifa, a znali sahabowie. Dlaczego to możliwe? Bo po prostu do mnie dotarło to, co nie dotarło do imama Abu Hanify, Szafi'iego czy Malika. Na przykład dotarło do nas coś od sahabów przez imama Szafi'iego czy

imama Ahmada, ale nie dotarło do Abu Hanify. I możliwe, że przez Abu Hanifę dotarło do mnie coś, co nie dotarło do imama Szafi'iego. W ten sposób cała umma wie wszystko o islamie, i dla niej jako całości Koran jest jasny.

Teraz jasne jest, co znaczą słowa Allaha: „Alif. Lam. Ra. Oto Księga, której ajaty są jasno wyłożone (muhkam), a następnie wyjaśnione przez Mądrego, Wszechwiedzącego" („Hud" 11:1) - czyli te ajaty są jasne i zrozumiałe dla całej ummy jako całości.

Teraz masz ajat: „On jest Tym, Który zesłał ci Księgę, w której są ajaty jasno wyłożone, stanowiące matkę Księgi, a także inne ajaty, będące niezrozumiałymi" (sura Ali Imran, ajat 7). Co znaczy „zrozumiałe" i „niezrozumiałe"? Znaczy to, że dla jakiejś części społeczności są one niezrozumiałe, a dla innej części zrozumiałe. Jak już mówiliśmy, dla Abu Bakra dany ajat jest jasny i zrozumiały, a dla Umara na przykład nie - ale gdyby zebrać ich razem, wszystko byłoby dla nich jasne, i jeśli Abu Bakr wiedział coś, czego nie wiedział Umar, mógł mu to wyjaśnić. Na tym właśnie polega sens tego, że w Koranie są ajaty jasne i niezrozumiałe - ta niezrozumiałość jest względna, czyli niezrozumiała dla kogoś [konkretnego].

Patrząc z punktu widzenia zrozumienia ludzi, konteksty Koranu dzielą się na dwa rodzaje: jasne i zrozumiałe dla każdego oraz niezrozumiałe. Co do niezrozumiałych, ludzie dzielą się na dwa rodzaje: tych, którzy podążają za uczonymi (to jest wiara - jeśli jakiś ajat jest dla mnie niezrozumiały i nie mam odpowiedniej wiedzy, to nie zaczynam czegoś wymyślać ani zmyślać, czyli wierzę w ten ajat, w to, o czym on mówi, ale nie zaczynam go samodzielnie interpretować bez wiedzy - to droga posiadających wiedzę, droga uczonych). Allah Najwyższy powiedział o drugim rodzaju ludzi: „A ci, których serca zbaczają [z drogi], podążają za tym, co niejasne w nim, pragnąc [siać] smutę i pragnąc jego interpretacji (ta'wil)" (sura Ali Imran, ajat 7).

O pierwszym rodzaju Allah powiedział: „A ci, którzy są utwierdzeni w wiedzy, mówią: «Uwierzyliśmy w niego [w Koran], wszystko to od naszego Pana»" (sura Ali Imran, ajat 7). Dlatego, jakiekolwiek zagadnienie byś nie wziął, jakikolwiek kontekst Koranu byś nie wziął - jest on zrozumiały dla całej ummy, na czele

której stoją uczeni. Dla nas zaś, zwykłych muzułmanów, są konteksty zrozumiałe i niezrozumiałe. Tak więc dla mnie, zwykłego muzułmanina, część kontekstów Koranu i Sunny może być zrozumiała, a część niezrozumiała. Co mam robić z tym, co niezrozumiałe? Jeśli jesteś uczonym, sprowadź to, co niejasne, do tego, co jasne. Jeśli zaś nie znajdziesz uczonego, którego mógłbyś zapytać, powiedz: „Uwierzyliśmy w niego [w Koran], wszystko to od naszego Pana" - i trzymaj się tego, dopóki nie spotkasz uczonego, który ci ten ajat wyjaśni. Niech każdy z nas wystrzega się mówienia o Allahu bez wiedzy, i niech dla ciebie jeden kontekst koraniczny nie przeczy drugiemu - konteksty Koranu nie są ze sobą sprzeczne. Człowiek jest zobowiązany to wiedzieć i rozumieć, by w przyszłości nie zejść z drogi.

Weźmy dla przykładu konteksty dotyczące Atrybutów i Imion Allaha Najwyższego. Przypominam, że są ajaty muhkam i mutaszabih. Czym jest muhkam? Tym, co nie wymaga tafsiru (wyjaśnienia). I tak Imiona i Atrybuty Allaha nie wymagają wyjaśnienia. A ktoś powie, że Imiona i Atrybuty Allaha są mutaszabih. Co w nich niezrozumiałego? Na przykład Allah powiedział:

يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ

> *O Iblisie! Co powstrzymało cię od padnięcia na twarz przed tym, kogo stworzyłem Moimi obiema Rękami?*
>
> **„Sad" 38:75**

Co w tym niezrozumiałego? Zrozumiałe jest, że Allah ma Ręce. Albo: „On jest Słyszącym, Widzącym" (sura Asz-Szura, ajat 11) - co w tym niezrozumiałego? Przecież wszystko jasne. Ajaty mutaszabih są zatem tymi, które wymagają tafsiru.

I jeśli coś jest dla nas niezrozumiałe, potwierdzamy te słowa i nie wnikamy w ich sens.

Odnośnie tych słów szajch Salih Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże) mówi, że to bardzo niewłaściwe słowa - można powiedzieć, że to poważny błąd, albo że autorowi chodziło o coś innego.
Rozważmy taki przykład. Allah powiedział: „Ręka Allaha (jadu-Llahi)" - a ktoś powie: „U Allaha jest litera «ja» i litera «dal»", a ty zapytasz: „Czym jest «jad»?", a on odpowie: „Nie wiem" - ale jak można tego nie wiedzieć?!
To jeden z madhabów zwany mufawwida, jeden z nurtów aszaryzmu. Aszaryci mają więc dwa madhaby: albo tahrif, albo tafwid. Ci, którzy trzymają się tahrifu, mówią, że pod „jad" kryje się siła, moc. Ci zaś, którzy trzymają się tafwidu, nie mówią nic poza tym, że sens „jadu-Llahi" zna tylko Allah. My mówimy: „Jad to ręka". Oni: „Nie, Allah wie lepiej". Ale wtedy, według waszych słów, Allah zmusza nas do zastanawiania się nad czymś, czego sensu nie znamy?! Jakby Allah zesłał nam nie jasne ajaty, lecz jakieś zagadki. Cały nasz Koran jest jasny i zrozumiały. Dlatego słowa autora: „Jeśli coś jest dla nas niezrozumiałe, potwierdzamy te słowa i nie wnikamy w ich sens" - to poważny błąd.
Muhammad ibn Ibrahim Ali asz-Szajch powiedział w swoich fatwach, że to jedna z uwag krytycznych wobec autora księgi „Blask przekonania". Lecz imam Ibn Kudama w żadnym wypadku nie należy do mufawwida, ponieważ w swoich innych księgach sam osobiście krytykuje madhab mufawwida.

Zwracamy wiedzę o nich do tego, kto je przekazał, a odpowiedzialność [pozostawiamy] na przekazującym.

Jeśli przychodzi do ciebie autentyczny hadis od imama Buchariego o jakimś Atrybucie Allaha, albo na przykład hadis mówiący, że Allah stworzył Adama o wzroście 60 łokci - to wierzę w autentyczność tej wiadomości, wierzę imamowi Buchariemu i przyjmuję za przekonanie, że wzrost Adama wynosił 60 łokci, czyli około 30 metrów, a odpowiedzialność spoczywa na imamie Buchariem.

I dlatego, jak omawialiśmy na lekcjach „Podstaw islamskiego wyznania wiary", ten wymyślony świat dinozaurów to całkowite kłamstwo. Kim więc są te dinozaury? Jeśli Adam miał 30 metrów wzrostu, to naturalnie na przykład jego osioł nie był wielkości naszego osła, ani kury nie były wielkości dzisiejszych kur - jasne, że te kury były proporcjonalne do wzrostu Adama, a osioł, jak dzisiejsza żyrafa.

A gdy znajdują szkielety tych zwierząt, zaczynają puszczać wodze wyobraźni, a wyobraźnia człowieka jest bogata. Jeśli na przykład pokażę wam czaszkę człowieka, który był tak piękny jak Jusuf, i powiem wam, że to czaszka najpiękniejszego człowieka, powiecie: żartujesz sobie?! Zwłaszcza gdy zobaczycie dziury zamiast oczu, zęby, zaczniecie sobie wyobrażać coś strasznego, jak w horrorze, i nigdy nie uwierzycie, że ta czaszka należy do najpiękniejszego człowieka.

I gdy ludzie zobaczyli szkielety tych prastarych zwierząt, nadali im taką formę, jaką zechcieli. Weźmy dinozaura - kopia dzisiejszej żyrafy, tylko większa. Jakiś latający gad - to dzisiejszy orzeł i tak dalej. Jak powiedział szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja: „Autentyczny kontekst [religijny] nigdy nie przeczy zdrowemu rozumowi".

I dlatego w naszych czasach - dlaczego w Europie religia jest oddzielona od państwa? Bo w swoim czasie posługiwano się tam nieautentycznymi kontekstami. W XIV, XV, XVI wieku państwo było związane z religią, potem gdy na przykład pojawił się Galileusz i udowodnił, że Ziemia jest okrągła, duchowni oskarżyli uczonych o bluźnierstwo, palono uczonych na stosach, ustanowiono inkwizycję. A gdy odkrycia naukowe zaczęły się rozpowszechniać, oddzielono wtedy kościół od państwa - państwo stało się samo dla siebie, kościół sam dla siebie. Państwo nie przeszkadzało człowiekowi wypełniać nakazów religijnych, ale kościołowi zabroniono już ingerować w sprawy państwa, i zaczęto żyć według zasady: „Co cesarskie, cesarzowi". Przyczyniła się do tego sprzeczność rozumu z kontekstami tekstów świętych.

U nas zaś - Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - święte konteksty Koranu i Sunny, zesłane już 14 wieków temu, potwierdzają współczesne odkrycia naukowe. Dlatego gdy znaleziono dinozaura, dla kogoś było to sensacją, a dla tego samego szajcha Albaniego nie było to niczym zaskakującym - przecież zna hadisy o wzroście Adama. Znaleziono dinozaura? A może to znaleziono psa Adama?!

Podążając za uczonymi w wiedzy, których pochwalił Allah Najwyższy w Swojej jasnej Księdze, mówiąc: „A ci, którzy są utwierdzeni w wiedzy, mówią:

«Uwierzyliśmy w niego, wszystko to od naszego Pana»" - i gani Allah Najwyższy tych, którzy pragną wypaczenia niezrozumiałych ajatów, mówiąc: „Ci, których serca zbaczają, podążają za niezrozumiałymi ajatami, pragnąc [siać] smutę i osiągnąć [ich] interpretację" - choć interpretacji tej nie zna nikt prócz Allaha. Pragnienie poznania tej interpretacji staje się przyczyną zboczenia [z drogi] i wiąże się z pragnieniem smuty, i jest to naganne. Allah zamknął im ich nadzieje i przeciął ich silne pragnienie osiągnięcia celu, mówiąc: „Choć interpretacji tej nie zna nikt prócz Allaha".

Prawdziwy sens ta'wilu

Co do słów: „Choć interpretacji (ta'wilu) tego nie zna nikt prócz Allaha" (sura Ali Imran, ajat 7) - ta'wil dzieli się na dwa rodzaje:

Jakie są rodzaje ta'wilu?

1. Ta'wil, który przychodzi do nas w Koranie i Sunnie - ma on określony sens
2. Ta'wil mustalah, czyli nowy, wymyślony przez filozofów albo uczonych usul al-fikh

Co do Koranu i Sunny - jeśli zobaczysz słowo „ta'wil" lub jakiekolwiek pokrewne mu słowo, wiedz, że ma ono dwa znaczenia:

1. Tafsir (wyjaśnienie) - jak powiedział Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w hadisie, w którym opowiada się, że wziął Ibn Abbasa i powiedział: „O Allahu, naucz go ta'wilu" - czyli czego? Tafsiru;

2. Koniec czegoś - a ten „koniec" bywa albo w achbar (wiadomościach), albo w ahkam (przepisach). Koran i Sunna dzielą się bowiem na dwie części: albo opowiadają ci o czymś, albo nakazują/zakazują coś. Gdy Allah Najwyższy mówi: „Odprawiajcie modlitwę" - to achbar czy ahkam? Ahkam - to przecież nakaz odprawiania. A gdy Allah opowiada ci o Raju, to jest achbar.

Gdy Allah Najwyższy opowiada nam o Dniu Sądu (czyli gdy jest to achbar):

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ

> *Czyż oczekują na coś innego niż spełnienie się tego (ta'wilahu)?*
>
> **sura Al-A'raf, ajat 53**

Cco znaczy ta'wil Dnia Sądu? Czyli nastanie Dnia Sądu.
Co zaś do ahkam, nakazów - ich ta'wil to „wykonanie". Aisza (niech Allah będzie z niej zadowolony) mówiła w pewnym hadisie, że gdy zesłano Prorokowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) surę:

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

> *Gdy nadejdzie pomoc Allaha i zwycięstwo, i zobaczysz ludzi wstępujących do religii Allaha tłumami, wysławiaj chwałą swego Pana i proś Go o przebaczenie - zaprawdę, On jest Przyjmującym skruchę*
>
> **sura An-Nasr, ajat 1–3**

Czyli czyń dużo tasbihu. Zaczął wtedy dużo czynić tasbih, wielokrotnie mówić „subhana-Llah, subhana-Llah" i wiele prosić Allaha o przebaczenie - tym samym czynił ta'wil Koranu. Co znaczy „czynił ta'wil Koranu"? Wykonywał to, co mu nakazano. Jasne, prawda?
Językowe znaczenie „ta'wil" dzieli się zatem na:

Co znaczy „ta'wil" w zależności od kontekstu?

1. Jeśli dotyczy achbar - jego ta'wil to nastanie
2. Jeśli dotyczy ahkam - jego ta'wil to wykonanie nakazu

③ Jeśli dotyczy sifatów, czyli ta'wilu-s-sifat - to kajfijja, czyli obraz [tego], jakie one są w istocie

Allah Najwyższy powiedział o Sobie, że ma Jad (Rękę) - tak czy nie? Czy ten Sifat (Jad) ma swój ta'wil? Ma, i jest nim kajfijja (obraz) - czyli Ręka ma [swój] obraz, lecz my tego obrazu nie znamy. Znamy czy nie? Nie! I oto Allah Najwyższy mówi: „Ci, których serca zbaczają [z drogi]" (sura Ali Imran, ajat 7) - co chcieli poznać? A jaka jest Ręka Allaha? Lecz ta'wilu tego Sifatu nie zna nikt prócz Allaha. Tak czy nie? Widzisz, jak to ucięte!

Ktoś powie: „A skąd wiesz, że zadawali sobie pytanie, jaka jest Ręka Allaha Najwyższego?" - wiedzcie, że każdy człowiek, który zmienia u Allaha Najwyższego Atrybuty, jak aszaryci, skłoniło go do tego właśnie postawienie pytania „jak?".

Dlatego imam Muhammad Amin asz-Szinkiti, mówiąc o aszarytach i im podobnych, powiedział: „Gdy ich umysły pokryły się nadżasą [nieczystością] porównania, dokonali ta'wilu".

Dlaczego więc aszaryta mówi, że Allah nie ma Ręki, a pod „Ręką" kryje się Siła albo Moc? Aszaryta czyta Koran: „O Iblisie! Co powstrzymało cię od padnięcia na twarz przed tym, kogo stworzyłem Moimi obiema Rękami?" („Sad" 38:75). My czytamy i mówimy „bi jadajja" - dwiema Rękami. A aszaryta siedzi i mówi „jadajja"... siedzi i myśli „jadajja-jadajja"... Pierwsza rzecz, którą robi, to taszbih: „Ręka jak u człowieka? Nie, nie!" - najpierw sobie wyobraża, porównuje: Ręka - i wyobraża sobie rękę człowieka, i to jest pierwsza rzecz, którą robi - wyobraża sobie obraz. Gdy już wyobraził sobie obraz ręki, mówi: „Nie, tak być nie może" - druga rzecz, którą robi, to zaprzeczenie. Ale potem zadaje sobie pytanie: „A jak w takim razie?" - myśli, myśli, i nijak nie może sobie niczego wyobrazić, lecz coś z tym ajatem trzeba przecież zrobić, więc mówi: „Dobrze, powiemy, że to kudra (moc)".

Widzicie więc, co doprowadziło ich do tych zmian? To, że najpierw dokonali porównania. I właśnie gdy aszaryci mówią „tafsir-ta'wil", nie mają na myśli tych

dwóch pierwszych znaczeń - mają na myśli trzecie znaczenie, mustalah, czyli nowe.

Mówią oni, że ta'wil to zmiana sensu słowa poprzez odejście od jego znaczenia zewnętrznego na rzecz innego, jeśli istnieje jakaś karina [przesłanka]. Karina to coś, co wskazuje, że sens danego słowa można zmienić.

My mówimy tak: „Nie ma problemu, jeśli ta muradżih-karina rzeczywiście pozwala na zmianę [sensu] - wtedy się z wami zgadzamy. A jeśli muradżih-karina jest nieważna, to się z wami nie zgadzamy".

Jak to rozumieć? Popatrzcie: nasza muradżih-karina, Ahlu-s-Sunna, i ich muradżih-karina. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) opowiedział, że pewien człowiek poszedł odwiedzić swego brata, a Allah posłał [do niego] anioła. Anioł zapytał: „Dokąd idziesz?" Odpowiedział: „Mam tam brata". Anioł zapytał: „Hal lahu jadun 'alajka?" - co znaczy: „Czy on ci coś dobrego uczynił?" - a nie tłumaczy się to jako „czy masz jego rękę?". W tym miejscu, jak można zrobić tafsir słowa „jad"? Ni'ma [dobrodziejstwo] - czyli „hal lahu ni'amatun 'alajka?", „czy on ci coś [dobrego] uczynił?". Karina czy muradżih to mocna rzecz, która nas do tego zmusza - przecież nie może być tak, że odciął sobie rękę, zostawił mu ją, i on wziął tę rękę i dlatego poszedł [w odwiedziny]. Tak czy nie?

A gdy aszaryta mówi ci: „Ręka Allaha jest ponad ich rękami" (sura Al-Fath, ajat 10) - co tu jest, ni'ma czy kudra? Jaki tu muradżih? Co cię do tego zmusza? Powie: „Bo jeśli powiem, że Allah ma Rękę, to będzie ona podobna do ręki człowieka" - widzicie, co go do tego zmusiło? Czy to, co go zmusiło, jest przyjmowane, czy nie? Wychodzi na to, że tej rzeczy nie przyjmujemy.

Oto sens słowa „ta'wil" - gdy czytasz Koran i Sunnę, albo gdy czytasz księgi uczonych, powinieneś wiedzieć, że sens słowa „ta'wil" w kontekstach Koranu i Sunny to albo tafsir, albo znaczenie językowe, czyli koniec czegoś - a ten bywa trojaki: w ahkamach, w achbarach, albo w postaci sifatów.

Ahkam to nakazy lub zakazy, a ich ta'wil, czyli koniec tych nakazów, to ich wykonanie.

Achbar to wiadomości o tym, co nastąpi, a koniec tych wiadomości to ich nastanie.

Sifat to kajfijja, czyli obraz.

Jeśli zaś nie posługujesz się tym, lecz posługujesz się „ta'wilem" tak, jak posługują się nim filozofowie, to mówią oni, że jest to zmiana jednego sensu słowa na inny, z powodu kariny, która pozwala na tę zmianę sensu. My mówimy, że jeśli ta karina rzeczywiście pozwala na zmianę sensu, to automatycznie zalicza się to do tafsiru. Jeśli zaś nie pozwala, to pozostaje ona w waszym „mustalahzie" i nie nazywa się to już ta'wilem, lecz tahrifem, czyli po prostu wypaczeniem.

> **Mówi szajch Salih Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże)**
>
> „To jest wyjaśnienie pierwszej podstawy - tego, że Ahlu-s-Sunna wyróżnia się spośród innych tym, że poddają się w pełni temu wszystkiemu, co przyszło od Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), czy to w Koranie, czy w Sunnie Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Sunna Proroka jest bowiem, podobnie jak Koran, objawieniem - Koran jest Słowem Allaha. Dlatego to, co przyszło do nas w Koranie i Sunnie, obowiązuje nas jako przekonanie, któremu musimy się poddać, wierząc w [zawarte w nim] wiadomości i będąc posłusznymi w zakazach czy innych postanowieniach.
>
> Dalej autor powiedział: «Konteksty, które są dla nas niezrozumiałe, powinniśmy przyjąć wierząc w słowa, nie wnikając w ich sens» - a Ahlu-s-Sunna mówi, że konteksty Koranu i Sunny są jawne (jasne), ponieważ Allah Najwyższy zesłał Koran, Swoją Księgę, uczynił ją jasną i zrozumiałą w języku arabskim, i uczynił ją muhkam. Uczynił cały Koran zrozumiałym, mówiąc: «Alif. Lam. Ra. Oto Księga, której ajaty są jasno wyłożone

(muhkam), a następnie wyjaśnione przez Mądrego, Wszechwiedzącego» („Hud" 11:1) - Allah Najwyższy uczynił Swoją Księgę zrozumiałą i jasną, i nie ma w niej nic niezrozumiałego, nic, czego ludzie by nie pojęli.

Powiedział też, że Jego Księga jest mutaszabih: «Allah zesłał najpiękniejsze opowiadanie - Księgę, której ajaty są mutaszabih» (sura Az-Zumar, ajat 23) - co oznacza, że jedne ajaty są podobne do drugich. W surze Ali Imran Allah Najwyższy powiedział: «On jest Tym, Który zesłał ci Księgę, w której są ajaty muhkam, stanowiące matkę Księgi, a także inne ajaty, będące mutaszabih» (sura Ali Imran, ajat 7). Z tego ajatu wnioskujemy, że są ajaty zrozumiałe i jasne, oraz są niezrozumiałe. Jak pogodzić te trzy ajaty? Autor w matnie powiedział o tym krótko, a my teraz to wyjaśnimy: cały Koran jest zrozumiały (muhkam) i wszystkie [ajaty] są do siebie podobne (mutaszabih), a jednocześnie są w nim miejsca zrozumiałe i niezrozumiałe. Cały Koran jest zrozumiały dla całej ummy ogólnie, choć dla konkretnych osób może być niezrozumiały - jest jednak jasny (zrozumiały, konkretny) dla całej ummy w ogólności.

Allah Najwyższy powiedział nam też, że Koran jest mutaszabih, mówiąc: «Allah zesłał najpiękniejsze opowiadanie - Księgę, której ajaty są mutaszabih» (sura Az-Zumar, ajat 23) - sens tego jest taki, że jedne ajaty są podobne do drugich: w jednym miejscu nakaz i w innym nakaz, w jednym miejscu zakaz i w innym znów zakaz, w jednym miejscu o czymś się opowiada i w innym miejscu o czymś się opowiada, tu opisuje Raj i tam opisuje Raj, w jednym miejscu opowiada o jednym Proroku i w innym miejscu opowiada o tym samym Proroku - tak więc jeden ajat jest podobny do drugiego.

Trzeci dział to to, o czym mówi się w surze Ali Imran - wśród tych ajatów są ajaty zrozumiałe, część z nich jest jasna, o wyraźnym sensie, wiadomo, na co wskazują, a inne ajaty takie nie są, ich sens jest niezrozumiały i niewiadomo, na co wskazują. Ta niezrozumiałość jest względna, i nie ma ani w Koranie, ani w Sunnie, ani u Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a ogólnej (absolutnej) niezrozumiałości - ktoś wie, komuś jest zrozumiałe, a innym

niezrozumiałe, lecz absolutnej niezrozumiałości nie ma. Ahlu-s-Sunna nie twierdzi inaczej, lecz mówi, że dla jednych uczonych sens niektórych ajatów może być nieznany, ale jest ktoś, kto go zna, albo inni uczeni go znają - nie może być tak, by cała społeczność [uczonych] tego nie znała. Dlatego gdy Ibn Abbas przeczytał ten ajat, powiedział: «Jestem z tych, którzy znają ta'wil (tafsir)».

Dlatego gdy mówimy, że pewne ajaty są niezrozumiałe, mutaszabih, nie mamy na myśli niezrozumiałości absolutnej (mutlaku-mutaszabih) - nie mamy na myśli tego, że nikt nie zna sensu tych ajatów; musi być w naszej społeczności ktoś, kto zna ich sens. Koran został zesłany w zrozumiałym języku arabskim, został zesłany po to, by ludzie wzięli go za przewodnika - podobnie Sunna. Dlatego nie ma tekstu ani w Koranie, ani w Sunnie, który byłby niezrozumiały dla wszystkich uczonych, dla całej społeczności - nie ma takiego! Dlatego ci, którzy mówią, że są ajaty nieznane dla wszystkich, których sensu nikt nie rozumie - to słowa ludzi bid'y (innowacji).

Autor podzielił [postawę wobec] pewnych [ajatów] na dwie grupy, mówiąc:

Jak podzielił autor postawę wobec ajatów?

1. Wobec ajatów zrozumiałych przyjmujemy konteksty, poddając się im, nie odrzucamy ich, nie porównujemy, nie upodabniamy
2. Wobec ajatów niezrozumiałych wierzymy w lafz (słowo) - i w tym miejscu uczeni krytykowali Ibn Kudamę"

Można to usprawiedliwić, mówiąc, że autorowi chodziło o właściwą formę - czyli że należy odrzucić te znaczenia, jakie nadają im aszaryci i inni filozofowie. Co do samej krytyki, słuszne jest mówić: „Musimy wierzyć w słowo (lafz) i w sens (ma'na)". Jeśli jednak nie znamy sensu, wierzymy w sens tak, jak chce tego od nas Allah Najwyższy i jak przekazuje to Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - jak przyszło do nas od imama asz-Szafi'iego: „Wierzę w Allaha i w to, co przyszło od Allaha, tak jak Allah tego ode mnie chce. Wierzę w Posłańca i

w to, co przyszło od Posłańca, tak jak Posłaniec tego ode mnie chce". Jeśli nie rozumiemy sensu, wierzymy w niego - wierzę w ten sens, którego chce ode mnie Ten, Kto te słowa wypowiedział, a to Allah i Jego Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Imam Ibn Kudama powiedział: „Jadżibu iman lafz" (obowiązkowa jest wiara w słowo), a my powinniśmy mówić: „Jadżibu iman lafza wa ma'na" (obowiązkowa jest wiara w słowo i w sens) - czyli wierzymy w lafz i wierzymy w ma'na. Powiedzieć: „Wierzę tylko w słowa (lafz)" - to słowa ludzi bid'y. Mówią oni: „Wierzymy w słowa (lafz), lecz nie wierzymy w sensy, bo sensy mogą się zmieniać" - to błąd.

Rozumienie sensu (ma'na) Koranu i Sunny opiera się na znajomości języka arabskiego, dlatego powinniśmy wierzyć w Koran i Sunnę tak, jak wymaga tego od nas język arabski, a najlepiej ze wszystkich znali język arabski sahabowie, dlatego powinniśmy wierzyć tak, jak przekazali nam to sahabowie. To jedna z podstaw.

Jeśli jednak czegoś nie rozumiesz, widzisz słowo w Koranie, którego nie pojmujesz, albo widzisz hadis mówiący o Atrybucie (Sifacie) Allaha lub o czymś ukrytym (ghajbijjat), a nie znasz jego sensu - powinieneś wierzyć zarówno w słowo (lafz), jak i w sens (ma'na), czyli wierzyć w słowo i w sens ajatu lub hadisu. „Ci, których serca zbaczają [z drogi], podążają za tym, co niejasne, pragnąc [siać] smutę i osiągnąć [ich] interpretację, choć interpretacji tej nie zna nikt prócz Allaha. A ci, którzy są utwierdzeni w wiedzy, mówią: «Uwierzyliśmy w niego [w Koran], wszystko to od naszego Pana»" (sura Ali Imran, ajat 7).

Co do ajatu: „Choć interpretacji (ta'wilu) tego nie zna nikt prócz Allaha" (sura Ali Imran, ajat 7) - to, co zesłał Allah Najwyższy, bywa dwojakie: albo achbar, albo ahkam. Ta'wil achbaru to „nastanie". Co zaś do ta'wilu

ahkamów, zakazów i nakazów, to jego ta'wil następuje wtedy, gdy ktoś wykona te zakazy lub nakazy.

Słowa Allaha Najwyższego: „Choć interpretacji tego nie zna nikt prócz Allaha" odnoszą się więc do tych wiadomości, o których nam opowiedziano - a należą do nich również Atrybuty Allaha Najwyższego - nikt nie zna, jakie one są, prócz Allaha Najwyższego, bo tylko Allah Najwyższy wie, jak to będzie; nikt nie zna, prócz Allaha Najwyższego, kresu prawdziwości tego, do czego prowadzą te ajaty, o których nam opowiedział Allah Najwyższy. Pierwsze [znaczenie] to znaczenie językowe słowa ta'wil, a jest nim to, do czego prowadzi prawdziwość rzeczy - podobnie jak powiedział Allah Najwyższy: „Czyż oczekują na coś innego niż spełnienie się tego (ta'wilahu)? W dniu, gdy się spełni, powiedzą ci, którzy zapomnieli o nim wcześniej: «Posłańcy naszego Pana przychodzili z prawdą»" (sura Al-A'raf, ajat 53) - Allah Najwyższy mówi: „Czyż oczekują ta'wilu?", czyli oczekują nastania [tego], do czego prowadzą te wiadomości.

Nastanie tych właśnie achbarów prowadzi do czego? Co do sifatów, czyli jakie są te sifaty - nikt nie wie, prócz Allaha Najwyższego. Podobnie nie znamy ta'wilu ahkamów, czyli czy dana czynność została przyjęta jako akt czci, czy nie.

Pierwsze [znaczenie] to znaczenie językowe, a drugie znaczenie słowa ta'wil to tafsir - jak powiedział Allah Najwyższy: „Lecz ten spośród dwóch, który został ocalony, przypomniał sobie po pewnym czasie i powiedział: «Powiem wam jego (snu) interpretację (ta'wil), tylko mnie poślijcie»" (sura Jusuf, ajat 45) - czyli kres tego snu.

Wynika stąd, że sens ajatu: „Choć interpretacji (ta'wilu) tego nie zna nikt prócz Allaha" (sura Ali Imran, ajat 7) nie odnosi się do tego ta'wilu, który wymyślili uczeni usuliści, o którym mówią niektórzy uczeni nauki usul al-fikh, a który polega na zmianie sensu słowa - bo to, o czym właśnie powiedzieliśmy, to nowy termin, gdyż ta'wil w Koranie, w Sunnie i u

> salafów ma tylko dwa znaczenia, o których powiedzieliśmy wyżej. Ta'wil Imion i Atrybutów to obraz, a obrazu tego nie zna nikt prócz Allaha Najwyższego - uczeni znają sens, lecz nie znają obrazu".

Pytania sprawdzające materiał:

9. Jaką korzyść wyciągamy ze słów matnu, że wiara jest obowiązkowa wobec tego, co autentycznie przekazano od Posłańca Allaha spośród Atrybutów Miłosiernego;
10. Wymień zasadę Ahlu-s-Sunna dotyczącą przytaczania jako dowodu pojedynczej wiadomości (chabar al-ahad);
11. Co powiedzieli uczeni nauki podstaw fikhu, którzy znaleźli się pod wpływem filozofii, o pojedynczej wiadomości (chabar al-ahad);
12. Wymień, jakie znasz księgi z podstaw fikhu należące do filozofów;
13. Jakie jest znaczenie terminów „radd", „ta'wil", „taszbih" i „tamsil", i jaki jest hukm w odniesieniu do każdego z nich;
14. Ten, kto nie rozumie czegoś z kontekstów Koranu i Sunny, powinien: 1) ...; 2) ...; 3) ...; 4) ... ;
15. Przeczytaj z pamięci 7. ajat z 3. sury Ali Imran;
16. Przeczytaj z pamięci 1. ajat z 11. sury Hud;
17. Przeczytaj z pamięci 23. ajat z 39. sury Az-Zumar;
18. Uczeni krytykowali słowa matnu: „Obowiązkowe jest potwierdzać to wymową, nie wnikając w sens" - dlaczego? Jaki pogląd jest właściwy? Czy można to wyrażenie zrozumieć poprawnie;
19. Jakie są rodzaje kontekstów szariatu ze względu na jasność i niezrozumiałość, i na jakie grupy dzielą się ludzie względem tego podziału;
20. Co oznacza słowo „muhkam";
21. Co oznacza słowo „mutaszabih";
22. Co oznacza słowo „ta'wil"? Jakie są jego rodzaje.

Powiedział imam Abu Abdullah Ahmad ibn Muhammad ibn Hanbal na temat słów Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): „Zaprawdę, Allah zstępuje

na niebo tego świata" oraz „Zaprawdę, ujrzymy Allaha w Dniu Sądu", i podobnych im hadisów: „Wierzymy w nie i uznajemy je za prawdziwe, bez [pytania o] obraz i bez [pytania o] sens, i niczego z nich nie odrzucamy. Wiemy, że to, z czym przyszedł Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), jest prawdą, dlatego nie odrzucamy [niczego] od Posłańca Allaha i nie opisujemy Allaha ponad to, czym On Sam Siebie opisał - bez granicy i bez kresu. «Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym» (sura Asz-Szura, ajat 11).

Mówimy tak, jak On powiedział, i opisujemy Go tylko tym, czym Sam Siebie opisał, nie przekraczając tego - jakkolwiek by Go nie opisywali opisujący, nie są w stanie Go [w pełni] opisać. Wierzymy w cały Koran, w [jego części] muhkam i mutaszabih, i nie odbieramy Mu żadnego z Jego Atrybutów z powodu grozy, jaką nam wmówiono, i nie wykraczamy poza [to, co jest w] Koranie i hadisie. Nie znamy obrazu tego inaczej, jak tylko przez potwierdzenie [słów] Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i Koranu".

Te słowa imama Ahmada są znane. Przytacza je Ibn al-Kajjim, a także imam Abu Abd ar-Rahman Ibn al-Dżauzi w „Manakib al-Imam Ahmad", oraz imam Az-Zahabi w swojej księdze „Tarich".
Imam Ahmad powiedział: „Wierzymy w nie i uznajemy je za prawdziwe, bez obrazu i bez sensu" - czyli wierzymy w [ich] treść, a nie wnikamy w te obrazy, o których mówią ludzie bid'y. Wszystko, co przyszło od Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), przyjmujemy, ponieważ szahada: „Świadczę, że Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) jest Posłańcem Allaha" wymaga od ciebie posłuszeństwa jego nakazom, przekonania o prawdziwości tego, co przekazał, powstrzymania się od tego, czego zakazał i przed czym przestrzegał, oraz czczenia Allaha wyłącznie w taki sposób, jaki on ustanowił.
Allah Najwyższy powiedział też o Posłańcu:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى

> *Nie mówi on z własnej zachcianki - to jedynie objawienie, które mu się zsyła*
>
> **sura An-Nadżm, ajat 3–4**

LEKCJA 3. Imiona i Atrybuty Allaha - zasady, historia sekt i dowody Wywyższenia

...przekracza granice. Mamy bowiem zasadę dotyczącą Imion i Atrybutów Allaha Najwyższego: są one taukifijja - to znaczy mamy prawo opisywać Allaha Najwyższego tylko tymi imionami, którymi On Sam Siebie opisał. Ktoś zacznie opisywać [Go] [innymi] imionami i powie: „A co w tym złego?" - zapytamy: „A czy Allah Najwyższy opisał Siebie tym imieniem, czy nie?" Niektórzy nazywają siebie Abd ar-Raszid, lecz u Allaha Najwyższego nie ma imienia Raszid.
Pod słowem „taukifijja" kryje się też coś innego: nie z każdego Atrybutu, którym Allah Najwyższy opisał Siebie, wyprowadzamy Imię.
Załóżmy, że w hadisie Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) [jest powiedziane], że Allah Najwyższy każdej ostatniej tercji nocy zstępuje na najniższe niebo. Czy mamy teraz prawo powiedzieć, że skoro zstępuje, to Jego imię brzmi „Zstępujący"?! Nie mamy prawa! Bo Imiona Allaha są u nas taukifijja - opisujemy Allaha Najwyższego tylko tymi Imionami, którymi On Sam Siebie opisał, i nie przekraczamy tych granic.
-- Imiona, Sifaty, Af'al i Achbar --

Mamy cztery rzeczy:

1. Imiona - to najwęższy krąg. Imionami Allaha Najwyższego nazywamy tylko te Imiona, którymi On Sam Siebie nazwał;

2. Sifaty (Atrybuty) - sifatów jest więcej niż imion, ponieważ z każdego Imienia wyprowadzamy Sifat, lecz nie z każdego Sifatu wyprowadzamy Imię;

3. Af'al (czyny) - na przykład Allah mówi:

وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

> *Knuli podstępy, lecz i Allah knuł podstępy, a Allah jest najlepszym z knujących podstępy*
>
> **sura Al-Anfal, ajat 30**

Albo:

ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ

> *Allah odebrał im światło i pozostawił ich w ciemnościach, w których nic nie widzą*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 17**

Albo:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ

> *Zaprawdę, obłudnicy usiłują oszukać Allaha, lecz to On ich oszukuje*
>
> **sura An-Nisa, ajat 142**

Zz tego nie możemy wyprowadzić słów „podstępny" czy „oszukujący" jako sifatów Allaha. Trzeba to rozumieć tak, że skoro oni knują podstępy, to i Allah knuje podstępy [wobec nich, w odpowiedzi], i tak dalej;
4. Achbar (wiadomości) - informacja o Allahu Najwyższym. To najszerszy dział, tu jest [największa] swoboda, i wchodzą tu te Imiona Allaha, które tłumaczymy na nasz język. Mówimy na przykład słowo „Bóg" - zapytamy: „Czy w Koranie i Sunnie przyszło słowo «Bóg»?" Nie, ale nazywamy [Go] Bogiem, bo nazywa się to chabar - tym samym informujemy o Allahu Najwyższym.

Imam Ahmad powiedział też: „...bez granicy i bez kresu" - czyli bez granicy, którą [sami] znamy. Co znaczy „bez granicy, którą znamy"? Allah, jak mówili o tym salafowie, jak przyszło od Abdullaha ibn al-Mubaraka: „Allah Najwyższy jest oddzielony od Swoich stworzeń" - lecz nie powinniśmy sobie tego wyobrażać.

> **Mówi szajch Salih Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże)**
>
> „Te słowa należą do imama Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a, Abu Abdullaha Ahmada ibn Muhammada ibn Hanbala asz-Szajbaniego, który zmarł w 241 roku. Był to imam, który stał się przyczyną tego, że Allah Najwyższy dał zwycięstwo Sunnie i stłumił nią bid'ę (nowość), a Allah Najwyższy uczynił go w jego czasach wagą, którą ważono ludzi. Imam Ahmad powiedział: «Wierzymy w nie i uznajemy je za prawdziwe, bez obrazu i bez sensu». Ludzie nie zrozumieli sensu tych słów i pomyśleli, że imam Ahmad potwierdza słowa mufawwida - grupy, która mówi: wierzymy w słowa bez sensu, czyli nie wnikamy ani w sens, ani w obraz. To niewłaściwa, fałszywa akida i straszna bid'a. W rzeczywistości naszym wadżibem jest czynić tafwid [tylko] wobec kajfijji (obrazu)".

Dlatego gdy salafowie mówili „nie znamy obrazu", niektórzy, jakby nie widząc tego słowa „kajfa" [obraz] - patrzcie, patrzcie - mówią, że madhab as-salaf to tafwid, jak mówili o tym aszaryci i ci, którzy poszli za nimi. W naszych czasach mówił o tym założyciel Bractwa Muzułmańskiego, Hasan al-Banna, w swoich księgach i posłaniach: „Madhab salafów to tafwid al-ma'ani [zawieszenie sensu]". Nie, to poważny błąd - salafowie nie wnikają w obraz, lecz w sens wierzą i sens objaśniają.

Mówi szajch Salih Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże)

„Co do sensu - jest on zrozumiały, ponieważ Koran został zesłany w języku arabskim, a skoro Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a wierzy w słowa i w sensy, czyli wierzy w to, na co wskazuje słowo z języka arabskiego, to jak w takim razie rozumieć słowa imama Ahmada?! Powiedział on: «bez obrazu i sensu» - i to jest też jedna z tych rzeczy, za które uczeni krytykowali imama Ibn Kudamę, ponieważ nie objaśnił on słów imama Ahmada. Uczeni mówią: imam Ahmad miał na myśli, że tymi słowami dokonał raddu (krytyki) wobec dwóch grup.

Pierwsza to ci, którzy porównują Allaha Najwyższego do stworzeń (czyli mudżassima) - nie nadajemy obrazu Imionom i Atrybutom Allaha Najwyższego, tego obrazu, który sobie wyobrażacie albo który wyobrażają sobie wasze umysły, czyli tego obrazu, jakim opisują Allaha Najwyższego ci mudżassima, którzy upodabniają Allaha Najwyższego do stworzeń.

Jego słowa «i nie wierzymy w sensy» to obalenie poglądu mu'attila (dżahmitów, mutazylitów, aszarytów, maturydytów, kullabitów) - to ci, którzy zaprzeczają Imionom i Atrybutom Allaha Najwyższego, czyli ci, którzy zmieniają sens kontekstów, zmieniają ten sens, który jest widoczny na zewnątrz, na inny sens. Mówią oni, że sens „nuzul" [zstąpienia], czyli tego, co przyszło w hadisie, że zaprawdę Allah, chwała Mu, każdej ostatniej tercji nocy zstępuje - mówią: «Chodzi o to, że «rahma» [Jego miłosierdzie] zstępuje, a nie Sam Allah». I mówią, że sens „istawa" [wyniesienia się] to „istaula" [zawładnięcie], sens „Rahma" to „pragnienie dobra" - czyli zaprzeczają temu, że Allah się gniewa, i mówią, że jego sens to „pragnienie zemsty". Tym samym wypaczają Imiona i Atrybuty Allaha Najwyższego.

Dlatego imam Ahmad mówi «bez obrazu» - czyli zaprzecza temu obrazowi, jaki nadają Allahowi mudżassima, a zaprzeczał imam Ahmad temu sensowi, który wymyślili mu'attila, aszaryci itd. Zaprzecza temu

> fałszywemu sensowi, który wymyślili innowatorzy (bid'atczycy) mu'awwila [dokonujący ta'wilu] - czyli innowatorzy tacy jak aszaryci, maturydyci itd. Wychodząc z tego, jego słowa «bez obrazu, bez sensu» - imam Ahmad miał na myśli: bez [tego] sensu, w który wmieszali się bid'atczycy".

I stąd dla nas nauka: gdy widzimy, że wielcy uczeni mówią coś, co na pierwszy rzut oka wydaje się nam niewłaściwe, spójrzmy najpierw na ich inne słowa. W naszych czasach szajch Albani powiedział słowa, które na pozór brzmiały jak słowa murdżitów, i ludzie się tego uczepili, mówiąc: „Patrzcie, imam Albani to murdżita!" A zaczęło się to od tego, że imam Albani zaczął bronić muzułmanów i nie pozwalał tym charydżytom robić takfir muzułmanom, i nagle imam Albani powiedział słowa, które ich chore umysły zrozumiały tak, jakby to były słowa murdżitów. Dokładnie tak samo moglibyśmy powiedzieć, że imam Ahmad to mufawwid - a ci nieświadomi nie widzieli innych słów szajcha Albaniego, gdzie wręcz przeciwnie, walczy on z murdżitami.

I dokładnie tak samo można oskarżać nie tylko uczonych, ale i Allaha Najwyższego. Przychodzą orientaliści i mówią: „Wasz Allah powiedział w waszym Koranie: «Biada modlącym się!» (sura Al-Ma'un, ajat 4) - po co więc się modlicie?" I jeszcze mówią: „«O wy, którzy uwierzyliście! Nie zbliżajcie się do modlitwy» (sura An-Nisa, ajat 43)". A my, muzułmanie, mówimy: „Czemu nie przytaczacie słów Allaha Najwyższego w całości? Bo Allah Najwyższy powiedział: «Biada modlącym się, którzy są niedbali wobec swoich modlitw, którzy są obłudni i odmawiają [nawet] drobnej pomocy!» (sura Al-Ma'un, ajat 4–7). A także powiedział: «O wy, którzy uwierzyliście! Nie zbliżajcie się do modlitwy będąc pijanymi, dopóki nie będziecie rozumieć tego, co mówicie, ani w stanie [wymagającym] pełnego obmycia, dopóki się nie wykąpiecie» (sura An-Nisa, ajat 43)".

Mówi szajch Salih Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże)

„Zasada głosi, że dla poszukiwacza wiedzy, który się uczy albo przywiązuje wagę do kwestii przekonań, wadżibem jest w pełni zrozumieć akidę Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a. Jeśli zrozumie te kwestie, a potem napotka niezrozumiałe słowa od sahabów, tabi'inów czy niektórych imamów, będzie rozumiał, co ten imam miał na myśli, ponieważ ma on prawidłową akidę - powie: «Imam miał na myśli to a to a to...». Bo nie można pomyśleć o imamie Ahmadzie, że jest mufawwidem - przecież on, imam Ahlu-s-Sunna, w innych miejscach mówi, że mufawwida są bid'atczykami; niemożliwe, by powiedział, że sensu nie ma. Nie należy rozumieć ze słów imama Ahmada, jakoby mówił, że ajaty i hadisy nie mają sensów, które dałoby się zrozumieć.

Dlatego potrzebne jest zrozumienie podstaw akidy i podstaw tego, na czym stała Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a, wyuczenie się ich - dzięki temu każde niezrozumiałe miejsce, czy to słowa Allaha, czy słowa Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), czy słowa uczonych, będziesz w stanie objaśnić, co ma na myśli Allah, Jego Posłaniec, czy uczeni. W naszych czasach niektórzy napisali księgi o tym, że salafowie rzekomo potwierdzają ta'wil - mówią, że sahabowie też robili ta'wil, tak jak robią go aszaryci, albo mówią, że wśród sahabów są tacy, którzy zaprzeczają Atrybutom - to aszaryci mówią takie rzeczy i zmieniają Atrybuty.

Mówią: «Patrz, imam Ahmad wypacza [sens]» - a to z powodu niezrozumienia podstaw Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a i pragnienia fitny, pragnienia ta'wilu, czyli pragnienia dokonania tego ta'wilu, którym Allah Najwyższy opisał ludzi zboczonych z prostej drogi. Jeśli zaś zrozumiesz prawdę, zrozumiesz właściwy manhadż, właściwą drogę, i zrozumiesz prawdziwą akidę, będziesz w stanie objaśnić te niezrozumiałe miejsca, które przyszły od niektórych imamów Ahlu-s-Sunna, a które na pierwszy rzut oka mogą się wydawać niezgodne z akidą Ahlu-s-Sunna wa-l-

> Dżama'a, albo zrozumiesz, że jest tu jakiś ta'wil, coś, co imamowie zmieniają, i będziesz w stanie odpowiedzieć jasnymi, zrozumiałymi odpowiedziami".

I tu niektórzy bracia powiedzieli, że [imię pewnego polityka] jest w Ogniu. Powiedzieliśmy, że to niewłaściwe, ponieważ akida Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a polega na tym, że nie świadczymy o nikim, że jest w Ogniu czy w Raju, prócz tego, o kim zaświadczył Allah i Jego Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), że jest w Raju czy w Ogniu. A gdy mówisz im akidę salafów, na której Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a stoi już 1400 lat, od razu powiedzą, że jesteś [agentem]. Lecz przecież nie wiemy - a nuż ten polityk przyjmie islam.

Skoro Umar (niech Allah będzie z niego zadowolony) przyjął islam - to, co robili wtedy muzułmanom, jeszcze nie przyszło im nawet do głowy robić [dziś]. Nawet pewien sahaba powiedział swojej matce: „Klnę się na Allaha, osioł prędzej przyjmie islam niż Umar". A jednak gdy [Umar] przyjął islam, Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Gdyby po mnie miał być prorok, byłby nim Umar".

Dlatego nie wolno świadczyć, że ktoś jest w Raju czy w Piekle, prócz tych, o których zaświadczył Allah i Jego Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Mówimy jednak, że jeśli ktoś umrze w kufrze, to jest w Piekle. Allah Najwyższy powiedział w Koranie:

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

Powiedz: «Mój Pan zakazał [popełniania] czynów haniebnych, zarówno jawnych, jak i ukrytych, [zakazał] grzechu i bezprawnego wyniosłości, przypisywania Allahowi współtowarzyszy, na co nie zesłał żadnego dowodu, oraz mówienia o Allahu tego, czego nie wiecie»

sura Al-A'raf, ajat 33

Mówi szajch Salih Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże)

„Jak widzicie, w księgach dawniej rozpowszechniano - i teraz się rozpowszechnia - twierdzenie, że wśród salafów istniał ichtilaf [rozbieżność] w kwestiach wiary i w kwestiach ta'wilu. Ludzie ci mówią: «Nie czyńcie z tego problemu w akidzie, bo staje się to przyczyną rozłamu muzułmanów» i tak dalej, po czym zaczynają przytaczać słowa imama Ahmada, niektóre słowa sahabów i niektóre słowa tabi'inów. Podobny jest on do człowieka, który niejako poluje na to, by potem cię oszukać.

A gdyby rozumiał Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a w pełni, zrozumiałby, o co chodzi. Podobne jest to do tego, co przyszło od Ibn Abbasa, że gdy czytał słowa Allaha: «W dniu, gdy odsłoni się Goleń, wezwie się ich do padnięcia na twarz, lecz nie będą w stanie tego uczynić» (sura Al-Kalam, ajat 42), Ibn Abbas nie powiedział «gdy odsłoni się Goleń Allaha», lecz powiedział: «W dniu, gdy zapanuje ciężkie położenie, zostaną wezwani do pokłonu». Gdy w języku arabskim mówi się «wojna odsłoniła swoją goleń», ma się na myśli najbardziej napięty moment bitwy. Ibn Abbas dokonał więc takiego tafsiru tego ajatu, choć inni sahabowie mówili, że chodzi tu o Goleń Allaha.

Ci ludzie (mubtadi') mówią: «Patrz, Ibn Abbas nie potwierdza, że Allah ma Goleń» - patrz, co on mówi, oprócz tych słów Ibn Abbasa nic więcej nie widział. A pozostałe słowa Ibn Abbasa? To, co mówisz, przeczy wiedzy.

> Nawet jeśli Ibn Abbas powiedział te słowa, nie znaczy to, że Ibn Abbas zaprzecza temu, że Allah ma Goleń, ponieważ mamy hadis.
>
> Abu Sa'id al-Chudri opowiadał, że słyszał, jak Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Nasz Pan odsłoni Swoją Goleń, i padną przed Nim na twarz wszyscy wierzący mężczyźni i kobiety, a każdy, kto na tym świecie padał na twarz na pokaz albo dla dobrej sławy, pozostanie [stojąc], i każdy z nich zechce się pokłonić, lecz jego kręgosłup zamieni się w jedną kość [i nie będzie w stanie uczynić sadżda]» (Al-Buchari, 4919). Ibn Abbas znał ten hadis i wiedział, że Allah ma Goleń, taką, jaka Mu przystoi. Mówił jednak: «Tak, hadis wskazuje na Goleń, lecz w tym [konkretnym] ajacie chodzi nie o Goleń, lecz o co innego».
>
> Ibn Abbas potwierdza [Atrybut] Goleń, ponieważ Atrybut Goleń [gdzie indziej] przyszedł, lecz w tym miejscu dokonał takiego tafsiru - choć mówimy, że słuszniejszy jest pogląd, którego tafsir dokonała większość sahabów: «Gdy odsłoni się Goleń Allaha», mając na myśli właśnie Goleń Allaha. Także Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) dokonał takiego tafsiru tego ajatu, lecz Ibn Abbas nie znał tego tafsiru. Dlatego ten, kto przytacza ci słowa salafów [twierdząc], że w tej kwestii jest ichtilaf, nie ma w tym żadnego dowodu".

Pytania sprawdzające materiał:

24. Jakie jest pełne imię imama Ahmada, i w którym roku zmarł;
25. Dokończ słowa imama Ahmada: „Wierzymy w to...";
26. Co oznaczają słowa imama Ahmada: „Ani jakim obrazem, ani sensem";
27. Z czego imam Ahmad wywiódł swoje słowa: „Potwierdzamy to i niczego z tego nie odrzucamy";
28. Co oznaczają słowa imama Ahmada: „Bez granicy i kresu";
29. Przeczytaj z pamięci 11. ajat z 42. sury Asz-Szura;
30. Jaką zasadę wyprowadzamy ze słów imama Ahmada: „I nie opisujemy Allaha niczym prócz tego, czym On Sam Siebie opisał";

31. Kim są mudżassima;
32. Kim są mu'attila;
33. Jaką zasadę wspomniał szajch Salih Ali asz-Szajch, niech Allah go strzeże, o rozumieniu przekonań Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a;
34. Jak należy poprawnie rozumieć tafsir Ibn Abbasa ajatu „w dniu, gdy odsłoni się Goleń" - że chodzi o najcięższy moment.

Świadectwo imama Asz-Szafi'iego

Powiedział imam Abu Abdullah Muhammad ibn Idris asz-Szafi'i: „Uwierzyłem w Allaha i w to, co przyszło od Allaha, tak jak Allah tego ode mnie chce. Uwierzyłem w Posłańca Allaha i w to, co przyszło od Posłańca Allaha, tak jak Posłaniec Allaha tego ode mnie chce". Trzymali się tego salafowie i imamowie chalafu - wszyscy oni jednomyślnie uznali i utwierdzili Atrybuty Allaha wspomniane w Koranie i Sunnie Jego Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) takimi, jakie są, nie interpretując ich w oderwaniu od ich jawnego sensu. Nakazano nam podążać za nimi i kierować się tym, czym oni się kierowali. Ostrzega się nas przed nowościami w religii i oznajmiono nam, że są one błądzeniem - przecież Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Trzymajcie się mojej sunny i sunny prawowiernych kalifów, prowadzonych przez Allaha na prostej drodze, którzy będą po mnie, i trzymajcie się jej mocno, zębami trzonowymi, i wystrzegajcie się nowości, bo każda nowość to bid'a, a każda bid'a to błądzenie".

Po słowach imama Ahmada ibn Hanbala imam Ibn Kudama przytacza słowa imama asz-Szafi'iego. Jest nim Muhammad ibn Idris ibn Abbas ibn Usman asz-Szafi'i al-Muttalibi - jeden z wielkich imamów Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a, z rodu Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): jego ród sięga do al-Muttaliba, a al-Muttalib to brat Haszima, Haszim to ojciec Abd al-Muttaliba, Abd al-Muttalib to ojciec Abdullaha, a Abdullah to ojciec Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Asz-Szafi'i urodził się w 150 roku hidżry w Mekce, zmarł w 204 roku.

Słowa te, oprócz imama Ibn Kudamy, przekazują też inni uczeni - przekazali je szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja w swojej księdze „Al-Hamawijja", imam Abd al-Baki al-Hanbali w „Al-'Ajn wa-l-Asar", szajch Sulajman ibn Abdullah w „Tajsir al-Aziz al-Hamid". Słowa te są już mutawatir.

W słowach imama Szafi'iego jest obalenie poglądu tych, którzy zmieniają sifaty Allaha, a także tych, którzy upodabniają Allaha do stworzeń, ponieważ obie te grupy nie uwierzyły w to, co przyszło od Allaha i Jego Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) tak, jak Allah i Jego Posłaniec tego od nich chcieli. Ci, którzy wypaczają, popadają w zaniedbanie, a ci, którzy upodabniają, popadają w przesadę.

Przychodzi ktoś i mówi ci, że sens „istawa" to „istaula" (zawładnął). Ty mówisz: „Nie, istawa oznacza wyniósł się". On mówi: „Jaki masz na to dalil?" - a to niewłaściwe, bo to nie on ma żądać od ciebie dalilu, lecz ty od niego. Jeśli widzicie, że ktoś wprowadza do religii Allaha coś nowego, a gdy mu tego zabraniasz, odpowiada: „Przynieś dalil" - nie, to on powinien przynieść dalil. Powiedz mu: „Ja, jeśli Allah pozwoli, od jutra zacznę odprawiać trzydzieści trzy rak'aty porannej modlitwy". On ci powie: „Tego nie wolno". A ty mu powiedz: „A gdzie twój dalil? Przynieś mi dalil, ajat albo hadis, gdzie powiedziano, żebyśmy nie modlili się fadżr w trzydziestu trzech rak'atach". A co nam przeszkadza odprawiać 33 rak'aty? Przeszkadza to, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) tego nie czynił.

W naszych czasach na przykład [obchodzą] maulid, myśląc, że świętują urodziny Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), a w rzeczywistości świętują dzień jego śmierci - 12 rabi al-awwal to dzień śmierci Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), a co do dnia jego urodzin, nie ma o tym ani jednej autentycznej wiadomości.

Dlatego od każdego, kto wypacza imiona i atrybuty Allaha, żądajcie dalilu. A u aszarytów dalilem jest wiersz, który napisał [rzekomo] Al-Achtal - chrześcijanin, który znieważał religię Allaha - powiedział on jakoby: „Owładnął (istawa) Biszr Irakiem, nie uciekając się do miecza ani przelewu krwi".

Po pierwsze, uczeni poezji mówią, że w księgach Al-Achtala nie ma takiego wiersza - jest on zmyślony. Po drugie, od kiedy chrześcijanin stał się dowodem w religii Allaha? Po trzecie, uczeni są zgodni, że poezja jest brana za dowód w języku arabskim tylko wtedy, gdy pochodzi z czasów dżahilijji, albo z czasów Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabów, a to, co powstało później, nie jest przyjmowane, ponieważ po śmierci Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) do islamu weszła ogromna liczba cudzoziemców i język uległ już wypaczeniu. Dlatego ludzie ci nie mają żadnego dowodu w tym wierszu.

Wiemy zaś, że jeśli „istawa" występuje razem z „'ala", to jego sens brzmi „wyniósł się".

Mamy też zasadę: mowa o atrybutach jest gałęzią mowy o istocie. Potwierdzenie istoty jest potwierdzeniem istnienia bez pytania „jak?" - podobnie potwierdzenie atrybutów jest potwierdzeniem istnienia, a nie potwierdzeniem obrazu. To nie jest upodabnianie i nie wolno tego wypaczać.

Spór Ibn Tajmijji z dżahmitami i aszarytami

Szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja wdał się kiedyś w spór z dżahmitami - a dżahmici zaprzeczają wszystkim atrybutom i wszystkim imionom Allaha, mówiąc, że jeśli powiemy, iż Allah słyszy, to znaczy, że ma uszy itd. Szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja zapytał ich: „Co powiecie o istocie Allaha? Czy Allah istnieje, czy nie?" Dżahmici odpowiedzieli: „Oczywiście że istnieje". Szajch-ul-Islam zapytał: „A co powiecie o mnie? Czy istnieję, czy nie?" Dżahmici odpowiedzieli: „Tak, istniejesz". Szajch-ul-Islam zapytał: „A wy istniejecie, czy nie?" Dżahmici odpowiedzieli: „Tak, istniejemy". Szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: „Subhanallah, czy upodabniacie Allaha do

siebie? Powiedzieliście, że Allah istnieje, i że wy też istniejecie - a więc upodobniliście Allaha do siebie".

A nie mogli przecież powiedzieć, że Allah nie ma istoty (zat), bo znaczyłoby to, że Allah nie istnieje. Powiedzieli więc: „Allah ma istotę taką, jak przystoi Jego wielkości, a nasza istota jest taka, jak przystoi naszej słabości".

I dlatego mowa o atrybutach jest gałęzią mowy o istocie - dokładnie tak samo powiemy, że Allah ma Rękę taką, jak przystoi Jego wielkości, a nasza ręka jest taka, jak przystoi naszej słabości, i wszystkie pozostałe atrybuty tak samo. Dlatego gdy mówimy o jakimś sifacie, mówimy o jego istnieniu, a nie o jego obrazie. Na przykład w każdym z nas jest dusza - wszyscy wiemy o jej istnieniu, lecz nie nadajemy jej obrazu. A Allah jest ponad wszystkie te przykłady.

Po dżahmitach przyszło nowe pokolenie - aszaryci - którzy potwierdzają niektóre atrybuty. Szajch-ul-Islam Ibn Tajmijja zapytał ich: „Mówicie, że Allah słyszy?" Odpowiedzieli: „Tak". Aszaryci przyjmują wszystko za pośrednictwem rozumu - jeśli ich umysł pojmuje jakiś sifat, przyjmują go, a jeśli ich umysł go nie przyjmuje, odrzucają go, a dopiero potem szukają dalili. My - Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - najpierw bierzemy dalil, a potem na jego podstawie budujemy przekonania. Najpierw bierzemy dalil, a potem, wychodząc z dalilu, przyjmujemy przekonania. Bid'atczycy zaś odwrotnie - najpierw biorą akidę, a potem przytaczają na tę akidę dalil. Aszaryci najpierw biorą akidę, wychodząc ze swojego rozumu, a potem szukają czegoś, co by ją poparło.

Szajch-ul-Islam powiedział: „Mówicie, że Allah słyszy, i mówicie, że my słyszymy" - aszaryci potwierdzają atrybuty Słuch i Wzrok. Wtedy szajch-ul-Islam powiedział im: „Tym samym upodabniacie Allaha do nas, ludzi".

Aszaryci mówią: „Nie, Allah ma Słuch i Wzrok taki, jak przystoi Jego wielkości, a my mamy taki, jak przystoi naszej słabości". Wtedy szajch-ul-Islam powiedział: „Mowa o tych Atrybutach, które potwierdzacie, jest dokładnie taka sama, jak mowa o innych Atrybutach. Mówicie, że Allah widzi tak, jak przystoi Jego wielkości - dokładnie tak samo mówimy, że On ma Rękę (jad) taką, jak przystoi Jego wielkości".

Dalej mamy znany hadis. Al-Irbad ibn Sarija (niech Allah będzie z niego zadowolony) opowiadał, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Zaprawdę, ten spośród was, kto będzie żył długo, ujrzy wiele rozbieżności, dlatego powinniście trzymać się mojej Sunny i sunny prawowiernych kalifów, prowadzonych prostą drogą. Trzymajcie się tego «trzonowymi zębami» i unikajcie nowości, bo każda nowość to błądzenie!" (Abu Dawud 4607, At-Tirmidzi 2676, Ibn Madżah 42, Ibn Nasr 21; autentyczność hadisu potwierdzili imamowie At-Tirmidzi, Al-Bazzar, Al-Hakim, Ibn Abd al-Barr, Ad-Dija al-Makdisi, Al-Albani i Abd al-Kadir al-Arnaut).

Na wstępie warto powiedzieć nieco o terminologii. Słowo „sunna" ma kilka znaczeń. U fakihów „sunna" to to, co człowiek czyni i za co otrzymuje nagrodę, lecz jeśli tego nie czyni, nie ma na nim grzechu - na przykład dwa rak'aty przed modlitwą fadżr. U uczonych hadisu - to wszystkie słowa, wszystkie czyny i przyzwolenia Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) oraz jego cechy, czy to cechy związane z jego wyglądem, czy cechy związane z jego charakterem - na przykład to, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) często się uśmiechał. U uczonych akidy pod słowem „sunna" rozumie się sunna-tarika (drogę) - dlatego w księgach o akidzie napisano, że filary wiary są sunną, czyli sunną w rozumieniu uczonych akidy: sunna to droga Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Uczeni akidy mówią, że sunna-tarika (droga) obejmuje trzy rzeczy: pierwsza - przekonania Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem); druga - słowa Proroka; trzecia - czyny Proroka. Dlatego w tym hadisie „trzymajcie się

mojej Sunny" chodzi o to, co mówią uczeni akidy - czyli „trzymajcie się mojej Sunny w przekonaniach, w słowach i w czynach".

Pod „sunną" rozumie się to, na czym był Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabowie - pierwsza rzecz to przekonania, druga to słowa, trzecia to czyny. Tafsir tego przychodzi w długim hadisie, który mówi o grupie ocalonej od Ognia. Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Żydzi podzielili się na siedemdziesiąt jeden nurtów, chrześcijanie na siedemdziesiąt dwa, a moja społeczność podzieli się na siedemdziesiąt trzy nurty - siedemdziesiąt dwie grupy [znajdzie się] w Ogniu, a jedna w Raju". Sahabowie zapytali: „Któż to jest ta ocalona grupa?" Na co Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) odpowiedział: „To al-dżama'a" - a w innej wersji powiedziano: „To sawad al-a'zam". Sens słów „al-dżama'a" i „sawad al-a'zam" wyjaśnił w innej wersji hadisu sam Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), mówiąc: „To ci, którzy podążają za tym, na czym jestem ja i moi sahabowie" (hadis przytaczają imam Ahmad 4/102, Abu Dawud 2/503, At-Tirmidzi 3/367, Ad-Darimi 2/241, Al-Hakim 1/128).

Czym jest Sunna

Sunna to trzy rzeczy:

1. Przekonanie, że tylko Allah jest godny czci. Allah Najwyższy mówi:

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ

> *Czcijcie Allaha, bo nie macie innego bóstwa [godnego czci] prócz Niego*
>
> **sura Al-A'raf, ajat 65**

A także:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

> *Wysłaliśmy do każdej społeczności posłańca z nakazem: «Czcijcie Allaha i unikajcie tagutu!»*
>
> **sura An-Nahl, ajat 36**

2. Potwierdzenie Imion i Atrybutów Allaha - potwierdzenie Imion i Atrybutów, którymi Allah opisał Siebie w Koranie lub Jego Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w autentycznej Sunnie, potwierdzenie Jego czynów w sposób Mu przystojący, i oczyszczenie Allaha z podobieństwa - oczyszczenie z tego, że jest On podobny do Swoich stworzeń. Allah Najwyższy powiedział: „Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym" (sura Asz-Szura, ajat 11) - i tak samo należy okazywać odcięcie się od tych, którzy zaprzeczają jakimś Imionom i Atrybutom albo je wypaczają;

3. Trzymanie się szariatu (istikama) - trzymanie się szariatu i każdej Sunny, która przyszła od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), czyli przekonań, słów i czynów - tych przekonań, słów i czynów, na których był Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w czci. Nie wystarczy przy tym trzymać się Sunny - trzeba też odciąć się od bid'atów, czy to nowości w kwestiach akidy, czy w kwestiach czynów lub słów, a także odciąć się od tych, którzy te bid'aty czynią - nie mieć z takimi ludźmi nic wspólnego, można ich jedynie wzywać do prawdziwej religii.

Dalej w hadisie powiedziano: „wystrzegajcie się nowości, bo każda nowość to błądzenie!"

W czym może przejawiać się bid'a?

1. W przekonaniach
2. W słowach

③ W czynach

Czyli bid'a to wszystko, co jest sprzeczne z sunną.

Złe skutki bid'y

Wśród złych skutków bid'atów:

1. Bid'aty wnoszą rozłam do religii Allaha. Na przykład jednym z rodzajów bid'atów jest tworzenie dżama'atów (partii), co weszło u nas w modę. Allah Najwyższy mówi: „Zwracajcie się do Niego z pokutą, bójcie się Go, odprawiajcie modlitwę i nie bądźcie z liczby wielobożców - z tych, którzy wnieśli rozłam do swojej religii i stali się sektami, z których każda cieszy się z tego, co posiada" (sura Ar-Rum, ajat 31–32). A czym wnosili ten rozłam? Tym, że ich przekonania, słowa i czyny nie odpowiadały temu, na czym był Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - a Allah Najwyższy nawołuje nas, byśmy nie upodabniali się do tych wielobożców i nie wnosili rozłamu do Jego religii;

2. Bid'a jest przyczyną niezgody wśród muzułmanów. Jak powiedział Allah Najwyższy: „Jeśli uwierzą w to, w co wy uwierzyliście, pójdą prostą drogą; jeśli się zaś odwrócą, znajdą się w rozdźwięku z prawdą" (sura Al-Bakara, ajat 137).

Dlatego gdy widzimy dziś, jak wielu mówi: „Czemu się różnimy? Musimy być wszyscy razem, musimy wszyscy razem trzymać się liny Allaha Najwyższego" - tak, właśnie, ale czego się trzymać? Liny Allaha Najwyższego, a to jest Sunna Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Sunna! Sunna! Jeszcze raz Sunna! Zapamiętajcie to słowo - Sunna! Niech to słowo stanie się dla was stałym słowem! Jak ktoś z was dawniej, będąc w dżahilijji, wtrącał jakieś słowa dla ozdoby mowy - dziś zróbcie sobie takim słowem-wtrąceniem słowo Sunna! Jakiekolwiek zdanie byście nie powiedzieli, mówcie: „Sunna! Sunna! Sunna!" Mówcie tak, by słowo „Sunna" przeniknęło ludziom w ciało, w krew, w kości! Sunna w przekonaniach, Sunna w czynach, Sunna w słowach! I nie ustawajcie w tym mówieniu!

A jeśli ktoś z was powie: „No dobrze, już zrozumieliśmy, dość już tego powtarzać!" - nie, nie dość! Nuh (pokój z nim!) przez 950 lat wzywał do czego? Do jednego zdania, będąc Prorokiem - 950 lat! Jak powiedział Allah Najwyższy: „Posłaliśmy Nuha do jego ludu, i powiedział: «O ludu mój! Czcijcie Allaha, bo nie macie innego bóstwa [godnego czci] prócz Niego. Obawiam się, że dosięgnie was cierpienie Wielkiego Dnia»" (sura Al-A'raf, ajat 59). Dokładnie tak samo powiemy: „Czcijcie Allaha, nie macie innego bóstwa [godnego czci]", „Podążajcie za Sunną Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), nie macie innego wzoru prócz wzoru Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)". Sunna! Sunna! Sunna! Sunna! Jeszcze raz Sunna! I Sunna! Sunna! Jeszcze raz Sunna! I aż do Dnia Sądu - Sunna!

Zawsze powtarzajcie słowo „Sunna"! Wbijcie to ludziom [do głów]! Opowiadajcie im o tym zawsze! Dlatego bid'a jest jedną z największych przyczyn niezgody wśród muzułmanów!

I zwróćcie uwagę na ciekawy fakt - gdy dziś przyjeżdżasz do domu i zaczynasz przekazywać im Sunnę, mówią: „Nie rób tego, tym samym siejesz fitnę, niezgodę wśród muzułmanów!" Allahu Akbar! Kto tak naprawdę sieje niezgodę? Przecież ja wzywam do jednej rzeczy - do czego? Do wiary, do manhadżu salafów tej ummy! Do jednej rzeczy: „Trzymaj się tego, na czym był Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabowie". A wy do czego mnie wzywacie? Do Ognia mnie wzywacie! Wzywacie mnie do niezgody, która prowadzi do Ognia!

Dlaczego? Bo załóżmy, że w mieście są trzy meczety: tu meczet Bractwa Muzułmańskiego, tu meczet Tabligh wa Da'wa, tu meczet Hizb ut-Tahrir, a tam jeszcze jakiś czwarty. Do każdego meczetu, gdy wchodzę, każdy ciągnie mnie do siebie - tak czy nie? Każdy ciągnie mnie do siebie i chce, bym był w jego dżama'acie. A potem, gdy mówię: „Nie, to, na czym jesteście, to bid'a, to błądzenie, Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) na tym nie był" - mówią mi: „Nie siej fitny, nie rób rozłamu wśród muzułmanów!" Wśród jakich muzułmanów? Przecież już jesteście w rozłamie! Ja chcę zebrać was w jedną całość! Czy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) był w dżama'acie Bractwa? Nie, nie! Czy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy

pokojem) był w dżama'acie Tabligh? Nie! Czy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) był w Hizb ut-Tahrir? Nie! Wróćmy więc do jednej, wspólnej rzeczy - a jest nią to, na czym był Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabowie w przekonaniach, w czynach i w słowach;

3. Allah Najwyższy nie przyjmuje bid'y. Od Aiszy (niech Allah będzie z niej zadowolony) przekazano, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Kto wniesie do tej naszej sprawy [religii] coś, co do niej nie należy, zostanie to odrzucone!" W innej wersji tego hadisu powiedziano: „Kto uczyni czyn, na który nie mieliśmy wskazania, zostanie to odrzucone!" (Al-Buchari 2697, Muslim 1718);

4. Bid'a jest jedną z największych przyczyn porzucenia i uśmiercenia sunny - jak mówili salafowie: „Jaki by lud nie ożywił jakiejś bid'y, tym samym uśmierca Sunnę". Od Ghadifa ibn al-Harisa (niech Allah będzie z niego zadowolony) przekazano, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Jeśli jakiś lud wniesie nowość, z pewnością utraci przez to Sunnę w stopniu równym tej nowości" (Ahmad 4/105 - co do autentyczności tego hadisu istnieje różnica zdań wśród imamów z powodu przekaziciela Abdullaha ibn Abu Marjama; hafiz Al-Munziri, szajch Al-Albani i inni określili ten hadis jako słaby, natomiast hafiz Ibn Hadżar i imam As-Sujuti uznali jego isnad za dobry - zob. „Fath al-Bari" 13/253, „Fajd al-Kadir" 4/518, „Da'if at-Targhib" 37).

Podobne wypowiedzi są jednak autentycznie przekazywane od sahabów i salafów naszej społeczności. Na przykład Ibn Mas'ud (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówił: „Co poczniecie, gdy dosięgnie was smuta, od której zestarzeją się dorośli i dojrzeją młodzi, gdy ludzie uczynią z błądzenia sunnę, a jeśli ktoś porzuci coś z tego, powie mu się: «Porzucasz Sunnę?!»" Zapytano go: „Kiedy to będzie, o Ibn Mas'udzie?!" Odpowiedział: „Gdy znikną wasi uczeni, przybędzie recytujących [Koran], ubędzie znawców fikhu, przybędzie władców, ubędzie prawdomównych, a czyny przeznaczone na tamten świat będą czynione dla tego świata, i ludzie będą się uczyć religii nie dla niej samej!" (Ad-Darimi, 1/64; Al-Hakim, 4/514). Szajch Al-Albani potwierdził autentyczność tego przekazu i powiedział, że choć przychodzi on od sahaba, ma status marfu' - to

znaczy, że w istocie pochodzi od Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Ibn ad-Dajlami opowiadał: „Słyszałem, jak Abdullah ibn Amr (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówił: «Za każdym razem, gdy wprowadza się nowość, ona się rozrasta, a za każdym razem, gdy porzuca się Sunnę, ona się kurczy»" (Ibn Waddah, „Al-Bida'", 91; Ibn Batta, „Al-Ibana", 227). Szajch Maszhur uznał isnad za autentyczny.

Huzajfa (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówił: „Przysięgam na Allaha, nowości tak się rozpowszechnią, że gdy ktoś porzuci coś z nowości, powiedzą: «Porzucił Sunnę!»" (Ibn Waddah, „Al-Bida'", 162).

Ibn Abbas (niech Allah będzie z niego zadowolony) mówił: „Jakikolwiek rok by nie nadszedł dla ludzi, będą wprowadzać nowość i porzucać Sunnę. I tak będzie, dopóki ludzie nie zaczną ożywiać nowości i uśmiercać Sunny!" (At-Tabarani, „Al-Kabir", 10/319; Al-Lalaka'i, „Szarh Usul al-I'tikad", 125; Abu Amr ad-Dani, „Al-Fitan", 277). Hafiz Al-Hajsami powiedział, że wszyscy przekaziciele tego przekazu są autentyczni (zob. „Madżma' az-Zawaid", 1/188).

Hassan ibn Atijja mówił: „Człowiek nie popełni bid'y, nie tracąc przy tym [czegoś z] Sunny" (Abu Nu'ajm, „Al-Hilja", 6/73). Isnad autentyczny.

Podobne słowa przekazywane są też od Abu Idrisa al-Chawlaniego (zob. „Al-Bida'", 90, Ibn Waddah).

Weźmy dla przykładu piórnik, w którym jest tylko dziesięć otworów na długopisy, i w każdym otworze jest już po jednym długopisie - czyli wszystkie otwory są zajęte. To nasza Sunna. A teraz, jeśli ktoś zechce włożyć do tego samego piórnika, w te same otwory, czerwone długopisy - a to bid'a - czy zdoła to zrobić, nie wyjąwszy wcześniej z otworów niebieskich długopisów? Nie! Będzie musiał najpierw zwolnić otwór zajęty przez niebieski długopis, wyjmując go, a dopiero potem będzie mógł włożyć czerwony. Tak samo bid'a, ożywając, nieuchronnie uśmierca Sunnę;

5. Bid'a jest zbłądzeniem z prostej drogi i podążaniem drogami prowadzącymi do Ognia. Przekazano, że Abdullah ibn Mas'ud (niech Allah będzie z niego zadowolony) powiedział: «[Pewnego razu] Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) narysował kreskę i powiedział: „To jest droga Allaha!" Następnie narysował [inne] kreski po jej prawej i lewej stronie, po czym powiedział: „To są [inne] drogi. Na każdej z tych dróg stoi szatan i wzywa na nią". Potem przeczytał ajat: „Taka jest Moja prosta droga. Podążajcie więc nią"» (hadis przekazali imam Ahmad, 1/453, oraz An-Nasa'i w „As-Sunan al-Kubra", 6/343). Allah Najwyższy powiedział w tym ajacie:

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

> *Taka jest Moja prosta droga. Podążajcie więc nią i nie podążajcie innymi drogami, bo one odwiodą was od Jego drogi. To wam nakazał - byście może się ustrzegli*
>
> **sura Al-An'am, ajat 153**

Droga do Raju jest długa! Jeśli jesteś człowiekiem szczerym, to wszystko, czego od ciebie się wymaga, to trzymać się przyczyn - tych, których nauczył Prorok Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w szerzeniu islamu - a wynik należy do Allaha Najwyższego! Przykładem tego jest znany hadis o chłopcu, o którego wrogach Allah Najwyższy powiedział:

قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ

> *Przeklęci [zgładzeni] niech będą ludzie rowu*
>
> **sura Al-Burudż, ajat 4**

Przekazano od Suhajba, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Wśród ludów, które żyły przed wami, był pewien król, u którego służył czarownik. Gdy ten się zestarzał, powiedział królowi: «Zestarzałem się już, przyślij mi więc jakiegoś chłopca, bym nauczył go czarów» - i król przysłał mu chłopca, by go uczył.

Idąc [do domu czarownika], chłopiec spotkał po drodze mnicha. Usiadł przy nim, posłuchał, co ten mówi, i spodobało mu się to. I odtąd, ilekroć chłopiec szedł do czarownika, mijał tego mnicha, siadał przy nim, a gdy przychodził do czarownika, ten go bił.

Poskarżył się na to mnichowi, a ten powiedział: «Jeśli obawiasz się czarownika, powiedz: „Zatrzymali mnie w domu", a jeśli obawiasz się swoich bliskich, powiedz: „Zatrzymał mnie czarownik"». I oto pewnego razu, będąc w takiej sytuacji, chłopiec natknął się na wielkiego zwierza, który nie pozwalał ludziom swobodnie chodzić tą drogą, i powiedział: «Dziś się dowiem, kto jest lepszy - czarownik czy mnich».

Wziął więc kamień i zawołał: «O Allahu, jeśli sprawy mnicha są Ci milsze niż sprawy czarownika, zabij tego zwierza, aby ludzie mogli znowu chodzić [tą drogą]!» Rzucił kamieniem w zwierza i zabił go, a ludzie mogli znów tamtędy chodzić. Potem chłopiec przyszedł do mnicha i opowiedział mu o wszystkim, a ten powiedział: «Synku, dziś przewyższyłeś mnie, widzę bowiem, co osiągnąłeś, i zaprawdę czekają cię próby - a gdy ich doświadczysz, nie wskazuj na mnie».

Odtąd chłopiec zaczął uzdrawiać ślepych i trędowatych, lecząc ludzi też z innych chorób. Usłyszał o nim pewien dostojnik królewski, który był ślepy. Przyszedł do niego z wieloma darami i powiedział: «Wszystko to będzie twoje, jeśli mnie uzdrowisz». Chłopiec odpowiedział: «Zaprawdę, to nie ja nikogo uzdrawiam - uzdrawia tylko Allah Najwyższy. Jeśli w Niego uwierzysz, zwrócę się do Allaha z prośbą, a On cię uzdrowi». I uwierzył on w Allaha Najwyższego, a Allah Najwyższy go uzdrowił.

Potem przyszedł do króla i usiadł przed nim, jak zwykle. Król zapytał go: «Kto przywrócił ci wzrok?» Odpowiedział: «Mój Pan». [Król] zapytał: «Czy masz jeszcze jakiegoś pana oprócz mnie?» Odpowiedział: «Mój Pan i twój Pan to Allah». Wtedy król kazał go schwytać i dręczył go, dopóki ten nie wskazał na chłopca.

Przyprowadzono chłopca, a król powiedział mu: «Synku, doszło do mnie, że w swych czarach osiągnąłeś taką biegłość, iż potrafisz uzdrawiać ślepych i trędowatych i czynić [wiele] innych rzeczy». [Na to chłopiec] powiedział: «Zaprawdę, to nie ja nikogo uzdrawiam - uzdrawia tylko Allah Najwyższy». Wtedy król kazał go schwytać i dręczył go, dopóki ten nie wskazał na mnicha. Przyprowadzono więc mnicha i zaproponowano mu: «Wyrzeknij się swojej religii!» - lecz odmówił. Wówczas [król kazał przynieść] piłę, przyłożono ją do środka jego głowy i przepiłowano go tak, że jedna połowa [ciała] upadła [na ziemię].

Potem przyprowadzono owego dostojnika, któremu również zaproponowano: «Wyrzeknij się swojej religii!» - lecz i on odmówił. Wtedy przyłożono piłę do środka jego głowy i piłowano, aż jedna jej połowa upadła [na ziemię].

Potem przyprowadzono chłopca, i jemu również zaproponowano: «Wyrzeknij się swojej religii!» - lecz i on odmówił. Wtedy [król] oddał go swoim sługom i powiedział: «Zaprowadźcie go na tę a tę górę, wejdźcie z nim na szczyt, a gdy [tam] dotrzecie, [puśćcie go] - jeśli wyrzeknie się swojej religii, [zostawcie go], a jeśli nie, zrzućcie go w dół!»

Zaprowadzili go tam i weszli na górę, [gdzie] zawołał: «O Allahu, wybaw mnie od nich, jak zechcesz!» - i wtedy góra się zatrzęsła, oni stoczyli się w dół, a chłopiec znów stanął przed królem. Król zapytał: «A co się stało z tymi, którzy byli z tobą?» Chłopiec odpowiedział: «Allah Najwyższy wybawił mnie od nich!»

Wtedy [król] oddał go [innym] swoim sługom i powiedział: «Zaprowadźcie go [nad morze], posadźcie na statek i wywieźcie na środek morza - jeśli wyrzeknie się swojej religii, [puśćcie go], a jeśli nie, wrzućcie [go do wody]!» Zawieźli go tam, [gdzie chłopiec] powiedział: «O Allahu, wybaw mnie od nich, jak zechcesz!» -

po czym statek się wywrócił, a [słudzy króla] utonęli, chłopiec zaś znów stanął przed królem. Król zapytał go: «A co się stało z tymi, którzy byli z tobą?» Chłopiec odpowiedział: «Allah Najwyższy wybawił mnie od nich!» - po czym powiedział królowi: «Zaprawdę, nie zdołasz mnie zabić, dopóki nie uczynisz tego, co ci polecę». Król zapytał: «A cóż to takiego?» Chłopiec odpowiedział: «Zbierz ludzi na jakimś wzniesieniu i przywiąż mnie do pnia palmy, potem weź strzałę z mojego kołczanu, połóż ją na środku łuku i powiedz: „Z imieniem Allaha, Pana tego chłopca!", a potem strzel - i zaprawdę, zdołasz mnie zabić jedynie wtedy, gdy tak uczynisz».

Król zebrał więc ludzi na wzniesieniu, przywiązał chłopca do pnia palmy, wyjął strzałę z jego kołczanu, położył ją na środku łuku, powiedział: „Z imieniem Allaha, Pana tego chłopca!", i wypuścił strzałę, która trafiła [chłopca] w skroń. Chłopiec chwycił się ręką za skroń i umarł, a ludzie zawołali: «Uwierzyliśmy w Pana tego chłopca!»

Wtedy przyszli do króla [jego dostojnicy] i powiedzieli mu: «Co powiesz na to, czego się obawiałeś? Na Allaha, spotkało cię właśnie to, czego się bałeś - ludzie uwierzyli!» I król kazał wykopać rowy przy bramach [miasta], wykopano je i rozpalono w nich ogień, a potem [król] powiedział: «Wrzucajcie w ogień każdego, kto nie wyrzeknie się swojej religii!» (albo mówiono każdemu: «Rzucaj się [sam]!»). I [słudzy] wykonywali [ten rozkaz], aż podeszła do ognia kobieta ze swoim synkiem. Zatrzymała się [przed ogniem], nie chcąc się w nim znaleźć, a wtedy chłopczyk powiedział jej: «Matko, wytrwaj, bo zaprawdę jesteś na prawdzie!»" (Muslim, 3005).

Chłopiec nie ujrzał zwycięstwa na własne oczy, lecz trzymał się przyczyn. Allah Najwyższy powiedział:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ

> *O Posłańcu! Przekaż to, co ci zesłano od twego Pana. Jeśli tego nie uczynisz, nie przekażesz Jego przesłania. Allah ochroni cię przed ludźmi*
>
> **sura Al-Maida, ajat 67**

Tak i my, spadkobiercy Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), przekazujemy [prawdę] ludziom. Przyjmą ją ludzie czy nie przyjmą - nie czekaj na wynik, bądź szczery, bądź szczery! Jeśli Allah zechce - poprowadzi prostą drogą, a jeśli nie zechce - nie poprowadzi! Twoim zadaniem jest przekazać. Twoim zadaniem jest przekazać! Ta droga jest długa! Ta droga jest długa! Trwajcie na tej drodze! Trwajcie na tej długiej drodze! Wiedzcie, że zwycięstwo nie przychodzi samo z siebie! Trwajcie na tej długiej drodze i nie podążajcie tymi krótkimi drogami;

6. Bid'a jest niewdzięcznością za dary Allaha. Allah Najwyższy powiedział:

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

> *Jeśli będziecie wdzięczni, obdarzę was jeszcze więcej, a jeśli będziecie niewdzięczni - zaprawdę, Moja kara jest surowa*
>
> **„Ibrahim" 14:7**

Wiedzcie, że szukr-Llah - wdzięczność wobec Allaha - dotyczy u nas zarówno języka, jak i przekonań, jak i czynów. Allah Najwyższy powiedział:

اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

> *Czyńcie, rodzino Dawuda, [dobre czyny] w podzięce - lecz niewielu jest wdzięcznych wśród Moich sług*
>
> „Saba" 34:13

Właśnie tak zawsze postępował Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - odprawiał nocą dobrowolne modlitwy tak długo, że jego stopy pękały, a gdy Aisza (niech Allah będzie z niej zadowolona) zapytała go: „Dlaczego to czynisz, skoro Allah wybaczył ci już grzechy zarówno przeszłe, jak i przyszłe?" - odpowiedział: „Czyż nie powinienem być wdzięcznym sługą?!" (Al-Buchari i Muslim). Allah Najwyższy dał nam wielki dar - islam. A największym darem jest dar islamu. W islamie zaś największym darem jest dar Sunny. I jeśli Allah nam to dał, a my nie będziemy Mu za to dziękować, nie będziemy czynić Mu szukr swoimi czynami i mieć takich przekonań, jakie miał Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), czynić takich czynów, jakie czynił Prorok, mówić takich słów, jakie mówił Prorok - Allah pozbawi nas tego daru;

7. Bid'a jest poprawką wnoszoną do szariatu. Człowiek, który wprowadza bid'aty do islamu - czy to w przekonaniach, czy w słowach, czy w czynach - pośrednio, niekoniecznie wprost, lecz pośrednio, wnosi poprawkę do szariatu Allaha. Weźmy taki przykład: dawniej zbierali się posłowie i mówili: „Wniesiono poprawkę do konstytucji...". Dlaczego? Bo ludzie, którzy tworzą takie konstytucje, po pierwsze, myślą tylko o tym świecie. Czy widzieliście gdziekolwiek na Ziemi konstytucję, która uwzględnia dwie rzeczy - ten świat i tamten świat? Nie! A przecież jeśli porównać ten świat z tamtym, ten świat jest niczym. Czyli w zasadzie, gdyby w twojej konstytucji było 100 praw, to 80 albo 90 z nich powinno dotyczyć tamtego świata! Tak czy nie?! A tylko 10–20 - tego świata, tak jak to widzimy w szariacie Allaha. Po drugie, oni są [tylko] ludźmi! Ludzie nie wiedzą, co ich czeka! A gdy Allah Najwyższy zesłał nam Koran, cóż nam powiedział? Allah Najwyższy powiedział:

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

> *Czyż nie wie [o wszystkim] Ten, Który stworzył, skoro jest On Przenikliwy, Świadomy?*
>
> **sura Al-Mulk, ajat 14**

On nas stworzył i wie, w czym jest dla nas dobro! Wie, gdzie osiągniemy dobry rezultat, i jeśli będziemy tak postępować, będzie w tym dla nas dobro zarówno na tym, jak i na tamtym świecie! Ludzie zaś, którzy tworzą konstytucje, tego nie uwzględniają. Oni nie tylko nie myślą o tamtym świecie, ale nawet nie wiedzą, co czeka nas w przyszłości. I dlatego ciągle wnoszą poprawki, poprawki i jeszcze raz poprawki. Zawsze jest jakaś poprawka do konstytucji, poprawka do konstytucji - bo zdarzyło się coś nowego, czego nie przewidzieli, i musieli wnieść poprawkę.

Człowiek, który wprowadza bid'aty do religii Allaha, jest podobny do tych ludzi. Chce on wnieść poprawkę do szariatu Allaha Najwyższego. Allah Najwyższy mówi: „Czyń tak", a on mówi: „Nie, o Allahu, trzeba czynić inaczej". Allah Najwyższy zakazał obchodzenia maulidu. Dlaczego zakazał? Bo gdyby to było dozwolone, Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) sam by to ustanowił - a [ten człowiek mówi]: „Nie, trzeba obchodzić maulid!" Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) mówi: „...każda nowość to błądzenie!", a on mówi: „Nie, nie każda bid'a to błądzenie - jest u nas bid'a wadżib, jest bid'a mustahabb" itd. Widzicie, jak wnosi poprawki do religii Allaha;

8. Nowator pośrednio oskarża Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) o to, że czegoś nam nie przekazał. I dlatego człowiek, który wnosi coś do religii - czasem mówią tu bracia: „Nie da się, nie da się u nas pracować, jeśli nie będzie dżama'atu, nie będzie amira, nie będzie szury! Nie da się prowadzić da'wy!" Bracie mój, czy oskarżasz w ten sposób Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)? Czyż Prorok tak postępował? Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), gdy przychodzili do niego Arabowie, mówił: „Wróć do swego ludu i prowadź da'wę". Nie mówił: „Idźcie tam, zbierzcie dżama'at, wybierzcie amira, złóżcie mu przysięgę". Nie było u Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) czegoś takiego! A ten, kto mówi „nie da się" -

jak to nie da się? Da się! Da się, bracia! Da się! Co więcej, to właśnie jest Sunna - tak prowadzić da'wę! Ci ludzie w istocie oskarżają [Proroka]. Tak samo dżama'at Tabligh wychodzi na 3 dni, na 7 dni, na 40 dni itd. - czyli tym samym pośrednio oskarżają Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) o to, że czegoś nam nie przekazał;

9. Nowator podmienia objawienie Allaha Najwyższego;
10. Nowator wprowadza sługi Allaha w błąd;

11. Poczernieją twarze nowatorów. Allah Najwyższy powiedział:

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ

> W *Dniu, gdy jedne twarze pobieleją, a inne poczernieją*
>
> **sura Ali Imran, ajat 106**

Abdullah ibn Abbas powiedział: „Pobieleją twarze Ahlu-s-Sunny, a poczernieją twarze ludzi nowości i niezgody" (Al-Lalaka'i, „Usul al-I'tikad", 74);

12. Allah Najwyższy nie przyjmuje pokuty od nowatora. Od Anasa (niech Allah będzie z niego zadowolony) przekazano, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Zaprawdę, Allah nie przyjmuje pokuty od zwolennika nowości, dopóki ten nie porzuci swoich nowości" (At-Tabarani, 4360; Abu asz-Szajch, 259; Ibn Abu Asim, 37). Hafiz Al-Munziri i szajch Al-Albani potwierdzili autentyczność tego hadisu. Bo popełnianie bid'y jest o wiele gorsze niż popełnianie grzechów.

Bid'aty są o wiele gorsze niż cudzołóstwo, kradzież itd. Człowiek, który dopuszcza się cudzołóstwa, kradnie, zabija itd., wie, że postępuje niesłusznie. Tak czy nie? Nawet sam złodziej, choćby był kafirem, wie, że kradzież jest zła! Skąd to wiadomo? Jaki na to dalil? Jeśli okradniesz jego - czy on to przemilczy? Przecież będzie się oburzał, prawda? Znaczy to, że sam wie, iż tego nie wolno czynić, tak

czy nie? Jeśli człowiek, który zabija i czyni bezprawie, sam doświadczy tego, że zabito jego rodzinę - czy mu się to spodoba? Prawda, że nie! Człowiekowi, który dopuszcza się cudzołóstwa - czy spodoba mu się, gdy ktoś dopuści się cudzołóstwa z jego matką lub siostrą? Ludzie, nawet kafirzy, popełniając wielkie grzechy, wiedzą, że postępują niesłusznie, wiedzą, że czynią źle!

A nowator, który dopuszcza się bid'y, nie tylko o tym nie wie, ale jeszcze będzie z tobą walczył, będzie z tobą wojował! Wnosi bid'aty do religii, a potem jeszcze wojuje z tobą, jeśli zaczniesz mu tego zabraniać! Dlatego Allah Najwyższy nie przyjmuje od nich pokuty! Widzicie, jak miałby On przyjąć od nich pokutę, skoro oni nawet nie zamierzają jej czynić?!;

13. Pozbawienie wodopoju Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) opowiedział, że w Dniu Sądu będzie miał wodopój (haud), a naczyń przy nim będzie tyle, ile gwiazd na niebie. I przyjdą do niego ludzie z jego ummy, by z niego pić. I będą szli, będą biegli do tego wodopoju, lecz przyjdą Aniołowie i odciągną tych ludzi. A Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powie:

أُمَّتِي أُمَّتِي

„Moja umma! Moja umma!" A Aniołowie mu odpowiedzą: «Zaprawdę, nie wiesz, jakie nowości wprowadzili po tobie». I co powie wtedy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)? Przepraszam? Nie! [Powie]: „Odciągnijcie ich! Odciągnijcie! Tak im się właśnie należy!" Widzicie więc - człowiek, który dopuszczał się bid'atów, zostanie pozbawiony wodopoju Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „Słowa imama asz-Szafi'iego są zrozumiałe. Aszaryci-mufawwida przytaczają słowa imama asz-Szafi'iego dotyczące Atrybutów. Imam asz-

> Szafi'i powiedział: «Uwierzyłem w Allaha i w to, co przyszło od Allaha, tak jak Allah tego ode mnie chce; uwierzyłem w Posłańca Allaha i w to, co przyszło od Posłańca Allaha, tak jak Posłaniec Allaha tego ode mnie chce». Ci nowatorzy powiedzieli: «On jakby mówi, że sens zna tylko Ten, Kto to powiedział» - i wskazują, jak twierdzą nowatorzy, że imam asz-Szafi'i nie rozumie sensu tych ajatów. Odpowiemy im: imamowi asz-Szafi'i nie o to chodziło. To, o czym opowiada imam asz-Szafi'i, nazywa się imanem ogólnym (iman idżmali). I dlatego my również mówimy tak, jak mówi imam asz-Szafi'i".

Weźmy dla przykładu, żeby było jasne - istnieje wiara w Aniołów. Na czym polega wiara w Aniołów? Jest wiara w Aniołów ogólna i wiara szczegółowa. Wiara ogólna polega na tym, że musimy wierzyć, iż istnieją takie stworzenia, które nazywają się Aniołami. I że są stworzeni ze światła, jak nam o tym oznajmił Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), oraz że czczą oni Allaha i czynią wszystko, co On nakazuje, i nie są nieposłuszni Allahowi Najwyższemu. To wszystko - to jest wiara ogólna.

Wiara szczegółowa zaś to wiedza o tym, że wśród nich są tacy Aniołowie, którzy mają [własne] imię - na przykład Dżibril czy Israfil. Jest Anioł imieniem Malik - to Anioł Ognia. Są Aniołowie odpowiedzialni za deszcze. Są Aniołowie, którzy czczą [Allaha] przez cały dzień, czyli nieustannie trwają w sadżda przed Allahem Najwyższym. Są Aniołowie, którzy nieustannie trwają w ukłonie (ruku). Są Aniołowie, którzy nieustannie trwają w postawie stojącej. Są Aniołowie, którzy wędrują po ziemi i szukają zgromadzeń, na których zdobywa się wiedzę. Są Aniołowie, którzy szukają miejsc, gdzie zdobywa się wiedzę, i są obecni na tych zgromadzeniach. Są Aniołowie, którzy rozpościerają skrzydła nad tymi, co zdobywają wiedzę, i noszą ich na tych skrzydłach. Są Aniołowie, którzy proszą Allaha o przebaczenie dla nas. To właśnie nazywa się wiarą szczegółową.

Imam asz-Szafi'i powiedział: «Wierzę w Allaha i w to, co przyszło od Allaha, tak jak Allah tego ode mnie chce». Przecież nie wiemy wszystkiego o Aniołach,

jednak zwracając się do Allaha, mówię: „O Allahu, zwracam się do Ciebie i wierzę we wszystko, co od Ciebie przyszło, czy to wiem, czy nie wiem - jeśli są jakieś rzeczy, o których powiedziałeś nam w Swojej Księdze albo przez Swoich Posłańców, a ja o nich nie wiem, to i w nie wierzę. Dlaczego? Bo wierzę Tobie, wierzę w to, co nam oznajmiłeś". Teraz już jasne jest, co miał na myśli imam asz-Szafi'i, niech Allah się nad nim zmiłuje.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Wymaga to od ciebie pełnego podporządkowania się i pełnego wykonywania tego, co nam nakazano. I w ten sam sposób wierzymy w Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i w to, co przyszło od Posłańca Allaha, tak jak tego od nas chce Posłaniec Allaha. Czy znamy te konteksty, czy ich nie znamy - i tak w nie wierzymy. Ta wiara jest ogólna. Sens tych słów jest taki, że nie porzucamy niczego z tego, co przyszło od Allaha i Jego Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), lecz w to wierzymy - czy to wiemy, czy nie wiemy, wszystko to od naszego Pana.

Imam asz-Szafi'i, niech Allah się nad nim zmiłuje, powiedział te słowa, podążając za tym, co nakazał Allah Najwyższy w Swojej Księdze, mówiąc: «A ci, którzy są utwierdzeni w wiedzy, mówią: Uwierzyliśmy w niego [w Koran], wszystko to od naszego Pana» (sura Ali Imran, ajat 7). Jeśli znamy sens jakiejś rzeczy, wiara w nią jest jasna.

A jeśli nie znamy jej sensu i czegoś nie rozumiemy, mówimy: «Wierzymy w to tak, jak tego od nas chce nasz Pan, i tak, jak tego od nas chce nasz Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)» - dopóki nam tego nie wyjaśnią uczeni. Jeśli zapytamy uczonych, a oni wyjaśnią nam

sens Koranu i Sunny, przyjmujemy ten sens, który nam wyjaśnili. Tak samo jak przyjęliśmy i uwierzyliśmy w te słowa, uwierzymy i w [ich] sensy.

Następnie [autor] powiedział, że wszystkie te wypaczenia są bid'ą. I jest to jasne i oczywiste. Sahabowie za czasów Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) przyjmowali konteksty Koranu i Sunny z pełnym podporządkowaniem, uznawali je od razu, nie sprzeciwiali się, gdy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) im je oznajmiał. Zaprawdę, to właśnie - czyli postawa sahabów (niech Allah będzie z nich zadowolony), a jest to sposób, w jaki odnosili się oni do kontekstów Koranu i Sunny - stało się przyczyną tego, że Allah Najwyższy poprowadził prostą drogą niektórych wielkich uczonych aszaryckich, gdy zastanowili się nad postawą towarzyszy [Proroka].

Na przykład imam Al-Haramajn Abu al-Ma'ali al-Dżuwajni. Ma on posłanie, w którym powiedział następujące słowa: «Zastanowiłem się i znalazłem w hadisach Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), że przychodzili do niego zarówno beduini, jak i nie-beduini, ludzie prości i nieprości, bystrzy i mniej bystrzy - różni ludzie przychodzili do niego i słuchali ajatów, które czytał im Prorok Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). [Wśród nich były] ajaty zawierające sifaty, które na zewnątrz wyglądają tak, jakby zawierały porównanie Allaha do Jego stworzenia. Ci sami ludzie słyszeli też ajaty mówiące o wierze w rzeczy ukryte, i mimo to, gdy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) im o tym opowiedział, niczego więcej nie dodawał. A to wskazuje jasno i wyraźnie na to, że należy uwierzyć w to, co wynika z zewnętrznego [sensu] tych ajatów, i że w żadnym wypadku nie wolno tych ajatów wypaczać.

Bo gdyby wolno było wypaczać te ajaty czy dokonywać ich ta'wilu - skoro zewnętrznie wskazują one jakby na to, że Allah jest podobny do ludzi - stałoby się wadżibem wyjaśnić to owym beduinom, którzy przychodzili do niego z różnych stron i byli dżahilami, nie posiadając 'ilmu [wiedzy]. Ktoś z tych Arabów mógł przecież pomyśleć, że Prorok (niech Allah go błogosławi

i obdarzy pokojem) rzeczywiście miał na myśli to, że Allah ma Rękę (jad). Ktoś mógł pomyśleć, że właśnie to jest wymagane - skoro Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), przeczytawszy te ajaty owym beduinom, niczego nie dodawał, wskazuje to, że właśnie tego się wymaga - a mianowicie wiary w to, co wynika zewnętrznie z tych ajatów. I że obowiązkowe jest wierzyć w to, na co wskazują te konteksty, wiedząc jednocześnie, że nie wskazują one na podobieństwo»".

[Chciałbym poprosić braci znających się na rzeczy, by wskazali, z jakiej księgi imama Al-Dżuwajniego pochodzą te słowa.]

Dlatego za czasów sahabów nie było wypaczeń i nie było rozbieżności w akidzie. Odchylenia i błądzenia zaczęły się pod koniec czasów tabi'inów. Błądzenie rozpowszechniło się najpierw wśród charydżytów, potem wśród mutazylitów, a następnie rozprzestrzeniło się w całej ummie muzułmańskiej. Wskazuje to na to, że wypaczanie kontekstów, sprzeciwianie się im i nieprzyjmowanie ich jest bid'ą - nowością. A bid'atów Allah Najwyższy nie przyjmuje.

Od Aiszy (niech Allah będzie z niej zadowolona) przekazano, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Kto wniesie do tej naszej sprawy [religii] coś, co do niej nie należy, zostanie to odrzucone!» W innej wersji tego hadisu powiedziano: «Kto uczyni czyn, na który nie mieliśmy wskazania, zostanie to odrzucone!» (Al-Buchari, 2697; Muslim, 1718). Ten, kto wnosi do naszej sprawy coś, co dotyczy akidy, a co nie jest akidą Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabów - nie zostanie to od niego przyjęte, i [odpowiedzialność] powróci do tego, kto tę nowość wymyślił. Ten, kto wnosi czyny, które nie należą do religii Allaha, nie zostaną one od niego przyjęte. Jak powiedział Ibn Mas'ud: اتَّبِعُوا وَلَا تَبْتَدِعُوا فَقَدْ كُفِيتُمْ - „Podążajcie [za Sunną] i nie wprowadzajcie nowości, bo wam to wystarcza [zostało wam to już wystarczająco wyjaśnione]".

Pytania sprawdzające materiał:

35. Dokończ słowa imama asz-Szafi'iego: «Uwierzyłem w Allaha...» i wyjaśnij ich sens;
36. W słowach imama asz-Szafi'iego zawarte jest obalenie poglądu mu'awwila i mumassila - jak dokładnie te słowa obalają ich poglądy;
37. Co oznacza zasada: „Mowa o atrybutach jest gałęzią mowy o istocie";
38. Co kryje się w słowach Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): „Trzymajcie się mojej Sunny i sunny prawowiernych kalifów";
39. Wymień niektóre złe skutki nowości (bid'atów);
40. Dokończ słowa Abdullaha ibn Mas'uda: „Podążajcie...".

Umar ibn Abd al-Aziz powiedział słowa, których sens można oddać tak: «Zatrzymaj się tam, gdzie zatrzymali się znani ci ludzie, i podążaj za nimi. Oni bowiem zatrzymali się i powstrzymali, opierając się na autentycznej wiedzy i głębokim zrozumieniu, i byli bardziej zdolni odsłonić prawdę, i bardziej niż ktokolwiek godni ją znać. A jeśli powiecie, że te nowości powstały po nich, to powstały one wyłącznie z powodu tych, którzy za nimi nie podążyli i nie kierowali się ich drogą i sunną. Oni bowiem wyjaśnili prawdziwą wiarę wystarczająco jasno i w pełni odsłonili jej istotę. Ten, kto dodał cokolwiek więcej niż to, co oni uczynili lub powiedzieli, przekroczył już granice dozwolonego, a kto zaniedbał cokolwiek z tego, co oni uczynili lub powiedzieli, ten nie wypełnił obowiązku. Jedni ludzie za nimi nie podążyli i dlatego odeszli od prawdziwej wiary, a inni przekroczyli granice i starali się uczynić więcej niż oni, popadając w przesadę. Lecz oni - Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabowie - w odróżnieniu od jednych i drugich, szli prostą drogą».
Imam Abu Amr al-Awza'i powiedział: عَلَيْكَ بِآثَارِ مَنْ سَلَفَ وَإِنْ رَفَضَكَ النَّاسُ، وَإِيَّاكَ وَآرَاءَ الرِّجَالِ وَإِنْ زَخْرَفُوهُ لَكَ بِالْقَوْلِ - „Trzymaj się śladów tych, którzy byli przed tobą, choćby odrzucili cię ludzie, a strzeż się poglądów [zwykłych] ludzi, choćby przyozdobili je dla ciebie słowami".

Abdullah ibn Mas'ud jest najznamienitszym sahaba Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Powiedział te słowa, opierając się na słowach Allaha Najwyższego:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

> *Dzisiaj udoskonaliłem dla was waszą religię, dopełniłem Moją łaskę wobec was i zaakceptowałem dla was islam jako religię*
>
> **sura Al-Maida, ajat 3**

Jeśli sahabowie słyszeli o Imionach i Atrybutach Allaha, nie wypaczali ich. Czynili to na podstawie wiedzy. I zaprawdę, byli oni o wiele silniejsi w rozumieniu ajatów niż wy, aszaryci, maturydyci i ci, którzy przyszli po was. Doszło nawet do tego, że niektóre błądzące nurty oskarżają sahabów o dżahl [nieznajomość], mówiąc pośrednio: „Madhab sahabów jest bezpieczny, [lecz] madhab tych, którzy przyszli po nich, jest bardziej uczony i mądry".

Jeśli ktoś mówi, że w tym, co zdarzyło się po sahabach, jest dobro, [odpowiemy]: gdyby w tej sprawie rzeczywiście było dobro, pierwszymi, którzy by to uczynili, byliby sami sahabowie. A skoro sahabowie tego nie czynili, znaczy to, że dobra w tym nie ma.

Amr ibn Salama opowiadał: „Za każdym razem przed modlitwą poranną siadaliśmy przy drzwiach Abdullaha ibn Mas'uda, czekając na niego, by pójść z nim do meczetu. I pewnego razu podszedł do nas Abu Musa al-Aszari i zapytał: «Czy Abu Abd ar-Rahman [czyli Ibn Mas'ud] już do was wyszedł?» Odpowiedzieliśmy: «Nie». Wtedy usiadł z nami i czekał, aż ten wyjdzie z domu. A gdy się pojawił, wszyscy do niego podeszliśmy, i Abu Musa powiedział: «O Abu Abd ar-Rahmanie, zaprawdę, właśnie widziałem w meczecie coś, co mi się nie spodobało, choć - chwała Allahowi - widziałem tam też tylko dobro!»

Zapytał: «A cóż to takiego?» Abu Musa odpowiedział: «Sam zobacz. Ale widziałem tam ludzi, którzy siedzą w kręgach, czekając na modlitwę, trzymając w rękach drobne kamyczki, a w każdym kręgu jest człowiek, który mówi: „Powiedzcie sto razy Allahu Akbar!", i oni sto razy powtarzają te słowa. Potem mówi: „Powiedzcie sto razy La ilaha illa-Llah", i oni sto razy powtarzają te słowa. Potem mówi:

„Powiedzcie sto razy Subhana-Llah", i oni sto razy to powtarzają». Ibn Mas'ud zapytał: «I cóż im powiedziałeś?!» Odpowiedział: «Nic im nie powiedziałem, chciałem [najpierw] poznać twoje zdanie o tym».

[Ibn Mas'ud] zapytał: «Dlaczego więc nie kazałeś im liczyć swoich złych uczynków i nie zapewniłeś ich, że nic z ich dobrych czynów nie przepadnie [samo przez się]?!» Potem poszliśmy z nim do meczetu, a on podszedł do jednego z takich kręgów, zatrzymał się przy nim i zapytał zgromadzonych tam ludzi: «Czym się zajmujecie?!» Odpowiedzieli: «O Abu Abd ar-Rahmanie, za pomocą tych kamyczków liczymy, ile razy powiedzieliśmy „Allahu Akbar", „La ilaha illa-Llah", „Subhana-Llah" i „Al-hamdu li-Llah"».

Ibn Mas'ud powiedział: «Lepiej byście liczyli swoje złe uczynki, a co do dobrych, ręczę, że nic z nich nie przepadnie. Biada wam! O ummo Muhammada! Jakże szybko rzuciliście się ku zgubie, podczas gdy jego sahabowie są jeszcze wśród was, jego szaty jeszcze się nie znosiły, a naczynia [po nim] jeszcze się nie potłukły! Wy zaś, przysięgam na Tego, w Którego dłoni jest moja dusza, albo przynieśliście religię bardziej prawdziwą niż religia Muhammada, albo otwieracie wrota do błądzenia!»

W odpowiedzi ci ludzie powiedzieli: «Przysięgamy na Allaha, o Abu Abd ar-Rahmanie, nie pragnęliśmy niczego oprócz dobra!» Wtedy zawołał: «A iluż to pragnących dobra go nie osiąga! Zaprawdę, Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) mówił nam: „Pojawią się ludzie, którzy będą czytać Koran, lecz on nie przejdzie poniżej ich gardeł". Przysięgam na Allaha, nie wiem, ale może większość z was właśnie taka jest!»" Potem Ibn Mas'ud od nich odszedł. Amr ibn Salama powiedział: „I widzieliśmy potem większość z nich walczącą po stronie charydżytów w dniu bitwy pod Nahrawanem" (Ad-Darimi, 1/68; At-Tabarani, 8628). Szajch Al-Albani uznał isnad za autentyczny.

Jak powiedział Allah Najwyższy:

فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ

> *Cóż może być poza prawdą, jeśli nie błądzenie?*
>
> **sura Junus, ajat 32**

Dziś aszaryci sieją wątpliwości, gdy się im mówi: „Sahabowie nie mówili, że jad [Ręka] to siła". Odpowiadają: „Oczywiście, że za czasów sahabów wszyscy wiedzieli, że jad to siła, a nie ręka". Lecz Umar ibn Abd al-Aziz powiedział: „Sahabowie wyjaśnili prawdziwą wiarę wystarczająco jasno i w pełni odsłonili jej istotę. Ten, kto dodał cokolwiek więcej niż to, co oni uczynili lub powiedzieli, przekroczył już granice dozwolonego".
Umar ibn Abd al-Aziz al-Umawi - jeden z wielkich władców muzułmańskich. Sprawował kalifat przez dwa lata. Zmarł w 101 roku hidżry.
Słowa Umara ibn Abd al-Aziza przytaczają, oprócz Ibn Kudamy, także inni uczeni - imam Ibn al-Dżauzi w „Manakib Umar ibn Abd al-Aziz", Ibn Radżab w „Fadl ilmi as-salaf" i inni. To złote słowa tego wielkiego imama.

Wiedzcie, że wielu muzułmanów jest [nieświadomie] wojskiem szatana, sami tego nie podejrzewając. Rozpowszechniają idee szatana tym samym sposobem, o którym mówił Ibn Mas'ud. Przychodzą, przekazują ci swoje błądzące idee i przyozdabiają ci je. Dlatego szatan, gdy do ciebie przychodzi, nie mówi ci: „Popełnij zinę albo zabijaj i kradnij". Nie podążajcie za szatanem! Szatan ci to wszystko przyozdabia. Każdy bid'at zostanie ci przyozdobiony. Jeśli uchronisz się od szatana w szirku, będzie chciał wprowadzić cię w bid'ę. Jeśli uchronisz się od szatana w bid'y, będzie chciał wprowadzić cię w wielkie grzechy. Jeśli uchronisz się od wielkich grzechów, wprowadzi cię w małe grzechy. Jeśli uchronisz się od małych grzechów, wprowadzi cię w sprawy dozwolone, powie ci: „Czyń tych rzeczy dużo", i tak stopniowo porzucasz czczenie [Allaha]. A jeśli nawet od tego się uchronisz, cóż ci wtedy uczyni? Postawi przed tobą dwa dobre czyny i będzie cię zmuszał wybrać ten, za który otrzymasz mniejszą nagrodę. Wiedzcie, że szatan was nie zostawi, zwłaszcza tych, którzy weszli na prostą drogę.
Także Ibn Madżiszun opowiadał, że imam Malik powiedział: „Ten, kto wprowadził do islamu nowość, uważając ją za dobrą, tym samym twierdzi, że Muhammad nie przekazał [w pełni] przesłania, podczas gdy Allah mówi: «Dzisiaj udoskonaliłem

dla was waszą religię». A to, co wtedy nie było religią, nie jest religią i dziś!" (zob. „Tahzib al-furuk", 4/225; „Al-I'tisam", 1/64).

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Niech Allah będzie zadowolony z Umara ibn Abd al-Aziza! Podarował nam dobrą naszihę [radę], w której jest lekarstwo. Podążaj drogą tych, którzy byli przed tobą. Umar ibn Abd al-Aziz opisał tych, którzy byli przed nami - a są to sahabowie. To, że podążyli i zatrzymali się w jakiejś kwestii, nie wnikając w nią głębiej, wynikało wyłącznie z wiedzy. A jeśli powstrzymali się od czegoś, to tylko z powodu rozumienia, które miało [odpowiednią] moc. Umar ibn Abd al-Aziz podzielił postawę sahabów na dwie części. Jeśli rozpatrywali jakąś kwestię, to rozpatrywali ją wyłącznie na podstawie wiedzy. Oni - ci, którzy wiedzą najwięcej. Najwięcej w naszej ummie wiedzą sahabowie Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Oni najbardziej godni są [posiadanej] wiedzy. A po nich wiedzy jest coraz mniej.

Sahabowie są uczonymi i tymi, którzy rozumieją, i tymi, którzy mają zdrowy rozum, i tymi, którzy mają jasne, to znaczy świecące zrozumienie. I oni - ci, którzy rozumieją Koran i Sunnę. Ci, którzy najlepiej ze wszystkich rozumieją Koran i Sunnę. Wiedzę należy czerpać tylko od sahabów.

Umar ibn Abd al-Aziz powiedział: «Zatrzymali się i powstrzymali, opierając się na autentycznej wiedzy i głębokim zrozumieniu, i byli bardziej zdolni odsłonić prawdę, i bardziej niż ktokolwiek godni ją znać». To znaczy: opierając się na wiedzy od Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), albo na wiedzy, którą poznali z Koranu i Sunny, tak jak rozumieli zgodnie z językiem arabskim, albo tak, jak nauczyli się jedni od

drugich. Jeśli mówili o jakichś kwestiach, to mówili na podstawie wiedzy. To pierwsza część.

Druga część - to, o czym przemilczeli i w co się nie wdawali. Zatrzymali się na podstawie wiedzy, która miała [odpowiednią] moc. Na podstawie wiedzy nie wnikali w to, w co nie wnikali. Nie wchodzili w te kwestie, o których zaczęli mówić ci, co przyszli po nich, ponieważ mieli wiedzę [i] rozumienie, które miało moc! Mieli zrozumienie, to znaczy obejmowali te kwestie wiedzą. Jeśli o czymś mówili, to tylko na podstawie wiedzy. A jeśli o czymś przemilczeli, to również tylko na podstawie wiedzy. Jest to obowiązkowe. Musimy odrzucać poglądy i wszelkie rozumienia, które są sprzeczne z tym, na czym byli sahabowie Muhammada we wszystkich sprawach związanych z akidą, a w ogóle z religią.

Wszystko, na czym byli sahabowie Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), to właśnie właściwa waga, którą musisz ważyć swoje rozumienie. Waż tą wagą swoją postawę, wszelkie sprawy, ugrupowania i samych ludzi. Ponieważ nakazano nam podążać, a Umar ibn Abd al-Aziz przekazał nam ten testament, i on jest wystarczający. Dzięki temu będziesz zdrowy. Musimy podążać za sahabami, ponieważ jeśli o czymś mówili, mówili tylko na podstawie wiedzy. Obowiązkowe jest dla nas podążanie drogą sahabów, czy to w sprawach związanych z przekonaniami, czy w kwestiach obyczajów, czczenia [Allaha] czy ascezy i tym podobnych.

Ten, kto przekracza [tę drogę] i czyni coś więcej niż oni, albo wymyśla więcej niż oni, popada w przesadę. A ten, kto czyni mniej, tym samym dopuszcza się zaniedbania. Ten, kto nie dokańcza, jest niedbałym, a ten, kto dodaje, popada w krańcowość.

Słowa Umara ibn Abd al-Aziza to ogólny manhadż, którym musisz podążać. I to właśnie [manhadż], za którym poszli imamowie w dziale akidy, w sprawach obyczajów itd. Przyjmujemy wszystko, co przyszło od

> sahabów. Droga sahabów to waga. Rozumienie sahabów to waga. Oni - posiadający wiedzę, posiadający rozum, posiadający zrozumienie.
>
> To, co wydarzyło się i pojawiło po nich, jest jedynie poglądem jakichś [innych] ludzi. I tak samo to, co przekazał nam w testamencie Abu Amr al-Awza'i, znany imam z Szamu, który powiedział: عَلَيْكَ بِآثَارِ مَنْ سَلَفَ وَإِنْ رَفَضَكَ النَّاسُ، وَإِيَّاكَ وَآرَاءَ الرِّجَالِ وَإِنْ زَخْرَفُوهُ لَكَ بِالْقَوْلِ - «Trzymaj się śladów tych, którzy byli przed tobą, choćby odrzucili cię ludzie, a strzeż się poglądów [zwykłych] ludzi, choćby przyozdobili je dla ciebie słowami». Nie porzucaj Sunny, nawet jeśli ktoś przyozdobi swój pogląd słowami. Trzymaj się Sunny i tego, co przyszło od tych, którzy tę Sunnę noszą [w sobie], nawet jeśli ci, którzy noszą w sobie Sunnę, nie potrafią pięknie mówić. Ten, kto podąża [Sunną], ocaleje, a ten, kto wchodzi w nowość, zginie".

Muhammad ibn Abd ar-Rahman al-Adrami powiedział pewnemu człowiekowi, który rozpowszechniał bid'ę i wzywał ludzi, by za nią podążali: «Czy wiedzieli o tym, do czego wzywasz, Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), Abu Bakr, Umar, Usman i Ali, czy nie?» Mężczyzna odpowiedział: «Nie, nie wiedzieli» - wtedy Al-Adrami powiedział mu: «Czyż wiesz to, czego oni nie wiedzieli?» Mężczyzna powiedział: «W takim razie mówię, że oni o tym wiedzieli». Al-Adrami powiedział mu: «Czy mieli powody, które nie pozwoliły im oznajmić o tym ludziom i wezwać ich do tego, czy nie?» Mężczyzna powiedział: «Tak». Wtedy Al-Adrami powiedział: «Czyż to, co powstrzymało Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego kalifów, nie powstrzymało ciebie?» Mężczyzna nie potrafił nic odpowiedzieć. Wtedy kalif, obecny przy tej dyskusji, powiedział: «Niech Allah nie rozszerzy udziału temu, kogo nie powstrzymało to, co powstrzymało ich!»
Niech tak będzie z każdym, kogo nie powstrzymało to, co powstrzymało Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), jego sahabów, ich następców, kolejnych imamów i utwierdzonych w wiedzy w kwestii ajatów Koranu i przekazów Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), zawierających Atrybuty Allaha, które przyjmują takimi, jakie są. Niech Allah nie rozszerzy mu udziału.

Początki sekt: dżahmici i mutazylici

Zanim przejdziemy do opowieści, poczyńmy krótki wstęp. Błądzące nurty - dżahmici, mutazylici, aszaryci, maturydyci, kullabici, kadaryci itd. - skąd się one wszystkie wzięły? Był człowiek imieniem Labid ibn al-A'sam, Żyd, który zaczarował Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), tak że Prorokowi wydawało się, iż wypełnia obowiązki małżeńskie, choć w rzeczywistości to nie miało miejsca. Ten czarownik miał bratanka imieniem Talut. Czarownik ten mówił swemu bratankowi: „Wiesz, ten Koran, o którym mówi Muhammad, to nie słowa Allaha, to jego, Muhammada, słowa". Żyd przekazał to Żydowi. Potem pojawił się człowiek imieniem Bajan ibn Sam'an, i czarownik przekazał tę ideę Bajanowi ibn Sam'anowi. Powstał łańcuch.

Potem pojawił się człowiek imieniem Dża'd ibn Dirham, który, przejąwszy te idee od Bajana ibn Sam'ana, głosił je, a [zewnętrznie] okazywał, że są to słowa Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), i deklarował swój islam. Czytając Koran, mówił: „Allah nie wzniósł się nad Tronem, to Muhammad wymyślił, nie może być, żeby Allah wzniósł się nad Tronem, Allah jest wszędzie". Mówił też: „Allah nie wziął Ibrahima za przyjaciela [chalila] dla Siebie - gdyby Go za przyjaciela wziął, musiałby mieć serce, by kochać, a tym samym upodobnilibyśmy Go do nas. Nie, nie [tak jest]". I tak zaczął odrzucać cały Koran, aż pojawił się pewien władca imieniem Chalid ibn Abdullah al-Kasri.

Zapytał on uczonych o Dża'da ibn Dirhama, co z nim zrobić. Powiedzieli, że jest kafirem, że jego „krew" jest halal, że jest murtaddem, [gdyż] odstąpił od islamu. Wtedy Chalid al-Kasri w Kufie wygłaszał chutbę - a było to w Święto Ofiarowania - i powiedział: „O ludzie, składajcie ofiary, a ja dziś złożę w ofierze Dża'da ibn Dirhama. Zaprawdę, mówi on, że Allah nie wzniósł się nad Tronem, i mówi, że Allah nie wziął Ibrahima za przyjaciela" itd. I zszedł z minbaru, i zabił Dża'da ibn Dirhama pod minbarem. Stało się to oczywiście po fatwie uczonych. Zwolennicy Ibn Dirhama rozpowszechniali swoje wątpliwości wśród muzułmanów.

Labid ibn al-A'sam nauczył swego ucznia Taluta. Talut nauczył Bajana ibn Sam'ana, Bajan ibn Sam'an nauczył Dża'da ibn Dirhama, a Dża'd ibn Dirham

przekazał swoją wiedzę Dżahmowi ibn Safwanowi. Spójrzcie na ten łańcuch bid'atczyków, sięgający aż do kafirów.

A łańcuch Ahlu-s-Sunny lśni jak złoto. Imam Malik przekazuje od Nafi'a, Nafi' od Ibn Umara, a Ibn Umar od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Różnica jak między niebem a ziemią!

Potem pojawił się człowiek imieniem Dżahm ibn Safwan, do którego dotarły te idee Dża'da ibn Dirhama. Starał się on wszystko rozumieć rozumem, i pewnego razu spotkał się z bezbożnikami z Indii. Nazywano ich sumanijjami, i ci sumanijjowie usiedli z nim i powiedzieli: „Jesteś muzułmaninem! Twierdzisz, że Allah istnieje - a widziałeś Go? A słyszałeś Go?" Na te dwa ostatnie pytania Safwan odpowiedział: „Nie". Kontynuowali, zadając mu pytania w rodzaju: „Czy dotykałeś Allaha?", „Czy wąchałeś Allaha?" Odpowiadał: „Nie". Wtedy zapytali: „To jak w takim razie w Niego wierzysz?" Dżahm ibn Safwan po tych pytaniach się załamał, ukrył się w domu na 40 dni, porzucił modlitwę, porzucił wszystko.

Zasiano w nim wątpliwości. Myślał, myślał, i w końcu wpadł na pewien pomysł, myśląc, że to od Allaha - lecz ten pomysł pochodził od szatana. Spotkał się znów z tymi sumanijjami i zapytał: „Czy mogę wam zadać pytanie?" Odpowiedzieli: „Tak". Kontynuował: „Czy masz w sobie duszę?" Odpowiedzieli mu: „Tak". A on kontynuował, zadając te same pytania, które oni jemu zadawali, i gdy sumanijjowie się załamali, odszedł uwiedziony [własnym przekonaniem o zwycięstwie].

Ten chory człowiek, Safwan, zamiast odpowiedzieć tym sumanijjom właściwie - a jest to fakt, że nie wszystko, co istnieje, widzimy. Lekarze mówią, że zmysły człowieka są ograniczone. Załóżmy, że człowiek widzi płonącą świecę, a jeśli oddalić człowieka od świecy o 30 km w ciemną noc, to już niemożliwe będzie dla niego zobaczyć tę płonącą świecę. Ona istnieje, jednak w takiej odległości już jej nie widzisz, ponieważ twój wzrok jest ograniczony. Podobnie tykanie budzika człowiek słyszy z określonej odległości. Załóżmy, umownie, 50 metrów - a jeśli będzie 51 metrów, to nawet najlepszy słuch nie będzie w stanie usłyszeć dźwięku

budzika. Zmysł dotyku, węchu... Mówią, że kroplę perfum człowiek jest w stanie wyczuć z odległości 6 metrów.

Safwanowi wystarczyłoby spojrzeć do Koranu i przeczytać ajat:

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ

> *Spojrzenia nie mogą Go objąć*
>
> **sura Al-An'am, ajat 103**

Opowiada się też w ajatach:

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَن تَرَانِي وَلَٰكِنِ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي

> *Gdy Musa przyszedł na czas i miejsce przez Nas wyznaczone, przemówił do niego jego Pan. Powiedział: «Panie mój, ukaż mi się, abym mógł na Ciebie spojrzeć». Powiedział: «Nie zobaczysz Mnie, lecz spójrz na górę - jeśli utrzyma się na swoim miejscu, wtedy Mnie zobaczysz»*
>
> **sura Al-A'raf, ajat 143**

Wskazuje to na to, że człowiek ma tu, na tym świecie, granice we wszystkim: we wzroku, w słuchu, w mowie, w mięśniach, w żołądku itd. A w Raju zobaczymy Allaha, jak to jeszcze będziemy omawiać dalej.
Safwan, który należy do Ahlu-l-bid'a, nie szedł drogą zasady głoszącej: „Przynieś dalil, a potem bierz akidę". Zrobił odwrotnie - najpierw wziął sobie ideę, porównał ją z duszą, i ta idea go uwiodła, po czym wrócił do domu i zaczął myśleć bez dowodów, że skoro dusza jest rozproszona w ciele, to i Allah jest wszędzie. Właśnie z tej rozmowy Safwana z bezbożnikami wzięła się ta idea, [która stała się] powodem dla zwolenników Ahlu-l-bid'a. I dlatego u dżahmitów nazywa się to

„ittihad" i „hululijja" - panteizm, który zaprzecza temu, że Allah jest nad Tronem, ponieważ oni wierzą, że Allah jest rozpuszczony w Swoich stworzeniach. To „hululijja". A są jeszcze inni, którzy mówią, że Allah nic nie stworzył, to znaczy, że nas w rzeczywistości nie ma, a jesteśmy jedynie wytworem wyobraźni Allaha. Jakby Allah siedział i myślał, że istnieje takie miasto jak Kair, że istnieje taki kontynent jak Afryka, jakby istniały takie góry, i istnieli studenci, którzy się tam zebrali itd. Niech Allah nas ustrzeże od takich błądzeń. Tę akidę rozpowszechnia znany wszystkim Harun Jahja poprzez swoje książki, filmy, kasety, którymi uwiedziono wielu muzułmanów.
A gdy Safwanowi ta idea się spodobała, zaczął szukać sposobu, by ją poprzeć, i znalazł ajat:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنتُمْ

> *On jest z wami, gdziekolwiek jesteście*
>
> **sura Al-Hadid, ajat 4**

Najpierw wziął sobie przekonanie, a potem zaczął szukać dalilu na to przekonanie. Ahlu-l-bid'a zawsze najpierw znajdują idee, a potem szukają dalili w Koranie bez właściwego rozumienia. I w istocie z Koranu można wyrwać i przekręcić wszystko na wszelkie sposoby, to znaczy, na przykład, można z Koranu udowodnić, wyrywając z kontekstu, że modlitwa jest zakazana. I Ahlu-l-bid'a przerabiają ajat na swoją modłę. Lecz on znalazł też pewne rzeczy, których nie wiedział, jak przerobić. Jak opowiada się w książkach, pewnego razu czytał Koran i doszedł do ajatu:

الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ

> *Miłosierny wzniósł się nad Tron*
>
> **„Ta Ha" 20:5**

Rzucił Koran i kopnął go nogą, mówiąc: „Co to za Koran?" - bo ten ajat przeczył jego idei. Potem pewnego razu czyta Koran i mówi: „A jednak Muhammad jest zdolny, powiedział takie słowa [czyli Koran]. Wychodząc z tego, człowiek się myli, i tu nie chodzi o istawa, lecz o coś innego". I ta idea, niczym zaraza, zaczęła się rozprzestrzeniać wśród muzułmanów.

Widzicie, jak Dżahm ibn Safwan powoli rozpowszechnił swoją ideę? I pojawili się ci, którzy za nim poszli, tak zwany nurt dżahmija. Powiedzieli: „W kwestii przeznaczenia człowiek nie ma żadnego wyboru, jesteśmy jak pióro na wietrze". W kwestii wyniesienia się [Allaha nad Tron] powiedzieli: „Allah jest wszędzie". Wielu z nich mówiło: „Allah w ogóle nas nie stworzył, jesteśmy tylko wytworem Jego wyobraźni". Niektórzy mówili: „Wystarczy wiedzieć, że Allah istnieje, a ty jesteś wierzącym, i wejdziesz do Raju". Takie idee zaczęli rozpowszechniać. Potem pojawił się nurt mutazylitów. Dżahmitów nazywa się ojcami mutazylitów, a mutazylici to dzieci dżahmitów.

Historia powstania mutazylitów jest taka. Hasan al-Basri (niech Allah będzie z niego zadowolony), jeden z tabi'inów w Kufie, wykładał lekcję. I pewnego razu poruszono kwestię wierzącego muzułmanina, który popełnia wielkie grzechy. A gdy go zapytano: „Jaki jest status tego wierzącego?" - wstał niegrzecznie na lekcji szajcha Wasil ibn Ata i powiedział: „Co do mnie, to mówię, że ten człowiek jest między dwoma miejscami: ani kafir, ani muzułmanin, a na tamtym świecie jest on kafirem" - to znaczy na tym świecie nie jest ani kafirem, ani muzułmaninem, a na tamtym świecie jest kafirem. I odszedł, i usiadł osobno na skraju meczetu, i zgromadził wokół siebie tych potomków Dżahma ibn Safwana. A Hasan al-Basri, gdy to wszystko zobaczył, powiedział: „I opuścił nas Wasil" - i stąd wzięła się nazwa mutazylici.

Pojawił się też człowiek imieniem Amr ibn Ubajd, który był mutazylitą. Allah Najwyższy powiedział w Koranie:

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا

> *I przemówił Allah do Musy słowami*
>
> **sura An-Nisa, ajat 164**

Amr ibn Ubajd przyszedł do pewnego czytającego [Koran] i powiedział, że ten ajat trzeba czytać inaczej, a mianowicie: وَكَلَّمَ اللهَّ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا - czyli zamieniasz samogłoskę „damma" na samogłoskę „fatha", i imię „Musa" staje się podmiotem [fa'il], a ajat rzekomo przybiera sens: „Mówił Musa do Allaha".

Widzicie - a'udhu billah - do czego doprowadziły ich własne przekonania. Lecz ten, który czytał, powiedział: „Dobrze, jeśli zmienię ten ajat, to co powiesz zrobić z następującym: وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ - «Gdy Musa przyszedł na czas i miejsce przez Nas wyznaczone, przemówił do niego jego Pan» (sura Al-A'raf, ajat 143)?" Tego ajatu nijak nie da się przerobić. Amr spuścił głowę i nie potrafił nic powiedzieć.

Do czołowych mutazylitów należał też Biszr ibn Ghijas. Był uczonym-mutazylitą i pozostawał w bliskich stosunkach z kalifem imieniem Al-Ma'mun ibn Harun. Zaczął zasiewać w nim wątpliwości. Co więcej, po zasianiu wątpliwości zaczął mu mówić, że ten, kto nie ma tych wątpliwości-przekonań, o których mu opowiedział, jest murtaddem, kafirem. „I dlatego, o kalifie wiernych, wadżibem jest dla ciebie przekazać tę akidę muzułmanom". A jedną z najważniejszych idei w ich akidzie było to, że Koran został stworzony. I zaczęła się w ummie muzułmańskiej fitna - fitna o stworzenie Koranu. Al-Ma'mun ibn Harun zaczął zbierać wszystkich uczonych i pytać ich: „Co powiesz o Koranie - stworzony czy niestworzony?" Tego, kto mówił: „Niestworzony", więził, dręczył, wsadzał do więzienia. Tych, którzy mówili: „Koran jest stworzony", wypuszczał. I wielu uczonych Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a bało się śmierci, bało się razów, bało się mąk, i wychodząc z ajatu, w którym Allah Najwyższy powiedział:

مَن كَفَرَ بِاللَّهِ مِن بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَٰكِن مَّن شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

> *Gniew Allaha spadnie na tego, kto odrzucił wiarę w Allaha po tym, jak uwierzył - nie na tego, kto został do tego zmuszony, podczas gdy jego serce pozostało spokojne w wierze - lecz na tego, kto sam otworzył pierś na niewiarę. Na takich spadnie gniew Allaha i czeka ich ogromna kara*
>
> **sura An-Nahl, ajat 106**

Wywodząc z tego ajatu, przyznawali językiem, że Koran jest stworzony, lecz w sercu nie byli o tym przekonani.

Pozostali imam Ahmad ibn Hanbal oraz Ahmad ibn Nasr al-Chuza'i - dwaj wielcy uczeni, którzy się nie ugięli i mówili kalifowi: „Nie, on nie jest stworzony, to Koran". Imama Ahmada bito, wsadzano do więzienia, a Ahmada ibn Nasra al-Chuza'i zabito, ucięto mu głowę, głowę powieszono w Kufie, ciało powieszono w Basrze - i to na oczach ludzi, nawet nie pozwalając krewnym go pochować. Do tego stopnia doszła ta straszna fitna. Kalif, gdy to czynił, czynił to, myśląc, że to prawda, że występuje przeciw kafirom itd. - był więc mudżtahidem [w błędzie]. Imam Ahmad mówił: „Ten, kto powie, że Koran jest stworzony, jest kafirem" - lecz nigdy nie przyszedł do kalifa i nie powiedział mu, że jest kafirem, ponieważ wiedział, że ma on usprawiedliwienie - a jest nim to, że jest [błędnie] interpretującym.

A po Al-Ma'munie przyszedł inny kalif, imieniem Al-Mu'tasim. Al-Ma'mun zostawił mu testament, by kontynuował tę fitnę. I trwało to dalej. Imama Ahmada dręczono i już skazano go na śmierć. A gdy go wieziono na egzekucję - niech Allah będzie z niego zadowolony - zsiadł z konia, uklęknął, wzniósł ręce i powiedział: „O Allahu, jeśli Koran jest Twoim Słowem, a nie stworzeniem, ukarz tego złoczyńcę". Ledwie opuścił ręce, natychmiast nadeszła wieść, że kalif zmarł. Allah odpowiedział na jego prośbę. Po nim przyszedł kalif imieniem Al-Wathik Billah. Gdy Al-Mu'tasim umierał, również zostawił testament, by kontynuować tę fitnę, i trwało to, dopóki nie wydarzyła się ta historia, o której opowiedział Ibn Kudama.

Tym kalifem był Al-Wathik Harun ibn Muhammad ibn Harun ar-Raszid, który doszedł do władzy w 227 roku hidżry.

Tu Ibn Kudama powiedział: „Muhammad ibn Abd ar-Rahman al-Adrami". Lecz prawidłowe imię tego człowieka to Abu Abd ar-Rahman Abdullah ibn Muhammad al-Azrami. Człowiek, z którym toczyła się dyskusja, to ówczesny szajch mutazylitów, imieniem Ahmad ibn Abi Du'ad, a bid'a, o której mowa, to pogląd, że Koran (mowa Allaha) jest stworzony.

Szajch Ibn Usajmin mówi w swoim szarhu: „Nie znalazłem biografii Al-Adramiego ani tych, którzy z nim byli, i nie wiem też, o jakiej dokładnie bid'ie mowa była w tej dyskusji".

Lecz w rzeczywistości, chwała Allahowi, wszystko to jest znane. W tekście księgi być może zaszła pomyłka. W rzeczywistości ten człowiek nie nazywa się Muhammad ibn Abd ar-Rahman al-Adrami, lecz Abdullah ibn Muhammad ibn Ishak al-Azrami. Jest on bardzo znanym uczonym. Był uczniem Waki'a ibn al-Dżarraha, Sufjana ibn Ujajny i Abd ar-Rahmana ibn Mahdiego. Jego uczniami są Abu Dawud i An-Nasa'i, jak o tym mówią hafiz Ibn Hadżar w swojej księdze „Tahzib" oraz Al-Chatib w swojej księdze „Tarich Bagdad". Ten asar przytacza też Ibn al-Dżauzi w swojej księdze „Manakib".

I uczeni mówią, że ten spór stał się początkiem końca tej fitny.

Po Al-Wathiku Billah przyszedł Al-Mutawakkil. Allah Najwyższy uczynił go przyczyną zwycięstwa Sunny. Wsparł on imama Ahmada (niech Allah będzie z niego zadowolony), wsparł wszystkich uczonych Ahlu-s-Sunny. A tych wezyrów, którzy byli z Al-Ma'munem, z Al-Mu'tasimem, z Al-Wathikiem Billah, zebrał i stracił. Jednego spalił w piecu, drugiego zakopał, po czym psy go wykopały i zjadły, trzeciego - Ibn Abi Du'ada - sparaliżowało, i wszystkim zakazano się nim opiekować, i zmarł w poniżeniu. Tak właśnie Allah Najwyższy karze wrogów Sunny, wrogów manhadżu salafów, na tym świecie, jeszcze przed tamtym. To znaczy, ten, kto występuje przeciw uczonym Ahlu-s-Sunny, Allah karze go na tym świecie, zanim ukarze go na tamtym. I dlatego, jeśli widzisz, że ktoś źle mówi o

uczonych Ahlu-s-Sunny, a ty będziesz milczeć, jesteś dokładnie taki sam jak on, złoczyńca. Albo zamknij mu usta, albo wstań i odejdź stamtąd, nigdy nie pozwalaj nikomu mówić czegokolwiek przeciw uczonym Ahlu-s-Sunny, ponieważ Allah ukarze tych, którzy mówili źle o uczonych, razem z tobą, jeśli będziesz milczał - jak powiedział Allah:

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا

> *On już zesłał wam w Księdze: gdy usłyszycie, że ktoś nie wierzy w znaki Allaha i szydzi z nich, nie siadajcie z nimi, dopóki nie zajmą się inną rozmową - bo inaczej bylibyście do nich podobni. Zaprawdę, Allah zbierze razem obłudników i niewiernych w Gehennie, wszystkich*
>
> **sura An-Nisa, ajat 140**

Akida mutazylitów opierała się na pięciu filarach:

1. Tauhid. Pod tauhidem rozumieją oni zaprzeczenie Imionom i Atrybutom, i dlatego opowiada się, że gdy ta fitna się rozpowszechniła, nawet Al-Ma'mun kazał wypisać na Ka'bie złotymi nićmi:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

> *Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Potężny, Mądry" - choć Allah Najwyższy [w rzeczywistości] powiedział: لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ* - „*Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 11**

Pponieważ mutazylici zaprzeczali sifatom Allaha [i dlatego podmienili końcówkę ajatu, by usunąć z niego wzmiankę o słyszeniu i widzeniu];
2. Sprawiedliwość. Mówią oni, podobnie jak czciciele ognia: „Jeśli sługa czyni coś dobrego, to Allah to stwarza, a jeśli czyni coś złego, to sam to stwarza". U czcicieli ognia są dwa bóstwa: bóg dobra i bóg zła. Mówią oni: „Sprawiedliwe jest twierdzić, że człowiek sam stwarza swoje czyny, bo na przykład człowiek, który pije alkohol, a potem Allah wprowadza go do Ognia - to byłoby niesprawiedliwe. Jak to Allah stworzył w człowieku [skłonność do] picia alkoholu, a potem Sam go za to karze?" Dżahmici zaś są dżabrytami - mówią, że człowiek nie ma żadnego wyboru, jest jak pióro na wietrze;
3. Jeśli Allah obiecał kogoś ukarać, ten z pewnością trafi do Ognia. Mówią, że jeśli Allah obiecał za coś karę, to koniec - człowiek jest w Ogniu. Dlatego są oni charydżytami-takfirystami. Mówią, że jeśli człowiek popełnił jakikolwiek grzech, bezwarunkowo jest w Ogniu;
4. Miejsce między dwoma miejscami. Mówią: „Jeśli człowiek popełnia wielkie grzechy, nie jest ani wierzącym, ani kafirem, jest pośrodku";
5. Nakazywanie tego, co uznane [za dobre], i zakazywanie tego, co naganne - [rozumiane przez nich jako]: 1) występowanie przeciw władcy; 2) narzucanie ludziom [przemocą] wyżej wymienionych zasad, i zabijanie oraz zwalczanie tego, kto się im sprzeciwia.

Pytania sprawdzające dwa ostatnie tematy:

41. Dokończ słowa Umara ibn Abd al-Aziza: «Zatrzymaj się tam, gdzie się zatrzymali...»;
42. Co oznaczają słowa Umara ibn Abd al-Aziza: «Zatrzymali się na podstawie wiedzy»;
43. Co oznaczają słowa Umara ibn Abd al-Aziza: «Gdyby było w tym dobro, wiedzieliby o tym lepiej niż ktokolwiek»;
44. Dokończ słowa imama Al-Awza'iego: «Trzymaj się autentycznych przekazów (asar)...»;
45. Wyjaśnij, co kryją w sobie słowa imama Al-Awza'iego: „i strzeż się poglądów ludzi";
46. Jakie są właściwe wagi, na których waży się słowa, czyny i przekonania w

szariacie;
47. Kim jest człowiek, o którym mowa w historii Al-Azramiego, i do jakiej nowości nawoływał;
48. Jak nazywał się władca (kalif), o którym mowa w historii Al-Azramiego;
49. Kto był twórcą nowości o stworzoności Koranu;
50. Kto założył madhab mutazylitów i jakie są jego podstawy.

Cel poznawania Imion i Atrybutów

Dlaczego uczymy się Imion i Atrybutów Allaha Najwyższego? Allah stworzył ludzi i dżinny tylko po to, by Go czcili. Powiedział:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

> *Stworzyłem dżinny i ludzi tylko po to, by Mnie czcili*
>
> **sura Az-Zarijat, ajat 56**

Aby czcić Allaha, musimy mieć wyobrażenie o Tym, Kogo czcimy, a poznanie powinno opierać się na Imionach i Atrybutach. Allah opowiedział o Sobie w Koranie, opowiedział o Swoich Imionach, o Swoich Atrybutach, i tak samo opowiedział nam o Nim prorok Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Allah Najwyższy powiedział:

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ

> *Czyż nie rozmyślają nad Koranem?*
>
> **sura An-Nisa, ajat 82**

Gdy rozmyślamy nad Imionami i Atrybutami Allaha Najwyższego, zaczynamy Go kochać, bać się Go i zaczynamy mieć nadzieję na Jego Miłosierdzie.

1. Miłość. Gdy poznaję Allaha, rodzi się we mnie miłość. Allah Najwyższy opowiada nam o Sobie w Koranie albo na języku proroka Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w autentycznej Sunnie - poznając Allaha, zaczynamy Go kochać;
2. Nadzieja;
3. Strach.
To właśnie te trzy rzeczy, na których opiera się cześć, z powodu której Allah Najwyższy nas stworzył, mówiąc:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

> *Stworzyłem dżinny i ludzi tylko po to, by Mnie czcili*
>
> **sura Az-Zarijat, ajat 56**

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „To początek rozmowy o ajatach zawierających w sobie Atrybuty Allaha Najwyższego. Atrybuty Allaha Najwyższego dzielą się z jednej strony na Atrybuty Istoty (sifat zatijja) i Atrybuty Działania (sifat fi'lijja)".

Sifaty dzielą się też na dwa rodzaje: subutijja i salbijja.
Subutijja to potwierdzenie - to, co Allah potwierdził w odniesieniu do Siebie, opisując Siebie czymś w Koranie albo na języku Swego Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).
Salbijja to to, czemu Allah Najwyższy zaprzecza od Siebie. Na przykład Allah Najwyższy mówi:

وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا

> *Twój Pan nie jest zapominający*
>
> **sura Marjam, ajat 64**

Oraz:

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

> *Nie zrodził i nie został zrodzony*
>
> **sura Al-Ichlas, ajat 3**

Dlatego naszym obowiązkiem jest też zaprzeczać temu, czemu Sam Allah zaprzecza od Siebie. Lecz samo zaprzeczenie nie wystarczy - uczeni, zbadawszy Koran i Sunnę, powiedzieli: „Gdziekolwiek Allah Najwyższy czemuś od Siebie zaprzecza, od razu potwierdza coś przeciwnego".
Na przykład mówimy, że Allah Najwyższy nie czyni zła - dlaczego? Bo jest Sprawiedliwy. Allah Najwyższy niczego nie zapomina, bo jest Wszechwiedzący. Allah Najwyższy mówi:

لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ

> *Nie dosięga Go ani drzemka, ani sen*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 255**

Zzaprzecza Sobie sen i drzemkę, ponieważ:

اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

> *Allah - nie ma bóstwa [godnego czci] prócz Niego, Żywego, Samoistnego*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 255**

Istniejemy tylko dzięki Allahowi - na przykład powietrze to rizk (zaopatrzenie) od Allaha; gdybyśmy choć na minutę zostali bez powietrza, życie na Ziemi by ustało. A Allah Najwyższy nikogo nie potrzebuje, istnieje Sam z Siebie. Wychodząc z tego, gdy zaprzeczamy jakiemuś sifatowi, od razu musimy potwierdzić przeciwieństwo - w odróżnieniu od mutazylitów, aszarytów itd., którzy tylko zaprzeczają i nie mówią o [pozytywnych] Atrybutach Allaha, bo zaprzeczenie nie jest pełne, dopóki nie potwierdzi się przeciwieństwa.
Jest jednak i trzecia grupa: są Atrybuty, którymi Allah Sam Siebie nie opisał, ale też im nie zaprzeczył od Siebie. Na przykład zapytają: „Czy Allah ma ramię?" Ten, kto odpowie: „Nie" - nie ma racji, a ten, kto odpowie: „Tak" - również nie ma racji, ponieważ wchodzi to w zakres ajatu:

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ

> *Nie podążaj za tym, czego nie wiesz*
>
> **sura Al-Isra, ajat 36**

Nie mamy na to dalilu, i Allah nam o tym nie oznajmił - dlatego powinniśmy o tym milczeć.

Atrybuty subutijja dzielą się na trzy rodzaje: Atrybuty Istoty, Atrybuty Działania oraz Atrybuty będące jednocześnie Atrybutami Istoty i Działania.
Allah ma Atrybuty Istoty, które są stałe. Na przykład Allah Najwyższy zawsze wie:

وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

> *Allah wie o każdej rzeczy*
>
> **sura At-Taghabun, ajat 11**

Allah Najwyższy przypisał Sobie taką cechę, jak Oblicze (wadżh):

وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

> *Wiecznie trwa jedynie Oblicze twego Pana, pełne majestatu i szlachetności*
>
> **sura Ar-Rahman, ajat 27**

Atrybuty Działania to na przykład to, że Allah Najwyższy zstępuje każdej ostatniej trzeciej części nocy na najniższe niebo - Atrybuty Istoty są stałe, a Atrybutami Działania [Allah] działa, gdy zechce.
Trzeci rodzaj to na przykład Mowa Allaha Najwyższego. Allah Najwyższy mówił, mówi i będzie mówił - dlatego Mowa jest sifatem zatijja, Jego cechą jest Mowa, lecz jest to jednocześnie sifat fi'lijja i sifat zatijja: Allah Najwyższy posiada cechę Mowy i mówi, kiedy zechce, a nie mówi, kiedy nie chce.
Taki jest podział Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a, a u Ahlu-l-bid'a jest inaczej. Co skłoniło ich do zaprzeczenia ogromnej liczbie Imion i Atrybutów Allaha Najwyższego? Gdy ich rozum pokrył się skazą porównania, to właśnie skłoniło ich do wypaczania. Powiedzieli: „Nie mamy prawa opisywać Allaha Najwyższego Atrybutami Działania". Mówią, że działanie, którego wcześniej nie było, a potem się pojawiło, może opisywać jedynie mnie, człowieka - bo mnie, człowieka, nie było na Ziemi, urodziłem się, powiedzmy, w 70 roku, i dopiero wtedy zacząłem się poruszać, a dlaczego wcześniej się nie poruszałem? Bo wcześniej mnie nie było. I dokładnie ta sama skaza rozumu - porównanie - każe im porównywać siebie do Allaha. Jeśli na przykład Allah mówi:

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

> *I przyjdzie twój Pan z aniołami, ustawionymi rzędami*
>
> **sura Al-Fadżr, ajat 22**

Mmówią oni: „Jak to «przyjdzie»? Czyli wcześniej nie przychodził? A skoro nie mamy prawa powiedzieć, że wcześniej nie przychodził - bo znaczyłoby to, że wcześniej Go nie było - to nie mamy prawa mówić o Allahu, że przychodzi. Jeśli powiemy, że Allah zstępuje na najniższe niebo, nie mamy do tego prawa - bo wychodziłoby, że wcześniej zstępował, a potem przestał - nie, tak bywa tylko u człowieka".
I dlatego przejawem wielobóstwa w dziale Imion i Atrybutów Allaha jest stosowanie praw dotyczących nas, ludzi, wobec Allaha Najwyższego.
Powiedzieli: „Nie mamy prawa opisywać Allaha Atrybutami Działania, bo Atrybut Działania to rzecz nowa, a nową rzeczą można opisać tylko coś, czego wcześniej nie było - dlatego zaprzeczamy temu w odniesieniu do Allaha". I w ten sposób zaprzeczają wszystkim Atrybutom Allaha.
Lecz Allah Najwyższy mówi:

فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ

> *On czyni to, co zechce*
>
> **sura Al-Burudż, ajat 16**

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Co do Atrybutów Istoty - to są te atrybuty, którymi ten, kogo nimi opisujemy, jest opisany stale. A w odniesieniu do Allaha Najwyższego wiemy, że Allah Najwyższy jest tymi atrybutami opisany zawsze - nie bywa tak, że w jednym czasie Allah jest nimi opisany, a w innym nie jest; jest

nimi opisany stale. Na przykład atrybut Oblicze (wadżh), jak powiedział Allah:

وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

Wiecznie trwa jedynie Oblicze twego Pana, pełne majestatu i szlachetności

sura Ar-Rahman, ajat 27

Podobnie atrybut Obie Ręce (jadajn), jak powiedział Allah:

بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ

Obie Jego Ręce są wyciągnięte

sura Al-Maida, ajat 64

Powiedział też Allah:

يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ

O Iblisie! Co powstrzymało cię od padnięcia na twarz przed tym, kogo stworzyłem Moimi obiema Rękami?

„Sad” 38:75

> Ii podobne temu Atrybuty Istoty.
> Słowa Allaha Najwyższego:
>
> وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ

> *Wiecznie trwa jedynie Oblicze twego Pana*
>
> **sura Ar-Rahman, ajat 27**

> To pierwszy ajat, który przytoczył tu Ibn Kudama. I ten ajat wyraźnie wskazuje na to, że Allah Najwyższy jest opisany Atrybutem Oblicze (wadżh). Dowodem na to jest to, że Allah Najwyższy przypisał ten atrybut Sobie Samemu. I wiemy - to zasada - że to, co przypisuje się Allahowi Najwyższemu, bywa dwojakiego rodzaju: istota i sens".

Ten atrybut (Oblicze) wspomniany jest też w Sunnie. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział Sa'dowi ibn Abi Wakkasowi: „Zaprawdę, na pewno otrzymasz nagrodę za wszystko, co wydasz dla Oblicza Allaha" (Al-Buchari, 1295; Muslim, 1628).

Gdy mówimy o jakimkolwiek zagadnieniu w szariacie, mamy cztery stopnie:
1. Konieczne jest mieć pełne wyobrażenie o tym zagadnieniu;
2. Konieczna jest znajomość hukmu tego zagadnienia (halal, haram, makruh itd.);
3. Konieczne jest przytoczenie dowodu na ten hukm;
4. Konieczne jest wskazanie miejsca dowodu - czyli dokładnie tego momentu w dowodzie, gdzie mowa jest o twoim hukmie.

Teraz mamy w gramatyce coś, co nazywa się „idafa" (przynależność). Na przykład كتاب محمد - czyli „Księga Muhammada". To przypisanie pierwszego (mudaf) do drugiego (mudaf ilajh) - przypisaliśmy księgę do Muhammada.
Porozmawiajmy teraz o kolejnej zasadzie, którą przytoczył szajch - a mianowicie

o tym, że to, co przypisuje się Allahowi Najwyższemu, bywa dwojakiego rodzaju: istota i sens.
Przypisanie do Imienia Allaha (إضافة اسم الله لفظا) dzieli się na dwie grupy:
1. Zat (istota) - to, co można zobaczyć, na przykład, gdy mówimy o człowieku, to ręka, oblicze. Jeśli do Allaha Najwyższego przypisana jest istota, to czasem może ona istnieć samodzielnie, jak na przykład:

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا

> *Posłaniec Allaha (Salih) powiedział im: «Strzeżcie wielbłądzicy Allaha i jej wodopoju!»*
>
> **sura Asz-Szams, ajat 13**

Tu wielbłądzica istnieje samodzielnie i nie jest sifatem Allaha. Nazywa się to przypisaniem stworzenia do Stwórcy. Po pierwsze, jest to zaszczyt dla tego stworzenia - a jeśli na przykład Allah nazywa cię sługą, nie ma dla ciebie większego zaszczytu niż ten. Po drugie, [wskazuje] to na wielkość tego stworzenia przed Allahem. Po trzecie, może to być też groźba:

نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ

> *To rozpalony Ogień Allaha*
>
> **sura Al-Humaza, ajat 6**

Może też być sifatem, na przykład:

وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ

„Wiecznie trwa jedynie Oblicze twego Pana" (sura Ar-Rahman, ajat 27);

2. Ma'na (sens) - to, czego nie można zobaczyć, jeśli mówimy o człowieku, to uczucia, miłość, przeżycia. Jeśli do Allaha Najwyższego przypisywany jest sens, wówczas śmiało mówimy, że jest to sifat Allaha - na przykład zadowolenie Allaha czy miłość Allaha.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Teraz wiemy, że to, co przypisuje się Allahowi, bywa dwojakiego rodzaju. Czasem może to być sens, a czasem istota. Jeśli jest to istota, to czasem może istnieć samodzielnie, a czasem nie może" (dalej szajch objaśnia tabelę, którą opisaliśmy powyżej).
I powiedział:

بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ

Obie Jego Ręce są wyciągnięte

sura Al-Maida, ajat 64

Sifat Ręka (jad) przychodzi w Koranie czasem w liczbie pojedynczej, czasem w podwójnej, a czasem w mnogiej.
Co do liczby mnogiej, Allah powiedział:

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ

Czyż nie widzą, że z tego, co uczyniły Nasze ręce, stworzyliśmy dla nich trzodę, i że są jej właścicielami?

„Ja Sin" 36:71

Co do liczby podwójnej, Allah powiedział:

يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ

O Iblisie! Co powstrzymało cię od padnięcia na twarz przed tym, kogo stworzyłem Moimi obiema Rękami?

„Sad" 38:75

A także:

بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ

Obie Jego Ręce są wyciągnięte

sura Al-Maida, ajat 64

Co do liczby pojedynczej, Allah powiedział:

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ

Błogosławiony Ten, w Którego Ręku jest władza

sura Al-Mulk, ajat 1

Zewnętrznie te ajaty zdają się wskazywać na sprzeczność, lecz my opisujemy Allaha tym, że ma dwie Ręce".

Bo w języku arabskim istnieje zasada, że nie można opisywać liczby pojedynczej liczbą mnogą - na przykład, jeśli do pokoju wszedł jeden mężczyzna, nie mogę powiedzieć:

جاء رجلان

„przyszło dwóch mężczyzn". Podobnie liczba mnoga nigdy nie jest opisywana liczbą podwójną. Jednak liczbę pojedynczą lub podwójną można opisać liczbą mnogą, a liczba mnoga może też być opisana liczbą pojedynczą.
Na przykład w ajacie:

وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ

> *Na czas! Zaprawdę, człowiek jest w stracie*
>
> **sura Al-Asr, ajat 1–2**

Allah Najwyższy nie miał tu na myśli jakiegoś [jednego] człowieka, lecz całą ludzkość. Lecz jeśli widzimy, że gdzieś wskazane jest na dwoje, znaczy to, że mowa jest o dwojgu.

Ten atrybut (Ręka) wspomniany jest też w Sunnie. Przekazano od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony), że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Wszechmogący i Wielki Allah powiedział: «Wydawaj, a Ja będę wydawał na ciebie»". I powiedział: „Ręka Allaha jest pełna, i nie opróżnią jej nieustanne wydatki nocą i dniem". I powiedział: „Czyż nie widzicie, ile wydał On, odkąd stworzył niebiosa i ziemię? A przecież to nie zmniejszyło tego, co jest w Jego Ręku - a Jego Tron był nad wodą, i w Jego Ręku były Wagi, którymi poniża i wywyższa [ludzi]" (Al-Buchari, 4684; Muslim, 993).

Mamy tu też temat hadisu przekazywanego od Abdullaha ibn Amra ibn al-Asa (niech Allah będzie z nich obu zadowolony), że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Sprawiedliwi słudzy zasiądą przed

Allahem na minbarach ze światła. Zasiądą po prawej Ręce Miłosiernego - a obie Jego Ręce są prawe - [będą to] ci, którzy w swoich rozstrzygnięciach dotyczących swych rodzin i tego, nad czym mają władzę, trzymają się sprawiedliwości" (hadis autentyczny, przekazali Ahmad, 2/160; Muslim, 1827; An-Nasa'i, 8/221–222; zob. „Sahih al-Dżami' as-Saghir", 1953).

Imam Ad-Darimi, a także Abu Ja'la, szajch Muhammad ibn Abd al-Wahhab i imam Siddik Hasan Chan mówią, że Allah ma Rękę prawą i lewą, jak przyszło w hadisie: „Potem zwinie ziemie Swoją Lewą Ręką". Przeciwne zdanie ma imam Ahmad, imam Al-Bajhaki i imam Al-Albani - mówią oni, że obie Ręce są prawe, jak przyszło w [innym] hadisie, a wersję hadisu o Lewej Ręce uważają za odrzuconą (szazz).

Ogólnie jest to różnica zdań wśród uczonych, i każda grupa ma swoje dowody. Najważniejsze, że wszyscy są zgodni co do tego, że Allah ma dwie Ręce.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Ajat jest muhkam co do tego, że Allah Najwyższy ma dwie Ręce (wychodząc z języka arabskiego). A tam, gdzie wskazane jest na jedną Rękę, zwracamy ten ajat do ajatu jasnego (muhkam) - mówi się o liczbie pojedynczej, lecz ma się na myśli podwójną. Co zaś do liczby mnogiej - Allah powiedział:

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ

Czyż nie widzą, że z tego, co uczyniły Nasze ręce, stworzyliśmy dla nich trzodę, i że są jej właścicielami?

„Ja Sin" 36:71

> U Arabów istnieje zasada, że jeśli do liczby podwójnej dodaje się zaimek, a ten zaimek jest w liczbie mnogiej, to i samo słowo staje się mnogie, jak przyszło w ajacie: إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا - „Jeśli obie się nawrócicie do Allaha, to wasze serca już się odchyliły" (sura At-Tahrim, ajat 4) (w języku arabskim przyszła liczba mnoga, lecz wiemy z tafsiru, że chodzi tu o Aiszę i Hafsę - przypis). Bo to zasada języka arabskiego: jeśli do słowa w liczbie podwójnej przypisuje się zaimek w liczbie mnogiej, słowo również przechodzi w liczbę mnogą - i dlatego nie ma żadnej sprzeczności między ajatami. Allah Najwyższy jest opisany tym, że ma dwie Ręce.
> Atrybuty Działania to te atrybuty, którymi Allah Najwyższy jest opisany wtedy, gdy zechce - czyli czasem jest nimi opisany, a czasem nie, jak na przykład przyjście".

Dalej Ibn Kudama przytoczył ajat:

تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

> *Ty znasz to, co jest w mojej duszy, a ja nie znam tego, co jest w Twojej Duszy. Zaprawdę, Ty jesteś Znawcą rzeczy ukrytych*
>
> **sura Al-Maida, ajat 116**

Pod słowem „nafs" można rozumieć zarówno „zat" (istotę), jak i określony atrybut - a jest nim właśnie „nafs" (Jaźń). Można też rozumieć oba sensy naraz, i ten trzeci [wariant] jest bardziej słuszny, ponieważ na to zewnętrznie wskazuje znaczenie językowe, jak powiedział szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch (niech Allah go strzeże) w „Szarh al-Fatawa al-Hamawijja".
I prawi poprzednicy są zgodni co do przypisywania „an-nafs" [Allahowi] w taki sposób, jak Mu przystoi. Dlatego obowiązkowe jest przypisywać to Allahowi bez zmian, bez zaprzeczenia, bez pytania „jak" i bez porównania.
Ten atrybut (nafs) wspomniany jest też w Sunnie. Jak powiedział Prorok (niech

Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) do Dżuwajrii: „Święty jest Allah od wszystkiego, co Mu przypisują z niedoskonałości, i wysławiam Go tyle razy, ile ma On stworzeń, i tyle, ile podoba się Jego Duszy (nafs), tyle, ile waży Jego Tron, i tyle, ile ma On słów" (Muslim, 2726; Abu Dawud, 1503).

Czwarty atrybut - przyjście.
Allah Najwyższy powiedział:

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

> *I przyjdzie twój Pan z aniołami, ustawionymi rzędami*
>
> **sura Al-Fadżr, ajat 22**

A także:

هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

> *Czyż oczekują na coś innego niż to, że przyjdzie do nich Allah w cieniu chmur razem z aniołami, i sprawa zostanie rozstrzygnięta? Do Allaha powracają [wszystkie] sprawy*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 210**

A także:

هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انتَظِرُوا إِنَّا مُنتَظِرُونَ

> *Czyż oczekują na coś innego niż to, że przyjdą do nich aniołowie, albo przyjdzie twój Pan, albo przyjdą niektóre ze znaków twego Pana? W dniu, gdy przyjdą niektóre znaki twego Pana, wiara nie przyniesie pożytku duszy, która nie uwierzyła wcześniej albo nie zdobyła dzięki swej wierze dobra. Powiedz: «Czekajcie, i my też będziemy czekać»*
>
> **sura Al-An'am, ajat 158**

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), opisując Dzień Sądu i sąd Allaha w długim hadisie, powiedział: „Gdy nie pozostanie nikt oprócz tych, którzy czcili Allaha, przyjdzie do nich Pan światów" (Al-Buchari, 7439; Muslim, 183).
Lecz nie zapominajmy zasady:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

> *Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 11**

Piąty atrybut - „Zadowolenie".
Allah Najwyższy powiedział:

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

> *Allah jest z nich zadowolony, a oni są zadowoleni z Niego*
>
> **sura Al-Maida, ajat 119**

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział też: „Zaprawdę, Allah jest zadowolony ze Swego sługi, gdy zje on coś i pochwali za to Allaha, a także gdy się czegoś napije i pochwali za to Allaha" (Muslim, 2734; At-Tirmidhi,

1816; Ahmad, 3/100).
Ten hadis wskazuje też na to, że gdy człowiek je albo pije, powinien wysławiać i dziękować swemu Panu, i to stanie się przyczyną zadowolenia Allaha.

Pytania sprawdzające materiał:

51. Przeczytaj z pamięci 26–27 ajat z 55 sury Ar-Rahman;
52. Przeczytaj z pamięci 64 ajat z 5 sury Al-Maida;
53. Przeczytaj z pamięci 116 ajat z 5 sury Al-Maida;
54. Przeczytaj z pamięci 21–22 ajat z 89 sury Al-Fadżr;
55. Przeczytaj z pamięci 119 ajat z 5 sury Al-Maida;
56. Przeczytaj z pamięci 54 ajat z 5 sury Al-Maida;
57. Przeczytaj z pamięci 13 ajat z 60 sury Al-Mumtahana;
58. Przeczytaj z pamięci 27–28 ajat z 47 sury Muhammad;
59. Przeczytaj z pamięci 46 ajat z 9 sury At-Tauba;
60. Przeczytaj z pamięci 71 ajat z 36 sury Ja Sin;
61. Przeczytaj z pamięci 75 ajat z 38 sury Sad;
62. Przeczytaj z pamięci 1 ajat z 67 sury Al-Mulk;
63. Przeczytaj z pamięci 16–17 ajat z 67 sury Al-Mulk;
64. Jakie są rodzaje przypisania (idafa) do Imienia Allaha w kontekstach Koranu i Sunny;
65. Jak dzielą się atrybuty z punktu widzenia potwierdzenia i zaprzeczenia;
66. Słowo „ręka" w Koranie występuje czasem w liczbie pojedynczej, czasem w podwójnej, a czasem w mnogiej - jak się to wyjaśnia;
67. Czy „madżi'", „itjan" i „nuzul" są atrybutami działania czy atrybutami istoty;
68. Co skłoniło aszarytów, maturydytów i kullabitów do wypaczania atrybutów działania.

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „Wszystkie wyżej wymienione atrybuty to Atrybuty Działania. Allah Najwyższy przypisał je Sobie, opisując Siebie tymi atrybutami. A to

przypisanie wskazuje na przypisanie sifatu do tego, kto jest tym sifatem opisany.

Wypaczający wypaczają te ajaty i mówią: «Zadowolenie to pragnienie okazania miłosierdzia, a pod gniewem kryje się pragnienie zemsty». Jeśli ich zapytasz: «Dlaczego wypaczyliście atrybut Gniew, mówiąc, że to pragnienie zemsty?» - powiedzą: «Bo istotą gniewu jest wrzenie krwi w sercu». Dlatego mówią, że Allah nie jest opisany takim atrybutem.

My mówimy: «Nie ma wątpliwości, że musimy oczyszczać Allaha Najwyższego od czegoś takiego». Lecz czy to, co powiedzieliście, rzeczywiście jest gniewem? Wiedz, że by zrozumieć wątpliwość tych wypaczających, koniecznie musisz dociec do podstawy ich słów i podstawy ich wątpliwości, i wtedy będziesz mógł im odpowiedzieć, bo on upiększa swoje słowa, lecz zobaczysz, że to kłamstwo. Ci filozofowie - maturydyci, aszaryci, kullabici i ci, którzy poszli ich drogą - mówią: «Gniew to pragnienie zemsty». Dlaczego?! Mówią: «Bo w rzeczywistości gniew to wrzenie krwi w sercu».

My mówimy o tym, co słuszne - że gniew jest cechą, a u człowieka skutkiem gniewu jest wrzenie krwi w sercu, bo człowiek najpierw się gniewa, a dopiero potem, po gniewie, zaczyna mu wrzeć krew w sercu, a następnie czerwienieje mu twarz i nabrzmiewają żyły. Wrzenie krwi w sercu to rzecz, która wynika z gniewu. Wynika stąd, że oni wypaczają, ponieważ zbudowali swoje wypaczenia na fałszywym początku - podstawą tego wypaczenia jest fałszywy początek. A wszystko to zaczęło się z powodu zaprzeczania Atrybutom związanym z wolą. Powiedzieli, że Allah Najwyższy nie może być opisany jakimś atrybutem w jednym czasie, a w innym nim nie opisany. Mówią: «Albo Allah Najwyższy jest opisany takim atrybutem, który od Niego nie odchodzi, albo niech w ogóle nie będzie nim opisany»".

I dlatego mówimy, że aszaryci, maturydyci, kullabici, dżahmici, mutazylici - wszyscy oni mówią kufr, który wyprowadza człowieka z islamu. Lecz dlaczego nie robimy im takfiru? Ponieważ są oni mu'awwila - czyli błędnie interpretują, lecz ich zamiar jest dobry. Interpretują tak z powodu swojej niewiedzy.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Dlatego wypaczają. Bo u nich pragnienie czegoś jest jednym z siedmiu sifatów, które potwierdza ich rozum. Dlatego wypaczają wszystkie inne, oprócz tych siedmiu atrybutów - wypaczają i sprowadzają je do jednego z tych siedmiu atrybutów. Co do mutazylitów i dżahmitów, to oni od razu w ogóle zaprzeczają, że są to Atrybuty Allaha. Mówią, że pod słowami «Allah jest z nich zadowolony» kryje się człowiek, wobec którego okazano zadowolenie, a nie chodzi tu o zadowolenie Allaha. A ten, komu wybaczają, jest opisany cechą „wybaczający", i nie jest to Atrybut Allaha. To sprawa dżahmitów i mutazylitów, podobne rzeczy możecie znaleźć w niektórych tafsirach. Co do maturydytów i aszarytów, to przestraszyli się, gdy zobaczyli, co powiedziano o ich poprzednikach (dżahmitach i mutazylitach) - że są niemuzułmanami. Czasem mówią, że chodzi tu o niektóre sifaty spośród tych, które uznali. Mówią, że Allah nie pomaga słudze, a to po prostu moc Allaha (kudra), bo potwierdzają ten sifat, a jeśli pozostawia sługę bez pomocy, to też jest kudra.
My mówimy, że potwierdzamy wszystkie atrybuty w odniesieniu do Allaha Najwyższego, czy to Atrybuty Istoty, czy Atrybuty Działania związane z wolą. Wszystko to potwierdzamy w odniesieniu do Allaha Najwyższego i nie rozróżniamy [ich], tak jak przyszło to w kontekstach Koranu i Sunny. To jedna z ważnych podstaw! Gdy mówimy o tych atrybutach, mówimy, że

Allah Najwyższy jest opisany tymi Atrybutami na podstawie słów Allaha Najwyższego:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym

sura Asz-Szura, ajat 11

Uczeni języka arabskiego mówią, że w tafsirze Koranu spotykamy takie słowo, nazywane „harf zaid" albo „sila" - dodaje ono potwierdzenie. W słowach لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ litera „kaf" wskazuje na powtórzenie zdania, jakbyś mówił: «Nie ma nic podobnego Jemu, nie ma nic podobnego Jemu» - bo w języku arabskim dodaje się litery albo słowa właśnie po to, by tym samym powtórzyć zdanie. W słowach Allaha:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym

sura Asz-Szura, ajat 11

Llitera „kaf" nazywana jest „sila". Jakby Allah Najwyższy powtarzał dwa razy: «nie ma nic podobnego Jemu». Jest to podobne do słów Allaha Najwyższego:

لَا أُقْسِمُ بِهَٰذَا الْبَلَدِ

Przysięgam na to miasto

sura Al-Balad, ajat 1

Jeśli spojrzysz na to zewnętrznie, wygląda to tak, jakby Allah rezygnował z przysięgi, lecz bardziej słuszny pogląd jest taki, że jest to wręcz przeciwnie - potwierdzenie przysięgi. I w słowach Allaha:

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ

Przysięgam na Dzień Zmartwychwstania!

sura Al-Kijama, ajat 1

Ww tych ajatach słowo „la" to „sila" dla potwierdzenia.
Jest też inny pogląd co do ajatu:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym

sura Asz-Szura, ajat 11

Ppolegający na tym, że litera „kaf" tłumaczy się jako „podobieństwo". Choć jest to partykuła (harf), jest zarazem rzeczownikiem (ism). Jakby ajat tłumaczył się: «Nie ma żadnego podobieństwa podobnego Jemu». I wskazuje to w języku arabskim na najwyższy stopień zaprzeczenia podobieństwa. Podobnie jak przyszło w ajacie:

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً

Potem wasze serca stwardniały i stały się jak kamienie, albo nawet twardsze

sura Al-Bakara, ajat 74

Tak samo jak przyszło w wierszu: „Gdyby w moim sercu było choć tyle miłości do innej, ile waży okruch paznokcia, nie dotarłyby do ciebie moje listy".
Potem Allah Najwyższy, gdy zaprzeczył Sobie jednej rzeczy, potwierdził drugą:

وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

On jest Słyszącym, Widzącym

sura Asz-Szura, ajat 11

To właśnie owa znana nam zasada - gdy zaprzeczamy czemuś ogólnemu, od razu potwierdzamy coś konkretnego. Dlaczego Allah Najwyższy powiedział akurat o słuchu i wzroku? Niektórzy uczeni powiedzieli: «Bo słuch i wzrok są najbardziej rozpowszechnionymi atrybutami wśród tych, którzy posiadają duszę, wśród stworzeń». Słuch ma mucha, ma go mrówka, podobnie i wzrok - ma go komar, ma go człowiek, ma go kot -

czyli każde stworzenie, które posiada duszę. Allah Najwyższy zwraca twoją uwagę na to, że czy słuch komara i jego wzrok są podobne do słuchu i wzroku człowieka? Słuch to zdolność słyszenia, gdy coś widzisz - to wzrok. Komar ma słuch i wzrok taki, jak przystoi komarowi. Człowiek również ma słuch i wzrok tak, jak przystoi człowiekowi, i nie można porównać słuchu i wzroku człowieka ze słuchem i wzrokiem komara. I Allah Najwyższy zwraca naszą uwagę na te dwa Atrybuty - Słuch i Wzrok - ponieważ są one obecne u wszystkich obdarzonych duszą wśród Jego stworzeń. I dokładnie tak samo Allah Najwyższy posiada Słuch i Wzrok tak, jak przystoi Jego Wielkiej Istocie. I powiedział: لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ - „Nie ma nikogo podobnego Jemu" (sura Asz-Szura, ajat 11)".

Szósty atrybut - „Miłość".
Allah Najwyższy mówi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

> *O wy, którzy uwierzyliście! Jeśli ktoś z was odstąpi od swojej religii, to Allah sprowadzi [innych] ludzi, których będzie kochał i którzy będą kochać Jego - pokornych wobec wierzących, dumnych wobec niewiernych, walczących na drodze Allaha, nieobawiających się przygany żadnego, kto przygania. Taka jest łaska Allaha, którą obdarza, kogo zechce. Allah jest Wszechogarniający, Wszechwiedzący*
>
> **sura Al-Maida, ajat 54**

A także:

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

> *Powiedz: «Jeśli kochacie Allaha, podążajcie za mną, a Allah was pokocha i przebaczy wam wasze grzechy - zaprawdę, Allah jest Przebaczający, Litościwy»*
>
> **sura Ali Imran, ajat 31**

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w dniu bitwy o Chajbar powiedział: „Z pewnością wręczę tę chorągiew temu, kto kocha Allaha i Jego Posłańca, i kogo kocha Allah i Jego Posłaniec" (Al-Buchari, 4210; Muslim, 2406).

Siódmy atrybut: „Gniew".
Allah Najwyższy mówi:

وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا

> *A kto zabije wierzącego umyślnie, tego karą będzie Gehenna, w której przebywać będzie na wieki. Allah rozgniewa się na niego, przeklnie go i przygotuje mu ogromną karę*
>
> **sura An-Nisa, ajat 93**

A także:

وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

> *I aby ukarał obłudników i obłudnice, wielobożców i wielobożczynie, myślących o Allahu źle - dosięgnie ich zły los. Allah rozgniewał się na nich, przeklął ich i przygotował dla nich Gehennę. Jakże złe to miejsce powrotu!*
>
> **sura Al-Fath, ajat 6**

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział też: „Gdy Allah zakończył stwarzanie, uczynił w Swojej Księdze, która jest u Niego na Tronie, zapis: «Zaprawdę, Moje miłosierdzie przewyższa Mój gniew»" (Al-Buchari, 3194; Muslim, 2715).

Ósmy atrybut: „silny gniew" (sakhat).
Allah Najwyższy powiedział:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

> *To dlatego, że podążyli za tym, co wywołało silny gniew Allaha, i znienawidzili to, z czego jest On zadowolony - i dlatego uczynił ich czyny daremnymi*
>
> **„Muhammad" 47:28**

Z Sunny zaś widzimy, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), zwracając się do Allaha z dua, mówił: „O Allahu, uciekam się do Twojej łaskawości przed Twoim silnym gniewem, i uciekam się do Twojego wybawienia przed Twoją karą" (Muslim, 486; Abu Dawud, 879; At-Tirmidhi, 3493).

Dziewiąty atrybut: „gniew", jak powiedział Ibn Kasir (kariha).
Niektórzy przetłumaczyli ten atrybut jako „niechęć", jak przyszło to w tafsirze „Dżalalajn", który napisali aszaryci.
[Chciałbym poprosić naszych znających się braci na forum o wyjaśnienie tego zagadnienia w osobnym wątku, ponieważ, jak podają słowa Abu Marjama, Elmir

Kulijew popełnił tu błąd. Sądzę, że braciom i siostrom będzie ciekawie dowiedzieć się, jak to jest w rzeczywistości. Mam nadzieję, że ta prośba nie pozostanie niezauważona - przyp. red.]

Pytania sprawdzające materiał:

69. Jakie znaczenie kryje się w partykule „kaf" w słowach Allaha Najwyższego „Nie ma nic podobnego Jemu";
70. Dlaczego Allah Najwyższy wyróżnił słuch i wzrok w ajacie: „A On jest Słyszącym, Widzącym".

Aszaryci powiedzieli, że nie możemy opisywać Allaha Najwyższego tym, że się dziwi, ponieważ - jak mówią - zdziwienie bierze się z niewiedzy: człowiek czegoś nie wie, a potem się dowiaduje i dziwi się. Dlatego nie możemy opisać Allaha Najwyższego tym atrybutem. Lecz to nieprawda, ponieważ nawet u człowieka zdziwienie bywa dwojakiego rodzaju:
1. Pierwszy rodzaj zdziwienia - zdziwienie wynikające z niewiedzy, czyli z ukrytości przyczyn dla tego, kto się dziwi. Czyli człowiek czegoś nie wie, a gdy się dowiaduje, dziwi się;
2. Co do drugiego rodzaju - jest on na przykład taki: jestem nauczycielem w szkole, mam dwudziestu uczniów, i widzę, że jeden z uczniów jest u mnie najbardziej pilny - wiem, że jest najpilniejszy, że zawsze odrabiał lekcje, że zawsze odpowiadał na piątki. I gdy zdaje egzaminy, siedzę sobie i mówię: „MaszaAllah, maszaAllah", i dziwię się jego pracy - czyli gdy dziwię się jego pracy, wiem, że jest tak mądry, tak pilny, po prostu dlatego, że nie jest taki jak jego koledzy z klasy. Właśnie wtedy, gdy coś wykracza poza to, co mu podobne, to cię dziwi.
Jeśli tak jest w odniesieniu do człowieka, to cóż powiedzieć w odniesieniu do Allaha Najwyższego? Dlatego, wychodząc z tego rdzenia, mówimy: „Właśnie takim zdziwieniem możemy opisać Allaha Najwyższego, a nie tym zdziwieniem, które bierze się z niewiedzy".

Siedem dowodów Wyniesienia się Allaha

Allah Najwyższy opowiedział o Swoim Wyniesieniu się w siedmiu miejscach:
1. Sura Al-A'raf, ajat 54:

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

„A potem wyniósł się nad Tron";

2. Sura Junus, ajat 3: إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِن بَعْدِ إِذْنِهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ - „Zaprawdę, waszym Panem jest Allah, Który stworzył niebiosa i ziemię w sześciu dniach, a potem wyniósł się nad Tron. Kieruje On sprawami. Nikt nie będzie się wstawiał, jak tylko za Jego pozwoleniem. Taki jest Allah, wasz Pan. Czcijcie więc Go! Czyż nie przyjmiecie napomnienia?";

3. Sura Ar-Ra'd, ajat 2: اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ - „Allah wzniósł niebiosa bez podpór, które moglibyście zobaczyć, a potem wyniósł się nad Tron";

4. Sura Ta Ha, ajat 5: الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ - „Miłosierny wyniósł się nad Tron";

5. Sura Al-Furkan, ajat 59: الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَٰنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا - „Który stworzył niebiosa

i ziemię, i to, co między nimi, w sześciu dniach, a potem wyniósł ;"się nad Tron. On jest Miłosiernym - pytaj o Niego Świadomego

6. Sura As-Sadżda, ajat 4: اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُم مِّن دُونِهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ - „Allah jest Tym, Który stworzył niebiosa i ziemię, i to, co między nimi, w sześciu dniach, a potem wyniósł się nad Tron. Nie macie oprócz Niego ani opiekuna, ani orędownika. Czyż nie przyjmiecie ;"?napomnienia

7. Sura Al-Hadid, ajat 4: هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ - „On jest Tym, Który stworzył niebiosa i ziemię w sześciu dniach, a potem wyniósł się nad Tron. Wie On, co wnika w ziemię i co z niej wychodzi, i co zstępuje z nieba, i co się do niego wznosi. On jest z wami, ."gdziekolwiek jesteście. Allah widzi wszystko, co czynicie

Uczeni powiedzieli, że „istawa" przychodzi w Koranie w czterech znaczeniach:
1. Istawa 'ala - „'ala" znaczy: wyniósł się. Dlatego, gdy czytam Koran:

الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ

> *Miłosierny wyniósł się nad Tron*
>
> „Ta Ha” 20:5

Śmiało mówię, że Allah Najwyższy mówi tu o wyniesieniu się. „irtafa'a" - również wyniósł się. „sa'ida" - również wyniósł się. „istaqarra" - utwierdził się;
2. Istawa ila - jego sens to „qasada" i „'amada", czyli kierować się, dążyć. Jak powiedział Allah Najwyższy:

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ

„Potem zwrócił się (istawa ila) ku niebu, które było dymem, i powiedział jemu i ziemi: «Przyjdźcie dobrowolnie albo pod przymusem». Powiedziały: «Przychodzimy dobrowolnie»” (sura Fussilat, ajat 11);
3. Istawa + „wa" [łącznik] - po słowie „istawa" przychodzi inne słowo, a potem partykuła „wa", i sens tego to „wyrównał się";
4. Istawa [samo, bez dopełnienia] - gdy „istawa" przychodzi samodzielnie, jego sens to „dojrzał":

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

> *A gdy osiągnął pełnię sił i dojrzał, daliśmy mu mądrość (albo władzę czy proroctwo) i wiedzę. Tak wynagradzamy czyniących dobro*
>
> **sura Al-Kasas, ajat 14**

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Po tym, jak Ibn Kudama ustalił ci ogólną podstawę madhabu Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a, mówiącą o tym, że salafowie pozostawiali Imiona i Atrybuty Allaha Najwyższego w takiej postaci, w jakiej przyszły - czyli wierzyli w słowa, wierzyli w sens i wierzyli w to, na co ten sens wskazuje, i nie przekraczali granic Koranu i Sunny - zaczął mówić szczegółowo o niektórych Atrybutach. Przytoczył pewne dowody z Koranu na niektóre Atrybuty, jak o tym mówiliśmy wyżej. Potem przytoczył hadisy mówiące o Atrybutach Allaha Najwyższego. I przytoczył ten hadis, w którym mowa jest o zstępowaniu Allaha Najwyższego. Przekazano od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony), że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Gdy nadchodzi ostatnia tercja każdej nocy, nasz Błogosławiony i Najwyższy Pan zstępuje na najniższe niebo, mówiąc: “Kto zwróci się do Mnie z dua, abym mu odpowiedział? Kto poprosi Mnie o coś, abym mu to dał? Kto poprosi Mnie o przebaczenie, abym mu przebaczył?”» (Al-Buchari, 1145; Muslim, 758).
To zstąpienie jest takie, jak przystoi Allahowi Najwyższemu i Jego Majestatowi. I nie jest ono podobne do zstąpienia stworzeń. Lecz jest to takie zstąpienie, jak przystoi tylko Allahowi Najwyższemu, podobnie jak wszystkie inne Atrybuty. Potwierdzamy sens i odmawiamy poznania obrazu. Bo Allaha Najwyższego nie mogą sobie wyobrazić rozumy i nie mogą Go sobie wyobrazić serca, nie mogą nadać Mu formy, ponieważ:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

Nie ma nikogo podobnego Jemu, a On jest Słyszącym, Widzącym

sura Asz-Szura, ajat 11

Potwierdzamy to, że Allah zstępuje każdej ostatniej trzeciej części nocy, zgodnie z akidą Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a. Co do nowatorów spośród kullabitów, aszarytów, maturydytów i tych, którzy byli przed nimi - mutazylitów i im podobnych - oni wypaczają te hadisy. Wypaczają i mówią, że chodzi tu o to, że zstępuje Jego Miłosierdzie. Odpowiemy im na to wypaczenie następującymi odpowiedziami:

1. Jest to sprzeczne z podstawą, a Allah Najwyższy zobowiązał nas do wiary w zewnętrzny sens ajatów i hadisów;

2. Miłosierdzie Allaha Najwyższego nieustannie zstępuje na Jego sługi, i dlatego, jeśli ktoś mówi, że chodzi tu o to, że każdej ostatniej trzeciej części nocy zstępuje Miłosierdzie Allaha, nie ma w tym żadnego sensu. Jest to bezsensowne, ponieważ Miłosierdzie Allaha Najwyższego zstępuje każdego czasu, a słudzy nigdy nie są pozbawieni Miłosierdzia Allaha Najwyższego. Gdyby byli pozbawieni choć na chwilę Miłosierdzia Allaha, ich życie by się popsuło i by zginęli. Dlatego uważa się za fałszywe wypaczenie tych, którzy wypaczają atrybut «zstąpienie» tym, że chodzi tu o «miłosierdzie». Tym Atrybutem opisał Go Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), i nikt nie potrafi opisać Allaha Najwyższego lepiej, niż uczynił to Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). I nikt nie oczyszcza Allaha Najwyższego i nie wywyższa Allaha Najwyższego bardziej, niż Jego Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Potem Ibn Kudama przytoczył trzeci atrybut, a jest nim Atrybut Zdziwienia. I przytoczył znany hadis: «Twojego Pana dziwi młodzieniec, który nie podąża za swoimi namiętnościami».

I powiedział: «Allah się dziwi», i ten hadis należy do kategorii hadisów o Atrybutach. Mowa w nim o Atrybucie «zdziwienie», i mowa o tym, że Allah

Najwyższy się dziwi, a to jest Atrybutem. Mowa o tym Atrybucie jest też w Koranie:

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ

Lecz ty jesteś zdziwiony, a oni szydzą. A gdy im się przypomina, nie chcą pamiętać

sura As-Saffat, ajat 12–13

I to czytanie w jednym z siedmiu kira'atów. Ten ajat czytany jest na dwa sposoby. Pierwszy, jak przytoczyliśmy wyżej, a drugi:

بَلْ عَجِبْتُ وَيَسْخَرُونَ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ

Lecz Ja jestem zdziwiony, a oni szydzą. A gdy im się przypomina, nie chcą pamiętać

sura As-Saffat, ajat 12–13

Dlatego opisujemy Allaha Najwyższego tym Atrybutem, ponieważ On Sam Siebie nim opisał. Gdy opisujemy Allaha Najwyższego zdziwieniem, nie jest to takie działanie, jakie czyni sługa. Nie należy porównywać Go ze zdziwieniem sługi. Nie bierze się ono z braku Wiedzy, lecz z pełni Allaha Najwyższego, ponieważ zdziwienie czasem bywa z powodu braku wiedzy, a czasem zdziwienie bywa mimo posiadania wiedzy. Ten drugi rodzaj zdziwienia to taki, gdy wiedza wymaga jakby podniesienia rangi tego, co

cię dziwi - i właśnie tym opisujemy Allaha Najwyższego. Jak powiedział Allah Najwyższy:

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ

Lecz Ja jestem zdziwiony, a oni szydzą. A gdy im się przypomina, nie chcą pamiętać

sura As-Saffat, ajat 12–13

Albo jak to przyszło w hadisie, w którym mowa jest o potwierdzeniu Atrybutu zdziwienia, jak przyszło w słowach Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): «Allah dziwi się rozpaczy Swoich sług, podczas gdy zmiana ich położenia z złego na dobre jest bardzo bliska; patrzy On na was, gdy jesteście w rozpaczy, i śmieje się, bo wie, że wasza ulga jest bardzo bliska».

I podobne im hadisy, które mają autentyczny isnad, a ich przekaziciele są godni zaufania - potwierdzamy wszystkie te Atrybuty, wychodząc z zasady, którą omówiliśmy, bez wypaczenia, bez zaprzeczenia, bez nadawania formy, bez porównania.

Potem Ibn Kudama powiedział wielkie, bardzo ważne słowo: «Cokolwiek by człowiekowi przyszło do głowy, cokolwiek by sobie wyobraził, Allah i tak nie jest do tego podobny». I jeśli jakiś człowiek wyobrazi sobie Allaha Najwyższego w swojej głowie, albo wyobraża sobie jakiś rodzaj, jakiś obraz, niech będzie stuprocentowo pewien, że Allah wcale nie jest taki, jak Go sobie wyobraził, ponieważ człowiek nie może sobie wyobrazić jakiejś rzeczy ani wyobrazić sobie jakiegoś obrazu, jeśli wcześniej tej rzeczy nie

> widział, jeśli nie widział czegoś jej podobnego, jeśli nie widział czegoś z tego rodzaju, i nikt mu tego nie opisał.
>
> Nie możemy wyobrazić sobie Allaha, ponieważ Go nie widzieliśmy, i nie mamy z czym Go porównać, i nikt nam Go nie opisał. Allaha Najwyższego nikt nie widział, by ktoś mógł Go sobie wyobrazić, i nikt nie widział niczego podobnego ani żadnego takiego rodzaju, i nikt Go nie opisał - dlatego wszystko, co przyjdzie ci do głowy albo co wyobrazi sobie twoje serce, wiedz, że Allah Najwyższy zupełnie nie jest taki! To wielka zasada! Szatan przychodzi do wierzących i skłania cię, podszeptuje, byś wyobrażał sobie Allaha Najwyższego, i daje ci obraz w głowie, byś wyobrażał sobie Allaha. Tym samym chce wprowadzić cię w błąd.

Lecz hadis, który przytoczył imam: «Twojego Pana dziwi młodzieniec, który nie podąża za swoimi namiętnościami» - jest nieautentyczny (Ahmad, 4/151; At-Tabarani, 17/853). Hadis nieautentyczny, znajduje się w zbiorze hadisów słabych szajcha Al-Albaniego, pod numerem 2426. Wśród przekazicieli hadisu jest Abdullah ibn Lahi'a, o którym hafiz Ibn Hadżar powiedział, że jest da'if. A imam Az-Zahabi powiedział w „Mizan al-I'tidal": „Większość uczonych mówi, że wszystkie jego hadisy są nieautentyczne". Imam Abu Zur'a i Abu Hatim również uważali jego hadisy za nieautentyczne.

Lecz w tym temacie wystarczy nam hadis przekazany od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony), że pewnego razu do Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) przyszedł pewien człowiek, a Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) posłał [kogoś] do swoich żon, lecz [wszystkie] one powiedziały: „Nie mamy nic oprócz wody!" Wtedy Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zapytał: „Kto przyjmie tego [człowieka] u siebie?" Jeden z ansarów odpowiedział: „Ja" - i zaprowadził go do swojej żony, mówiąc: „Okaż szacunek gościowi Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)". Ona powiedziała: „Nie mamy [nic] oprócz jedzenia dla moich dzieci". Wtedy powiedział: „Przygotuj swoje jedzenie, zapal lampę i połóż dzieci spać, jeśli zechcą kolacji".

I przygotowała jedzenie, zapaliła lampę i położyła dzieci, a potem wstała [ze swego miejsca], jakby [chcąc] poprawić lampę, i ją zgasiła. Potem udawali, że jedzą, [a gdy gość zjadł], położyli się spać głodni. Rano [gospodarz domu] przyszedł do Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), który powiedział: „Tej nocy Allah zdziwił się temu, co uczyniliście!" A potem Allah zesłał [ajat, w którym powiedziano]: يُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ - „Przekładają [innych] ponad siebie, chociażby sami byli w potrzebie. A ci, którzy zostali ustrzeżeni od własnego skąpstwa, są tymi, którzy odnieśli sukces" (sura Al-Haszr, ajat 9) (hadis znajduje się w zbiorze Al-Buchariego, 4889).

Dalej Ibn Kudama przytoczył hadis. Przekazano od Abu Hurajry (niech Allah będzie z niego zadowolony), że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: „Allah uśmiechnie się do dwóch [ludzi], z których jeden zabije drugiego, [po czym] obaj wejdą do Raju. Ten [pierwszy] będzie walczył na drodze Allaha i zostanie zabity, a potem Allah przebaczy [temu drugiemu, jego] zabójcy, i zginie on w walce za wiarę" - czyli ten zabójca również przyjmie islam (Al-Buchari, 2826; Muslim, 1890).

Wierzymy w ten atrybut, Allah jest opisany tym atrybutem w taki sposób, jak Mu przystoi - nie wypaczamy jego sensu, nie interpretujemy go, nie nadajemy temu atrybutowi formy i nie porównujemy go do niczego, co należy do Jego stworzenia.

Pytania sprawdzające materiał:

71. Nowatorzy interpretują hadisy o zstąpieniu (nuzul) i mówią, że mowa w nich o zstąpieniu Jego miłosierdzia - co na to odpowiemy;
72. Podaj definicję hadisu autentycznego;
73. Czy Allah się dziwi, i jaki jest na to dowód;
74. Czy zdziwienie Allaha jest wynikiem braku wiedzy;
75. Co oznaczają słowa autora, niech Allah się nad nim zmiłuje: „Cokolwiek by ci się nie przedstawiło, Allah nie jest taki";
76. Jakie jest znaczenie słowa „istiwa" w kontekstach Koranu i Sunny.

Także Allah Najwyższy powiedział:

أَأَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ

> *Czy jesteście bezpieczni od Tego, Kto jest nad niebem, że nie sprawi, iż ziemia was pochłonie?*
>
> **sura Al-Mulk, ajat 16**

Także Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Nasz Pan, Allah, Który jest nad niebiosami. Niech uświęcone będzie Twoje imię!» Także Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zapytał niewolnicę: «Gdzie jest Allah?» Ona odpowiedziała: «Nad niebiosami». Wtedy Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Uwolnij ją! Zaprawdę, ona jest wierząca». Ten hadis przekazali Malik ibn Anas, Muslim i inni imamowie.

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zapytał Husajna: «Ilu bogom czcisz?» Ten odpowiedział: «Siedmiu: sześciu na ziemi i jednemu nad niebiosami». Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zapytał go: «Czyjej kary się obawiasz i czyjej nagrody pragniesz?» Husajn odpowiedział: «Tego, Kto jest nad niebiosami». Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział mu: «Porzuć tych sześciu, którzy są na ziemi, i czcij Tego, Kto jest nad niebiosami, a nauczę cię dwóch próśb». Husajn przyjął islam, a Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) nauczył go mówić: «O Allahu, poprowadź mnie ku drodze prawdy i ochroń mnie od zła mojej duszy».

W księgach napisanych na początku islamu jest powiedziane, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabowie, wykonując sadżda, wierzyli, że ich Bóg jest w niebie. Abu Dawud przekazał w swoim zbiorze «As-Sunan», że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Odległość między jednym niebem a drugim wynosi tyle a tyle...» Przekazując

słowa Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), Abu Dawud doszedł do jego słów: «...a nad tym wszystkim jest Tron, a Allah jest nad tym wszystkim».

Prawi poprzednicy (salaf) byli zgodni co do tego, by przekazywać i przyjmować ten i podobne mu hadisy takimi, jakimi są - nie odrzucali ich, nie interpretowali (ta'wil), nie upodabniali (taszbih) i nie szukali dla nich analogii. Imama Malika ibn Anasa zapytano: «O Abu Abdullahu, [w słowach] „Miłosierny wyniósł się nad Tron" (Ta Ha, 5) - jak On się wyniósł?» Odpowiedział: «Sens „wyniósł się" jest jasny, a jak się wyniósł - jest niepojęte dla naszych umysłów, wiara w to jest obowiązkowa, a pytanie o to jest bid'a». Następnie imam nakazał wyprowadzić tego człowieka z meczetu.

Hadis, który przytoczył Ibn Kudama: «Nasz Pan, Allah, Który jest nad niebiosami. Niech uświęcone będzie Twoje imię!» - jest nieautentyczny. Hadis słaby, przekazali go Abu Dawud (3892), Al-Hakim (1/344), a także An-Nasa'i w „Amal al-jaum wa-l-lajla", imam Al-Bajhaqi, imam Ad-Darimi i Ibn Kudama.

Ten hadis ma dwa isnady. Przekazywany jest przez Muhammada ibn Zijada al-Ansariego, a ten człowiek, jak powiedział imam Al-Buchari, to „munkar al-hadis", czyli bardzo nieautentyczny - dlatego ten isnad jest słaby. A w drugim isnadzie, który przekazuje imam Ahmad przez Abu Bakra ibn Abi Marjama, jest też kilka problemów: po pierwsze, jest w nim przekaziciel, od którego przejął go Abu Bakr ibn Abi Marjam - jest on madżhul [nieznany]; a sam Abu Bakr ibn Abi Marjam jest da'if.

Także następny hadis, który przytoczył Ibn Kudama - o tym, jak Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zapytał Husajna: «Ilu bogom czcisz?», a Husajn odpowiedział: «Siedmiu: sześciu na ziemi i jednemu nad niebiosami» - przekazali go At-Tirmidhi (3483) i Ahmad (4/444), lecz jednak ten hadis również jest nieautentyczny. Wśród przekazicieli jest Imran ibn Chalid, a on jest nieautentyczny.

Także słowa: „W księgach napisanych na początku islamu jest powiedziane, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego sahabowie,

wykonując sadżda, wierzyli, że ich Bóg jest w niebie" - uczeni mówią o tym asarze, że jest nieautentyczny, ponieważ nie ma isnadu. Ten asar przekazał też Ibn Hadżar w „Al-Isaba" przez 'Adiego ibn 'Umajra, a także Az-Zahabi w „Al-'Uluww", i powiedział Az-Zahabi, że ten hadis jest gharib, czyli oczywiście jest nieautentyczny.

A wiara w to, że Allah Najwyższy jest w górze, i to, że ludzie będą wykonywać sadżda, nie jest cechą wyróżniającą naszą ummę. Wiemy przecież, że nawet Musa (pokój z nim) wierzył, iż Allah jest nad niebiosami. Allah Najwyższy mówi:

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا لَّعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ *

أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا ۚ وَكَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ
سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ ۚ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ

> *Faraon powiedział: «O Hamanie! Zbuduj mi wieżę, bym może dosięgnął dróg - dróg niebieskich - i spojrzał na Boga Musy. Zaprawdę, uważam go za kłamcę». Tak to Faraonowi wydało się piękne zło jego czynów, i został sprowadzony z drogi. A podstępy Faraona okazały się bezowocne*
>
> **sura Ghafir, ajat 36–37**

To znaczy, że Musa nauczał Faraona, iż Allah jest w górze, a Faraon szyderczo postanowił sprawdzić, czy tam jest Bóg Musy.

Kolejny hadis: Abu Dawud przekazał w swoim zbiorze «As-Sunan», że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Odległość między jednym niebem a drugim wynosi tyle a tyle...» Przekazując słowa Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), Abu Dawud doszedł do jego słów: «...a nad tym wszystkim jest Tron, a Allah jest nad tym wszystkim». Lecz w rzeczywistości ten hadis, który przekazali też imam Ahmad, At-Tirmidhi (3320), Ibn Chuzajma (144), Ibn Abi 'Asim, imam Ad-Darimi, jest nieautentyczny. Wszyscy

przekazują go przez Simaka ibn Harba, od Abdullaha ibn 'Umajry, od Ahnafa ibn Qajsa, od Al-'Abbasa ibn Abd al-Muttaliba. Jak powiedział imam An-Nasa'i, Simak ibn Harb ma pewne wady; a także, jak powiedział imam Al-Buchari, Abdullah ibn 'Umajra jest madżhul, i nie wiemy, czy słyszał ten hadis od Ahnafa ibn Qajsa - i to już trzeci problem w tym hadisie.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Te zdania mówią o Atrybucie Wywyższenia. Ibn Kudama przytoczył ajat, w którym mowa jest o wyniesieniu się Allaha nad Tronem, a także przytoczył ajat o Atrybucie Wywyższenia:

أَأَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ

Czy jesteście bezpieczni od Tego, Kto jest nad niebem, że nie sprawi, iż ziemia was pochłonie?

sura Al-Mulk, ajat 16

Przytoczył też znany hadis o Husajnie, a także asary, w których mowa jest o opisie Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i o sahabach w dawnych księgach. Atrybut Wywyższenia Allaha Najwyższego potwierdza Koran, Sunna i jednogłośna zgoda muzułmanów, a wskazuje na to również wasza fitra [wrodzona natura]. W Koranie i Sunnie przyszło więcej niż tysiąc dowodów na ten temat".

Oto dowody na Wywyższenie ('uluw) Allaha Najwyższego: 1 - wszystkie piękne Imiona wskazujące na Wywyższenie Allaha, jak «Al-'Alijj» (Wyniosły), «Al-A'la» (Najwyższy), «Al-Muta'al» (Wyniesiony ponad wszystko), jak powiedział Allah Najwyższy: سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى - „Wysławiaj imię twego Pana Najwyższego" (sura Al-

A'la, ajat 1); 2 - Jego oświadczenie, że wyniósł się nad Tron, przyszłe w wielu ajatach, jak: الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ - „Miłosierny wyniósł się nad Tron" („Ta Ha" 20:5); 3 - Jego oświadczenie, że jest w górze, jak w słowach Najwyższego:

يَخَافُونَ رَبَّهُم مِّن فَوْقِهِمْ

> *Obawiają się swego Pana, Który jest nad nimi*
>
> **sura An-Nahl, ajat 50**

A także:

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

> *On jest Zwyciężającym nad Swoimi sługami, On jest Mądry, Świadomy*
>
> **sura Al-An'am, ajat 18**

Podobnie w hadisie, który przekazał imam Al-Buchari od Anasa (niech Allah będzie z niego zadowolony), mowa jest o tym, że Zajnab (niech Allah będzie z niej zadowolona) chełpiła się przed żonami Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), mówiąc: «Wydały was za mąż wasze rodziny, a mnie wydał Allah znad siedmiu niebios»;

4 - Jego oświadczenie, że jest nad niebiosami, jak w słowach Najwyższego: أَأَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ - „Czy jesteście bezpieczni od Tego, Kto jest nad niebem, że nie sprawi, iż ziemia was pochłonie?" (sura Al-Mulk, ajat 16); 5 - wznoszenie się ku Niemu prawych czynów: إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ - „Do Niego wznosi się dobre słowo, a czyn prawy On wynosi" (sura Fatir, ajat 10);

6 - wyniesienie Isy, pokój z nim: بَل رَّفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ - „Lecz Allah wyniósł go do Siebie" (sura An-Nisa, ajat 158); 7 - wznoszenie się dusz ku Niemu, na co wskazuje hadis

Al-Bary ibn Aziba (niech Allah będzie z niego zadowolony), mówiący o tym, że aniołowie wznoszą duszę wierzącego aż do siódmego nieba, a tam Najwyższy mówi: „Zwróćcie ją...";

8 - wznoszenie się aniołów, jak powiedział Najwyższy: تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ - „Wznoszą się ku Niemu aniołowie i Duch [Dżibril] w ciągu dnia, którego miara wynosi pięćdziesiąt tysięcy lat" (sura Al-Ma'aridż, ajat 4); 9 - Mi'radż Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem); 10 - Jego oświadczenie, że zstępuje na najniższe niebo - Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Nasz Pan zstępuje na niebo tego świata pod koniec każdej ostatniej trzeciej części nocy i mówi: „Kto zwraca się do Mnie z dua, abym mu odpowiedział?"» (Al-Buchari, 1145; Muslim, 758);

11 - zstępowanie aniołów i rozkazów od Allaha Najwyższego, zsyłanie Ksiąg, na co wskazuje ogromna liczba ajatów i hadisów; 12 - wznoszenie rąk podczas dua, na co wskazuje ponad sto hadisów - i jeszcze ogromna liczba innych dowodów.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Wywyższenie ('uluw) bywa trzech rodzajów:

Jakie są rodzaje Wywyższenia?

1. Wywyższenie Istoty ('uluw adz-dzat) - wysokość samej Istoty Allaha
2. Wywyższenie Mocy ('uluw al-qahr) - to znaczy, że wszystko jest pod Jego władzą
3. Wywyższenie Godności ('uluw al-qadr) - czyli wysokość rangi, pozycji

Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a mówią o Wywyższeniu Allaha we wszystkich tych trzech znaczeniach: Allah Najwyższy wyniósł się ponad wszystkie Swoje stworzenia Swoją Istotą, tak samo Swoją pozycją jest wyżej od

wszystkich stworzeń, a także wszyscy słudzy są pod Jego władzą. Co się zaś tyczy innowatorów, wypaczają oni Wywyższenie, mówiąc, że chodzi tu jedynie o Wywyższenie Mocy i Wywyższenie Godności, i zaprzeczają Wywyższeniu Istoty. To jedno z najważniejszych zagadnień, będące probierzem między Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a a innowatorami, a ten, kto zaprzecza Wywyższeniu Allaha Najwyższego, jest zabłąkany. Wielu uczonych powiedziało, że ci, którzy zaprzeczają Wywyższeniu Allaha Najwyższego, są kafirami [niewiernymi], ponieważ zaprzeczają temu, na co wskazuje Koran i ogromna, wielka liczba kontekstów Sunny - to znaczy więcej niż jeden dowód. Zagadnienie tego Atrybutu Allaha należy do najważniejszych zagadnień, i dlatego ten, kto zaprzecza Wywyższeniu Allaha, stoi na krawędzi zguby i popełnia bardzo straszliwy bid'at - jeśli nie powiemy, że doszedł wręcz do kufru".

Niektórzy zabłąkani powiedzieli o ajacie:

أَأَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ

Czy jesteście bezpieczni od Tego, Kto jest nad niebem, że nie sprawi, iż ziemia was pochłonie?

sura Al-Mulk, ajat 16

Jakoby chodziło tu nie o Allaha, lecz o anioła kary. Skąd wzięliście, że mowa tu o aniele? Allah Najwyższy mówi:

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَن تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَكَانَ الْإِنسَانُ كَفُورًا *

أَفَأَمِنتُمْ أَن يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا

> *Gdy dosięgnie was nieszczęście na morzu, opuszczają was ci wszyscy, do których się zwracaliście, oprócz Niego. A gdy On was ocali i wyprowadzi na ląd, odwracacie się. Zaprawdę, człowiek jest niewdzięczny. Czyż nie jesteście bezpieczni od tego, że każe pochłonąć was części lądu albo ześle na was huragan z kamieniami, po czym nie znajdziecie sobie opiekuna?*
>
> **sura Al-Isra, ajat 67–68**

O kim tu mowa? Nie będzie mógł powiedzieć, że tu chodzi o anioła - bo gdyby powiedział, że anioł, stałby się niewierzącym, wychodziłoby bowiem, że aniołowi można czcić. Dlaczego więc tam mówisz, że mowa o Allahu, a tutaj zmieniasz sens?

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„W ajacie:

أَأَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ

> *Czy jesteście bezpieczni od Tego, Kto jest nad niebem...*
>
> **sura Al-Mulk, ajat 16**

Ccząstka «fi» ma tu sens «'ala», czyli «nad». Jest to rozpowszechnione w języku arabskim i przyszło też w Koranie:

وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ

I ukrzyżuję was na (fi) pniach palm

„Ta Ha" 20:71

Wiadomo, że gdy kogoś krzyżują, robi się to na palmie, a nie rozumie się przez to, że pień jest jakby kopertą dla ukrzyżowanego. Podobnie tutaj - dlatego że Allah Najwyższy wyniósł się nad Tronem. Podstawą słowa „'arsz" w języku arabskim jest „miejsce wyniesione". Allah Najwyższy powiedział:

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ

On jest Tym, Który stworzył ogrody wyniesione [wsparte na podporach]

sura Al-An'am, ajat 141

Wszystko to wskazuje na sens „wysokość". Allah Najwyższy wyniósł się nad Tronem. W żadnym wypadku nie wyobrażajcie sobie jakiegoś człowieka siedzącego na Tronie - Allah wyniósł się tak, jak przystoi Jego Majestatowi.

Jak powiedział Najwyższy:

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنتَ وَمَن مَّعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

A gdy wy i ci, którzy są z tobą, wsiądziecie na statek, powiedz: «Chwała Allahowi, Który wybawił nas od ludu niesprawiedliwych!»

sura Al-Mu'minun, ajat 28

Powiedział Ibn al-A'rabi: «Byliśmy u pewnego Araba i spojrzał na nas z góry swego domu, mówiąc: „istawau ilajja" - to znaczy „wznieście się do mnie", „wejdźcie do mnie"». Lecz czasem ten sens zawiera w sobie jeszcze inny sens, w zależności od tego, jaka litera przychodzi po tym czasowniku. Jak powiedział Allah Najwyższy:

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ

Potem zwrócił się (istawa ila) ku niebu, które było dymem, i powiedział jemu i ziemi: «Przyjdźcie dobrowolnie albo pod przymusem». Powiedziały: «Przychodzimy dobrowolnie»

sura Fussilat, ajat 11

Niektórzy salafowie powiedzieli o „istawa ila", że jego sens to «skierował się» albo «zwrócił się» - nazywa się to tafsir bi-l-lazim. Wraz z wyniesieniem się On skierował się [ku niebu] - bierze się to ze słów Allaha „ila sama", czyli „w górę". Gdy po czasowniku przychodzi cząstka „ila", zawiera on w sobie sens „wyniósł się", a dodatkowo „skierował się" lub „zwrócił się" - potwierdza podstawowy sens, a gdy przychodzi ta cząstka, dodajesz do niego jeszcze dodatkowy sens.

Wyniesienie się nad Tronem jest tym, czym wyróżnia się Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a. Innowatorzy zaprzeczają wyniesieniu się Allaha nad Tronem, a niektórzy z nich mówią nawet, że sens słowa „istawa" to nie „wyniósł się", lecz „istaula" - „zawładnął". Tym samym poniżają Allaha Najwyższego. Na przykład Allah Najwyższy powiedział:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

Zaprawdę, waszym Panem jest Allah, Który stworzył niebiosa i ziemię w sześciu dniach, a potem wyniósł się nad Tron

sura Al-A'raf, ajat 54

A z ich tafsiru wychodziłoby, jakby Allah mówił: stworzył niebiosa i ziemię w sześciu dniach, a potem zawładnął Tronem - czyli jakiś ktoś był władcą tego Tronu, a Allah z kimś walczył i zdobył ten Tron. To poniżenie Allaha, bo jakby mówią, że nie posiadał władzy. To po raz kolejny potwierdza, że sens „istawa" to „wyniósł się". Niektórzy zinterpretowali słowa „summa-stawa 'ala-l-'arszi" tak, jakoby chodziło o Wiedzę, to znaczy wyniósł się

> nad Wiedzą - to również błędne, jakby Allah nie wiedział, a potem zaczął wiedzieć.
>
> Zwykłe wyniesienie różni się od wyniesienia się nad Tronem, a to drugie jest bardziej konkretne. Wyniesienie [ogólne] jest atrybutem Istoty Allaha Najwyższego, a Wyniesienie się nad Tronem jest atrybutem zarówno działania, jak i istoty - ponieważ odkąd wyniósł się nad Tronem, zawsze pozostaje wyniesiony. Nie bywa tak, że czasem jest wyniesiony, a czasem nie".

Pytania sprawdzające materiał:

77. Podaj kilka dowodów na to, że Allah jest w górze;
78. Jak odpowiemy temu, kto mówi, że w słowach Allaha Najwyższego „Czy jesteście bezpieczni od Tego, Kto jest nad niebem" chodzi o anioła;
79. W kontekstach szariatu Wywyższenie (al-'uluw) dzieli się na 3 rodzaje - wymień je;
80. Co oznaczają słowa Allaha Najwyższego „Tego, Kto jest nad niebem".

Atrybut Mowy Allaha

Mowa jest również jednym z Atrybutów Allaha Najwyższego. Rozmawia On mową, która opisywana jest jako «kadim». Jego Mowę słyszy ten z Jego stworzeń, komu Allah zechce. Prorok Musa (pokój z nim) słyszał mowę Allaha bez pośrednika, także Dżibril słyszał mowę Najwyższego, i słyszeli ją ci z proroków i aniołów, którym Najwyższy pozwolił.

A w Dniu Sądu Najwyższy będzie rozmawiał z wierzącymi i pozwoli im odwiedzić Siebie, i oni Go odwiedzą. Allah Najwyższy powiedział:

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا

> *A z Musą Allah prowadził rozmowę*
>
> **sura An-Nisa, ajat 164**

I powiedział:

قَالَ يَا مُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلَامِي

> *O Muso! Wywyższyłem cię ponad ludzi dzięki Mojemu posłannictwu i Mojej rozmowie*
>
> **sura Al-A'raf, ajat 144**

Powiedział też - chwała Mu:

مِنْهُم مَّن كَلَّمَ اللَّهُ

> *Wśród nich byli tacy, z którymi rozmawiał Allah*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 253**

Allah, Święty jest On i Wielki, powiedział:

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِن وَرَاءِ حِجَابٍ

> *Człowiek nie jest godny, aby Allah rozmawiał z nim inaczej, jak tylko poprzez objawienie lub zza zasłony*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 51**

I powiedział Najwyższy:

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَىٰ *

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ

> *Gdy podszedł do niego, rozległ się głos: «O Muso! Zaprawdę, Ja jestem twoim Panem»*
>
> „Ta Ha" 20:11–12

I powiedział Najwyższy:

إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

> *Zaprawdę, Ja jestem Allahem! Nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Mnie. Czcij więc Mnie i odprawiaj modlitwę, by pamiętać o Mnie*
>
> „Ta Ha" 20:14

Ii nikt oprócz Allaha Najwyższego nie mógł powiedzieć czegoś podobnego.

Abdullah ibn Mas'ud powiedział: «Gdy Allah przemawia poprzez objawienie, słyszą Jego głos mieszkańcy niebios». Przekazano to od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Abdullah ibn Unajs przekazał od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), że powiedział: «W Dniu Zmartwychwstania Allah zgromadzi ludzi nagich i bosych. Będzie ich wzywał takim głosem, że usłyszy Go jednakowo zarówno daleki, jak i bliski. Powie: „Ja jestem Królem, Ja jestem Sądzącym i

Nagradzającym"». Ten hadis przekazali imamowie biegli w wiedzy o hadisach, a także przekazał go Al-Buchari.

W niektórych przekazach mówi się, że Musa (pokój z nim), tej nocy, gdy zobaczył ogień, przestraszył się go, wtedy jego Pan zawołał go: „O Muso". Musa szybko odpowiedział, uradowany tym głosem: „Oto jestem przed Tobą! Oto jestem przed Tobą! Słyszę Twój głos, lecz nie widzę, skąd mnie wołasz, gdzie jesteś?" Pan odpowiedział: „Jestem nad tobą, przed tobą, po twojej prawej stronie i po lewej stronie". Wtedy Musa poznał, że ten epitet może należeć jedynie do Allaha Najwyższego, i powiedział: „Czy to Ty, Panie mój? Czy słyszę Twoją mowę, czy mowę Twego Posłańca?" Pan odpowiedział: „To są Moje słowa, o Muso".

Słowo „kadim" nie jest Imieniem ani Atrybutem Allaha Najwyższego. Jednak uczeni Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a czasem posługują się słowem „kadim" - jego sens to „poprzedzający": rzecz, która poprzedza inną rzecz, nazywana jest „kadim". Lecz salafowie, gdy używają słowa „kadim", mają na myśli „Wieczny" - to już nie jest znaczenie językowe. Uczeni-salafowie mówią, że słowa Allaha są odwiecznym rodzajem i nowymi jednostkami (kadimu-n-nau', hadisu-l-ahad) - to znaczy, że Allah Najwyższy mówił, mówi i będzie mówił, lecz jeśli weźmiemy konkretne słowo, jest ono nowe, ponieważ jest związane z wolą Allaha Najwyższego: gdy zechce, mówi, i co zechce, to mówi.

Allah Najwyższy jest opisany tym, że rozmawia. Wszystko, co się dzieje, wszystkie działania, dzieją się na słowo „Bądź", jak powiedział Allah Najwyższy:

وَإِذَا قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ

> *Gdy postanawia [jakąś] sprawę, wystarczy, że powie: «Bądź!» - i to się staje*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 117**

Załóżmy, że coś uczyniłem, i to działanie jest stworzeniem Allaha - Allah stworzył mnie i wszystkie moje czyny również, jak o tym powiedział:

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

> *Allah stworzył was i to, co czynicie*
>
> **sura As-Saffat, ajat 96**

Wielu być może przestraszyło się słów w asarze o Musie: „Jestem nad tobą, przed tobą, po twojej prawej stronie i po lewej stronie". Po pierwsze, jest to isra'iliyyat, czyli przekazali to Synowie Izraela, i nie jest to dowodem. Po drugie, nawet jeśli przyjmiemy ten asar, jest on dla nas mutaszabih [niejasny] - a skoro jest mutaszabih, sprowadzamy go do muhkam [jasnego]. Podobnie jak w ajacie, który czytasz w Koranie:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

> *On jest z wami, gdziekolwiek jesteście. Allah widzi wszystko, co czynicie*
>
> **sura Al-Hadid, ajat 4**

Tto znaczy jest z nami Swoim Wzrokiem, Swoim Słuchem, Swoją Wiedzą. Dlatego, nawet jeśli zobaczyłeś u Synów Izraela takie słowa, powinieneś sprowadzać je do muhkam.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Potwierdzamy sifat Mowy zarówno rozumem, jak i Koranem, i Sunną. Nawet zabłąkane nurty potwierdzają siedem albo osiem atrybutów i potwierdzają [atrybut] słów, i potwierdzają, że Allah jest opisany sifatem «Mowa» - lecz nie dlatego, że wskazuje na to Koran, ale dlatego, że przyjął to ich rozum. U Ahlu-s-Sunna zaś wskazuje na to Koran i Sunna. Co do rozumu - Allah Najwyższy opowiedział o tych przedmiotach czci, którym

się kłaniano, i wskazał nam, że skoro one nie rozmawiają, jest to dowodem na ich bezradność i na to, że nie są godne czci. Allah Najwyższy powiedział:

أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

Czyż nie widzieli, że nie odpowiada im słowem i nie ma mocy, by im zaszkodzić lub przynieść pożytek?

„Ta Ha" 20:89

Powiedział też Ibrahim (pokój z nim):

بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِن كَانُوا يَنطِقُونَ

Nie! To uczynił ich największy, oto ten - zapytajcie ich samych, jeśli potrafią mówić

sura Al-Anbija, ajat 63

Różnicą między żywym a martwym jest bowiem rozmowa, a jeśli coś rozmawia, znaczy ma bardziej doskonałe atrybuty. Dlatego mowa jest

atrybutem doskonałości, a brak mowy jest atrybutem niedoskonałości - i to jest dowód rozumowy.

Słyszeliście też to, co przytoczył Ibn Kudama. Te dowody jasno wskazują na to, że Allah Najwyższy jest opisany tym atrybutem. Powiedział Allah Najwyższy:

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا

A z Musą Allah prowadził rozmowę

sura An-Nisa, ajat 164

Powiedział też:

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ

A gdy Musa przyszedł na wyznaczony przez Nas czas i miejsce, jego Pan przemówił do niego

sura Al-A'raf, ajat 143

Pewni innowatorzy przyszli do jednego z imamów-językoznawców i zapytali go o ajat: وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا - „A z Musą Allah prowadził rozmowę" (sura An-Nisa, ajat 164), prosząc, by postawił „lafz al-dżalala" [Imię Allah] w przypadku biernika (nasb) - wyszłoby wtedy: «I Musa prowadził rozmowę z Allahem». Wypaczają w ten sposób Atrybut Mowy w odniesieniu do Allaha. Ten człowiek, który przyszedł do językoznawcy, był jednym z mutazylitów - sądzę, że był to 'Amr ibn 'Ubajd. Ten imam-językoznawca był zwolennikiem sunny i powiedział: «Wyobraź sobie, że przeczytam ten

> ajat tak, jak sobie życzysz, lecz co zrobisz ze słowami Allaha Najwyższego: „A gdy Musa przyszedł na wyznaczony przez Nas czas i miejsce, jego Pan przemówił do niego" (sura Al-A'raf, ajat 143)?» To wskazuje ci na to, że innowatorzy pragną zaprzeczyć Koranowi i Sunnie".

Atrybutem „Mowa" jest opisany Allah Najwyższy, a mutazylici mówią, że Mowa Allaha jest stworzona - mówią, że Musa nie słyszał Słów Allaha, lecz słyszał słowa drzewa, a dżahmici mówią, że to po prostu jakieś stworzenie. Co do aszarytów i maturydytów, mówią oni, że Allah jest opisany tym sifatem, ponieważ odpowiada to owym siedmiu sifatom u aszarytów albo ośmiu sifatom u maturydytów, które oni potwierdzają.

Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a mówią, że Allah mówi, i mówi tymi słowami, które słyszą Jego stworzenia, mówi głosem, dlatego to, co się słyszy, składa się z liter - przecież można usłyszeć tylko to, co zostało powiedziane głosem. Potwierdzamy również, że Mowa w odniesieniu do Allaha Najwyższego jest Jego Atrybutem. Allah wiecznie jest opisany Mową, lecz jednostki Jego Mowy są nowe. Allah Najwyższy mówi, kiedy zechce i jak zechce. Jego Mowa nie jest taka, jak mówią aszaryci, jakby [Allah] rozmawiał sam w Sobie - On mówi głosem, i usłyszy Go w Dniu Sądu ten, kto jest daleko, tak samo jak usłyszy Go ten, kto jest blisko.

Jego głos rozchodzi się wśród aniołów w niebiosach, i Jego głos słyszał Musa, pokój z nim. Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a wyróżniają się tym, że potwierdzają cechę Mowy i to, że Allah mówi głosem, i że Jego mowa składa się z liter, ponieważ my, słudzy, rozumiemy tylko to, co jest złożone z liter - i to, że nie jest to rozmowa wewnętrzna, jak twierdzą zabłąkane nurty, które twierdzą, że On natchnie tym wewnętrznie Dżibrila, a potem Dżibril to mówi.

Dlatego innowatorzy, aszaryci czy maturydyci, mówią, że Mowa Allaha to ma'na [sens, znaczenie] w duszy - to znaczy, jeśli Allah Najwyższy komuś to natchnie i on zacznie mówić po arabsku, staje się to Koranem, a jeśli natchnie te same słowa Dżibrilowi i on zacznie mówić po aramejsku, staje się to Ewangelią. Mówią, że

cała Mowa Allaha jest jak jeden całościowy kawałek - to jedno i to samo: jest zarazem nakazem, jest zarazem zakazem, jest zarazem opowieścią. W tym jest poniżenie Allaha Najwyższego! Prawdziwa akida to ta, na którą wskazuje Koran i Sunna, jak powiedział Allah:

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا

> A z *Musą Allah prowadził rozmowę*
>
> **sura An-Nisa, ajat 164**

Aa potem potwierdził to masdarem [rzeczownikiem odczasownikowym], mówiąc „rozmawiał rozmową", co wyklucza wszelkie domysły. Tym Musa różnił się od pozostałych - z nim Allah rozmawiał, i Allah rozmawiał z nim bez pośredników.

Teraz nieco o hadisach, które przytoczył autor. Abdullah ibn Mas'ud powiedział: «Gdy Allah przemawia poprzez objawienie, słyszą Jego głos mieszkańcy niebios». Przekazał to Al-Buchari w swoim Sahihu, lecz bez isnadu. Natomiast w pełni, z isnadem, przez Masruqa przekazali Ibn Chuzajma w swojej księdze „At-Tauhid", a także Ibn Dżarir i Abdullah ibn Ahmad w swojej księdze „As-Sunna", a także Al-Bajhaqi w „Al-Asma wa-s-Sifat". Ten isnad jest autentyczny.

Abdullah ibn Unajs przekazał od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), że powiedział: «W Dniu Zmartwychwstania Allah zgromadzi ludzi nagich i bosych. Będzie ich wzywał takim głosem, że usłyszy Go jednakowo zarówno daleki, jak i bliski. Powie: „Ja jestem Królem, Ja jestem Sądzącym i Nagradzającym"». Przekazali go Ahmad (3/495), Al-Hakim (2/437). Przekazał go też imam Al-Buchari w swojej księdze „Sahih", lecz bez isnadu, ale w „Fath al-Bari" Ibn Hadżar mówi, że Al-Buchari przekazuje go w „Al-Adab al-Mufrad" z autentycznym isnadem. Przekazali go też Abu Ja'la, Ibn Abi 'Asim, imam Al-Bajhaqi i inni. Imam Az-Zahabi i hafiz Ibn Hadżar nazwali go autentycznym.

W niektórych przekazach mówi się, że Musa (pokój z nim), tej nocy, gdy zobaczył ogień, przestraszył się go, wtedy jego Pan zawołał go: „O Muso". Musa szybko odpowiedział, uradowany tym głosem: „Oto jestem przed Tobą! Oto jestem przed Tobą! Słyszę Twój głos, lecz nie widzę, skąd mnie wołasz, gdzie jesteś?" Pan odpowiedział: „Jestem nad tobą, przed tobą, po twojej prawej stronie i po lewej stronie". Wtedy Musa poznał, że ten epitet może należeć jedynie do Allaha Najwyższego, i powiedział: „Czy to Ty, Panie mój? Czy słyszę Twoją mowę, czy mowę Twego Posłańca?" Pan odpowiedział: „To są Moje słowa, o Muso". Tego asaru nie ma w znanych zbiorach hadisów. Przekazał go Ibn Kudama w niektórych swoich księgach - najprawdopodobniej jest to isra'iliyyat i nie ma w nim żadnego isnadu, dlatego nie powinniśmy się na nim opierać.

Pytania sprawdzające materiał:

81. Przeczytaj z pamięci 136–164 ajat z 4 sury An-Nisa;
82. Przeczytaj z pamięci 144 ajat z 7 sury Al-A'raf;
83. Przeczytaj z pamięci 253 ajat z 2 sury Al-Bakara;
84. Przeczytaj z pamięci 51 ajat z 42 sury Asz-Szura;
85. Przeczytaj z pamięci 11–14 ajat z 20 sury Ta Ha;
86. Uczeni Ahlu-s-Sunna mówią: „Słowa Allaha to odwieczny rodzaj, nowe jednostki" (kadimu-n-nau', hadisu-l-ahad) - wyjaśnij to określenie;
87. Co oznacza słowo „kadim" w języku, i w jakim znaczeniu używa się go w odniesieniu do Allaha Najwyższego;
88. Aszaryci potwierdzają istnienie u Allaha 7 atrybutów - w jaki sposób;
89. Co odpowiedział jeden ze znawców języka arabskiego, gdy zwolennicy innowacji poprosili go, by przeczytał słowa Allaha „I rozmawiał Allah z Musą rozmową", stawiając słowo „Allah" w przypadku biernika (nasb);
90. Co oznacza określenie „hadis al-mauquf", i czy można w odniesieniu do niego orzec, że jest „marfu" (wkrótce o tym osobno, jeśli Allah ułatwi);
91. Zarówno Ahlu-s-Sunna, jak i aszaryci potwierdzają atrybut rozmowy u Allaha - czy potwierdzenie jednych i drugich jest takie samo.

Mową Allaha, Świętego jest On i Wielkiego, jest też wielki Koran - jasna Księga Najwyższego, Jego mocna lina [religia] i Jego prosta droga, zesłane objawienie od

Pana światów, z którym zstąpił wierny anioł (Dżibril) do serca pana wszystkich posłańców, w jasnym języku arabskim. Został zesłany przez Najwyższego i nie jest przez nikogo stworzony. Pochodzi od Najwyższego i do Najwyższego powróci.

Koran składa się z sur o jasnych znaczeniach, z jasnych ajatów, z liter i słów. Kto przeczytał Koran poprawnie i wyraźnie, temu przypadnie nagroda za każdą literę, równa nagrodzie za dziesięć dobrych, prawych czynów. Koran ma początek i koniec, składa się z części, a te z kolei dzielą się na mniejsze części. Czyta się go językami, przechowuje w sercach i słucha uszami. Jest zapisany w księgach (mushafach), zawiera ajaty jasno wyłożone (muhkam) oraz ajaty wymagające wyjaśnienia (mutaszabih), a także ajaty znoszące (nasich) i znoszone (mansuch), ogólne ('amm) i szczegółowe (chass), nakazy i zakazy. Fałsz nie zbliży się do niego ani z przodu, ani z tyłu - zesłany jest od Mądrego, Godnego Chwały. Powiedział Allah Najwyższy:

قُل لَّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَن يَأْتُوا بِمِثْلِ هَٰذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

> *Powiedz: «Gdyby zebrali się ludzie i dżinny, by stworzyć coś podobnego do tego Koranu, nie zdołaliby tego uczynić, nawet gdyby wzajemnie sobie pomagali»*
>
> **sura Al-Isra, ajat 88**

Koran - Księga zesłana w języku arabskim, o której powiedzieli niewierzący:

وَقَالُوا لَن نُّؤْمِنَ بِهَٰذَا الْقُرْآنِ

> *Nigdy nie uwierzymy w ten Koran*
>
> „Saba” 34:31

Niektórzy z nich powiedzieli:

إِنْ هَٰذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ

> *To nic innego, jak tylko słowa człowieka*
>
> sura Al-Muddassir, ajat 25

Wtedy Allah Najwyższy powiedział o nich:

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ

> *Wrzucę go do Piekła*
>
> sura Al-Muddassir, ajat 26

Inni zaś spośród nich powiedzieli, że Koran to poezja, a Allah Najwyższy powiedział im:

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنبَغِي لَهُ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ

> *Nie nauczyliśmy go [Muhammada] poezji i nie przystoi mu to – to nic innego, jak tylko Przypomnienie i jasny Koran*
>
> „Ja Sin” 36:69

Skoro Allah zaprzeczył temu, że Koran to poezja, i potwierdził, że jest to Księga od Allaha, to nie pozostało żadnej wątpliwości dla ludzi rozumnych w tym, że Koran to Księga w języku arabskim, która składa się ze słów, liter i ajatów, ponieważ nikt nie nazywa poezją tego, co nie składa się ze słów i liter.

Allah - Potężny jest On i Wielki! - powiedział, rzucając im wyzwanie:

وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ

> *A jeśli macie wątpliwości co do tego, co zesłaliśmy Naszemu słudze, to stwórzcie jedną podobną surę i wezwijcie waszych świadków, oprócz Allaha, jeśli mówicie prawdę*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 23**

Gdyby Koran nie składał się z liter, słów i dźwięków, i był czymś, czego nie sposób zrozumieć i pojąć, Allah nie rzuciłby im wyzwania słowami: «To stwórzcie jedną podobną surę».

Najwyższy powiedział:

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا ائْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَٰذَا أَوْ بَدِّلْهُ ۚ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِن تِلْقَاءِ نَفْسِي

> *Gdy czyta się im Nasze jasne ajaty, ci, którzy nie spodziewają się spotkania z Nami, mówią: «Przynieś nam inny Koran albo go zmień!» Powiedz: «Nie przystoi mi zmieniać go z własnej woli»*
>
> **sura Junus, ajat 15**

Allah w ten sposób potwierdził, że Koran to te właśnie ajaty, które im czytano.

Najwyższy powiedział:

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ

> *Przeciwnie, to jasne ajaty w piersiach tych, którym dana została wiedza*
>
> **sura Al-'Ankabut, ajat 49**

I powiedział Najwyższy, po tym jak przysiągł:

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ * فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ *

لَّا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

> *Zaprawdę, to szlachetny Koran, znajdujący się w Strzeżonej Księdze. Dotykają go tylko oczyszczeni*
>
> **sura Al-Waki'a, ajat 77–79**

Najwyższy powiedział też:

كٓهيعٓصٓ

> *Kaf. Ha. Ja. 'Ajn. Sad*
>
> **sura Marjam, ajat 1**

A także:

حم *

عسق

> *Ha. Mim. 'Ajn. Sin. Kaf*
>
> **sura Asz-Szura, ajat 1–2**

Allah Najwyższy rozpoczął 29 sur Koranu osobnymi literami języka arabskiego.

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Kto przeczytał Koran poprawnie i wyraźnie, temu za każdą literę przypadnie nagroda równa nagrodzie za dziesięć dobrych, prawych czynów, a temu, kto czytał Koran i popełnił błąd w czytaniu, przypadnie za każdą literę nagroda równa nagrodzie za jeden dobry czyn». Hadis sahih.

Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Czytajcie Koran, zanim przyjdą ludzie, którzy będą go biegle czytać, pragnąc otrzymać za to nagrodę na tym świecie, nie myśląc o nagrodzie w życiu przyszłym, lecz ich starania nie zostaną przyjęte».

Abu Bakr i Umar (niech Allah będzie z nich obu zadowolony) powiedzieli: «Poprawne czytanie Koranu jest dla nas lepsze niż nauczenie się na pamięć kilku jego liter». Ali powiedział: «Kto zaprzeczył jednej z liter Koranu, zaprzeczył całemu Koranowi». Muzułmanie są zgodni co do liczby sur Koranu, jego ajatów, słów i liter, a także zgodni co do tego, że ten, kto zaprzecza jednej z sur, jednemu z jego ajatów, jednemu jego słowu lub jednej jego literze, co do których autentyczności uczeni islamscy jednogłośnie się zgodzili, jest niewierzącym. W tym wielki dowód na to, że Koran składa się z liter.

Ibn Kudama przytoczył [hadis], że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Kto przeczytał Koran poprawnie i wyraźnie, temu za każdą

literę przypadnie nagroda równa nagrodzie za dziesięć dobrych, prawych czynów, a temu, kto czytał Koran i popełnił błąd w czytaniu, przypadnie za każdą literę nagroda równa nagrodzie za jeden dobry czyn» - i napisał, że hadis jest sahih. Lecz w rzeczywistości hadis jest nieautentyczny. Przytoczył go As-Sujuti w księdze „Al-Hawi" (1/564), At-Tabarani w księdze „Al-Kabir" (6021), szajch Al-Albani przytoczył go w księdze hadisów słabych (1344). W isnadzie jest człowiek - Nachszal ibn Sa'id, który jest matruk, a Ishaq ibn Rahawajh nazwał go kłamcą. Hadis takiego człowieka nie może być uznany nawet za dobry (hasan). Lecz istnieje podobny hadis. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Temu, kto przeczyta choćby jedną literę z Koranu, zapisze się jeden dobry czyn, a za [każdy] dobry czyn nagroda jest dziesięciokrotna, i nie mówię, że „Alif, Lam, Mim" to jedna litera - nie, „Alif" to litera, „Lam" to litera i „Mim" to litera» („Sunan" At-Tirmidhiego, nr 2910).

Autor przytoczył: „Abu Bakr i Umar (niech Allah będzie z nich obu zadowolony) powiedzieli: «Poprawne czytanie Koranu jest dla nas lepsze niż nauczenie się na pamięć kilku jego liter»" - lecz ten asar jest nieautentyczny. Przekazał go Ibn al-Anbari w księdze „Idah al-Waqf wa-l-Ibtida", część 1, str. 18, i zawiera kilka usterek.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Mowa o tym, że Koran jest słowami Allaha, jest bardziej konkretna niż mowa po prostu o Atrybucie Mowy. Dlatego mówimy, że Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a poświęcili uwagę potwierdzeniu Atrybutu Mowy w odniesieniu do Allaha Najwyższego w swoich słowach, i potwierdzili, że Koran jest jedną z części Mowy Allaha Najwyższego. A jeśli potwierdzimy, że słowa Allaha Najwyższego stanowią litery i dźwięki, i że [Mowa] składa się ze słów, liter i zdań, to będą musieli zgodzić się z tym, że Allah posiada taki Atrybut, jak Mowa. Jeśli potwierdzimy to, co konkretne, udowodnione zostanie to, co znacznie szersze w tym dziale".

Aszaryci mówią, że Koran nie jest tym, co składa się z liter i zdań, lecz mówią, że Koran to coś jednego, ogólnego, a Allah Najwyższy natchnie tym Dżibrila, a Dżibril to odczuwa i zaczyna o tym mówić literami. Wychodzi więc, że litery i zdania pochodzą od kogo - od Allaha czy od Dżibrila? Według nich - od Dżibrila. A jeśli zapytamy: „Czy Koran składa się z liter, słów i zdań?" - odpowiedzą: „Tak". To znaczy, jeśli składa się z liter, słów i zdań, wychodzi, że wszystkie słowa Allaha składają się z liter, słów i zdań [a przecież temu właśnie aszaryci zaprzeczają].

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Dżibril zstąpił do Proroka Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Przyniósł Koran, a Koran to Mowa Allaha. Koran jest częścią Mowy Allaha Najwyższego - ze słów Allaha Najwyższego jest Koran, a jest i to, co Koranem nie jest. Jak powiedział Najwyższy:

قُل لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا

Powiedz: «Gdyby morze było atramentem dla słów mego Pana, wyschłoby morze, zanim wyczerpałyby się słowa mego Pana, nawet gdybyśmy przynieśli mu na pomoc jeszcze jedno takie morze»

sura Al-Kahf, ajat 109

Koran to Słowa Allaha, które usłyszał od Niego Dżibril, a Dżibril przekazał je Prorokowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w takiej

postaci, w jakiej je usłyszał. Dlatego słowa, litery, ajaty i sury Koranu usłyszał Dżibril. Jak powiedział Allah Najwyższy:

الم

Alif. Lam. Mim

sura Al-Bakara, ajat 1

W podobnych ajatach przyszły osobne litery, a to wskazuje na to, że Dżibril słyszał Koran właśnie literami. A skoro słyszał je literami, znaczy, że Allah mówił literami. Dlatego potwierdzamy, że Allah Najwyższy mówi słowami, które są słyszalne i składają się z liter".

Koran posiada kilka stopni. Pierwszy - stopień pisma (martabatu-l-kitaba). Allah Najwyższy powiedział w Koranie:

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ *

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ

Zaprawdę, to szlachetny Koran, znajdujący się w Strzeżonej Księdze

sura Al-Waki'a, ajat 77–78

Allah Najwyższy, zanim przemówił tym Koranem, stworzył Strzeżoną Tablicę (Lauh al-Mahfuz) i zapisał w niej ten Koran. To stopień pisma poprzedzający stopień mowy. Allah Najwyższy uczynił go zapisanym w Strzeżonej Tablicy, i to z powodu rozległości Jego Wiedzy - Allah Najwyższy wie, co ześle Swojemu słudze

Muhammadowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), dlatego zachował to w Strzeżonej Tablicy.

Jeśli ktoś powie: „Zaczekaj, przecież w Koranie mamy:

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

> *Allah usłyszał już słowa tej, która się z tobą spierała w sprawie swego męża i skarżyła się Allahowi. Allah słyszał waszą rozmowę, zaprawdę Allah jest Słyszący, Widzący*
>
> **sura Al-Mudżadila, ajat 1**

Aa wtedy jej jeszcze nie było, Allah jeszcze o tym nie powiedział. Kiedy więc Allah o tym napisał?" - w czym problem? Czy Allah Najwyższy wiedział, że pojawi się ta kobieta, czy nie wiedział? Wiedział! I dlatego, że wiedział, o tym napisał - przecież Allah Najwyższy wie wszystko:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

> *Zaprawdę, nic nie ukryje się przed Allahem ani na ziemi, ani w niebiosach*
>
> **sura Ali 'Imran, ajat 5**

I dlatego zostało to zapisane, gdy stworzył Strzeżoną Tablicę.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Drugi stopień - po tym, jak został posłany Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), Allah Najwyższy zesłał Koran do miejsca zwanego Bajt al-'Izza. Jak przekazał to Ibn Abbas: «Allah zesłał Koran i umieścił go w Bajt al-'Izza na najniższym niebie, potem był zsyłany częściami w ciągu 23 lat»". W tej kwestii wśród uczonych istnieje różnica zdań, czy ten drugi stopień istniał, czy nie - szajch Muhammad ibn Ibrahim posiada osobne posłanie, w którym neguje ten drugi stopień.

Trzeci - stopień mowy i przemawiania nią (martabatu-l-kalam wa-t-takallumi bihi). To właśnie ten stopień opisuje Koran: Allah Najwyższy przemówił tym Koranem, i usłyszał to Dżibril, a Dżibril przekazał to Prorokowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Allah Najwyższy przemówił tym Koranem dopiero po nadaniu proroctwa Muhammadowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Allah Najwyższy powiedział:

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ

Allah usłyszał już słowa tej, która się z tobą spierała w sprawie swego męża i skarżyła się Allahowi

sura Al-Mudżadila, ajat 1

Ii Allah Najwyższy powiedział te słowa, gdy pojawiła się ta kobieta, która wdała się w spór w sprawie swego męża. I powiedział Najwyższy:

مَا يَأْتِيهِم مِّن ذِكْرٍ مِّن رَّبِّهِم مُّحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ

Ilekroć przychodzi do nich nowe napomnienie od ich Pana, słuchają go, bawiąc się

sura Al-Anbija, ajat 2

Allah Najwyższy przemówił Koranem zgodnie ze Swoją wolą i mądrością".

Tym samym odrzucamy twierdzenia aszarytów, którzy mówią, że Allah nie mówił literami i dźwiękami. Odrzucamy też twierdzenie, że Koran jest stworzony, jak mówili o tym mutazylici - i była wielka fitna [smuta] w tej sprawie za czasów imama Ahmada. Także niektórzy twierdzili, że Dżibril przeczytał Koran ze Strzeżonej Tablicy, jak powiedział o tym imam As-Sujuti i grupa ludzi przed nim - tym samym zaprzeczają temu, że to Allah mówił tym Koranem.

Dlatego dowody, które przytoczył Ibn Kudama, są jasne i wyraźne. Allah mówił literami i słowami. Allah Najwyższy powiedział:

قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِن تِلْقَاءِ نَفْسِي ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ ۖ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

> *Powiedz: «Nie przystoi mi zmieniać go z własnej woli. Podążam jedynie za tym, co zostaje mi objawione, i obawiam się, że jeśli sprzeniewierzę się memu Panu, spotka mnie kara Wielkiego Dnia»*
>
> **sura Junus, ajat 15**

To wskazuje na to, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) jedynie przekazał posłanie. Allah Najwyższy mówi:

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ

> *Zaprawdę, to słowa szlachetnego posłańca*
>
> **sura At-Takwir, ajat 19**

W tym ajacie Najwyższy mówi o Dżibrilu, ponieważ dalej następuje:

ذِي قُوَّةٍ عِندَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ

> *Obdarzonego mocą u Władcy Tronu, poważanego*
>
> **sura At-Takwir, ajat 20**

A w innym miejscu Allah Najwyższy mówi:

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ *

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ ۚ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ

> *Zaprawdę, to słowa szlachetnego posłańca. To nie są słowa poety. Jakże mało wierzycie!*
>
> **sura Al-Haqqa, ajat 40–41**

Tte słowa dotyczą już Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). To znaczy, że zarówno Dżibril, jak i Muhammad jedynie przekazali to posłanie. I stała się dla nas jasna pewna część tego, co jest związane z tym tematem - a jest to jeden z pierwszych tematów, co do którego pojawiły się różnice zdań w tej wspólnocie.

Akida Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a mówi o tym, że Allah Najwyższy mówi. Rozmawia mową, która opisywana jest jako „kadim". Mówi głosem, który jest słyszalny. Jego Mowa składa się z liter. Słyszeli ją Musa (pokój z nim) i Dżibril, i aniołowie, a usłyszą ją ludzie w Dniu Sądu. Jego Mowa nie jest podobna do mowy kogokolwiek innego. A w Dniu Sądu będzie wzywał ich takim głosem, że usłyszy Go jednakowo zarówno daleki, jak i bliski. Jego Mowa dochodzi z różnych stron, a nie z jednej - to jeden z wielkich atrybutów, którymi opisany jest Allah Najwyższy, a Koran to Słowa Allaha i jest niestworzony.

Powiedział autor: „Pochodzi od Najwyższego i do Najwyższego powróci". Jak powiedział Abdullah ibn Mas'ud: «Pewnej nocy przejdzie się przez [cały] Koran, i nie pozostanie ani jeden ajat w księgach i w niczyim sercu bez wzniesienia [w górę]» - to znaczy wszystko to, co było na ziemi z ajatów, zostanie wzniesione. Hadis sahih, Ad-Darimi (3204).

Autor przytoczył hadis: Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Czytajcie Koran, zanim przyjdą ludzie, którzy będą go biegle czytać, pragnąc otrzymać za to nagrodę na tym świecie, nie myśląc o nagrodzie w życiu przyszłym, lecz ich starania nie zostaną przyjęte». Abu Dawud (831), Ahmad (5/338), Ibn Hibban i inni. Hadis jest autentyczny.

Ali powiedział: «Kto zaprzeczył jednej z liter Koranu, zaprzeczył całemu Koranowi». Przekazano w „Musannaf" Abd ar-Razzaqa (15945), lecz tylko od słów Ibn Mas'uda, a nie od słów Alego.

Pytania sprawdzające materiał:

92. Przeczytaj z pamięci 88 ajat z 17 sury Al-Isra;
93. Przeczytaj z pamięci 24–26 ajat z 5 sury Al-Maida;
94. Przeczytaj z pamięci 23 ajat z 2 sury Al-Bakara;
95. Przeczytaj z pamięci 15 ajat z 10 sury Junus;
96. Co oznacza „i'rab Koranu" u salafów;
97. Jak pogodzić to, że Koran jest słowami Allaha, z tym, że Allah nazwał go słowami Muhammada (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w ajacie „To słowa szlachetnego posłańca, to nie są słowa poety", oraz słowami Dżibrila, pokój z nim, w ajacie „To słowa szlachetnego posłańca, obdarzonego mocą u Władcy Tronu, poważanego".

Zobaczenie Allaha w Raju

Wierzący zobaczą swego Pana w życiu przyszłym swoimi oczami, odwiedzą Go i będą z Nim rozmawiać. Powiedział Allah Najwyższy:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

> *Niektóre twarze tego Dnia będą promienne, patrzące na swego Pana*
>
> **sura Al-Kijama, ajat 22–23**

I powiedział Najwyższy:

كَلَّا إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ

> *Lecz nie! Zaprawdę, tego Dnia będą oni odgrodzeni od swego Pana zasłoną*
>
> **sura Al-Mutaffifin, ajat 15**

Skoro niewierzący zostaną oddaleni od Pana z powodu Jego gniewu, jest to dowodem na to, że wierzący będą patrzeć na Niego, ponieważ jest z nich zadowolony - w przeciwnym razie nie byłoby różnicy między wierzącymi a niewierzącymi. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Zaprawdę, ujrzycie waszego Pana [w Dniu Zmartwychwstania] tak, jak widzicie [teraz] ten księżyc, i nie doznacie krzywdy, patrząc na Niego». Hadis zgodny [muttafaqun 'alajhi]. Porównanie odnosi się tu do samego działania - czyli do słowa „patrzeć" - a nie do tego, co widziane, ponieważ Allah Najwyższy nie ma nikogo równego ani podobnego Sobie.

Tu imam Ibn Kudama przytoczył słowa imama Asz-Szafi'i. Imam Asz-Szafi'i przytoczył jako dowód dotyczący widzenia Allaha przez wierzących ajat:

كَلَّا إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ

> *Lecz nie! Zaprawdę, tego Dnia będą oni odgrodzeni od swego Pana zasłoną*
>
> **sura Al-Mutaffifin, ajat 15**

I dalej kontynuował imam Asz-Szafi'i: skoro niewierzący zostaną oddaleni od Pana z powodu Jego gniewu, jest to dowodem na to, że wierzący będą Go widzieć, ponieważ jest z nich zadowolony - w przeciwnym razie nie byłoby różnicy między wierzącymi a niewierzącymi.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„To również należy do wierzeń zwolenników sunny, w czym sprzeciwiają się oni innowatorom. Zwolennicy sunny wierzą w to, że zobaczymy Allaha w Dniu Sądu, lecz nie możemy Go zobaczyć na tym świecie. Jak powiedział Allah Najwyższy do Musy:

لَن تَرَانِي وَلَٰكِنِ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي

Nie zobaczysz Mnie, lecz spójrz na górę - jeśli utrzyma się na swoim miejscu, zobaczysz Mnie

sura Al-A'raf, ajat 143

Widzenie Allaha na tym świecie jest niemożliwe, lecz na tamtym świecie - możliwe. Allah Najwyższy powiedział:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

Niektóre twarze tego Dnia będą promienne, patrzące na swego Pana

sura Al-Kijama, ajat 22–23

I wierzący zobaczą Pana w Dniu Sądu, a także zobaczą Go w Raju, i nie będzie dla nich większej łaski niż widzenie Allaha. Dlatego Allah Najwyższy powiedział:

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ

Tym, którzy czynili dobro, przygotowane jest to, co najlepsze, i jeszcze więcej

sura Junus, ajat 26

A Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział o słowach „i jeszcze więcej": «Będzie im dana możliwość zobaczenia Allaha» (Muslim i inni; imam Muslim przekazuje to od Suhajba ar-Rumiego, niech Allah będzie z niego zadowolony).

Niektórzy innowatorzy powiedzieli, że zobaczenie Allaha jest niemożliwe zarówno na tym, jak i na tamtym świecie - to słowa dżahmitów i mutazylitów. I przerobili oni słowa Allaha:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

Niektóre twarze tego Dnia będą promienne, patrzące na swego Pana

sura Al-Kijama, ajat 22–23

Ppowiedzieli, że „nazira" znaczy tu „oczekujące", a nie „patrzące"".

Słowo „nazara" przychodzi w Koranie w kilku znaczeniach: 1 - gdy „nazara" przychodzi bez żadnej partykuły, jego sens to „czekać", jak powiedział Najwyższy:

هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ

> *Czyż oczekują na coś innego niż spełnienie się zapowiedzi?*
>
> **sura Al-A'raf, ajat 53**

A także:

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِن نُّورِكُمْ - „W tym Dniu obłudnicy i obłudnice powiedzą do wierzących: «Poczekajcie na nas, zaczerpniemy trochę z waszego światła»" (sura Al-Hadid, ajat 13); 2 - „nazara fi" - jego sens to „zastanawiać się"; 3 - „nazara ila" - jego sens to „widzieć", jak powiedział Najwyższy:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

> *Niektóre twarze tego Dnia będą promienne, patrzące na swego Pana*
>
> **sura Al-Kijama, ajat 22–23**

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„I powiedzieli oni, że sens ajatu brzmi: niektóre twarze tego Dnia będą promienne i będą oczekiwać [łaski] swego Pana. To przekonanie ma także jeden z nurtów charydżytów, a także mutazylici. To, co powiedzieli, nie istnieje nawet w samym języku arabskim - nie mówiąc już o tym, że na widzenie Pana przez Jego sługi przyszło wiele dowodów. Co się zaś tyczy

rozumowania innowatorów, jest ono błędne, ponieważ Allah Najwyższy powiedział:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

Niektóre twarze tego Dnia będą promienne, patrzące na swego Pana

sura Al-Kijama, ajat 22–23

Słowo „nazara" czasem przychodzi w znaczeniu „czekać", lecz w tym wypadku nie przychodzi po nim partykuła „ila", jak powiedział Allah Najwyższy:

هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ

Czyż oczekują na coś innego niż spełnienie się zapowiedzi?

sura Al-A'raf, ajat 53

Jeśli zaś przychodzi u ciebie „nazara ila", jego sens to „widzieć" - i nie może tu być żadnego innego sensu. Powiedział Allah Najwyższy:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

Niektóre twarze tego Dnia będą promienne, patrzące na swego Pana

sura Al-Kijama, ajat 22–23

Także w tej kwestii odeszli od prawdy aszaryci i maturydyci. Potwierdzili oni widzenie Allaha w Dniu Sądu i zaczęli spierać się o to z mutazylitami. Lecz oni - aszaryci i maturydyci - mówią, że spojrzenie nie będzie oczami, lecz [jakimś] zmysłem [wewnętrznym]. Tego niepodobna sobie wyobrazić, i dlatego mutazylici obalali aszarytów. Były między nimi spory, lecz nie będziemy na to tracić czasu - mutazylici byli w tej kwestii silniejsi niż aszaryci od strony rozumu, jednak obie te grupy sprzeciwiały się temu, na co wskazują dowody. Co się tyczy mutazylitów, zaprzeczali oni temu atrybutowi z powodu swojego rozumu. Przytaczają oni ajat, w którym Allah Najwyższy powiedział:

لَن تَرَانِي

Nie zobaczysz Mnie

sura Al-A'raf, ajat 143

Mówią, że partykuła „lan" wskazuje na wieczne zaprzeczenie - zarówno na tym, jak i na tamtym świecie.

Po pierwsze, pomylili się oni co do gramatyki języka arabskiego. Dlatego Ibn Malik powiedział w jednym ze swoich matnów gramatycznych: «A kto uważa, że przeczenie partykułą „lan" wskazuje na wieczność, jego słowa odrzuć, a wszystkie inne przyjmij». Ten, kto uważa, że „lan" wskazuje na wieczne zaprzeczenie, niech nie przyjmuje jego słów - nic podobnego nie

przyszło od Arabów. Dowodem na to są słowa Allaha o tym, co powiedziała Marjam:

فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنسِيًّا

Dziś nie będę rozmawiać z ludźmi

sura Marjam, ajat 26

Gdyby „lan" wskazywało na wieczne zaprzeczenie, nie byłoby żadnego sensu dodawać do tego słowa „dziś" - i dlatego jasno widać, że „lan" nie wskazuje na wieczność, jak wcześniej powiedział o tym Ibn Malik. Jakkolwiek by nie było, te tematy trzeba rozbierać bardziej szczegółowo, i ten, kto chce je rozebrać bardziej szczegółowo, niech sięgnie do innych ksiąg".

Przytoczmy też w pełni hadis, który podał Ibn Kudama. Przekazano, że Dżarir (niech Allah będzie z niego zadowolony) powiedział: «Pewnej nocy, gdy byliśmy razem z Prorokiem (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), spojrzał on na księżyc i powiedział: „Zaprawdę, ujrzycie waszego Pana [tak samo wyraźnie], jak widzicie ten księżyc, i nie doznacie krzywdy w tym, co dotyczy Jego oglądania! I jeśli zdołacie nie opuszczać modlitwy przed wschodem słońca i przed jego zachodem, to czyńcie tak" - a potem przeczytał ajat, w którym powiedziano: „...i wysławiaj twego Pana przed wschodem słońca i przed zachodem"». Al-Buchari (554), Muslim (633).

Pytania sprawdzające materiał:

98. Przeczytaj z pamięci 22–23 ajat z 75 sury Al-Kijama;
99. Jaki dowód przytaczał imam Asz-Szafi'i na widzenie Allaha w Dniu Sądu;
100. Dokończ słowa Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem):

„Zaprawdę, ujrzycie waszego Pana...";
101. Jak wyjaśnił Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) słowo „dodatek" (az-zijada) w słowach Allaha Najwyższego: „Tym, którzy czynili dobro, przygotowane jest to, co najlepsze [Raj] i dodatek" (Junus, 26);
102. Wymień znaczenia słowa „nazara" w kontekstach Koranu i Sunny i podaj przykład dla każdego z nich;
103. Przeczytaj z pamięci 143 ajat z 7 sury Al-A'raf;
104. Jak odpowiemy temu, kto mówi, że partykuła „lan" w słowach Allaha Najwyższego „Lan tarani" oznacza „nigdy".

LEKCJA 4. Przeznaczenie (al-Qadar) - jego stopnie i Wola Allaha

Do atrybutów (sifat) Allaha Najwyższego należy to, że czyni On wszystko, co zechce - nic nie dzieje się bez Jego woli i wszystko toczy się według Jego zamysłu. Nic na świecie nie jest sprzeczne z Jego przeznaczeniem ani z Jego zarządzeniem. Nie ominie człowieka to, co zostało dla niego przeznaczone przez Allaha, i nikt nie wykracza poza to, co zapisane jest w Strzeżonej Tablicy. To, co czynią ludzie, dzieje się z woli Allaha - gdyby zachował ich w nieomylności, nie okazaliby Mu nieposłuszeństwa, a gdyby zechciał, aby wszyscy ludzie byli Mu posłuszni, byliby Mu posłuszni. Stworzył On wszystkie stworzenia i ich czyny, przeznaczył ich los i czas życia, prowadzi On, kogo zechce, ku prostej drodze przez Swoje miłosierdzie, i sprowadza z prostej drogi przez Swoją mądrość, kogo zechce - lecz sprowadza tym samym tylko rozpustnych. Allah Najwyższy powiedział:

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ

> *Nie będzie On pytany o to, co czyni, a oni będą pytani*
>
> **sura Al-Anbija, ajat 23**

A także:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

> *Zaprawdę, stworzyliśmy każdą rzecz według przeznaczenia*
>
> **sura Al-Kamar, ajat 49**

A także:

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

> *Stworzył każdą rzecz i przeznaczył ją*
>
> **sura Al-Furkan, ajat 2**

A także:

مَا أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا

> *Żadne nieszczęście nie dotknie ziemi ani was samych, które nie byłoby zapisane w Księdze, zanim je stworzyliśmy*
>
> **sura Al-Hadid, ajat 22**

A także:

فَمَن يُرِدِ اللَّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا

> *Kogo Allah chce poprowadzić prostą drogą, temu otwiera pierś dla islamu, a kogo chce sprowadzić na manowce, temu ściska i zaciska pierś*
>
> **sura Al-An'am, ajat 125**

Ibn Umar (niech Allah będzie z niego zadowolony) przekazał, że anioł Dżibril (pokój z nim) zapytał Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): «Czym jest iman [wiara]?» Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) odpowiedział: «To wiara w Allaha, Jego aniołów, Jego Księgi, Jego Posłańców, w

Dzień Zmartwychwstania i w przeznaczenie wszelkiego dobra i zła». Dżibril, pokój z nim, powiedział: «To prawda». Ten hadis przekazał Muslim.

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Uwierzyłem w przeznaczenie z jego dobrem i złem, z jego słodyczą i goryczą».

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) nauczył Al-Hasana ibn Alego następującej prośby, z którą zwraca się do Allaha podczas modlitwy Al-Witr: «...i ochroń mnie od zła tego, co przeznaczyłeś».

Pierwsze, o czym warto wspomnieć, to samo polskie słowo „przeznaczenie". Wiemy, że słowo „al-qadar" to słowo arabskie. Wielu ludzi rozumie „przeznaczyć" tak, jak brzmi to potocznie - jakby „przeznaczyć" znaczyło „zmusić". Lecz miarą naszego rozumienia są Koran i Sunna w rozumieniu naszych prawych poprzedników. Słowo „przeznaczenie" znaczy „obliczyć, wymierzyć". Przytoczmy przykłady: Allah Najwyższy wie wszystko, jak powiedział:

إِنَّمَا إِلَٰهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا

> *Waszym Bogiem jest tylko Allah, oprócz Którego nie ma innego bóstwa [godnego czci]. On obejmuje wiedzą każdą rzecz*
>
> „Ta Ha" 20:98

Nie ma niczego, czego by Allah nie znał - czy to dotyczy stworzeń, czy Jego Samego, Jego Atrybutów, Jego Imion. Allah Najwyższy wie o tym, co było, wie o tym, co jest, wie o tym, co będzie. A także Allah Najwyższy wie o tym, czego nie ma, i wie, jakie by to było, gdyby to, czego nie ma, istniało.

Widzimy słońce - mamy jedno. I wiemy, że skoro istnieje słońce, mamy temperaturę, określone pory roku itd. Allah Najwyższy wie, jak by to było, gdyby istniało dokładnie takie samo drugie słońce. Gdybyśmy byli w Arabii Saudyjskiej, a nie w Egipcie, nie wiedzielibyśmy, jak by to wszystko wyglądało, kto by gdzie był,

jak byłby ubrany itd. A to, co nam wiadomo, to że jesteśmy w Egipcie, a nie w Arabii Saudyjskiej. Dlatego mówimy, że Allah wie o wszystkim. Jeśli zrozumiemy te zasady, łatwiej będzie nam rozumieć konteksty Koranu i Sunny.

Cztery stopnie przeznaczenia

Uczeni mówią, że przeznaczenie to wiedza, a wiedza to przeznaczenie. Pierwsza zasada, o której mówią uczeni: „Przeznaczenie jest tym, co odkrywa, a nie tym, co zmusza". Gdy mówimy „odkrywa", chodzi o to, że przez przeznaczenie odkrywa się przed nami wiedza Allaha. Lecz gdy widzimy jakąś przeznaczoną rzecz, my - Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - nie mówimy, że jest to przymus ze strony Allaha Najwyższego. Powiemy raczej, że przeznaczenie (al-qadar) składa się z czterech rzeczy.

1 - Wiedza Allaha Najwyższego. Nie ma niczego, czego by Allah nie znał - czy to dotyczy stworzeń, czy Jego Samego, Jego Atrybutów, Jego Imion. Allah Najwyższy wie o tym, co było, wie o tym, co jest, wie o tym, co będzie. A także Allah Najwyższy wie o tym, czego nie ma, i wie, jakie by to było, gdyby to, czego nie ma, istniało. Allah Najwyższy wiedział zawsze, i ta Jego Wiedza nie ma początku, tak jak i Sam Allah Najwyższy nie ma początku.

2 - Stworzenie Strzeżonej Tablicy i Pióra. Stworzył Pióro i powiedział: «Pisz!». Ono powiedziało: «Co mam pisać?» Odpowiedział: «Wszystko, co będzie [się działo] aż do Dnia Sądu». I Pióro zaczęło pisać. Gdy Allah Najwyższy przeznacza, to znaczy oblicza, że to będzie tak, a tamto będzie tak, ten człowiek będzie w Raju, a ten w Piekle itd. - co to znaczy? Znaczy to, że Allah Najwyższy wie o tym, a Pióro zapisało to w Strzeżonej Tablicy. Jak powiedział Allah Najwyższy:

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ

> *Czyż nie będzie tego wiedział Ten, Który stworzył?*
>
> **sura Al-Mulk, ajat 14**

On wie, co będziesz czynił. Zna liczbę wdechów i wydechów, które wykonasz w ciągu całego swojego życia. Wie, ile lat będziesz żył. Wie wszystko, co będziesz czynił, wie, o czym będziesz myślał - jeszcze zanim cię stworzył, zanim napisał o tym w Strzeżonej Tablicy (lauh al-mahfuz). Allah Najwyższy zna każdego ze Swoich sług, i dlatego obliczył, że ten sługa będzie w Raju, a ten w Piekle itd. Dlatego wszystkie konteksty, w których widzimy, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) mówi nam o tym, że jeszcze za jego życia zostało powiedziane, iż ten będzie w Raju, a tamten w Piekle, albo że każdemu z was już przeznaczone jest miejsce w Raju lub w Piekle - rozumiemy, że oznacza to, iż Allah to obliczył. Pozostałe dwie części przyjdą dalej.

Do atrybutów (sifat) Allaha Najwyższego należy to, że czyni On wszystko, co zechce. Jego Wola i Jego Działanie nigdy się od siebie nie oddalają - to, czego Allah zechce, czyni. Jeśli coś uczynił, znaczy, że tego chciał. W odróżnieniu od stworzenia, które czasem chce, lecz nie może tego uczynić, albo czyni to, czego nie chce. Tu pojawia się u nas pewne pytanie, a dotyczy ono słów Allaha Najwyższego:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

> *Lecz wy nie zechcecie tego, jeśli nie zechce Allah, Pan światów*
>
> **sura At-Takwir, ajat 29**

Dla wielu ludzi ten ajat jest problemem, lecz w rzeczywistości nie ma w nim żadnego problemu. Allah stworzył w ludziach taką cechę, jak chcenie, a Sam Allah posiada taki Atrybut, jak Wola. Jak powiedział Allah Najwyższy:

فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ

> *Czyni On, co zechce*
>
> **sura Al-Burudż, ajat 16**

A także:

لِمَن شَاءَ مِنكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ

> *Temu z was, kto chce iść prostą drogą*
>
> **sura At-Takwir, ajat 28**

W pierwszym ajacie Allah opisał Siebie atrybutem chcenia, a w drugim opisał tym atrybutem ludzi. Jednak Wola Allaha Najwyższego jest taka, jak przystoi Jego Majestatowi, a nasza wola jest taka, jak przystoi naszej słabości. A gdy mówimy, że nasza wola zależy od Woli Allaha Najwyższego, co to znaczy? Nie tak, jak myśli wielu ludzi - że Allah zechciał, abyś zapragnął kufru, i dlatego zapragnąłeś kufru. Chodzi o to, że jeśli czegoś chcesz dokonać, nie możesz tego dokonać, dopóki nie zechce tego Allah.

Podobnie, jeśli Allah Najwyższy coś uczynił, znaczy, że tego chciał. Jak powiedział Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): «Bądź wytrwały w tym, co przynosi ci pożytek, proś Allaha o pomoc i w żadnym wypadku się nie poddawaj. A jeśli coś cię spotka, nie mów: „Gdybym zrobił to a to, byłoby tak a tak" - powiedz raczej: „To przeznaczył Allah, i uczynił tak, jak zechciał", ponieważ [słowo] „gdyby" otwiera drzwi podszeptom szatana». Muslim (2664).

Co się zaś tyczy nas, czasami czegoś chcemy, lecz nie udaje nam się tego dokonać. Podobnie czasem robimy coś, czego wcale nie chcemy - na przykład siedzisz i drżysz, wcale nie chcesz drżeć, lecz ciało drży.

Dwa rodzaje Woli Allaha

Zwróćmy uwagę na następujący podział. Uczeni, wnikliwie zbadawszy Koran i Sunnę, odkryli, że Wola Allaha dzieli się na dwa rodzaje:

1 - Wola związana z bytem (al-irada al-kaunijja). Mamy byt, mamy rzeczy, mamy galaktykę, mamy Ziemię, mamy morze, mamy siedem niebios, mamy aniołów, mamy dżinny, mamy ludzi - wszystko to istniejące nazywa się bytem. I Allah Najwyższy czasem chce, aby w Jego stworzeniach coś się działo. Na przykład niech dżinny będą stworzone z ognia; albo Allah Najwyższy zechciał, aby każdy z nas się pojawił. Słońce wschodzi na wschodzie, zachodzi na zachodzie, są cztery pory roku, jest deszcz, jest słońce, są wiatry itd. - wszystkie te rzeczy związane są z bytem. Gdy Allah Najwyższy tego chce, to nastąpi to z całą pewnością, czy tego chcemy, czy nie. I nic nie dzieje się w bycie, jak tylko z Jego Woli - nic na tej Ziemi się nie wydarza, jak tylko z Jego przeznaczenia.

2 - Wola związana z Szariatem (al-irada asz-szar'ijja). Allah Najwyższy mówi o czymś: „Chcę tego", lecz czasem to się nie dzieje. To Wola związana z Szariatem - jest ona tym Atrybutem, przez który Allah Najwyższy nas doświadcza. Allah Najwyższy chce dla nas, abyśmy byli wierzący, abyśmy byli monoteistami, abyśmy się modlili, dawali zakat, odbywali hadżdż - lecz nie wszyscy to czynimy. Allah Najwyższy mówi:

يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ

> *Allah chce dla was ułatwienia, a nie chce dla was utrudnienia*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 185**

Uczeni mówią też, że stopień przeznaczenia dzieli się na dwie rzeczy: 1 - to, co dzieje się przed tym, zanim coś się wydarzy; 2 - to, co dzieje się w chwili, gdy coś się dzieje. Na przykład podniosłem flamaster. Zanim wziąłem i podniosłem flamaster, były dwa stopnie: 1 - Allah wiedział, że go podniosę; 2 - Allah to zapisał.

Podczas podnoszenia flamastra są kolejne dwa stopnie, a mianowicie Wola i Stworzenie. Czyli gdy podnosiłem flamaster, gdyby Allah Najwyższy tego nie zechciał, nie podniósłbym go. Allah zechciał, abym go podniósł, dlatego go podniosłem. A także Allah Najwyższy stworzył moje działanie, jak powiedział w Koranie:

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

> *Allah stworzył was i to, co czynicie*
>
> **sura As-Saffat, ajat 96**

I te dwie rzeczy - Wola i Stworzenie - dzieją się w tej samej chwili i odpowiadają mojemu działaniu. Jeśli zapytasz: „Jak? W jaki sposób?" - nie myśl o tym, nie porównuj, bo jeśli zaczniesz o tym myśleć, zaczniesz porównywać z człowiekiem, a nie wiesz, jak chce Allah. Jakkolwiek byś sobie nie wyobrażał Woli Allaha Najwyższego, i tak tego nie pojmiesz.

Powiedzieliśmy, że Allah wie, czego nie ma, i wie, jakie by to było, gdyby istniało. Załóżmy, że jest teraz godzina 5:54:34, i załóżmy, że trzymam flamaster przez około minutę. Allah wie, co by było w ciągu tej minuty, gdybym w tej chwili nie podniósł flamastra. Wie o tym tylko Allah Najwyższy, i nikt z nas tego nie wie. Gdybym nie podniósł flamastra, gdzie byłaby moja prawa ręka, gdzie byłby flamaster? Wie o tym tylko jeden Allah Najwyższy. I potem, w chwili podnoszenia tego flamastra, wydarzyły się dwie rzeczy - Wola Allaha Najwyższego i Stworzenie tego działania. Nic nie może wykroczyć poza to, co przeznaczone, ponieważ Allah zapisał w Strzeżonej Tablicy wszystko, co wiedział - a więc nic nie wykracza poza te granice. Oznacza to, że to, o czym się teraz dowiedziałeś, było zapisane w Strzeżonej Tablicy.

Działania dżinnów i ludzi wypływają z Woli Allaha Najwyższego - to Wola związana z bytem. Zebraliśmy się tutaj teraz, aby wspominać Allaha Najwyższego i studiować wieroubieżdienije [akidę]. Znaczy to, że Allah zechciał ten byt - a

Allah Najwyższy kocha też to, co czynimy, i dlatego nasze obecne czyny stworzył Allah Najwyższy. W tym zebrały się dwa rodzaje Woli. Jeśli zaś ludzie zebrali się, aby czynić coś, co nie odpowiada Szariatowi - na przykład ktoś z braci czyta dana [Koran], a ktoś z braci poszedł teraz oglądać film albo coś podobnego - znaczy to, że Allah zechciał, aby on tam poszedł. Allah tego nie kocha, lecz zechciał tego z powodu Mądrości, którą zna tylko Allah Najwyższy. To znaczy, gdy człowiek poszedł oglądać telewizję, w której pokazują to, co zakazane, jest to Wola związana wyłącznie z bytem. Allah zechciał ten byt. Dlaczego zechciał? Ponieważ jest w tym jakaś Mądrość.

Trzeba też powiedzieć, że istnieje takie nurty, jak kadaryci - nurt, który odszedł od prawdy w kwestiach przeznaczenia. Są dwa nurty, które odchodzą od prawdy w tych kwestiach - kadaryci i dżabryci.

Kadaryci mówią: „Allah jest Sprawiedliwy". Mówią: „Na przykład człowiek poszedł oglądać film - to nie Allah stworzył jego działanie, on sam jest twórcą swojego działania, ponieważ gdyby Allah zechciał i stworzył to działanie - to, że idzie oglądać ten film - a potem Allah go za to karał, byłaby to niesprawiedliwość. Dlatego nie możemy powiedzieć, że Allah zechciał i stworzył - mówimy, że ten sługa sam zechciał i stworzył". I wtedy zapytano ich: „Zaczekajcie, przecież mówiliśmy razem o tym, że Allah wie wszystko. A jeśli On wie wszystko, to czy to działanie - że ktoś poszedł do kina - wykracza poza wiedzę Allaha Najwyższego?" Odpowiedzieli: „Nie, nie wykracza". Lecz widać, że to przeczy ich akidzie, i wtedy dodali: „Allah wie o wszystkim, co związane jest z bytem, a co się tyczy działań sług, Allah o tym nie wie, dopóki sługa tego nie uczyni" itd.

Dlatego Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Kadaryci są czcicielami ognia tej wspólnoty - jeśli zachorują, nie odwiedzajcie ich, a jeśli umrą, nie odprawiajcie nad nimi modlitwy pogrzebowej (dżanaza)!» Abu Dawud, At-Tirmidhi, Al-Hakim. Imam Abu Isa At-Tirmidhi, hafiz Ibn Hadżar i szajch Al-Albani nazwali ten hadis dobrym (hasan). Zob. „Sahih al-Dżami'", 4442.

Dzieje się tak dlatego, że zwolennicy tej nauki mówią, iż istnieją dwa bóstwa: bóstwo dobra i bóstwo zła. A kadaryci mówią, że ten byt ma dwóch Stwórców:

Allaha i samego człowieka - Allah stwarza wszystko, co związane jest z bytem, a człowiek sam stwarza swoje czyny. Mówią: „Jeśli powiemy, że to Allah czyni jego działania, tym samym opisalibyśmy Allaha złem". Chcieli uniknąć opisania Allaha złem, a wyszło jeszcze gorzej - opisali Allaha niewiedzą.

Dżabryci mówią odwrotnie: „Jeśli Allah jest Stwórcą człowieka i jego działania, to człowiek nie ma żadnego wyboru" - to znaczy, że jeśli ktoś się modli, znaczy to, że Allah zechciał i zmusił go do odprawienia modlitwy, dlatego się modli. Allah zechciał, aby ten człowiek popełnił cudzołóstwo, dlatego ten człowiek nie ma wyboru - chce czy nie chce, popełni cudzołóstwo. Ponieważ przeznaczenie rozumieją jako przymus. Potem mówią: „Cokolwiek by człowiek nie uczynił, Allah go do tego zmusił". Wcale tak nie jest - nie mówimy, że „przeznaczyć" to „przymusić". Przeznaczyć to „obliczyć". Jednak oni mówią: „Jak więc rozumieć to, że Allah jest Stwórcą naszych działań?"

My - Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - mówimy, że sługa sam czyni swoje działania, lecz jednocześnie Allah jest Stwórcą działań sługi. Działanie jest atrybutem sługi, a sługa jest stworzeniem Allaha Najwyższego. Każde działanie, które wypływa z człowieka, opiera się na dwóch rzeczach: chceniu i mocy. Jeśli zabraknie jednej z tych rzeczy, Allah nie będzie sługi za to rozliczał. Na przykład: leży flamaster, chcę go podnieść i podnoszę go - podnoszę go, opierając się na dwóch cechach: chceniu i mocy, to znaczy, chciałem go podnieść i mam moc, by go podnieść. Mam chęć przebić łokciem ścianę - czy mogę ją przebić? Nie, bo nie mam mocy. Mam moc, by rozbić tę szklankę - czy ją rozbiję? Nie - nie chcę jej rozbijać, więc nie ma chęci. Jeśli zabraknie jednej z tych cech, działanie nie nastąpi.

I dlatego mówimy, że Allah jest Stwórcą mnie i Stwórcą tych cech, które są we mnie - chcenia i mocy. Każde moje działanie wypływa z tych dwóch cech, a więc chcenie i moc są przyczyną działania. Uczeni mówią, że Stwórca przyczyny jest Stwórcą wyniku - dlatego, jeśli Allah Najwyższy jest Stwórcą mocy i chcenia w tobie, wynika z tego, że wszystkie działania, które od ciebie wypływają, są stworzeniem Allaha Najwyższego. Jednak swoje działania czynisz sam - to znaczy, ja sam działam, sam podniosłem flamaster, nikt mnie nie zmuszał, sam go wziąłem i podniosłem, opierając się na tych dwóch cechach: chceniu i mocy.

Stwórcą chcenia i mocy jest Allah, dlatego wynik, który z tego wyszedł (podniesienie ołówka), jest stworzeniem Allaha Najwyższego. Każde działanie wypływa z chcenia i mocy sługi, a Allah Najwyższy jest Stwórcą chcenia sługi i jego mocy. Te dwie rzeczy (chcenie i moc) są przyczyną działania, a Stwórca przyczyny jest Stwórcą wyniku.

I dlatego, gdy przypisujemy swoje działania Allahowi Najwyższemu, to znaczy, mówimy, że nasze działania są stworzeniem Allaha Najwyższego - to znaczy, nasze działania są wynikiem stworzenia tej przyczyny, którą stworzył Allah. A skoro przyczynę stworzył Allah, to i wynik jest stworzeniem Allaha Najwyższego.

Dlatego, gdy przypisujemy Allahowi stworzenie i przeznaczenie, a sługi - bezpośrednie działanie, to znaczy, ja czynię to działanie, ja sam podniosłem ołówek, jednak Stwórcą jest Allah Najwyższy. Gdybym chciał podnieść, a Allah by nie zechciał, nie podniósłbym go. W tej samej chwili, gdy podnosiłem, On zechciał i stworzył - ponieważ Wola jest Atrybutem Allaha Najwyższego. Nie możesz tego pojąć - wszystko, co jest od ciebie wymagane, to poddać się temu.

I dlatego działanie przypisuje się słudze - to znaczy, wypływa ono od niego, on je czyni - a jednocześnie przypisuje się je Allahowi Najwyższemu przez stworzenie i przeznaczenie. Jak więc pogodzić to, że nasze działania są stworzeniem Allaha, a jednocześnie my sami czynimy nasze działania? Powiedzieliśmy, że Allah będzie nas rozliczał - zaprowadzi ludzi do Raju lub do Piekła tylko za te działania, które wypływają z tych dwóch przyczyn: chcenia i mocy. Dlatego, jeśli człowiek czegoś chce, lecz tego nie czyni, Allah nie rozlicza go za to działanie. Na przykład pewien muzułmanin zechciał coś ukraść i poszedł kraść, lecz mu się nie udało - czy Allah go za to rozliczy? Nie, za kradzież nie będzie rozliczał, lecz może go ukarać za samą intencję (nijja) - a za kradzież rozliczany nie będzie.

Albo załóżmy, że ktoś z nas wszedł [do meczetu] i przez zapomnienie odmówił modlitwę 'asr w zaledwie 3 rakatach. Gdy przyszedł, imam odmówił już jeden rakat i powiedział: „Allahu akbar!", po czym ten człowiek dołączył, odmówił modlitwę razem ze wszystkimi, wyszedł i zapomniał, że spóźnił się o jeden rakat. Czy Allah przyjmie jego modlitwę? Przyjmie, in sza Allah, ponieważ było

zamierzenie odmówienia 4 rakatów - po prostu przez pomyłkę tego nie uczynił, nie było przecież chęci odmówienia [tylko] 3 rakatów, dlatego Allah to przyjmie.

Dlatego Allah rozlicza nas tylko za te czyny, których dokonaliśmy, opierając się na chceniu i mocy. Załóżmy, że człowiek idzie ulicą, wziął nóż i kogoś ugodził - miał chcenie i moc, udało mu się, i Allah będzie go za to rozliczał.

Albo człowiek kupił w sklepie nóż i niesie go w ręku, a jakiś chłopiec przybiegł i nadział się na ten nóż - czy Allah będzie go za to rozliczał? Nie będzie, ponieważ ten człowiek nie chciał zabić chłopca. Dlatego te czyny, które człowiek czyni bez chcenia lub bez mocy, mówimy, że są [wynikiem] Woli związanej z bytem. Na przykład idzie człowiek, poślizgnął się, upadł, złamał nogę - nie ma tu u niego żadnego wyboru, nic nie może na to poradzić.

Przeznaczył On ich los i czas życia, prowadzi On, kogo zechce, ku prostej drodze przez Swoje miłosierdzie, i sprowadza z prostej drogi przez Swoją mądrość, kogo zechce - lecz sprowadza tym samym tylko rozpustnych. Niestety, wielu muzułmanów tego nie rozumie. Widzą słowa: „Allah prowadzi prostą drogą", i myślą, że skoro Allah prowadzi, to i sprowadza - więc sprowadza. Na przykład: człowiek nie odmawia modlitwy, więc [myślą, że] Allah tak zechciał. Lecz przecież to ty sam jesteś winny porzucenia modlitwy - nie powinieneś się usprawiedliwiać.

Na przykład: stoi na tej drodze starzec, chce ją przejść, a nie ma tam ani mostu, ani niczego, a samochody jeżdżą szybko. Podchodzę do krawędzi drogi, a on mówi: „Synku, przeprowadź mnie na drugą stronę". Przeprowadziłem go - to znaczy poprowadziłem go przez drogę, aby nie ucierpiał. Szedł sam, nie niosłem go na rękach, ale mu pomogłem, po prostu szedłem obok. Następnego dnia przyszedł inny chłopak, a ten starzec znowu tam stoi. Dziadek musi przejść na drugą stronę i mówi: „Synku, przeprowadź mnie". Ten odpowiada: „Nie mam czasu" - i odszedł. A dziadek musiał przejść, chciał przejść, i potrącił go samochód. Czy tamten chłopak jest winny, że potrącił go samochód? Nie, nie jest winny - przecież nie pchnął go pod samochód. Jednak wszystko, co uczynił ten

chłopak, to że zostawił go bez pomocy. A Allah jest lepszy niż wszystkie te przykłady!

I dlatego mówimy: komu Allah Najwyższy pomaga, ten idzie prostą drogą. Prowadzić prostą drogą znaczy pomagać, a sprowadzać z drogi znaczy pozostawiać bez pomocy. Dlatego zagadnienie przeznaczenia jest jedną z najsilniejszych rzeczy, które wychowują serce człowieka, jego akidę. Jeśli uczyniłeś coś dobrego, wiedz, że nie dlatego, iż jesteś dobry - po prostu Allah Najwyższy obdarzył cię tą łaską, bo nie ma w tobie siły ani mocy [samodzielnej]. Gdyby Allah ci nie pomógł dojść do prostej drogi, nigdy byś do niej nie doszedł.

A Allah pomaga, gdy widzi, że sługa się stara:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

> *A tych, którzy walczą dla Nas, poprowadzimy z pewnością Naszymi drogami. Zaprawdę, Allah jest z czyniącymi dobro!*
>
> **sura Al-'Ankabut, ajat 69**

I powiedział też:

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ * وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ * فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ * وَأَمَّا مَن بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ * وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ *

فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ

> *A temu, kto dawał [z tego, co posiadał] i był bogobojny, i uznawał za prawdę to, co najlepsze - temu ułatwimy drogę do tego, co najłatwiejsze. A temu, kto był skąpy i mniemał, że niczego nie potrzebuje, i uznał za kłamstwo to, co najlepsze - temu ułatwimy drogę do tego, co najtrudniejsze*
>
> **sura Al-Lejl, ajat 5–10**

Dlatego, gdy człowiek podejmuje [właściwe] przyczyny, Allah mu pomaga. Gdy człowiek ich nie podejmuje, robi wszystko na odwrót, Allah pozostawia go bez pomocy. A co za tym idzie? Gdy człowiek popełnia grzech, a Allah mu nie pomoże, przyjdzie do niego jeszcze jeden grzech. Jak mówią uczeni: „Wiedzcie, że karą za grzech jest zawsze kolejny grzech". Jeśli popełniasz jeden grzech, wiedz, że Allah ukarze cię kolejnym grzechem, popełnisz drugi - ukarze cię trzecim. Co więc robić? Jak się ratować? Skrucha (tauba) to to, co przerywa ten łańcuch - to znaczy, popełniłeś grzech, zanim Allah ukarze cię kolejnym grzechem, natychmiast proś Allaha o przebaczenie.

Co się tyczy przeznaczenia dobra, to każde przeznaczenie dzieli się na dwie rzeczy:

Z czego składa się każde przeznaczenie?

1. Samo działanie
2. Osoba, wobec której to działanie zostało przeznaczone

Dobre przeznaczenie dzieli się na dwie rzeczy: działanie Allaha i to, co przeznaczone. Co do działania Allaha, zawsze jest w nim dobro. Co do tego, co przeznaczone, jest w nim dobro. Jeśli zaś Allah przeznacza coś złego, w działaniu Allaha pozostaje ono dobrem, a co się tyczy sługi, może być w nim zło - i to zło nie jest absolutne, jak to, co czasem widzimy jako zło, może być ono złem względem nas, a względem kogoś innego - pełnym dobrem.

Na przykład: komuś z nas umarł krewny, i dla nas jest to zło. Jednak dla grabarza, który wstał wcześnie rano i prosił Allaha o zaopatrzenie, jest to dobro, ponieważ ma pracę. Podobnie, gdy chorujemy, jest to dla nas zło, lecz dla lekarzy jest to dobro, bo gdybyśmy nie chorowali, lekarze nie mieliby pracy. Dlatego, gdy mówimy o złu w odniesieniu do ludzi, nie jest ono absolutne. A zło pochodzi od samego człowieka:

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

> *Pojawiło się zepsucie na lądzie i na morzu z powodu tego, co czynią ręce ludzi, aby zakosztowali części tego, czego się dopuścili, i aby wrócili na prostą drogę*
>
> **sura Ar-Rum, ajat 41**

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Szósty filar spośród filarów wiary to wiara w przeznaczenie (al-qadar) wszelkiego dobra i zła. Co się tyczy dwóch słów, które często przychodzą w księgach - „al-qada" i „al-qadar" - czy jest między nimi różnica? Niektórzy uczeni powiedzieli, że nie ma między nimi żadnej różnicy. Inni uczeni powiedzieli, że jest różnica między al-qada a al-qadar: al-qadar to to, co dzieje się, zanim jakaś rzecz się pojawi, a jeśli już wydarzyło się to, co przeznaczone, jest to już al-qada. To, co bywa przed tym, zanim coś się pojawi, co [dopiero] zobaczymy [w przyszłości] (Wola i Pismo) - to al-qadar. A jeśli już się to wydarzy, będzie to al-qada. Słowa te różnią się od siebie w znaczeniu językowym. Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Ochroń mnie od zła tego, co przeznaczyłeś». Abu Dawud (1425), At-Tirmidhi (464) i inni. To, co przeznaczył Allah, jest tym, co dzieje się nieuchronnie, i dlatego człowiek

prosi Allaha o ochronę przed złem tego, co [On] stworzył. Wielu uczonych, wśród nich Ibn al-Kajjim, mówiło, że nie ma różnicy między al-qada a al-qadar.

Wiara w przeznaczenie ma dwa stopnie. 1 - to, co poprzedza pojawienie się przeznaczonej rzeczy. Ten stopień zawiera w sobie dwa stopnie: A - „al-'ilm" - Wiedza: Allah Najwyższy wie wszystko, co wydarzy się aż do Dnia Sądu i po nim, a Jego Wiedza nie ma ani początku, ani końca. B - „al-kitaba" - zapisanie w Strzeżonej Tablicy: Allah Najwyższy zapisał to, co będą czynić Jego słudzy, w Strzeżonej Tablicy pięćdziesiąt tysięcy lat przed stworzeniem niebios i ziemi. Zapisał, co będą czynić Jego stworzenia, jaką drogą pójdą, kto pójdzie prostą drogą, a kto zbłądzi. Zapisał o kufrze niewierzącego człowieka, a także o grzechach grzeszników i o posłuszeństwie prawych. Allah Najwyższy powiedział:

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

Czyż nie wiesz, że Allah wie o tym, co jest na niebie i na ziemi? Zaprawdę, jest to w Księdze. Zaprawdę, jest to dla Allaha łatwe

sura Al-Hadżdż, ajat 70

Allah Najwyższy opowiedział o tych dwóch stopniach - nie ma niczego, o czym by Allah wcześniej nie wiedział, a potem się dowiedział. Allah Najwyższy zna każdą rzecz, zanim ona nastąpi, a potem zapisał wszystkie czyny stworzeń w Strzeżonej Tablicy (lauh al-mahfuz), i nie wykroczą one poza granice tego, co im przepisano.

2 - to, co dzieje się w chwili, gdy przeznaczona rzecz się wydarza. A - zaprawdę, Wola Allaha Najwyższego działa na wszystkich Jego sług: to,

czego Allah zechce, będzie, a to, czego nie zechce, nie będzie. Wszystko, co dzieje się wśród Jego stworzeń, dzieje się tylko za Jego przyzwoleniem. Allah Najwyższy powiedział:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

Lecz wy nie zechcecie tego, jeśli nie zechce Allah. Zaprawdę, Allah jest Wiedzący, Mądry

sura Al-Insan, ajat 30

Wola sługi zależy od Woli Najwyższego. B - zaprawdę, On jest Stwórcą każdej rzeczy, jak powiedział Najwyższy:

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

Allah jest Stwórcą każdej rzeczy. On jest Opiekunem i Stróżem każdej rzeczy

sura Az-Zumar, ajat 62

Allah stworzył każdą rzecz, czy to posłuszeństwo posłusznego, czy nieposłuszeństwo grzesznika. Allah stworzył czyny sług, stworzył nieszczęścia i dobrodziejstwa - On, i tylko On, jest Stwórcą wszystkiego, co dzieje się w stworzeniach.

Te dwa stopnie odpowiadają pojawieniu się przeznaczonej rzeczy: jeśli wydarza się coś przeznaczonego, i Allah tego zechce, i odpowiada to temu, co zapisane w Strzeżonej Tablicy, i poprzedzała to Wiedza Allaha Najwyższego - nic się nie stanie inaczej, jak tylko za pozwoleniem Allaha, a jeśli ta przeznaczona rzecz się wydarzy, Allah jest Stwórcą tej rzeczy. Te

cztery stopnie to właśnie przekonania Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a. Al-qadar to Wiedza Allaha o każdej rzeczy, zanim ona się wydarzy, i to, co Allah napisał o każdej rzeczy, zanim stworzył niebiosa i ziemię. Potem Allah zechciał tę rzecz i ją stworzył - to właśnie jest rozumienie przeznaczenia u zwolenników sunny.

Niektórzy innowatorzy nie poszli za przekonaniami Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a - powiedzieli: „Allah nie jest Stwórcą każdej rzeczy, sługa sam tworzy swoje działanie". To słowa kadarytów, którzy zaprzeczają przeznaczeniu. Lecz Allah Najwyższy powiedział:

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

Allah stworzył was i to, co czynicie

sura As-Saffat, ajat 96

Allah Najwyższy stworzył sługi i ich czyny - działania sługi, czy to posłuszeństwo, czy nieposłuszeństwo, są stworzeniami Allaha Najwyższego. A Allah nie jest zadowolony z nieposłuszeństwa, lecz zezwolił na nie z powodu Mądrości, znanej tylko Jemu".

Rozbierzmy teraz tabelę „Mazhaby w kwestii przeznaczenia".

1 - kadaryci. Zaprzeczają temu, że Allah Najwyższy jest Stwórcą działań sług, i dzielą się na dwie grupy: a - skrajni kadaryci - są niewierzącymi w jednogłośnej opinii uczonych; zaprzeczają temu, że Allah Najwyższy wie o działaniach sług - obecnie już ich nie ma; b - druga grupa - uznają, że Allah wie o wszystkich działaniach sług, jednak działania te tworzą sami słudzy.

2 - dżabryci. Także dzielą się na dwie grupy: a - mówią, że człowiek nie ma ani chcenia, ani wyboru. Pewnego razu jeden z tej grupy siedział i głosił na ten temat lekcję w meczecie. Gdy wrócił do domu, zastał swoją żonę dopuszczającą się cudzołóstwa z obcym mężczyzną. Chwycił nóż i chciał ją zabić, a ona powiedziała: „Nie zabijaj mnie! Przecież nie jestem winna, jeśli to przeznaczył mi Allah Najwyższy". Była uczennicą swojego męża, a on nauczał, że ludzie nie mają wyboru i nic od nich nie zależy - wtedy zostawił ją i odszedł. To przekonania dżahmitów i niektórych skrajnych sufich, które przetrwały do dziś; b - mówią, że człowiek jest podobny do noża, którym się kroi chleb - to znaczy Allah kieruje człowiekiem dokładnie tak, jak my kroimy chleb nożem, jakby Allah zmuszał sługi do czynów. Mówią tak aszaryci.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Aszaryci mówią, że zewnętrznie człowiek ma wybór, lecz w rzeczywistości jest przymuszony. Dlatego wymyślili termin „al-kasb". Ich uczeni podzielili się w rozumieniu tego terminu na dwanaście nurtów - nie ma potrzeby wymieniać tych grup, ponieważ w tym terminie nie ma żadnego sensu. Dlatego niektórzy uczeni powiedzieli:

«To, co się mówi, a nie ma za tym prawdy, słów, których rozumni nie pojmą: „al-kasb" u aszarytów, „al-hal" u bahszamitów [jednej z grup mutazylitów] i „tafra" u naziamitów [innej z grup mutazylitów]».

We wszystkich tych słowach nie ma żadnego sensu. Termin „al-kasb" jest bez znaczenia, i aszaryci nie potrafią go wyjaśnić jednolicie, gdyż sami podzielili się w jego rozumieniu na dwanaście grup. I dlatego, gdy jeden z ich uczonych, sporządzający komentarz do aszaryckiego matnu o akidzie, napisał: „Musimy się przyznać, że jesteśmy dżabrytami, lecz to ukrywamy - nie jesteśmy skrajnymi dżabrytami. Mówimy, że człowiek zewnętrznie ma wybór, lecz w rzeczywistości jest przymuszony. Sługa jest podobny do noża - nie mówimy, że nóż kroi, lecz mówimy, że pokroiliśmy za pomocą

noża. Podobnie i słudzy - zostali przymuszeni do czynów". Aszaryci są jednym z nurtów dżabrytów, a mutazylici - jedną z grup kadarytów. Rozumiemy już to, co związane jest z przeznaczeniem: zaprawdę, Allah przeznaczył wszystkie rzeczy, zanim zostały stworzone, wiedział o nich i zapisał je w Strzeżonej Tablicy (lauh al-mahfuz). Jego przeznaczenie rozciąga się na wszystkich Jego sług, i nic nie wykracza poza granice przeznaczenia - a to w żaden sposób nie wskazuje na przymus sługi. Sługa sam dokonuje czynu i będzie za niego rozliczony".

Poza znaczeniem, o którym mówiliśmy wyżej, słowo „al-qada" ma jeszcze kilka znaczeń. 1 - rozstrzygnięcie szariatu, jak powiedział Allah Najwyższy:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

Lecz nie, na twego Pana! Nie uwierzą, dopóki nie wybiorą cię sędzią w tym, co między nimi sporne, i nie przestaną odczuwać w duszy sprzeciwu wobec twojego rozstrzygnięcia, i nie poddadzą się całkowicie

sura An-Nisa, ajat 65

2 - zakończenie czegoś, jak powiedział Najwyższy:

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

> *A gdy modlitwa dobiegnie końca, rozejdźcie się po ziemi i szukajcie łaski Allaha, i wspominajcie Allaha często - być może osiągniecie powodzenie*
>
> **sura Al-Dżumua, ajat 10**

3 - czyn (albo wyrok), jak powiedział Najwyższy:

قَالُوا لَن نُّؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَٰذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

> *Powiedzieli: «Nie damy ci pierwszeństwa przed jasnymi dowodami, które do nas przyszły, i przed Tym, Który nas stworzył. Wydaj więc swój wyrok! Zaprawdę, wydajesz wyrok jedynie w życiu tego świata»*
>
> **„Ta Ha" 20:72**

4 - obwieszczenie, jak powiedział Najwyższy:

وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا

> *I obwieściliśmy synom Israela w Piśmie: «Dwukrotnie będziecie szerzyć zepsucie na ziemi i staniecie się nadmiernie wyniośli»*
>
> **sura Al-Isra, ajat 4**

5 - śmierć, jak powiedział Najwyższy:

وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُم مَّاكِثُونَ

> *I zawołają: «O Maliku! Niech twój Pan nas uśmierci!» Powie: «Zaprawdę, pozostaniecie tu na zawsze»*
>
> **sura Az-Zuchruf, ajat 77**

6 - stworzenie, jak powiedział Najwyższy:

فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ

> *I stworzył je jako siedem niebios w ciągu dwóch dni*
>
> **sura Fussilat, ajat 12**

A także kilka innych, podobnych znaczeń.

Pytania sprawdzające materiał:

105. Przeczytaj z pamięci 70 ajat z 22 sury Al-Hadżdż;
106. Przeczytaj z pamięci 30 ajat z 76 sury Al-Insan;
107. Przeczytaj z pamięci 62 ajat z 39 sury Az-Zumar;
108. Przeczytaj z pamięci 23 ajat z 21 sury Al-Anbija;
109. Przeczytaj z pamięci 48–49 ajat z 54 sury Al-Kamar;
110. Przeczytaj z pamięci 1–2 ajat z 25 sury Al-Furkan;
111. Przeczytaj z pamięci 22–23 ajat z 57 sury Al-Hadid;
112. Przeczytaj z pamięci 124–125 ajat z 6 sury Al-An'am;
113. Przeczytaj z pamięci 95–96 ajat z 37 sury As-Saffat;
114. Przeczytaj z pamięci 165 ajat z 4 sury An-Nisa;
115. Wymień rodzaje Woli (irada) Allaha i wyjaśnij różnicę między nimi;
116. Jak pogodzić to, że sługa sam dokonuje czynów, z tym, że Allah stwarza czyny sług;
117. Jak pogodzić słowa Proroka, niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem: „...a zło nie od Ciebie" z jego słowami: „...i ochroń mnie od zła, które przeznaczyłeś";

118. Wymień nurty w kwestii przeznaczenia;
119. Wymień stopnie przeznaczenia i podaj dowód dla każdego z nich.

Dla pełnego zrozumienia tego tematu radzę wysłuchać lekcji audio, od 20 do 22 włącznie.

Przeznaczenie nie jest usprawiedliwieniem grzechu

Lecz nie powinniśmy wykorzystywać wyroku i przeznaczenia Allaha jako wymówki dla niewypełniania Jego nakazów i nieprzestrzegania Jego zakazów. Przeciwnie - musimy wiedzieć i wierzyć, że Najwyższy ma przeciwko nam dowody, odkąd zesłał nam Pisma i posłał do nas Posłańców. Allah Najwyższy powiedział:

لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

> *Aby ludzie nie mieli żadnego argumentu przeciwko Allahowi po przyjściu posłańców*
>
> **sura An-Nisa, ajat 165**

Musimy też wiedzieć, że Allah nakazuje i zakazuje tylko temu, kto jest zdolny to czynić lub tego zaniechać, i że nie zmusił nikogo do popełnienia grzechu ani nie zmusił nikogo do porzucenia posłuszeństwa. Allah Najwyższy powiedział:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

> *Allah nie nakłada na człowieka więcej, niż może udźwignąć*
>
> **sura Al-Bakara, ajat 286**

A także:

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

> *Bójcie się Allaha, jak tylko potraficie*
>
> **sura At-Taghabun, ajat 16**

A także:

الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۚ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

> *Dziś każda dusza otrzyma tylko to, na co zasłużyła, i nie będzie dziś niesprawiedliwości. Zaprawdę, Allah jest szybki w rozliczeniu!*
>
> **sura Ghafir, ajat 17**

Z tego wszystkiego wynika, że człowiek ma swoje czyny i działania oraz zapłatę za nie - za dobre, prawe czyny nagrodę, a za złe, niegodziwe czyny karę, i dzieje się to za sprawą wyroku i przeznaczenia Allaha.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Gdy mowa jest o przeznaczeniu, nie mówimy, że jesteśmy przymuszani do czynienia naszych czynów, i nie możemy twierdzić, że przeznaczenie Allaha jest dla nas usprawiedliwieniem. Uczeni mówią, że nie wolno usprawiedliwiać się przeznaczeniem w grzechach, lecz można

usprawiedliwiać się nim w smutku i żalu - jeśli sługę spotka nieszczęście, powie: „Tak zechciał Allah i uczynił tak, jak zechciał".

Ibn Kudama przytoczył tu termin „al-kasb", za co uczeni go ganili, ponieważ jest to słowo, którego używają aszaryci, chociaż przyszło ono także w Koranie:

لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ

Jemu przypadnie to, co zyskał, a przeciw niemu będzie to, co przyswoił

sura Al-Bakara, ajat 286

Jednak gdy mówimy o akidzie, nie wolno używać słów, których używają innowatorzy, nie wyjaśniając ich sensu - pod słowem „al-kasb" w Koranie rozumie się „czyn", lecz aszaryci i podobni im innowatorzy rozumieją pod tym zupełnie inny sens.

Stają się dla ciebie jasne przekonania zwolenników sunny w kwestii przeznaczenia - a jest to zagadnienie bardzo ważne. Ali ibn Abi Talib powiedział: „Przeznaczenie to tajemnica Allaha, dlatego nie obciążajcie się tym". Jeśli sługa zacznie w to zagłębiać się, nie osiągnie tego, czego pragnie, chyba że będzie podążał za Koranem i Sunną. W niektórych hadisach przyszło: „Jeśli mowa jest o przeznaczeniu, milczcie" (zob. „Sahih

al-Dżami'", 545; Ibn Hadżar w „Fath al-Bari", 11/476), ponieważ jeśli sługa zacznie mówić o przeznaczeniu bez wiedzy, popadnie w zabłądzenie.

Dlatego szajch-ul-islam Ibn Tajmijja (niech Allah się nad nim zmiłuje) powiedział w swojej odpowiedzi pewnemu żydowi, który siał wątpliwości w kwestiach przeznaczenia:

«A podstawą zabłądzenia stworzeń, każdego z nurtów, jest to, że wtrącają się w sprawy Allaha i szukają [w nich] przyczyn. Zaprawdę, nie pojęli Jego mądrości, i przez to pogrążyli się w rodzaju nieświadomości».

Bardzo piękne słowa powiedział też Ibn al-Wazir: «Zapomnij o [potrzebie] zrozumienia, bo nasz Pan opowiedział nam o sporze aniołów wynikłym z niewiedzy, a także o dostojnym Chidrze i o Musie, gdy się spotkali. Nieraz mąciła się czystość ich spotkania, a Chidr, władca tajemnicy, spieszył się. Rozstał się z nim Musa, rozmówca [Allaha], ze złamanym sercem, chociaż niejeden raz ganił Chidra. A przyczyną tej niezgody była tylko różnica w wiedzy, częściowa lub całkowita - z czego wynika, że Pan z konieczności różni się w tym od stworzeń [taki jest przybliżony sens]».

I dalej mówi: «A przyczyną niezgody jest tylko różnica w wiedzy - z czego wynika, że Pan z konieczności różni się w tym od Swoich stworzeń. Doceń to zalecenie i przyjmij je z wdzięcznością wobec Tego, Który wskrzesza [zmarłych]».

Gdyby nasza wiedza była podobna do wiedzy Allaha, dopiero wtedy moglibyśmy pojąć wszystkie tajemnice, lecz nasza wiedza jest znikoma. I widzimy stąd, że wierzący sługa powinien zastanowić się nad historią Musy - Musa ganił niektóre czyny Chidra, ponieważ nie znał mądrości Chidra. Chidr zabił chłopca, a Musa zaczął ganić Chidra, ponieważ w tych sprawach Musa wiedział mniej niż Chidr. Cóż więc powiedzieć o Wiedzy Allaha Najwyższego w porównaniu z wiedzą stworzeń? Dlatego w kwestiach przeznaczenia wymaga się od nas pełnego poddania się Allahowi Najwyższemu, i musimy wypełniać nakazy Allaha".

LEKCJA 5. Iman - jego istota, stopnie i wiara w rzeczy ukryte

Iman to słowa wypowiedziane językiem, czyn spełniony przez narządy ciała i przekonanie serca - zwiększa się wraz z posłuszeństwem, a zmniejsza się wraz z nieposłuszeństwem. Allah Najwyższy powiedział:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَذَٰلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ

> *A przecież nakazano im tylko, by czcili Allaha, oddając Mu szczerze cześć, jako hanifowie, odprawiali modlitwę i płacili zakat. To jest religia prawdziwa*
>
> **sura Al-Bajjina, ajat 5**

Ten ajat wskazuje, że cześć wobec Allaha, szczerość serca, odprawianie modlitwy i płacenie zakatu są częścią religii. Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Iman składa się z ponad siedemdziesięciu odgałęzień - najwyższym z nich jest świadectwo, że nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Allaha, a najniższym - usunięcie z drogi tego, co przeszkadza [przechodniom]». Widać stąd, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) uznał zarówno wypowiedź językiem, jak i czyny za część wiary. Allah Najwyższy powiedział:

فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا

> *To dodało im wiary*
>
> **sura At-Tauba, ajat 124**

A także:

لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا

> *Aby wzrosła ich wiara*
>
> **sura Al-Fath, ajat 4**

Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział też: «Wyjdzie z Ognia ten, kto powiedział: „Nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Allaha", mając w sercu wiarę o wadze choćby ziarnka pszenicy, ziarnka gorczycy lub pyłku» - a to dowodzi, że iman bywa stopniowalny.

Pięć podstaw imanu u Ahlu-s-Sunna

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „W tych zdaniach rozbierany jest temat imanu i przekonań Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a w tej kwestii. To jedno z najwcześniejszych zagadnień w naszej społeczności, w którym pojawiły się rozbieżności. Innowatorzy różnili się z tymi, którzy podążali za sahabami. Czy czyny wchodzą w skład imanu? Czy iman może być różny? Czy iman może się dzielić? Czy staje się większy albo mniejszy?
>
> Zabłąkani powiedzieli: „Iman to mowa i przekonanie, a czyny do imanu nie wchodzą" - to słowa murdżitów. A murdżici bywają dwóch rodzajów: pierwsi to skrajni murdżici, którzy twierdzą, że iman to jedynie wiedza - ta akida przetrwała do dziś u wielu sufich w różnych tarikatach; drudzy mówią, że iman to słowa i przekonanie, a czyny do imanu nie wchodzą - nazywa się ich murdżi'a-t al-fukaha [murdżici spośród fakihów], a pogląd

ten jest rozpowszechniony w mazhabie imama Abu Hanify, ponieważ te słowa wypowiadał sam imam Abu Hanifa (niech Allah się nad nim zmiłuje).

Co się tyczy innych zabłąkanych, powiedzieli oni: „Iman albo pozostaje w pełni, albo w pełni odchodzi - nie zwiększa się ani nie zmniejsza". Dlatego, jeśli jakiś sługa popełni wielki grzech, cała jego wiara odchodzi - zaprzeczają temu, że może odejść tylko część imanu, a podstawa pozostać. To pogląd charydżytów i tych, którzy poszli ich drogą w obwinianiu o niewiarę (takfir) za wielkie grzechy.

Co się zaś tyczy przekonań zwolenników sunny w tej kwestii, mówimy: „Iman to to, co zawiera w sobie pięć rzeczy: przekonanie sercem, słowa językiem, czyny narządami, [prawdę, że] iman zwiększa się przy posłuszeństwie wobec Miłosiernego, i [prawdę, że] iman zmniejsza się przy nieposłuszeństwie wobec Miłosiernego i posłuszeństwie wobec szatana". Te pięć podstaw odróżnia zwolenników sunny od tych, którzy sprzeciwiają się im w kwestiach imanu - a dowody w tym temacie są jasne i zrozumiałe.

Przekonanie sercem to zamiar i szczerość. Czyny serca to przekonania człowieka. Mowa narządów to słowa wypowiadane językiem. Czyny narządów to spełnianie jakiegoś czynu w posłuszeństwie wobec Allaha Najwyższego. Ci spośród salafów, którzy mówili, że iman to słowo i czyn, mieli na myśli właśnie te pięć podstaw, ponieważ ich słowa obejmują te pięć rzeczy.

Co do zmniejszania się i zwiększania imanu, dowodów na to jest wiele, dlatego w szariacie iman to nie to, na co wskazuje jego znaczenie językowe. W znaczeniu językowym „iman" to potwierdzenie czegoś. Niektórzy uczeni powiedzieli, że podstawą słowa „iman" jest słowo „amn" - bezpieczeństwo, ponieważ ten, kto wierzy, zabezpieczył się przed złem

niewiary. W terminologii szariatu „iman" to te pięć rzeczy, które wymieniliśmy wcześniej.

W Koranie słowo „iman" przychodzi zarówno w znaczeniu językowym, jak i szariackim. Niektórzy uczeni powiedzieli: „Zazwyczaj, jeśli «iman» przychodzi w znaczeniu językowym, to po nim następuje partykuła «lam». A jeśli «iman» przychodzi w znaczeniu szariackim, to po nim stoi partykuła «ba»". Na przykład w słowach Allaha Najwyższego:

وَمَا أَنتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا

Ty i tak nam nie uwierzysz

sura Jusuf, ajat 17

Ppo słowie „iman" przyszła partykuła „lam", stąd rozumiemy, że w tym ajacie chodzi o znaczenie językowe. Allah Najwyższy powiedział też:

فَآمَنَ لَهُ لُوطٌ

Uwierzył mu Lut

sura Al-'Ankabut, ajat 26

Co się zaś tyczy znaczenia szariackiego, Allah Najwyższy powiedział:

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ

Posłaniec uwierzył w to, co zostało mu zesłane

sura Al-Bakara, ajat 285

A także:

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنتُم بِهِ

Jeśli uwierzą w to samo, w co wy uwierzyliście

sura Al-Bakara, ajat 137

Co do zwiększania się i zmniejszania imanu - to podstawa u Ahlu-s-Sunna wa-l-Dżama'a, w której przeciwstawiają się oni charydżytom: nie obwiniamy nikogo o niewiarę z powodu wielkich grzechów. Co się zaś tyczy modlitwy, zakatu, postu czy hadżdżu - jeśli człowiek to porzuca, co do stanu takiego człowieka istnieje rozbieżność zdań. Uczeni mówią: „Nie obwiniamy nikogo o kufr za wielkie grzechy, dopóki nie uzna on tych grzechów za dozwolone". I dlatego, gdy mówimy, że czyny są podstawą imanu, bez której iman jest nieważny, mamy na myśli rodzaj czynów, a nie ich pojedyncze jednostki".

To znaczy, aby iman był ważny, konieczne są: przekonanie sercem, słowa językiem, czyny narządami. Dlatego, jeśli człowiek wypowiada szahadę i wierzy sercem, lecz nigdy nie uczynił żadnego czynu dla Allaha, jest niewierzącym - to

właśnie mamy na myśli, mówiąc o „rodzaju czynów". Nie może być tak, by człowiek miał w sercu iman, a nie spełniał żadnych czynów w ogóle.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Wierzący może zaniechać wielu czynów, do których jest zobowiązany, i mimo to pozostać wierzącym. Jednak nie będzie wierzącym, jeśli porzuci wszystkie czyny. Jeśli człowiek wypowiada świadectwo wiary i mówi, że wierzy sercem, lecz porzuca wszystkie rodzaje czynów, jest niewierzącym, ponieważ porzucenie czynów pozbawia człowieka wiary - nie ma takiego wierzącego, który nie spełnia żadnych czynów.

Również iman jest jednym ze stopni religii, tak jak islam jest jednym ze stopni religii. Pod islamem rozumie się czyny zewnętrzne, jak przyszło w musnadzie imama Ahmada, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Iman jest w sercu, a islam na zewnątrz» - od Anasa ibn Malika, przekazał też imam As-Sujuti w „Al-Dżami' as-Saghir" (3060); szajch Al-Albani powiedział, że ten hadis jest słaby (zob. „Da'if al-Dżami'", 2280; „As-Silsila ad-Da'ifa", 6906).

Iman to przekonania, a islam to to, co spełniają narządy człowieka - dlatego islam człowieka jest nieważny bez imanu, a iman jest nieważny bez islamu. Nie może być tak, by ktoś wierzył w sześć filarów wiary, a nie spełniał niczego z pięciu filarów islamu - początkowym stopniem islamu jest choćby jeden czyn.

Iman bywa różny - za każdym razem, gdy sługa okazuje posłuszeństwo Allahowi, jego iman się zwiększa, a jeśli popełnia grzech, jego iman się zmniejsza; za każdym razem, gdy sługa spełnia dobry czyn, jego iman się zwiększa, czy to czyn serca, czy czyn narządów. Ludzie z natury różnią się między sobą imanem - iman Abu Bakra nie jest podobny do imanu innych sahabów. Jeden z uczonych, Szu'ba Abu Bakr ibn 'Ijasz, powiedział: „Abu Bakr wyprzedził innych sahabów nie liczbą modlitw i postów, lecz tym, co

> miał w sercu" - Abu Bakr miał taki iman, jakiego nie mieli inni, i nie mają racji ci, którzy mówią, że wierzący z natury są sobie równi.
>
> To akida zwolenników sunny, dzięki której ocalisz się od zabłądzeń takfiru i tym podobnych. Dlatego ten, kto pojął te przekonania, powinien strzec swojego języka i serca przed wejściem w drzwi takfiru. Te przekonania uchronią cię przed podążaniem za zabłąkanymi nurtami, które weszły w te kwestie bez wiedzy i obwiniły muzułmanów o niewiarę, a także przed podążaniem za tymi, którzy wprowadzili do islamu kogoś, kto muzułmaninem nie jest".

Hadisy, które przekazał imam Ibn Kudama w tym temacie, są autentyczne. Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Iman składa się z ponad siedemdziesięciu odgałęzień - najwyższym z nich jest świadectwo, że nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Allaha, a najniższym - usunięcie z drogi tego, co przeszkadza [przechodniom]». Al-Buchari (9), Muslim (35). Przekazano od Anasa (niech Allah będzie z niego zadowolony), że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Wyjdzie z Ognia ten, kto powie: „Nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Allaha", chowając w sercu iman o wadze choćby ziarnka jęczmienia, i wyjdzie z Ognia ten, kto powie: „Nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Allaha", chowając w sercu iman o wadze choćby ziarnka pszenicy, i wyjdzie z Ognia ten, kto powie: „Nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Allaha", chowając w sercu iman o wadze choćby pyłku». Al-Buchari (44), Muslim (193).

Wiara w rzeczy ukryte (ghajb)

Należy wierzyć we wszystko, co przekazał Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), i we wszystko, co zawierają jego autentyczne hadisy - zarówno w to, co widzieliśmy, jak i w to, co przed nami ukryte - wiedząc, że to prawda, niezależnie od tego, czy to pojęliśmy, czy nie, i czy dotarliśmy do prawdziwego sensu, czy nie.

Przykładem tego jest Al-Isra (Podróż Nocna) i Al-Mi'radż (Wniebowstąpienie) - było to zdarzenie rzeczywiste, a nie senne widzenie; Kurajszyci nie uwierzyli w tę podróż i wniebowstąpienie, odrzucali je i uważali za niemożliwe, choć przecież snów nie odrzucali.

Innym przykładem jest to, że gdy anioł śmierci przyszedł do Musy, by zabrać jego duszę, Musa uderzył go w twarz i wybił mu oko - anioł śmierci wrócił do swego Pana, a Ten przywrócił mu wzrok.

Jeszcze innym przykładem są znaki zbliżającej się Godziny (As-Sa'a) - takie jak pojawienie się Ad-Dadżdżala, zstąpienie z nieba Isy, syna Marjam (pokój z nim), który zabije Ad-Dadżdżala, pojawienie się Jadżudż i Madżudż, pojawienie się Zwierzęcia, wschód słońca z zachodu i tym podobne - wszystko to zostało przekazane w autentycznych relacjach.

Kara w grobie i błogość w nim to prawda - Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) prosił Allaha o ochronę przed karą grobu i nakazał muzułmanom czynić to samo. Próba w grobie to prawda, przesłuchanie przez aniołów Munkara i Nakira to prawda.

Zmartwychwstanie po śmierci to prawda - nastąpi ono, gdy anioł Israfil (pokój z nim) zadmie w róg, i wtedy:

فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ

> *I oto pospiesznie wyjdą z grobów ku swemu Panu*
>
> **„Ja Sin" 36:51**

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Te zdania zawierają podstawę przekonań zwolenników sunny, którzy wierzą we wszystkie konteksty Koranu i Sunny mówiące o rzeczach ukrytych. Niczego w nich nie wypaczają - przeciwnie, przyjmują wszystkie wiadomości, które mówią o rzeczach ukrytych, i wierzą w nie, nie wypaczając ich ani nie zmieniając. Mu'tazylici (i im podobni) zaczęli bowiem odrzucać te ukryte rzeczy, które nie odpowiadają ich rozumowi, mimo że wzmianki o nich przyszły w autentycznych przekazach - odrzucili to, że Musa wybił oko aniołowi śmierci, i odrzucają też niektóre ze znaków Dnia Sądu.

Co się zaś tyczy zwolenników sunny, przyjmują oni każdy autentyczny kontekst związany z rzeczami ukrytymi, a co do szczegółów tych ukrytych rzeczy, Allah Najwyższy wie o nich najlepiej. Należy wierzyć we wszystko, co przekazał Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i co zawierają jego autentyczne hadisy, w to, co widzieliśmy, i w to, co przed nami ukryte - czy to znaki Dnia Sądu, czy stan człowieka po śmierci - nie wypaczając ani nie zmieniając tych kontekstów, ponieważ obowiązkiem sług jest wierzyć w zewnętrzny sens kontekstów: podstawą w słowach jest bowiem sens zewnętrzny. Ten, kto wypaczył autentyczne konteksty swoim rozumem, podąża za swoimi namiętnościami i jest zwolennikiem innowacji. W społeczności islamskiej pojawili się ludzie, którzy zaczęli porównywać autentyczne teksty ze swoim rozumem i odrzucali wiele hadisów mówiących o rzeczach ukrytych - odrzucają pojawienie się Al-Masih ad-Dadżdżala, bo ich rozum tego nie przyjmuje, odrzucają hadis o tym, że Musa wybił oko aniołowi śmierci, bo ich rozum tego nie przyjmuje, i odrzucają wiele innych rzeczy z autentycznych przekazów, nawet karę w grobie".

Pytania sprawdzające materiał:

120. Przeczytaj z pamięci 16 ajat z 64 sury At-Taghabun;
122. Jaką korzyść czerpiemy ze słów Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) „Jeśli mowa jest o przeznaczeniu, milczcie" oraz słów Ibn Abbasa „Przeznaczenie to tajemnica Allaha, więc go nie odsłaniajcie"?;
123. Co jest najgłówniejszą przyczyną zabłądzenia sług w kwestii przeznaczenia?;
124. Dokończ słowa Ibn al-Wazira, począwszy od słów «Zapomnij o [potrzebie] zrozumienia...» i do słów «...Który wskrzesza [zmarłych]»;
125. Przeczytaj z pamięci 124 ajat z 9 sury At-Tauba;
126. Przeczytaj z pamięci 4 ajat z 48 sury Al-Fath;
127. Wymień nurty w kwestiach imanu;
128. Podaj zasadę różnicy między językowym a szariackim znaczeniem słowa „iman";
129. Co rozumie się pod słowem „amal" w wyrażeniu uczonych „czyny wchodzą w pojęcie «iman» i są jego filarem, bez którego iman jest nieważny"?;
130. Czy obwinienie o niewiarę porzucającego filary islamu i obwinienie o niewiarę trwającego w grzechach jest tym, co wyprowadza z kręgu przekonań Ahlu-s-Sunna, czy nie?;
132. Zwolennicy sunny mówią, że „iman to pięć nunów" - co mają przez to na myśli?;
133. Wymień niektóre rzeczy, o których poinformował Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), a w które wierzą zwolennicy sunny, w odróżnieniu od zwolenników innowacji.

W Dniu Zmartwychwstania ludzie zostaną zebrani bosi, nadzy, nieobrzezani i nieobciążeni niczym; będą stać w tym Dniu, dopóki nasz Prorok Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) nie wstawi się za nimi [przed Allahem]. Allah - Błogosławiony, Najwyższy! - będzie żądał od Swoich stworzeń rozliczenia. Wagi zostaną ustawione, księgi czynów zostaną otwarte, a zwoje czynów rozlecą się ku prawym i lewym rękom. Allah Najwyższy powiedział:

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا وَيَنقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا

> *Ten, komu księga zostanie wręczona do prawej ręki, doczeka się lekkiego rozrachunku i wróci do swojej rodziny uradowany. A ten, komu księga zostanie wręczona zza pleców, będzie przyzywał zagładę i wejdzie w Ogień płonący*
>
> **sura Al-Inszikak, ajat 7–12**

Wagi mają dwie szale i języczek - na nich zostaną zważone czyny. Allah Najwyższy powiedział:

فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

> *Ci, których szala Wagi okaże się ciężka, odniosą sukces. A ci, których szala Wagi okaże się lekka, stracą samych siebie i będą przebywać w Gehennie na wieki*
>
> **sura Al-Mu'minun, ajat 102–103**

W Dniu Zmartwychwstania nasz Prorok Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) będzie miał zbiornik wodny, którego woda będzie bielsza od mleka i słodsza od miodu; liczba jego dzbanów [do czerpania wody] będzie odpowiadać liczbie gwiazd na niebie - a kto raz się z niego napije, nigdy więcej nie zazna pragnienia.

Most as-Sirat jest prawdą - prawi po nim przejdą [do Raju], a grzesznicy z niego się ześlizgną [do Ognia].

Opowiada się nawet, że niektórzy innowatorzy grzebali swoich zmarłych, odcinając im lewą rękę, aby ich zwoje [czynów] zostały im wręczone w rękę prawą.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Kara i rozkosz w grobie to prawda. Aniołowie zadadzą każdemu trzy pytania: kto jest twoim Panem? Jaka jest twoja religia? Kto jest twoim prorokiem? Co się tyczy wierzącego, odpowie on: «Moim Panem jest Allah» - to znaczy, że Tym, komu oddawał cześć za życia, jest Allah; Pan to Ten, komu się oddaje cześć, ponieważ prorocy zostali posłani, by przekazać ludziom, komu mają oddawać cześć. Odpowie też: «Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) przyszedł do nas z prostą drogą, a naszą religią jest islam». Allah Najwyższy powiedział:

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

Allah umacnia wierzących słowem niezachwianym w życiu doczesnym i w życiu ostatecznym, a niesprawiedliwych Allah sprowadza na manowce - Allah czyni to, co zechce

„Ibrahim" 14:27

„„umacnia w życiu ostatecznym" oznacza tu w grobie. A odrzucają to jedynie innowatorzy. Allah Najwyższy powiedział:

فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

Allah ochronił go przed złem tego, co uknuli, a ród faraona ogarnęła zła kara - Ogień, przed który są stawiani rano i wieczorem, a w Dniu, gdy nastanie Godzina: «Wprowadźcie ród faraona w najsurowszą karę!»

sura Ghafir, ajat 45–46

Allah Najwyższy podzielił karę na dwie części - stąd rozumiemy, że słowa „Ogień, przed który są stawiani rano i wieczorem" oznaczają karę grobu. Dlatego dowód na męki grobu przyszedł do nas także w Koranie. Wszystko, co wydarzy się w grobie z rozkoszy i mąk, jest prawdą, choć nie wiemy, jak to się odbędzie. Niewierzący zostanie ściśnięty przez grób tak, że jego żebra się pomieszają, a wierzącego grób również ściśnie, lecz tak, jak ściska ten, kto kocha tego, kogo kocha - jest więc różnica między ściśnięciem wierzącego a niewierzącego.

Ludzie zostaną zebrani w Dniu Sądu. Gdy człowiek trafia do grobu, gnije on całkowicie, oprócz jednego miejsca, które nazywa się „'adżb az-zanab" [kość ogonowa]. Przekazuje się, że Abu Hurajra (niech Allah będzie z niego zadowolony) przekazał, iż Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Między [pierwszym a drugim] dźwiękiem rogu [minie] czterdzieści». [Abu Hurajra powiedział]: «Zapytali: „O Abu Hurajra, czterdzieści dni?" - lecz odmówiłem odpowiedzi. Zapytali znowu: „Czterdzieści lat?" - lecz odmówiłem odpowiedzi. Zapytali znowu: „Czterdzieści miesięcy?"» [Abu Hurajra] powiedział: «I odmówiłem odpowiedzi» - a potem dodał, że Prorok (niech Allah go błogosławi i

obdarzy pokojem) powiedział: «I zgnije każda [część ciała] człowieka, oprócz kości ogonowej, z której [Allah] stworzy go [na nowo]». Zob. Al-Buchari (4814).

Pozostanie kość ogonowa, znajdująca się u podstawy kręgosłupa, podobna do nasienia - wyrosną z niej ciała, gdy Allah Najwyższy tego zapragnie. Rozkaże On zadąć w Róg dwukrotnie. Po pierwszym dęciu wszystkie stworzenia umrą, oprócz tych, których Allah pozostawi [przy życiu]. Potem Allah Najwyższy ześle chmury i spadnie deszcz, z którego wyrosną ciała ludzi - każdy będzie miał postać trzydziestotrzyletniego człowieka; i stary, i młody, wszyscy zmartwychwstaną w takim wieku, oprócz niektórych stworzeń - a w ciałach nie będzie jeszcze duszy. Następnie Israfil zadmie w Róg po raz drugi, i z tej trąby wylecą dusze ludzi - każda dusza poleci ku swojemu ciału, ciała się poruszą i wszystkie zostaną zebrane w miejscu, gdzie rozpocznie się rozrachunek.

Ibn al-Kajjim powiedział w jednym ze swoich wierszy, który powinien znać ten, kto poszukuje wiedzy:

Ibn al-Kajjim

«Jeśli Allah Najwyższy zechce wyprowadzić Swoje stworzenia po śmierci ku drugiemu zmartwychwstaniu, ześle On deszcz na ziemię, pod którą one się znajdują - a Allah jest Mocny i posiada [pełnię] władzy. Ześle deszcz mżący i biały przez dziesięć dni, dziesięć dni i jeszcze dwa dziesiątki - i zaczną z niego wyrastać ciała ludzi, podobnie jak wyrasta bazylia. I nadejdzie czas, gdy matka [to jest ziemia] będzie rodzić, i zbliżą się jej bóle porodowe - Pan niebios rozkaże jej, i ona się rozstąpi, i wtedy ujrzymy niemowlęta podobne do dojrzałych młodzieńców» [przybliżony sens]

Gdy ciała zostaną wskrzeszone, Allah Najwyższy zbierze je wszystkie w miejscu zwanym „Al-Mahszar" [miejsce zgromadzenia]. Wśród ludzi będą jeźdźcy, a także ci, których się poprowadzi. Niektórzy ludzie będą szczęśliwi, a niektórych poprowadzi się do Ognia - zaprawdę, to straszny Dzień.

Będzie też zbiornik wodny (hawd) Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - jego woda będzie pochodzić z rzeki Al-Kausar, która jest w Raju, jak przyszło w hadisach, że do tego zbiornika wpadają dwie rzeki z Raju. Allah Najwyższy powiedział:

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

> *Zaprawdę, daliśmy tobie Al-Kausar*
>
> **sura Al-Kausar, ajat 1**

Al-Kausar to jedna z rzek Raju; niektórzy mówią, że Al-Kausar to zbiornik wodny - oba te poglądy są autentyczne, ponieważ woda w zbiorniku pochodzi właśnie z rzeki Al-Kausar. Niektórzy uczeni mówią, że zbiornik będzie po Moście (as-Sirat) i że każdy prorok będzie miał swój zbiornik, jak przyszło w niektórych hadisach, choć nie są one w pełni autentyczne - uczeni jednak to potwierdzają. Zbiornik Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) różni się od innych zbiorników - najwięcej ludzi przyjdzie właśnie do zbiornika Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), choć będą i tacy, których się od niego odpędzi. Jego woda jest bielsza od mleka i słodsza od miodu, a liczba jego dzbanów odpowiada liczbie gwiazd na niebie; jego długość to miesiąc drogi, i jego szerokość to miesiąc drogi. Nie zbliżą się do tego zbiornika innowatorzy - zostaną odpędzeni od zbiornika Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Dlatego uczeni powiedzieli, że przyczyną pozbawienia [kogoś] zbiornika Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) są innowacje.

W Dniu Sądu będą też Wagi (al-mizan). Allah Najwyższy powiedział:

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ

> A *w Dniu Zmartwychwstania ustawimy sprawiedliwe Wagi*
>
> **sura Al-Anbija, ajat 47**

A także:

فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ

> A *ten, czyja szala Wagi będzie ciężka*
>
> **sura Al-A'raf, ajat 8**

Niektórzy uczeni mówili, że będzie tylko jedna Waga; Ibn Kudama powiedział, że Waga ma dwie szale i języczek - tym samym sprzeciwił się mu'tazylitom, którzy twierdzili: „W tamtym życiu nie mogą istnieć takie same wagi, jak w tym" - odrzucają oni, jakoby czyny miały być ważone. Zważone zostaną też księgi, w których te czyny zapisano, a także ten, kto te czyny spełniał, jak to przyszło w niektórych hadisach. Zwoje czynów rozlecą się ku prawym i lewym rękom - wierzącym zostaną wręczone w rękę prawą, a niewierzącym zza pleców, w rękę lewą.

Most as-Sirat jest też prawdą - to miejsce, gdzie jedni ludzie będą spadać, a inni będą przechodzić. Wśród ludzi są tacy, którzy przejdą jak błyskawica, inni przejdą jak szybki koń, jeszcze inni przejdą pieszo, niektórzy będą się czołgać, a niektórzy spadną w Ogień. Most as-Sirat stoi bezpośrednio nad Piekłem - o tym właśnie Allah Najwyższy powiedział:

وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا

> *I nie ma wśród was nikogo, kto by przezeń nie przeszedł - to nieodwołalne postanowienie twego Pana*
>
> **sura Marjam, ajat 71**

Wszystko, co przyszło w autentycznych przekazach dotyczących Dnia Sądu, jest prawdą i potwierdzają to zwolennicy sunny. Nie odrzucamy tego, nawet jeśli nasz rozum nie pojmuje niektórych rzeczy - wierzymy tym wiadomościom, ponieważ ten, kto je przekazał, był prawdomówny, a obrazu tych rzeczy nie zna nikt oprócz Allaha".

Pytania sprawdzające materiał:

134. Dokończ słowa Ibn al-Kajjima, począwszy od słów «Jeśli Allah zechce...» i do słów «...podobne do dojrzałych młodzieńców».

Nasz Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) wstawi się za tymi ze swojej społeczności, którzy popełniali „kabair" (grzechy ciężkie) i trafili do Ognia - dzięki jego wstawiennictwu wyjdą oni z Ognia po tym, jak spłoną i zamienią się w popiół i węgiel, i dzięki temu wstawiennictwu zostaną wprowadzeni do Raju. Także pozostali prorocy, wierzący i aniołowie będą mogli wstawić się przed Allahem. Allah Najwyższy powiedział:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُم مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ

> *A oni wstawiają się tylko za tymi, z których [Allah] jest zadowolony, a sami drżą z bojaźni przed Nim*
>
> **sura Al-Anbija, ajat 28**

Niewierzącemu zaś nie pomoże żadne wstawiennictwo. Raj i Ogień to wieczne stworzenia Allaha - Raj jest schronieniem dla Jego przyjaciół, a Ogień karą dla

Jego wrogów, a mieszkańcy Raju będą w nim przebywać wiecznie. Allah Najwyższy powiedział:

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ

> *Zaprawdę, grzesznicy będą przebywać wiecznie w karze Gehenny, nie będzie im dana ulga i będą w niej pogrążeni w rozpaczy*
>
> **sura Az-Zuchruf, ajat 74–75**

Śmierć zostanie przyprowadzona w postaci czarno-białego barana i zarżnięta między Rajem a Ogniem, po czym powiedziane zostanie: «O mieszkańcy Raju, nieśmiertelność, i nie ma [już] śmierci! O mieszkańcy Ognia, nieśmiertelność, i nie ma [już] śmierci!».

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Potwierdzenie wstawiennictwa w Dniu Sądu to jedna z tych rzeczy, którymi wyróżniają się zwolennicy sunny. Jednogłośnie uznajemy, że będzie wielkie wstawiennictwo - to wstawiennictwo, którego dokona Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), aby Allah rozpoczął rozliczenie ludzi.

W długim hadisie o wstawiennictwie przyszło też, że ludzie udadzą się do Adama (pokój z nim), potem do Nucha (pokój z nim), potem do Ibrahima (pokój z nim), potem do Musy (pokój z nim), potem do Isy (pokój z nim), a wszyscy ci prorocy odmówią wstawiennictwa. Ludzie będą ich prosić, by poprosili Allaha Najwyższego o uwolnienie ich od tego strasznego oczekiwania, lecz prorocy im odmówią.

Wtedy ludzie przyjdą do Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i poproszą go o wstawiennictwo - ponieważ Allah Najwyższy dał

każdemu prorokowi takie du'a, na które obiecał odpowiedzieć. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Każdy prorok ma swoje du'a, a ja zachowałem moje du'a na Dzień Sądu, aby wstawić się za moją społecznością». I będzie to wstawiennictwo za jego społeczność.

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) wstawi się za niektórymi mieszkańcami Ognia, i oni z niego wyjdą. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) podejdzie do 'Arszu i padnie przed Allahem Najwyższym na twarz, a następnie zacznie wychwalać Allaha Najwyższego. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Padnę na twarz przed Arszem, a potem zacznę wychwalać Allaha takimi słowami, jakie On mi otworzy, a wtedy Allah Najwyższy powie: „O Muhammadzie, podnieś głowę, proś, a będzie ci dane, wstawiaj się, a wstawiennictwo będzie przyjęte"». To jest właśnie wielkie wstawiennictwo, po którym rozpocznie się rozliczenie.

Do przekonań zwolenników sunny należy też to, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) wstawi się za ludźmi zasługującymi na wejście do Ognia, aby z niego wyszli, a także za mieszkańcami Raju, aby prędzej do niego weszli. Wstawić się będą mogli też niektórzy wierzący, lecz tylko za pozwoleniem Allaha".

Istnieją zatem warunki szafa'atu (wstawiennictwa):

Jakie są warunki szafa'atu?

1. Allah Najwyższy musi być zadowolony ze wstawiającego się i pozwolić mu na wstawiennictwo
2. Allah Najwyższy musi pozwolić mu wstawić się za konkretną osobą
3. Allah Najwyższy musi pozwolić na konkretny rodzaj wstawiennictwa

W naszych czasach niektórzy innowatorzy chodzą na groby zmarłych i proszą tam zmarłych o wstawiennictwo - niech Allah nas przed tym uchroni!

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Niektórzy z tych, za których zostanie złożone wstawiennictwo, wyjdą z Ognia. Wstawiać się będą też aniołowie - jak to przyszło w hadisie, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział, iż Allah Najwyższy powie: «Wstawili się aniołowie, wstawili się prorocy, wstawili się wierzący, i pozostało [już tylko] miłosierdzie Najmiłosierniejszego z miłosiernych» - i wyprowadzi się z Ognia ludzi, którzy nie uczynili niczego dobrego, i wrzuci się ich do Rzeki Życia. Wyrosną oni podobnie jak rośliny, które rosną na brzegu rzeki. To wstawiennictwo odrzucają charydżyci i mu'tazylici - mówią, że wierzący i aniołowie nie mogą się wstawiać, i że nie ma wstawiennictwa za mieszkańców Ognia, ponieważ uważają, że ten, kto popełnia grzechy ciężkie, nie wyjdzie z Ognia. Prorokowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) dana została jedna możliwość wstawienia się za niewierzącego, i będzie to wstawiennictwo za Abu Taliba - Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) poprosi, by Allah złagodził mu mękę.

Zwolennicy sunny są przekonani, że Raj i Ogień zostały już stworzone i nie znikną - Raj jest prawdą, i Ogień jest prawdą. Raj jest miejscem dla przybliżonych sług Allaha, a Ogień miejscem dla Jego wrogów. W Dniu Sądu przyprowadzi się śmierć w postaci barana, i zostanie ona zarżnięta między Rajem a Ogniem, po czym powiedziane zostanie: «O mieszkańcy Raju, nieśmiertelność, i nie ma [już] śmierci! O mieszkańcy Ognia, nieśmiertelność, i nie ma [już] śmierci!». Zwolennicy sunny potwierdzają to wszystko, przeciwstawiając się mu'tazylitom i dżahmitom, którzy mówią, że Raj i Ogień nie są wieczne. Zwolennicy sunny, przeciwnie, uważają, że Raj i Ogień są wieczne, i że w Raju będą wciąż nowe dobra, a w

> Ogniu wciąż nowe kary. Ten temat można by omówić bardziej szczegółowo, jednak nie będziemy tego tu robić.
>
> Ten dział stanowi wyjaśnienie piątego filaru wiary, a jest nim wiara w Dzień Sądu. Wiara w Dzień Sądu obejmuje w sobie wiarę w śmierć, wiarę w próbę grobu, wiarę w to, że w Róg zadmie się dwukrotnie, wiarę w to, że słudzy zostaną zebrani na rozliczenie, a także wiarę we wstawiennictwo. Ibn Kudama nie ułożył filarów wiary w kolejności - najpierw napisał o przeznaczeniu, potem o Dniu Sądu, a dalej mówi o wierze w Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Nie ma w tym jednak nic złego, choć lepiej jest opowiadać w tej kolejności, w jakiej przyszła w hadisie Dżibrila - najpierw wspomnieć o wierze w Allaha, potem w aniołów, potem w Księgi, potem w posłańców, potem w Dzień Sądu, a potem o wierze w przeznaczenie, aby ludzie zapamiętali tę kolejność".

Hadisy, które przekazał autor. Przekazuje się od Ibn Umara (niech Allah będzie z nich obu zadowolony), że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Gdy mieszkańcy Raju znajdą się już w Raju, a mieszkańcy Ognia w Ogniu, przyprowadzi się śmierć, umieści się ją między Rajem a Ogniem, a potem się ją zarżnie, a potem obwieściciel zawoła: „O mieszkańcy Raju, nie ma [już] śmierci! O mieszkańcy Ognia, nie ma [już] śmierci!" - i doda to mieszkańcom Raju radości, a mieszkańcom Ognia smutku». Al-Buchari (6548), Muslim (2850).

LEKCJA 6. Pieczęć proroctwa, warunki szahady i sahabowie

Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) jest Posłańcem Allaha, ostatnim z proroków i panem wszystkich posłańców - wiara sługi Allaha nie będzie prawdziwa, dopóki nie uwierzy on, że jest on Posłańcem, i nie zaświadczy, że jest on prawdziwym Prorokiem.

W Dniu Sądu nie odbędzie się sąd nad ludźmi bez jego wstawiennictwa, i żadna społeczność nie wejdzie do Raju wcześniej niż jego społeczność. W owym Dniu będzie on posiadaczem sztandaru chwały, posiadaczem miejsca chwalebnego i zbiornika wodnego, do którego przyjdą wierzący - jest on imamem wszystkich proroków, ich mówcą i ich wstawiennikiem. Jego społeczność jest najlepszą ze wszystkich społeczności, a jego towarzysze są najprawszymi spośród towarzyszy wszystkich proroków (pokój z nimi).

Najgodniejszym w społeczności Muhammada jest Abu Bakr as-Siddik, za nim Umar al-Faruk, za nim Usman Zun-Nurajn, za nim Ali al-Murtada (niech Allah będzie zadowolony z nich wszystkich) - świadczy o tym relacja przekazana od Abdullaha ibn Umara (niech Allah będzie z nich obu zadowolony), który powiedział: «Za życia Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) mówiliśmy: najgodniejszy to Abu Bakr, za nim Umar, za nim Usman - a gdy to dotarło do Proroka, ten temu nie zaprzeczył».

Za autentyczne uznaje się też przekazane od Alego świadectwo, w którym powiedział on: «Najlepszym w tej społeczności po jej Proroku jest Abu Bakr, za nim Umar, a gdybym chciał, wymieniłbym i trzeciego». Abu ad-Darda przekazał od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), że powiedział on: «Nigdy słońce nie wzeszło i nigdy nie zaszło nad kimś prawszym - po prorokach i posłańcach - niż Abu Bakr».

Był on najgodniejszym spośród wszystkich stworzeń, by zostać kalifem po Proroku (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - dzięki swojej

pobożności, dzięki temu, że był pierwszym wśród mężczyzn, który przyjął islam, a także dlatego, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) jeszcze za swego życia wybrał go spośród wszystkich towarzyszy i powierzył mu prowadzenie wspólnej modlitwy. Świadczy o tym również to, że towarzysze jednogłośnie wybrali go imamem muzułmanów i złożyli mu przysięgę jako władcy muzułmanów - a Allah nie zjednoczyłby ich w jednogłośnym przyjęciu błędnej decyzji.

Po Abu Bakrze następuje Umar (niech Allah będzie z niego zadowolony) - dzięki swoim zaletom i dzięki temu, że Abu Bakr polecił go jako swego następcę. Po Umarze następuje Usman (niech Allah będzie z niego zadowolony) - dzięki swoim zaletom i dzięki temu, że wybrała go „Ahlu-sz-Szura" (uczeni spośród towarzyszy). Po Usmanie następuje Ali (niech Allah będzie z niego zadowolony) - dzięki swoim zaletom i dzięki temu, że ludzie jego czasów zgodzili się co do jego prawości.

Są oni czterema prawymi kalifami i imamami, których Allah prowadził prostą drogą, o których Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Trzymajcie się mojej Sunny i sunny prawych, prowadzonych przez Allaha kalifów, którzy przyjdą po mnie - trzymajcie się jej zębami trzonowymi». Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Po mnie kalifat potrwa trzydzieści lat» - ostatnim kalifem, który dopełnił te lata, był Ali (niech Allah będzie z niego zadowolony).

Świadczymy, że dziesięciu towarzyszy wymienionych przez Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) trafi do Raju - tak jak zaświadczył o tym sam Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), mówiąc o nich: «Abu Bakr w Raju, Umar w Raju, Usman w Raju, Ali w Raju, Talha w Raju, Az-Zubajr w Raju, Sa'ad w Raju, Sa'id w Raju, Abdur-Rahman ibn Auf w Raju i Abu Ubajda ibn al-Dżarrah w Raju». Świadczymy, że do Raju trafi każdy, o kim zaświadczył to Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - powiedział on: «Al-Hasan i Al-Husajn będą panami młodzieńców Raju», powiedział też o Sabicie ibn Kajsie: «Zaprawdę, będzie on jednym z mieszkańców Raju». Nie możemy twierdzić, że ktokolwiek z muzułmanów trafi do Raju albo do Ognia, poza tymi, których

wymienił Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), lecz mamy nadzieję, że prawy trafi do Raju, i obawiamy się, że grzesznik trafi do Ognia.

Przydomek Usmana to Zun-Nurajn, czyli „posiadacz dwóch świateł" - ponieważ był żonaty z dwiema córkami Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Warunki szahady

Porozmawiajmy też o warunkach szahady: „Muhammad jest Posłańcem Allaha". W naszych czasach wszyscy mówią, że Muhammad jest Posłańcem Allaha, jednak szahada wymaga od ciebie spełnienia określonych warunków, w przeciwnym razie jesteś kłamcą:

1. Wiara bez wątpliwości we wszystko, co przekazał Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - jeśli Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział, że coś było tak, a coś będzie tak, jesteś zobowiązany w to wierzyć, w przeciwnym razie jesteś kłamcą;

2. Podporządkowanie się temu, co nakazał Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - jeśli świadczysz, że Muhammad jest Posłańcem Allaha, a on (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) coś ci nakazał, jesteś zobowiązany to wykonać, w przeciwnym razie jesteś kłamcą;

3. Odsunięcie się od tego, co zakazał Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem);

4. Nie wprowadzanie do religii niczego, czego nie zalegalizował Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - czy to w kwestiach przekonań, słów, czy czynów; dlatego ten, kto świadczy o Proroku (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), a następnie wprowadza innowację, jest kłamcą - chyba że jest usprawiedliwiony niewiedzą;

5. Uznanie, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) przekazał nam wszystko, co konieczne - ten bowiem, kto czyni coś, czego Prorok nie nakazał, pośrednio mówi, jakby Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zapomniał coś przekazać;

6. Wiara w to, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) jest pieczęcią wszystkich proroków - dlatego ten, kto twierdzi, że po Muhammadzie (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) jest jeszcze jakiś prorok, jest niewiernym, a jego szahada jest nieważna;

7. Miłość do Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) większa niż miłość do rodziców, do dzieci i do wszystkich ludzi razem wziętych.

W naszych czasach pojawił się nurt - kadianie - który wierzy w Koran i Sunnę, a jednocześnie w nią nie wierzy. Wierzą oni w ajat, w którym Allah Najwyższy powiedział:

وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ

> *Lecz jest on Posłańcem Allaha i pieczęcią proroków*
>
> **sura Al-Ahzab, ajat 40**

Lecz twierdzą, że słowa „chatama-n-nabijjin" oznaczają nie „pieczęć proroków", lecz „ozdobę proroków", i dlatego mówią, że Muhammad (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) nie jest ostatnim prorokiem - ludzie ci są niewiernymi.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Ibn Kudama opowiedział w tych zdaniach o przekonaniach zwolenników sunny odnośnie towarzyszy Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Jesteśmy przekonani, że najlepszymi w tej społeczności po prorokach są towarzysze - jak to przyszło w hadisach, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Najlepsi z ludzi to moi towarzysze». Al-Buchari (3650), Muslim (2533).

Ten hadis dotyczy wszystkich towarzyszy - towarzysze są lepsi niż ci, którzy żyli po nich, jednak towarzysze nie są sobie równi. Najlepszy z towarzyszy to Abu Bakr as-Siddik, potem Umar ibn al-Chattab, potem Usman ibn Affan, potem Ali - ci czterej są prawymi kalifami.

Z początku istniało rozbieżne zdanie co do tego, kto jest lepszy - Usman czy Ali, choć jednogłośnie uznawano, że Usman jest bardziej godny kalifatu niż Ali. Niektórzy mieszkańcy Kufy mówili, że Ali jest lepszy niż Usman, lecz większość ludzi mówiła, że lepszy jest Usman - i to jest przekonanie zwolenników sunny, ponieważ sam Ali zaświadczył, że Usman jest lepszy.

Dlatego tego, kto uważał, że Ali jest lepszy niż Usman, nazywano szyitą - lecz nie są to ci szyici, którzy żyją w naszych czasach. Nie są to ci rafidyci, którzy w naszych czasach lżą i przeklinają Abu Bakra i Umara, mówią, że

nie mają nic wspólnego z Usmanem, i lżą Muawiję - uznają za wierzących tylko sześciu towarzyszy, a większość z nich odeszła od islamu.

Co się tyczy towarzyszy, muhadżirowie są lepsi niż ansarowie, potem ci, którzy złożyli przysięgę Zadowolenia, potem ci, którzy przyjęli islam przed zdobyciem Mekki, potem wszyscy pozostali. Allah Najwyższy powiedział:

لَا يَسْتَوِي مِنكُم مَّنْ أَنفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنفَقُوا مِن بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ

Nie są sobie równi ci spośród was, którzy rozdawali [majątek] i walczyli przed zwycięstwem [nad Mekką] - ci stoją wyżej stopniem niż ci, którzy rozdawali i walczyli później; lecz każdemu z nich Allah obiecał to, co najlepsze

sura Al-Hadid, ajat 10

Pprzez „zwycięstwo [nad Mekką]" rozumie się tu pokój z Hudajbijji, i nie są sobie równi ci, którzy złożyli przysięgę Zadowolenia, i ci, którzy przyjęli islam po niej. Oto ogólne stopnie towarzyszy - towarzysze są lepsi niż ci, którzy żyli po nich. Najlepsi z muhadżirów to dziesięciu ucieszonych Rajem: Abu Bakr, Umar, Usman, Ali, Talha ibn Ubajdullah, Az-Zubajr ibn al-Auwam, Sa'id ibn Zajd, Sa'ad ibn Abi Wakkas, Abu Ubajda Amir ibn al-Dżarrah, Abdur-Rahman ibn Auf - są oni najlepszymi ze wszystkich towarzyszy.

Jaka jest zatem zasada wobec tego, kto lży towarzyszy Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem)? Dzielą się oni na dwa rodzaje: ten,

kto lży wszystkich lub większość towarzyszy, jest niewiernym, ponieważ taki człowiek odrzuca ajat, w którym Allah Najwyższy powiedział:

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ

Zaprawdę, Allah był zadowolony z wierzących, gdy przysięgali ci wierność pod drzewem

sura Al-Fath, ajat 18

Aa przyszło w hadisie, że ludzi tych było tysiąc czterysta–pięćset. Ten zaś, kto lży niektórych towarzyszy - tu trzeba rozróżniać: na przykład, gdy charydżyci lżyli towarzyszy, popełniali bardzo wielki grzech, lecz nie sięgnął on stopnia kufru; jeśli jednak ktoś nienawidzi towarzysza, gardzi nim, to wyprowadza to człowieka z islamu. Allah Najwyższy powiedział o towarzyszach:

لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ

Aby przez nich rozgniewać niewiernych

sura Al-Fath, ajat 29

Tto znaczy, że gniew niewiernych wywoływały właśnie opowieści o towarzyszach, i dlatego ten, kto nienawidzi towarzyszy, podpada pod opis Allaha, Który o takich ludziach powiedział, że są kafirami.

Co się tyczy matek wiernych, ich znieważanie jest podobne do znieważania towarzyszy, a ten, kto oskarża je o cudzołóstwo, jest niewiernym - Allah Najwyższy powiedział o takich oskarżeniach:

يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَن تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

Allah napomina was, byście nigdy więcej nie powtórzyli czegoś podobnego, jeśli jesteście wierzącymi

sura An-Nur, ajat 17

Allah uwarunkował tę sprawę imanem, dlatego po zesłaniu tego ajatu ten, kto oskarża o to żony Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), jest niewiernym.

Nie możemy twierdzić, że ktokolwiek z muzułmanów trafi do Raju albo do Ognia, poza tymi, których wymienił Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), lecz mamy nadzieję, że prawy trafi do Raju, i obawiamy się, że grzesznik trafi do Ognia. Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zaświadczył Rajem, oprócz owej dziesiątki, jeszcze niektórym towarzyszom - na przykład Hasanowi i Husajnowi, Luka'szy i kilku innym. Świadczymy, że do Raju trafi każdy, o kim zaświadczył to Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem).

Jednak niektórzy uczeni, wśród nich szajch-ul-islam Ibn Tajmijja, powiedzieli: „Jeśli cała umma powiedziała o kimś, że jest w Raju, to jest on w Raju" - i przytoczyli na to dowód: Anas opowiadał, że pewnego razu, gdy obok Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) przechodził

> orszak pogrzebowy, ludzie zaczęli wychwalać zmarłego, a Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Stało się obowiązujące». Potem przeszedł kolejny, o którym ludzie wyrażali się źle, i powiedział: «Stało się obowiązujące». Wtedy Umar zapytał: „Co się stało obowiązujące?" Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) odpowiedział: «O jednym wyraziliście się dobrze, i on z pewnością trafi do Raju, a o drugim wyraziliście się źle, i on z pewnością trafi do Ognia - jesteście świadkami Allaha na ziemi!». Al-Buchari (1367)".

Hadisy, które przekazał autor. Relacja przekazana od Alego, w której powiedział on: «Najlepszym w tej społeczności po jej Proroku jest Abu Bakr, za nim Umar, a gdybym chciał, wymieniłbym i trzeciego» - Ibn Abi Asim (1235), Ahmad (1/106).

Abu ad-Darda przekazał od Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), że powiedział on: «Nigdy słońce nie wzeszło i nigdy nie zaszło nad kimś prawszym - po prorokach i posłańcach - niż Abu Bakr» - hadis słaby, przekazał go Abu Nu'ajm w księdze „Al-Hilja" (10/301).

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Trzymajcie się mojej Sunny i sunny prawych, prowadzonych przez Allaha kalifów, którzy przyjdą po mnie - trzymajcie się jej zębami trzonowymi» - Abu Dawud (4607), At-Tirmizi (2678). Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Po mnie kalifat potrwa trzydzieści lat» - hadis sahih, Ahmad (5/221), Abu Dawud (4646), At-Tirmizi (2226).

Kolejny hadis przekazywany jest od Abdur-Rahmana ibn Auf i Sa'ida ibn Zajda, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Abu Bakr w Raju, Umar w Raju, Usman w Raju, Ali w Raju, Talha ibn Ubajdullah w Raju, Az-Zubajr ibn al-Auwam w Raju, Abdur-Rahman ibn Auf w Raju, Sa'ad ibn Abi Wakkas w Raju, Sa'id ibn Zajd w Raju i Abu Ubajda ibn al-Dżarrah w Raju» - ten hadis przekazują Ahmad (1/188), At-Tirmizi (3747), Ibn Madżah (132) i inni; jego autentyczność potwierdzili hafiz Ibn Hadżar, szajch Ahmad Szakir, szajch Al-

Albani i szajch Mukbil. Zob. „Al-Imta'" 1/104, „Sahih al-Dżami'" 50, „Sahih Dala'il an-Nubuwwa" 203.

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Al-Hasan i Al-Husajn będą panami młodzieńców Raju» - hadis sahih, At-Tirmizi (3768), Ibn Madżah (118), Ahmad (3/3). Powiedział też o Sabicie ibn Kajsie: «Zaprawdę, będzie on jednym z mieszkańców Raju» - Al-Buchari (3613), Muslim (119).

Pytania sprawdzające materiał:

135. Wymień towarzyszy w kolejności ich godności względem siebie;
136. Wymień dziesięciu, ucieszonych Rajem;
137. Jaka jest zasada w kwestii lżenia towarzyszy i znieważania matek wiernych.

LEKCJA 7. Grzech, władza muzułmańska i stosunek do innowatorów

Nie uznajemy nikogo z ahlu-l-kibla (zwracających się w modlitwie ku Kaabie) za niewiernego z powodu popełnionego przez niego grzechu i nie twierdzimy, że nie jest muzułmaninem z powodu jakiegoś swojego uczynku. Jesteśmy przekonani, że Hadżdż i Dżihad trwają przy każdym imamie, bez względu na to, czy jest on pobożny, czy nieprawy - jesteśmy też przekonani, że modlitwa piątkowa odprawiana pod jego przewodnictwem jest dozwolona [ważna]. Anas przekazał, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Trzy cechy należą do podstaw wiary: [1] powstrzymanie się od wyrządzania krzywdy temu, kto powiedział „nie ma bóstwa godnego czci poza Allahem" - i nie uznajemy go za niewiernego z powodu jakiegokolwiek popełnionego przezeń grzechu, ani nie twierdzimy, że nie jest muzułmaninem z powodu jakiegoś uczynku; [2] walka na drodze Allaha trwa nieprzerwanie od chwili, gdy Allah - Wielki On, Potężny! - uczynił mnie Posłańcem, aż do chwili, gdy ostatni człowiek z mojej społeczności będzie walczył z ad-Dadżdżalem - dżihadu nie unieważni ani niesprawiedliwość niesprawiedliwego, ani sprawiedliwość sprawiedliwego; [3] wiara w przeznaczenie». Ten hadis przekazał Abu Dawud.

Tylko charydżyci obwiniali o niewiarę za grzechy ciężkie, a w naszych czasach pojawiło się bardzo wielu charydżytów, którzy przypisują się do ahlu-s-sunna wa-l-dżama'a - lecz Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział o charydżytach: «Charydżyci to psy spośród mieszkańców Ognia!» (Ahmad 4/355; Ibn Madżah 173 - szajch Al-Albani nazwał ten hadis autentycznym). Grzechy dzielą się na dwa rodzaje:

1. Grzechy, które nie wyprowadzają z islamu - to, co jest mniejsze od wielkiego szirku i kufru; z powodu tych grzechów nie wyprowadzamy muzułmanina z islamu, chyba że dokona on ich istihlalu (uzna je za dozwolone);

2. Grzechy, które wyprowadzają z islamu - to wielki szirk i kufr.

Nasz iman to trzy rzeczy: słowa, czyny i przekonania, jak mówiliśmy o tym wcześniej, a wiara człowieka jest nieważna, jeśli brakuje choćby jednej z tych trzech. Także niewiara (kufr) może zachodzić w jednej z tych trzech dziedzin - bądź w czynach, bądź w słowach, bądź w przekonaniach. Na przykład: człowiek może znieważać Allaha Najwyższego, i będzie to niewiara w słowach; ziemski pokłon przed kimś innym niż Allah - to niewiara w czynach; wiara człowieka, że Allah ma syna - to niewiara w przekonaniach.

Hadis, który przytoczył autor, jest nieautentyczny, lecz jego sens jest poprawny. W naszych czasach ludzie mówią, że dżihad trwa nieprzerwanie aż do Dnia Sądu, opierając się na hadisie, w którym Salama ibn Nufajl opowiadał: «Siedziałem pewnego razu z Posłańcem Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), gdy pewien mężczyzna powiedział: „O Posłańcu Allaha, ludzie rozpuścili swoje konie, złożyli broń i powiedzieli, że nie ma już dżihadu i wojna się skończyła". Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zwrócił się twarzą i powiedział: «Skłamali! Teraz, właśnie teraz nadszedł czas walk, i nie przestanie grupa z mojej ummy walczyć o prawdę, a Allah odwróci od nich serca niektórych ludzi, i ich zaopatrzenie będzie pochodzić od tamtych, i tak będzie aż do Dnia Sądu, dopóki nie nadejdzie obietnica Allaha - a w koniach jest dobro aż do Dnia Sądu. I natchnął mnie Allah, że wkrótce opuszczę ten świat, a wy pójdziecie za mną grupami, bijącymi się nawzajem po karkach, a ośrodkiem muzułmanów będzie Szam!»» (Ahmad 4/104, An-Nasa'i 3561, Ibn Hibban 1617 - hadis autentyczny, zob. „As-Silsila as-sahiha" 1935).

Musimy jednak spojrzeć na to, jak rozumieli ten hadis sami towarzysze. Jeśli sięgniemy do żywotopisu (sira) Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), zobaczymy, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) i jego towarzysze nie walczyli nieprzerwanie - sam Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) zawarł rozejm z wielobożcami na okres dziesięciu lat podczas rozejmu w Hudajbijji, i wiedzieli o tym uczeni islamu. Dlatego szajch-ul-islam Ibn Tajmijja powiedział:

Ibn Tajmijja

«Ci spośród wierzących, którzy znajdują się na terytorium lub w czasie, gdy są słabi, żyją według ajatów cierpliwości i pozostawiania w spokoju tego, kto znieważa Allaha i Jego Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) spośród ludu Pisma i wielobożców. Co się zaś tyczy tych, którzy posiadają siłę, żyją oni według ajatów walki z przywódcami kufru, którzy znieważają religię, i według ajatów walki z ludem Pisma, dopóki nie zaczną płacić dżizji, będąc pokornymi» (zob. „As-Sarim al-Maslul" 2/412–414)

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Do tego, czym wyróżniają się zwolennicy sunny, należy to, że nie obwiniają o niewiarę za grzechy ciężkie, dopóki człowiek nie uzna ich za dozwolone. Lecz ten, kto widzi człowieka popełniającego grzech i nic mu nie mówi, nie zostaje przez to wyprowadzony z islamu, ponieważ w sercu tego grzechu nie uznaje za dozwolony. Człowiek staje się niewiernym, jeśli jest przekonany, że to, co zakazał Allah, jest dozwolone - staje się wówczas niewiernym, ponieważ nie przyjął rozstrzygnięcia Allaha Najwyższego. Do przekonań zwolenników sunny należy też to, że Hadżdż i Dżihad odbywają się wyłącznie pod przywództwem władcy muzułmanów, bez względu na to, czy jest on pobożny, czy nieprawy - dlatego podporządkowanie się prawowitym władcom muzułmanów, których wybrali uczeni, albo władcom, którzy przejęli władzę siłą, albo władcom, którzy odziedziczyli władzę, jest obowiązkowe, ponieważ są oni prawowitymi władcami. Należy podporządkowywać się im wyłącznie w tym, co dozwolone. Dżihad odbywa się wyłącznie pod ich przywództwem".

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Podporządkowanie się władcom jest podporządkowaniem się Allahowi i Jego Posłańcowi (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem). Ten zaś, kto występuje przeciwko nim - czy to mieczem, czy językiem - albo uważa, że podporządkowanie się im nie jest obowiązkowe, nosi w sobie przekonania charydżytów i mutazylitów.

Do podstaw mutazylitów należy zasada „nakazywania tego, co uznane, i zakazywania tego, co naganne" - rozumieją oni przez to występowanie przeciwko władcy muzułmanów, jeśli ten popełnia grzechy. Na tej podstawie wystąpili charydżyci, a także większość aszarytów dozwoliła występowanie przeciwko władcy muzułmanów, jeśli jest on niesprawiedliwy i popełnia grzechy ciężkie.

Co się zaś tyczy zwolenników sunny, są oni przekonani, że dopóki władca ten nie wyszedł z islamu, podporządkowanie się mu jest obowiązkowe, a występowanie przeciwko niemu jest zakazane - i tym właśnie wyróżnili się zwolennicy sunny spośród innych nurtów.

Nawet uczeni mocno stojący na sunnie sprawdzali w ten sposób ludzi - to znaczy pytali, czy uważają za obowiązkowe podporządkowanie się władcy. Mówili uczeni: „Oznaką przynależności do sunny jest modlitwa za twojego władcę, a oznaką innowatorów jest znieważanie swojego władcy" - i dotyczy to każdego, kto podąża drogą zwolenników sunny i przyjmuje ich podstawy. Wróćcie do księgi „Al-Ibana" imama Ibn Batty, wróćcie do ksiąg imama Al-Barbahariego, który jest jednym z uczonych ahlu-s-sunna wa-l-dżama'a - wyjaśnili oni te zagadnienia, w których w naszych czasach

pojawiły się sprzeczności ze strony tych, którzy odeszli od drogi salafów i ich wielkich podstaw.

Jak zostaje się prawowitym władcą

U zwolenników sunny władcą można zostać na dwa sposoby:

Jak zostaje się prawowitym władcą?

1. Gdy przywódcę wybierają uczeni
2. Gdy władza zostaje zdobyta siłą

Szajch zapomniał o trzecim sposobie - a jest nim przekazanie władzy w drodze dziedziczenia.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Dlatego temu, kto przejął władzę we własne ręce, należy koniecznie złożyć przysięgę. Co się tyczy prawych kalifów, wybierali ich uczeni spośród towarzyszy, a począwszy od Muawii aż do dziś władza jest przejmowana wyłącznie siłą - i oba te sposoby wywodzą się z szariatu. Szariat zobowiązuje cię do podporządkowania się władcy i zakazuje występowania przeciwko niemu słowem i czynem. Musimy kochać naszego władcę i pomagać mu w tym, do czego zobowiązał nas Allah Najwyższy i Jego Posłaniec (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) - i tym właśnie różni się ahlu-s-sunna od charydżytów i mutazylitów. W naszych czasach bardzo wielu odeszło od tej wielkiej podstawy, a ocalał ten, kogo ocalił Allah Najwyższy - i wielu spośród tych, którzy przypisują się do ahlu-s-sunna wa-l-dżama'a, w tej kwestii odeszło od imamów sunny, ponieważ przekonania należy przyjmować w całości, a nie tak, że

> jedno zagadnienie się przyjmuje, a drugie nie - w przeciwnym razie jest to podążanie za namiętnościami. Ten dział wyjaśnia nam nasze przekonania odnośnie naszych władców, i tym samym sprzeciwiamy się charydżytom, mutazylitom oraz części aszarytów".

Jednak pojawia się tu pytanie: co robić, jeśli władca stał się niewiernym? Uczeni mówią, że dla wystąpienia przeciwko niemu istnieją warunki:

Jakie są warunki wystąpienia przeciwko niewiernemu władcy?

1. Moc, siła - to znaczy musisz posiadać siłę, by obalić tego władcę
2. Istnienie kogoś, kogo możesz postawić na jego miejsce
3. Uwzględnienie pożytku i szkody

Jeśli zaś władca był muzułmaninem i popełnił kufr, należy uwzględnić, że nie każdy, kto popadł w kufr, jest [automatycznie uznawany za] kafira. Dlatego szajch-ul-islam Ibn Tajmijja powiedział w swojej księdze „Minhadż as-Sunna" (tom 3, str. 391) o występowaniu przeciwko grzesznym władcom:

Ibn Tajmijja

«Jak to zwykle bywa, po tym, jak usuwa się władcę i stawia na jego miejsce nowego, nieprawość jeszcze bardziej się zwiększa»

Czy można podporządkowywać się takiemu niewiernemu władcy w tym, co dozwolone? Jeśli jakieś prawa w danym kraju nie są sprzeczne z szariatem, można - jak na przykład przepisy ruchu drogowego - i podporządkowujesz się mu w tym nie dlatego, że jesteś mu to winien, lecz po to, by uniknąć zamętu. Oto pokrótce, co dotyczy tego zagadnienia - a Allah wie najlepiej!

Pytania sprawdzające materiał:

138. Wyjaśnij wyrażenie: „Nie obwiniamy o niewiarę za grzechy nikogo spośród zwracających się ku kibli" - tak, jak uczynił to szajch-ul-islam Ibn Tajmijja;
139. Autor powiedział: „Nie wyprowadzamy go z islamu za czyn" - czy jest to stwierdzenie bezwzględne;
140. Co oznacza słowo „istihlal";
141. W jaki sposób nabywa się prawowitą władzę;
142. Czy wolno występować przeciwko nieprawym władcom.

Stosunek do towarzyszy Proroka

Do sunny należy przyjacielski stosunek do towarzyszy Posłańca Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), miłość do nich, wspominanie ich zalet, proszenie Allaha o miłosierdzie i przebaczenie dla nich, powstrzymywanie się od wspominania ich wad oraz sporów i nieporozumień, które zaszły między nimi, przekonanie o ich prawości oraz docenianie tego, że jako pierwsi przyjęli islam. Allah Najwyższy powiedział:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِن بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا

> *A ci, którzy przyszli po nich, mówią: «Panie nasz! Przebacz nam i naszym braciom, którzy uwierzyli przed nami, i nie wkładaj w nasze serca nienawiści względem tych, którzy uwierzyli»*
>
> **sura Al-Haszr, ajat 10**

A także:

مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ۚ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

> *Muhammad jest Posłańcem Allaha, a ci, którzy są z nim, są surowi wobec niewiernych, a miłosierni między sobą*
>
> **sura Al-Fath, ajat 29**

Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Nie znieważajcie [żadnego] z moich towarzyszy - zaprawdę, gdyby ktoś z was wydał złota tyle, ile waży góra Uhud, jego nagroda nie dorównałaby nagrodzie za jeden mudd, a nawet za połowę mudda, który wydał jeden z nich».

Do sunny należy proszenie Allaha, aby był zadowolony z żon Posłańca (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem), które uznawane są za matki wiernych - są one czyste od wszelkiego zła. Najgodniejsze spośród nich to Chadidża bint Chuwajlid oraz Aisza As-Siddika (najprawdomówniejsza), córka As-Siddika (Abu Bakra), o której niewinności Allah wspomniał w Koranie - jest ona żoną Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) w tym i w przyszłym życiu; ten, kto fałszywie oskarża ją o to, z czego Allah dowiódł jej niewinności, nie jest wierzącym w Allaha Wielkiego. Należy też uznać, że Muawija jest wujem wiernych, jednym z tych, którzy zapisywali objawienie Allaha, i jednym z muzułmańskich władców (niech Allah będzie z niego zadowolony).

Do sunny należy posłuszeństwo i podporządkowanie się władcom muzułmanów i dowódcom wiernych - zarówno pobożnym spośród nich, jak i nieprawym - o ile nie nakazują oni nieposłuszeństwa Allahowi, ponieważ nie ma posłuszeństwa nikomu w nieposłuszeństwie wobec Allaha. Temu, kogo jednogłośnie wybrano władcą muzułmanów i z kogo ludzie byli zadowoleni, albo temu, kto stał się władcą siłą miecza, wskutek czego ludzie zaczęli nazywać go władcą, należy się podporządkować - zakazane jest nieposłuszeństwo wobec niego czy bunt przeciwko niemu, aby nie doprowadzić do rozłamu wśród muzułmanów.

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „Te zagadnienia dotyczą miłości do towarzyszy i zakazu ich znieważania, miłości do matek wiernych, a także praw władcy muzułmanów - a to zagadnienie rozbieraliśmy już wcześniej szczegółowo. Ibn Kudama wyjaśnia nam to, o czym mówiliśmy wcześniej w odniesieniu do władców. Władca może przejąć władzę na dwa sposoby: bądź uczeni go wybiorą i ludzie będą z niego zadowoleni, bądź przejmie władzę mieczem, nawet jeśli ludzie nie są z niego zadowoleni - i ludzie powinni złożyć mu przysięgę, ponieważ jest ich władcą. Podporządkowanie się mu jest obowiązkowe, a występowanie przeciwko niemu zakazane. Imam Ibn Kudama wyjaśnił to wszystko i przekazał nam przekonania zwolenników sunny".

Do sunny należy unikanie tych, którzy wnoszą bid'a (innowację) do religii, sprzeciwianie się im, zaniechanie sporów i dyskusji z nimi w kwestiach religijnych, zaniechanie czytania ksiąg autorów wnoszących do religii nowości, a także niesłuchanie ich mów - ponieważ każda nowość w religii to bid'a.

Każdy, kto wykracza poza ramy islamu i sunny, uznawany jest za wnoszącego do islamu innowację - podobnie jak takie sekty, jak rafidyci, dżahmici, charydżyci, kadaryci, murdżici, mutazylici, karramici i kullabici, oraz inne im podobne sekty. Są oni zbłąkanymi grupami i sektami, wnoszącymi do islamu nowości - niech Allah nas od nich uchroni.

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „Oto, co zalecili imamowie sunny odnośnie stosunków z innowatorami: zakazane jest siedzieć z nimi i mieć z nimi jakiekolwiek sprawy, należy opuszczać ich słowem i ciałem, aby zgasła ich innowacja i nie

> rozprzestrzeniało się ich zło. Zakazane jest z nimi przebywać, czy ich innowacja jest mała, czy wielka. Nie wolno milczeć, widząc ich innowacje - w przeciwnym razie jest to oznaka zbłądzenia. Zwolennicy sunny wyróżnili się swoim surowym stosunkiem do innowatorów, ponieważ opuszczenie innowatorów należy do podstaw islamu - bowiem innowacja jest gorsza niż grzechy ciężkie".

Wiedzcie, że innowacja jest o wiele gorsza niż cudzołóstwo i inne straszne grzechy. Sa'id ibn Dżubajr mawiał: «Milsze mi jest, aby mój syn przyjaźnił się z nieprawym sunnitą, niż aby przyjaźnił się z gorliwym w oddawaniu czci innowatorem!» (Ibn Batta, „Al-Ibana", nr 89). Al-Auwam ibn Chauszab mówił o swoim synu Isie: «Na Allaha, przyjemniej byłoby mi zobaczyć Isę siedzącego z muzykantem i pijakiem, niż zobaczyć go pośród innowatorów!» (Ibn Waddah, „Al-Bida'", 56). Pewnego razu Junus ibn Ubajd, ujrzawszy swojego syna wychodzącego z domu innowatora, powiedział mu: „Synku, skąd idziesz?!". Ten odpowiedział: „Z domu takiego to a takiego". Junus powiedział: «Milej byłoby mi zobaczyć cię wychodzącego z domu zniewieściałego mężczyzny, niż z domu tego człowieka - i milej byłoby mi, synku, abyś stanął przed Allahem jako cudzołożnik, grzesznik, złodziej i zdrajca, niż abyś stanął przed Nim z przekonaniem zwolenników namiętności!» (Ibn Batta, 464; Al-Adżurri, 2061).

W naszych czasach bardzo wielu spośród ahlu-s-sunna wa-l-dżama'a podchodzi do tego niedbale. Innowacja jest gorsza niż grzechy ciężkie, ponieważ człowiek, który kradnie i zabija, wie, że postępuje źle i może dokonać skruchy, natomiast innowator myśli, że to, co czyni, wynika z religii, i nawet nie myśli o skrusze. Dlatego uczeni powiedzieli, że ajat, w którym Allah mówi:

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

> *A ci, którzy nie rozsądzają według tego, co zesłał Allah, są niewiernymi*
>
> **sura Al-Ma'ida, ajat 44**

Ten ajat dotyczy przede wszystkim tych, którzy wnoszą innowacje do religii.

Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch

„Innowacja jest gorsza niż grzechy ciężkie z wielu względów. Innowacja należy do działu wątpliwości, a grzechy ciężkie do działu namiętności - trudniej jest dokonać skruchy z innowacji niż z namiętności, jak powiedział Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): «Innowacja rozprzestrzenia się w innowatorze, podobnie jak wścieklizna rozprzestrzenia się w chorym człowieku» (zob. „Sahih at-Targhib", 51). Również od Anasa (niech Allah będzie z niego zadowolony) przekazano, że Posłaniec Allaha (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Zaprawdę, Allah nie przyjmuje skruchy od innowatora, dopóki nie porzuci on swoich innowacji» (At-Tabarani 4360, Abu-sz-Szajch 259, Ibn Abi Asim 37 - hafiz Al-Munziri i szajch Al-Albani potwierdzili autentyczność tego hadisu). Przyszło też w niektórych hadisach, że Prorok (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem) powiedział: «Ten, kto okazał szacunek innowatorowi, pomógł w zniszczeniu islamu».

Dziś widzimy, że wielu ludzi odeszło od podstaw w tych zagadnieniach - wielu prowadzi sprawy z innowatorami i nie opuszcza ich, przytaczając rozmaite usprawiedliwienia. Chcemy zwrócić na to waszą uwagę i ostrzec was: nie wolno mieć spraw z innowatorami, usprawiedliwiając się tym, że służy to szerzeniu religii, ani milczeć o ich innowacjach, usprawiedliwiając się tym, że przynosi to jakiś pożytek.

Obrona sunny i zbijanie [argumentów] innowatorów należy do podstaw ahlu-s-sunna wa-l-dżama'a. Wielu imamów sunny całe swoje życie zbijało

[argumenty] innowatorów i nigdy nie zajmowało się zbijaniem [argumentów] chrześcijan i żydów. Jeśli spojrzysz na słowa imama Ahmada, Sufjana, Hammada ibn Zajda, Hammada ibn Salamy, Al-Auza'iego, Ishaka, Alego ibn Al-Madiniego - a są to uczeni sunny - przekonasz się, że większość ich słów i polemik to polemiki właśnie z innowatorami, nawet jeśli są oni muzułmanami. Nie zajmowali się oni polemiką z chrześcijanami, żydami czy innymi niewiernymi, ponieważ zło płynące od innowatora jest dla ludzi ukryte i trudno się przed nim ustrzec, podczas gdy zło płynące od żydów i chrześcijan jest jawne dla wszystkich muzułmanów, gdyż Allah Najwyższy wyjaśnił to w Swojej Księdze. Co się zaś tyczy innowatorów, płynie od nich wiele zła.

Dlatego nie wolno oskarżać uczonych o to, że niedbale podchodzili do chrześcijan i żydów, a całą swoją uwagę skierowali na innowatorów spośród muzułmanów - jak powiedzieli filozofowie spośród mutazylitów: «Zaprawdę, ahlu-s-sunna tylko krytykuje muzułmanów, a nie krytykuje chrześcijan i żydów».

Przyczyną takiego postępowania uczonych jest zło płynące z innowacji, ponieważ innowatorzy wchodzą do społeczności muzułmanów, ukrywając się pod imieniem islamu, podczas gdy wobec chrześcijan i żydów w sercu odczuwasz odrazę. Dlatego uczeni otwarcie zbijali [argumenty] innowatorów, i nie jest znane od tych wielkich imamów, aby polemizowali z chrześcijanami i żydami - lecz nie znaczy to, że muzułmanin powinien zaniechać krytyki chrześcijan i żydów.

Zasadą jest, że powinniśmy zbijać [argumenty] każdego wroga islamu, jednak nie wolno ganić tego, kto zaniechał polemiki z chrześcijanami i żydami, a zajął się innowatorami - to droga pierwszych imamów. Niektórzy z nas zbijają [argumenty] chrześcijan i żydów, a niektórzy innowatorów - wszyscy razem musimy chronić islam przed oszustwem tych, którzy oszukują: przed innowacjami innowatorów, przed szirkiem wielobożców, przed zbłądzeniem niewiernych".

Pytania sprawdzające materiał:

145. Przeczytaj z pamięci 10 ajat z 59 sury Al-Haszr;
146. Przeczytaj z pamięci 29 ajat z 48 sury Al-Fath;
147. Co jest bardziej grzeszne - innowacje czy grzechy śmiertelne;
148. Dlaczego imamowie społeczności islamskiej bardziej troszczyli się o zbijanie poglądów innowatorów niż poglądów niewiernych spośród żydów i chrześcijan.

Podążanie za konkretnym imamem w sprawach drugorzędnych religii - jak podążanie za jednym z czterech mazhabów (Hanafi, Maliki, Szafi'i, Hanbali) - nie jest naganne, ponieważ rozbieżność w kwestiach drugorzędnych religii jest miłosierdziem. Ci, których zdania w tych kwestiach się rozeszły, zasługują na pochwałę w swoich rozbieżnościach i zostaną nagrodzeni za swój wysiłek. Rozbieżność uczonych w poglądach to wielkie miłosierdzie, a ich jednomyślność to rozstrzygający dowód.

Prosimy Allaha, aby ochronił nas Swoim miłosierdziem i hojnością od innowacji i zbłądzenia, dał nam przeżyć całe życie, trzymając się islamu i sunny, i prosimy Go, aby uczynił nas z liczby tych, którzy trzymają się Sunny Proroka w tym życiu, i zebrał nas z jego prawdziwymi naśladowcami po śmierci. Amin.

Koniec Księgi Przekonań.

Chwała Jedynemu Allahowi, i niech Allah błogosławi i pozdrawia naszego pana Muhammada, jego rodzinę i towarzyszy!

Pod słowami „ponieważ rozbieżność w kwestiach drugorzędnych religii jest miłosierdziem" rozumie się to, że Allah Najwyższy nie ukarze uczonych za ich błędy.

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „Rozbieżność uczonych w kwestiach fikhu jest miłosierdziem - i jest to słuszne z jednej strony, a niesłuszne z drugiej:

1. jest to miłosierdzie dla tych uczonych, ponieważ włożyli oni ogromny wysiłek, by poprowadzić ludzi na prostą drogę, nawet jeśli między nimi zaszła rozbieżność;

2. jeśli zaś rozumie się przez to, że sama rozbieżność jest miłosierdziem, jest to nieprawidłowe, ponieważ rozbieżności wnoszą rozłam do wspólnoty.

> Dlatego te słowa można rozumieć poprawnie, a można też zrozumieć błędnie - dlatego przyjmujemy rozumienie poprawne, a odrzucamy fałszywe. Jak mamy się zachowywać wobec rozbieżności? Musimy koniecznie prosić o miłosierdzie dla wszystkich uczonych i szukać dla nich usprawiedliwienia w ich rozbieżnościach. Lecz jeśli uczeni popełnili w czymś błąd i zaprzeczyli sunnie, zakazane jest nam podążać za nimi w tej kwestii - zaprawdę, za uczonym nie podąża się w jego błędach. Należy kochać wszystkich uczonych, gdyż jeśli się mylili, przypada im jedna nagroda, a jeśli mieli rację - dwie. Podążanie za nimi po tym, jak dowiedzieliśmy się, że popełnili błąd, jest naganne. Mówili o tym salafowie - sprzeciwiali się oni tym, którzy stawiają zdanie ludzi wyżej niż Księgę i Sunnę. Jednak jeśli człowiek wziął od imama dowody i podążył za nim w jakiejś kwestii, nie mamy prawa go za to ganić".

> **Mówi szajch Salih ibn Abd al-Aziz Ali asz-Szajch**
>
> „Ibn Kudama uczynił [na koniec] wspaniałe du'a, i dołączamy się do niego. Należy zawsze czynić podobne du'a, ponieważ serce w każdej chwili może się odwrócić - a nasze czasy to czasy namiętności i zamętu. Człowiek nie

wie, czy wytrwa na sunnie, aż Allah go uśmierci, czy też porwą go wichry namiętności. Ibn Kudama prosił o ochronę przed innowacjami i zbłądzeniem - my prosimy o to samo. Niech Allah obdarzy nas miłosierdziem trzymania się sunny i jej strzeżenia, oraz pomagania tym, którzy ją szerzą. Niech Allah da nam trzymać się przekonań zwolenników sunny, przekonań naszych prawych poprzedników, i oddali nas od innowacji, zamętu i pokus oraz od tych, którzy je szerzą. Niech Allah uczyni nas z liczby tych, którzy żyją prawdą i mocno przy niej trwają.

Niech Allah poprowadzi nas prostą drogą, drogą prawych poprzedników. Obyśmy byli z liczby tych, którzy usłuchali słów Proroka (niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem): «Zaprawdę, ten z was, kto będzie żył długo, ujrzy wiele rozbieżności - dlatego trzymajcie się mojej Sunny i sunny prawych, prowadzonych przez Allaha kalifów, którzy przyjdą po mnie; trzymajcie się jej zębami trzonowymi i wystrzegajcie się nowości, bo każda innowacja to zbłądzenie!» - Abu Dawud (4607), At-Tirmizi (2676), Ibn Madżah (42), Ibn Nasr (21); autentyczność tego hadisu potwierdzili imamowie At-Tirmizi, Al-Bazzar, Al-Hakim, Ibn Abd al-Barr, Ad-Dija al-Makdisi, Al-Albani i Abd al-Kadir al-Arnaut.

Wyjaśniliśmy wam tę księgę w skrócie, lecz nie pominęliśmy podstaw naszych przekonań. Cieszy nas, że wielu ludzi skorzystało z tych lekcji - wskazuje to na to, że wielu jest pragnących zdobywać wiedzę. Mamy nadzieję, że nie poprzestaniecie na tym i zaczniecie głębiej studiować akidę. Zaprawdę, studiowanie przekonań jest zaszczytnym zajęciem, ponieważ ludzie potrzebują tych, którzy wyjaśnialiby im kwestie wiary. W naszych czasach wśród poszukujących wiedzy bardzo mało jest tych, którzy zajmują się kwestiami przekonań".

Pytania sprawdzające materiał:

149. Co oznaczają słowa autora: „Zaprawdę, rozbieżność w kwestiach drugorzędnych jest miłosierdziem";

150. Jakie jest nasze stanowisko wobec rozbieżności między imamami;
151. Wymień najbardziej znane mazhaby fikhu i ich przedstawicieli.

Posłowie

Chwała Allahowi, który dał mi możliwość ukończyć przepisywanie tych lekcji na forum. Jeśli Allah to ułatwi, nie poprzestaniemy na tym i zaczniemy przedstawiać objaśnienie Księgi Jedynobóstwa (Kitab at-Tałhid). Jeśli ktoś znajdzie w tej pracy błędy, prosimy o kontakt i wskazanie ich.

Proszę Allaha, aby dał pożytek z tych prac nam i wam.

أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَهْدِيَنَا وَإِيَّاكُمْ إِلَى سَبِيلِهِ الْقَوِيمِ، وَأَنْ يُفَقِّهَنَا فِي دِينِهِ، وَأَنْ يَرْزُقَنَا الْعِلْمَ وَالْعَمَلَ وَالسَّدَادَ، وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ

„Proszę Allaha, aby poprowadził nas i was Swoją prostą drogą, dał nam zrozumienie [Jego] religii, obdarzył nas wiedzą, [dobrym] czynem i trafnością - i niech Allah błogosławi i pozdrawia naszego Proroka Muhammada”

***

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

„Chwała Tobie, o Allahu, i Tobie chwała! Świadczę, że nie ma bóstwa [godnego czci] oprócz Ciebie. Proszę Cię o przebaczenie i zwracam się do Ciebie w skrusze”